

Слово, загартоване війною

АНТОЛОГІЯ МЕРЕЖЕВИХ ТЕКСТІВ
(2022 РІК)

**СЛОВО, ЗАГАРТОВАНЕ
ВІЙНОЮ
АНТОЛОГІЯ МЕРЕЖЕВИХ ТЕКСТІВ
(2022 рік)**

**У трьох томах
Том 2. ПРОЗА**

Електронне видання на CD-ROM

Івано-Франківськ
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
2023

УДК 82.09:821.161.2-3'06:355.01|004.77"2022"(082/21)

C11

*Друкується за ухвалою вченої ради факультету філології
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Протокол № 09 від 31.10.2023 року*

Автор ідеї-упорядник: кандидат педагогічних наук,
доцент **Алла Мартинець**

Рецензенти: доктор педагогічних наук, професор **О. С. Кондур**;
доктор педагогічних наук, доцент **В. І. Шуляр**;
кандидат філологічних наук, доцент **Т. П. Чередник**

C11 **Слово, загартоване війною. Антологія мережевих текстів (2022 рік) :** у 3-х т. Т. 2 :Проза/ автор ідеї-упорядник А. М. Мартинець; передмова А. М. Мартинець. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. 282 с. – Електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 10,324 КБ
ISBN 978-966-640-546-6

The word, is hardened by war. Anthology of network texts (2022): in three volumes. Volume 2 / author of the idea-compiler A. M. Martynets; foreword

A. M. Martynets. Ivano-Frankivsk : Vasyl' Stefanyk Precarpathian National University, 2023. 282 p. – An electron wholesale disc (CD-ROM). The volume of data is 10,324КБ

УДК 82.09:821.161.2-3'06:355.01|004.77"2022"(082

ISBN 978-966-640-546-6

© Мартинець А. М., 2023
© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2023

Зміст

Замість вступу

Бітюков Гліб

- «Моїй донечці. Записки тата з війни (8 березня 2022)»
- «Нічний, порожній Київ, сирени, сніг і вибухи»
- «Евакуацію дозволяю»
- «Моїй донечці. Записки тата з війни (23 червня 2022)»
- «Моїй донечці. Записки тата з війни (3 грудня 2022)»
- «Ти мішень»
- «Життя посеред смерті»

Бродецька Ольга

- «Альо! Стефанія, мамо, мамо Стефанія»
- «Альо, Анжела, що за п'ятнадцять пропущених»
- «Вайбер-чат десятого класу»
- «Альо, Анжела. Анжелочка, доця, слухай сюда бистро»
- «Анжела, альо!»
- «Хитрий базарчик маленького містечка на Вінниччині»
- «Педрада в українській школі перед новим навчальними 2022-2023 роком»
- «Куме, а чуйте, там тойово»
- «Не анекдот. Випадок в селі»

Гаріджук Анастасія

- «Евакуаційні потяги з Києва відходять забиті...»
- «Червоний жигуль»
- «В сховищі»

Даневська Ірина

- «Сильні разом (лісові записки творчої мігрантки)»

Дара Корній

- «В тролейбусі, перед повітряною тривоною»
- «Казка про Острів Змінний»
- «Казка про рудого лиса із Рудого лісу»

Дзвінка Торохтушко

- «Лист до святого Миколая (особисте, з-підстолярне)»
- «Чат менеджера 5 каналу»
- «Казочка»

«Хрін»
«Файномістянські діалоги»

Долик Любов

«Я нині бачила, як летить смерть»

Дочинець Мирослав

«Велике безсоння»
«Наші серця»
«Історія однієї капітуляції»
«Він воскрес»
«Цвях»
«Анкета жінки»
«Страх, якого не існує»

Казанжі Зоя

«Вчора ввечері мені зателефонувала подруга»
«Коли закінчиться війна»
«Хроніки паркінгу-бомбосховища»
«Обов'яково сфотографуй і покажи мені, який у тебе буде торт»

Київська Відьма

«У шибки старої лісової хатки-мазанки видно...»
«День народження»
«Бабі Явдошці вже років, та й років...»
«Доця, альо»
«Увімкнули світло...»
«Перший день зими»

Кривцов Максим

«Я – будинок. Мене сьогодні вбили»

Лелюх Наталія

«Під закритими повіками затримались уривки коротких снів»
«Сьогодні спіймала себе на думці»
«Я планую народитись в січні 2023»
«По той бік часу»
«Чи знала Вона, коли народжувала»
«Любий Миколай»

Лонська Тетяна

«Чому це з нами»

«Коли я побачила шалений натовп людей...»
«Я дивилася, як бульбашки від мила...»

Мегедь Ірина

«Коли мені страшно»
«Коли я чую: “Герої не вмирають”...»
«Сковорода»
«Час... Він рухається»
«Є у скандинавській поезії такий прийом – кенінг»
«Фб мене насоромив і вигнав»
«Мова – це серце народу»

Морозова Галина

«Листи з України»
«Мам, чого в нас горілим пахне?»
«Їду додому маршруткою»
«У мене немає шраму»
«На селові»
«Мені пишуть з Хорватії»
«Вузьким колом київських (і не тільки) відьм»

Мрига Світлана

«Притча»
«Мамо, не плач!»
«В небесній канцелярії пустіло»
«Бог допивав чашечку кави»
«Тьотю, не бійся, нас захистять!»
«Святий Петро зайшов в кабінет до Бога»
«Петре, що знову повітряна тривога?»
«Ой, Степанівно, кажу тобі - страх господень, а не армія»
«Ой, Степанівно, кажу тобі - гидка ота російська ж, ну»
«Ой, Степанівно»
«путін: вазьмьом україну за три дня!»
«Прийде час»

Насонов Роман

«Романтику в селі?»
«Мам, как ти там?»
«Раман, а шо вечерять будемо?»
«Перша декада червня – пора косовиці на селі»
«Українець, то страшна людина»
«Про наближення Різдва у селі першими сповіщають хто?»

«Якщо борщ – головна страва для українця...»
«300-та доба війни»

Осока Сергій

«У 90-х накупили кияни в нашому селі хат»
«Сусідська баба Уляна й моя прабаба завжди одночасно підсипали квочок»

Откович Мирослав

«Виїхали в поле пізно ввечері»
«Застрибую в машину»
«Небо сіріє. Ніч поволі залишає окопи»
«Сіра зона»
«Сьогодні бачив на Салтівці...»
«Йти по визволеній землі – це особлива насолода»
«Ми живемо так, начебто ми безсмертні»

Пагутяк Галина

«Заповіт Шевченка»
«Інфекція»
«Прості люди, від яких нічого не залежить»
«Гідність чистоти»
«Життя під час війни»
«Звіяні вітром»
«Сад перемоги»
«У гаю, при Дунаю»
«Золотий храм»

Присяжнюк Володимир

«Бумеранг»

Процюк Степан

«Руки і сльози» (*уривок із роману про Івана Франка*)

Пузік Валерій

«Привіт, синуль!»
«Pepsi»
«Три-три немає гри»
«Це»
«Плямою роршаха»
«На море»

Пшенична Олена

«Так, весна прийде, і вона буде жовто-блакитна»
«Я жадібно хапаюсь за любо»
«Доброї ночі, ми з України»
«Ленчик, вставай. Почалось»
«57-й день війни»
«Я ніколи не знала, що у ненависті є градація»
«Братику-воїне»
«Світе, ти здурів?»

Слюсарчук Оксана

«До Петра у Брану постукав русявий усміхнений хлопчина у камуфляжі»
«Уривки з вирваного життя. Полон»

Федунь Наталія

«Що, ти, в ній знайшов?»
«Про нас з вами і...»

Шершень

«А Вона – молилась»
«Апокрафи. Лазар»
«Апокрафи. Різдво»
«Ми повертаємось з "нуля" і нас питають...»

Янушевич Наталка

«Прийде день»
«Люба давно була вдовою»

Яремчук Наталія

«Вчора в домовому чаті було гаряче»
«Сьогодні в нашому чаті знову вирує життя»

Замість вступу

Якщо ще вчора війна була просто словом, то сьогодні – це подія, що спонукає переосмислювати те, що було, що є і що буде. Вона змінила нашу свідомість.

Багато з того, що ще вчора видавалося незначним, маловажливим, сьогодні набрало неймовірної ваги. У нашому житті з'явилося багато дуже важливих речей, які сформувавши/утвердили нашу свідомість. Надзвичайно важливими сьогодні стали поняття, які ще зовсім недавно були просто словами, а сьогодні перетворилися в цілісні сенси: «мирне небо над головою», «спокійний сон», «щастя», «друзі», «привіт», «спокійний вечір», «посмішка»...

У слові закарбовано найважливіші моменти екзистенційної адаптації українців до тої реальності, що охопила країну. Вона дуже різна. І якщо в поезії вона найчастіше емоційно-рефлексивна, то у прозі все інакше. Прозові твори, оприятлені у мережі, надзвичайно різноманітні за формою, способом подачі матеріалу, фіксацією пережитих подій, настроєві.

Саме такими є тексти другого тому Антології. До нього ввійшли твори 29 авторів, серед яких відомі у країні письменники (М. Дочинець, Г. Пагутяк, С. Процюк), знані в регіональних літературних просторах митці слова та журналісти (Л. Бурак, З. Казанжі, С. Осока), талановиті дописувачі соціальних мереж. Авторами репрезентованих текстів є жінки і чоловіки, представники різних професій, люди різних життєвих інтересів. Серед них ті, хто пише під своїми іменами та прізвищами, і ті, хто використовує псевдоніми/позивні.

За тематикою тексти, що ввійшли до збірки, надзвичайно різноманітні: від психологічно-філософських есеїв до жартівливих соціальних діалогів. Та попри все розмаїття усі вони сповнені надзвичайно важливими для українця концептами, що нуртували 2022 року у свідомості практично

всіх нас: страх, біль, відповідальність, жертвність, розгубленість, міць, жага до перемоги. Ще одна ознака багатьох текстів, уміщених в Антологію, – сміх. У багатьох авторів сміх стає рятівною терапією, яка допомагає вистояти і витримати найскладніші миттєвості життя.

Інтонаційні характеристики представлених творів дуже різні: від трагічної піднесеності, що межує з депресивністю, до гумору, часом побутового.

Як і перший том, друга частина містить покликання на персональні сторінки авторів художніх полотен, що стали джерельною базою пропонувананих текстів. На жаль, не всі зібрані тексти ввійшли до збірки, оскільки укладачеві не вдалося зв'язатися зі всіма авторами. Вони чекають свого часу.

Сподіваємося, що другий том Антології буде цікавим для широкого кола читачів. Він допоможе їм ще раз зустрітися зі знайомими письменниками, відкрити нові імена, ще раз посередництвом слова доторкнутися до подій, що стали важливими 2022-го для кожного українця.

Гліб Бітюков)
(Glib Bityukov)

Моїй донечці. Записки тата з війни

Моя рідна донечка! Сьогодні 14-й день від тоді, як россія напала на нас. З кожним днем місто все більше пустішає. На вулицях зустрічаються лише поодинокі машини. Люди намагаються менше з'являтися на видноті. Лише вітер ганяє порожніми вулицями залишки сміття. Місто перетворилося на пустелю.

Щоночі спалахи від пострілів і вибухів освітлюють небо на заході. Це могло би здаватися красивим, якщо б не знати скільки людей гине після кожного з цих спалахів. В кожній миті цього світла згорають чийсь життя. Життя тих, з ким ми могли би створювати майбутнє, хто так само засинав і мріяв, хто сподівався і писав повідомлення своїм коханим і близьким людям.

Але тепер їх немає. Ворог нищить нас, сподіваючись на те, що ми підкоримося. Колись, я розповім тобі історію про зовсім інших хлопців та дівчат, які жили дуже давно. Тоді той самий ворог прийшов на нашу землю і захопив її. Тоді вони боролися до останнього, але не здалися. Їх жага жити на вільній, незалежній землі і досі всередині багатьох з нас, тих хто захищає зараз наше місто і нашу країну. Багато років поспіль вороги жили

посеред нас, вони нав'язували нам свою мову, музику, жорстокість і цинізм. Вони вчили нас брехати один одному і жити в цій брехні, як в бруді. Вони нищили, тих, хто хотів відрізнятись від них. Ми дуже довго йшли до того, щоб бути собою, бути незалежними і самодостатніми. Але нам цього не пробачили. Бути не таким, як інші, завжди важко. Я навчу тебе цьому, все своє життя ти будеш відчувати опір і нерозуміння, але лише так ти зможеш дивитися на себе в дзеркало без сорому.

Сьогодні вдень, після нічних обстрілів ми будували барикаду зі старих цеглинок і я згадав, як ми з тобою читали книжечку «Тваринки-половинки», в якій ми складали лисичок і зайчат, їжачків і ведмедиків з двох частинок. Тобі дуже подобалося гратися цією книжкою перед сном. І ці цеглинки-половинки нагадали мені твоїх казкових тваринок. А ще я згадую, як ввечері, на терасі нашого будинку ми дивилися на зорі і шукали місяць, схожий на кавун. Ось вже 14 днів, як я не бачив зорі. Їх закривають спалахи снарядів, що вибухають.

Все наче, перевернулося. Я тут, а ти десь далеко, місто вночі отримує рани, а вдень ми намагаємося їх лікувати.

Вчора вночі падав сніг. Такий самий самотній і порожній як вулиці міста. Я ліг на дорогу і дивився в небо. Хмарне, сумне небо Києва. Сніг танув у мене на обличчі, а я намагався розгледіти наші з тобою зірочки, але не знайшов жодної. Вони заховалися, бо тут немає тебе. Лише порожні вулиці і сніг на них. Але одного дня ти повернешся і з'являється наші з тобою зорі. В місто прийде весна. Наша з тобою весна в найкраще місто на світі, країни яка перемогла, виборовши свою свободу.

8 березня 2022

Нічний, порожній Київ, сирени, сніг і вибухи. Це не можливо буде забути.

За декілька днів життя мільйонів людей перетворилося на пекло. Можливість випити запашної вранішньої кави тепер настільки далека, що здається маревом. Від вистави, під назвою «життя», навколо залишилися самі декорації. На вуличках Подолу з його хіпстерськими кав'ярнями тепер барикади, на набережній блок-пости, на мостах танки.

Доба замкнулася і циркулює колами. Вдень барикади, вночі очікування нападу і чергування. Декілька годин на сон і все по колу. І блок-пости, блок-пости, блок-пости... Безкінечні блок-пости. А десь поза цим днем бобака лишилися плани про ще одну вищу освіту, дослідження якості медичної допомоги, тренінги і навчання, проекти і стратегії.

Все, що здавалося давно в минулому – джгути, кровотечі, кулеві поранення, броніки, тактичні рюкзаки і розгрузки, берці, допомога під вогнем – знову повернулося. І я не впевнений, що краще. Ніколи цього не бачити і не знати чи бути готовим.

Зараз стала актуальною лише одна стратегія – як швидко змінити вогневу позицію, на ходу поміняти магазин АК, добігти до пораненого товариша і допомогти.

10 березня 2022

– «Евакуацію дозволяю, евакуацію дозволяю» – прошипіла рація повідомленням від далекого «Мустанга» – Як прийняв? Прийом.

– Прийняв!

Нарешті! Ми чекали на це повідомлення декілька годин, злившись з хвилями рації. Обстріл припинився, і ми вже в машині несемося по ґрунтовці оминаючи свіжі вирви від вибухів, думаючи лише про те, щоби встигнути. Щоб перша цифра з трійки не перетворилася на двійку.

Десь над головою ще свистить купол обстрілу і як уві сні, що тане на світанку, лишається щойно пролиста на стрічка фейсбуку зі скаргами на те як важко жити у Відні-Парижі-Брюсселі.

Черговий раз думаєш «Відпишусь... Видалю додаток...» Але ж це єдине, що пов'зує з іншим життям. Життям поза війною. Хоча... Чи є воно це життя? Ні, не єдине. Ще фото доньки, яка поміхається з екрану телефону, поки оминаєш чергову вирву від снаряду і повертаєшся до реальності. Тут все інакше. Встигнути... Встигнути.. Встигнути. Навіть туди, куди не встигаєш всеодно встигнути. Згадуєш сьогоднішній ранок! Котра тоді була година? Вже світло чи здається? Та ж ні, то світить лампочка, яку не вимикаєш ніколи.

Чийсь голос будить тебе – «Є трьохсоті, їдемо на точку».

Міняєш спальник на давно просякнену потім і чужою кров'ю, одержу, виходиш з підвалу в холод донецької ночі. Все ж таки ще темно, але не помічаєш цього. Очі звикли орієнтуватися в темряві навіть за кермом. Рушаєш по розбитій темній дорозі.

А десь так далеко, в іншому житті Брюсселі, Парижі і Відні. Там зараз безумовно важко. І виплат так довго очікувати, і черги на прийом до лікаря такі великі. Зовсім не так добре як тут.

Чергова яма на дорозі повертає до реальності. Оминаєш її і вилітаєш з ґрунтовки на асфальт. Але там ще гірше. Несешся на перехрестя на якому не можна стояти. Не можна, але доведеться. З позиції вже везуть. Скільки їх...? Один.. двоє.. троє... Як їх всіх в одну машину? Встигнути... Встигнути.. Встигнути... Ні, спочатку сховатися. В зеленку, в траву, в

пісок.. Та хоч кудусь. Прилетіло. Ще одна, ще одна. Не по нам. Десь лівіше. Швидше, швидше, швидше. Ти на колінах, рюкзак перед тобою. Все як на тренуваннях, тільки не так. Поранений справжній, кров не фейкова, крик і біль не зіграні. Серце шалено колотиться. Від чого? Як його вгамувати. Тебе два. Один цей, емоційний на колінах в траві, інший спокійно спостерігає зверху. Будь цим другим. Від чого колотиться серце? Від пораненого? Від триваючого вже третю добу обстрілу, через який трійка на початку лічильника життя, вже схиляється до двійки? Тримаєш ту трійку, впираєшся, вгризаєшся, але не даєш їй впасти на циферблаті до двійки. Ти єдиний екіпаж в цьому секторі, який залишився. Якщо не забереш зараз, наступного разу вже не буде. Наступний раз доведеться везти не в лікарню.

А десь вже зовсім в іншому житті стрічка фейсбуку з Брюсселями, Парижами і Віднями де зараз такі великі черги до сімейного лікаря.

Мені би зараз в чергу. Будь яку, але без обстрілів, без гонитви за життям. Хоча ні. В чергу не хочу. Витратити дорогоцінне життя варто не на це. Хочу в траву. Просто лягти в тишу. Відчути дотик вологого носа собаки, чути як донька грається з нею. Закрити очі, але в тиші. Тиша.. тиша.. тиша.. Її хочу. І обійми доньки з вологим дотиком собачого писку. А десь у Відні, Парижі, Брюсселі, арт терапія, не смачна кава і черги до лікаря. Десь в іншому житті. Не тут, не зараз, не зі мною. Зі мною війна, вибухи і трійка, якій я не даю впасти до двійки.

Але вона все падає. Ми знову несемося на нуль. Машину в посадку, самі розсипалися по кущах, як переспівша смородина. Десь там один з трійочкою на початку сотні. Значить є шанс. Потрібно лише витягнути. Рухаємося вперед. Ми на схилі пагорбу, відкриті ворожим очам. На нас дивиться чорнота. Навіть не дивиться. Ми відчуваємо її дихання. Але треба ще далі вперед. Декілька наших бійців тягнуть до нас біця. Готові перейняти, але ні. Десь далі є ще один. Доповзли. Але лічильник життя вже

зменшив його рахунок на одну сотню. Цього не може бути. Його дотягнули, ми доповзли. Пазл зійшовся. Ні, не зі мною. Так не може бути. Я не віддам. Вицарапаю, вигризу. Буди лити в нього всю дорогу розчини, але доведу Я привіз з собою все, я знаю відповіді на всі питання. Яке таке питання задало мені життя, на яке я не знаю відповіді? Чому мій пазл розсипається у мене в руках? Швидкий огляд. Ми – мішень. Ми під мікроскопом. Що не так? Кровотечі – не бачу, груди – цілі, таз, кістки – нічого. Десь вже повертається колесико прицілу міномету. Думки несуться в голові наче кулі. Що я пропустив. Голова! Я не побачив одразу. Травма голови на потилиці. Так, цього я не подолаю. Пазл розсипався остаточно.

Швидше назад. Врятувати того, кого можна. Несемо вчотирьох, майже повзком. Швидше... Швидше... Швидше. Забрали, донесли. Вже в машині, несемося назад. По дорозі на узбіччі, лежать поранені, навколо людини. Забираємо в машину всіх кому потрібна допомога, решту відправляємо в посадку. Ми досі мішень. Чим більше нас, тим ціль смачніше. Прибули на точку передачі. Ми у відносному тилу. Можна видихнути. На землі під відкритим небом оглядаємо, бинтуємо. Кров повсюди навколо. Її запах в'ївся в ніздрі. Запах крові і мертвих тіл. Огляд, внутрішньовенний доступ, знеболення, обробка ран, передача поранених і знову назад. Мій день розпочався о четвертій. Сьогодні до полудня вже восьмеро тих, кого відстояли і один, якого залишили там. За ним поїдемо вночі.

А десь Парижі, Відні і Брюсселі, черги до сімейного лікаря, політичні баталії і не смачна кава.

Так хочеться в тишу. Лягти в траву і чути голос доньки, яка грається з собакою на подвір'ї будинку.

29 травня 2022

Моїй донечці. Записки тата з війни

Пишу тобі з тих місць, де небо б'ється з землею в дикому полум'ї, де життя майже немає, де смерті набагато більше. Єдине, що досі тримає мене це ти. Спогади про тебе, які тануть в пам'яті, розбиваються о скелі смертей навколо.

Нещодавно відстань між нами знову збільшилася. Строкаті дороги розділяють нас. Все те, що мені здавалося давно позаду - війна, безкінечні дороги - як дежавю повернулося в моє життя, але тепер в ньому є ти. Ти як магніт, тягнеш мене назад, в свої маленькі ніжні обійми.

Це місце більше схоже на пекло. Тут починаєш радити речам, які в звичайному житті не помічаєш – звичайній кружці з якої можна випити воду, можливості прийняти душ, двом хвилинам тиші.

Найбільш неочікуваним і відвертим спостереженням останніх місяців стало те, що відчувається настача себе. Себе у всьому. Від особистого простору, якого лишилось площею з два квадратних метри, на яких лежить каремат і спальник до часу, який перестав існувати. Так, наче я розчинився у всьому що є навколо, а мене самого вже немає, втратив відчуття себе. Вже так багато часу не знаю хто я і де. Куди йду і чи є якась фінальна точка на цьому шляху.

Час стиснувся до одного дня. Я перестав належати собі і в просторі і в часі. Час існує десь поза мною. Ми з ним як дві паралельні площини, які не перетинаються. Ранок і вечір змінюються, не лишаючи ні шпаринки між собою. Все як в дивокраї з казки про Алісу, а я лише точка на мапі.

Тут велика кількість людей навколо. Занадто велика. Хочеться заховатися і не говорити ні з ким. В такі моменти мене рятує лише та чарівна велика собака, з якою я до тебе приїжджав. Ми виходимо вдвох в темряву ночі, сідаємо поруч, я обіймаю її і там ми довго-довго сидимо притулившись один до одного, під куполом нічних обстрілів.

Я не розумію логіки за якою тут все відбувається, та подекуди мені здається її і не існує. Сказане п'ять хвили тому втрачає свій сенс майже одразу. Здатність до планування відсутня. Ці люди не знають нічого ні про менеджмент ні про управління людськими ресурсами, хоча щодня лише цим і займаються. Події відбуваються не завдяки а всупереч.

Тут важко бути, проте з часом звикаєш навіть до цього. За цей період я побачив стільки, скільки не бачив за все життя. Зараз здається, що я завжди до цього йшов. Мій досвід і знання вели мене саме сюди. І ось все наче кристалізувалося тут, на війні. Навіть коли після поранення я опинився в лікарні, тривалий час я не міг спати ночами. Мені снилися жахи. Я прокидався посеред обстрілів, а перед очима лишалися понівечені тіла наших хлопців. Заснути вдавалося лише вдень. Я завжди вважав, що мене не зачеплять ці хвилювання, але лишитися осторонь не вдалося. Лише з часом війна стала відступати.

Всі люди для мене тепер поділилися на дві категорії: цивільні і військові. Якщо раніше я відносився до першої категорії і не дуже відчував різницю між ними, то тепер для мене це як два окремих моря, які сполучаються маленькою протокою. Я пливу в морі військових і поступово відчуваю себе тут своїм. У мене все менше спільних тем з цивільними, все більше і я розумію і мене розуміють військові, все менше цивільні. Тепер вони – мої.

Пам'ятаєш рідна, як я приїхав до тебе? Маючи всього два вихідних дні я їхав до тебе всю ніч, щоб обійняти і подивитись в твої чарівні очі. Ми провели з тобою лише добу і я знову мав повертатися назад.

Хіба можна набутися з тобою, якщо бачиш тебе всього декілька годин? Все було як до війни. Ми ходили в парк, гралися, а десь позаду залишилася вибухи зруйновані будинки і страх. Як добре, що ти не бачиш цього.

Я багато разів вкладав тебе спати і щовечора бажав тобі добраніч і казав, що я тебе люблю. І тоді, під час нашої зустрічі вперше ти відповіла мені – «Я тебе також, тату!»

Ти сказала це так тихо і ніжно, наче берегла кожне слово. А я уткнувшись в тебе обличчям не міг повірити, що це насправді. Я хотів зупинити цю мить, ввібрати її в себе, наповнитись до країв і назавжди зберегти. І я досі пам'ятаю ці слова. Із всього за чим би я міг сумувати, саме за цим я сумую найбільше.

Я вже так давно не бачив тебе, що почав забувати твій запах. Ще пам'ятаю твій чарівний дзвінкий сміх. Ще пам'ятаю наш будиночок, як ти обіймала мене вранці, як ми разом робили сніданок і потім дивилися мультики. Десь далеко та, наша залита сонцем тераса, наповнена кольорами квітів.

Ти танеш як хмаринка. Тебе все менше, а болю все більше.

Я пам'ятаю, як рахував дні до літа, як бронював готель, як мріяв про те що ти вперше пірнатимеш в море разом зі мною. І зараз я бачу як ти вже плаваєш сама, не ми разом з тобою були в цій тривалій подорожі, не ми дивилися з віконечка машини на нові будинки і дороги, не ми дуркували на кожній заправці. Але я знаю, що ти в безпеці, що ти щаслива і посміхаєшся, з тобою люди, які тебе люблять.

Я залишаюся. Залишаюся тут серед пострілів, вибухів, лікарняних ліжок, безкінечного болю.

Ти в мені. Щоранку я прокидаюся з мріями про тебе, щоранку я пам'ятаю твою посмішку. Я збережу для тебе нашу країну. Вона найкраща. Збережу, щоби тобі було куди повернутися і потім з гордістю ти змогла би сказати – це мій тато зробив для мене!

23 червня 2022

Моїй донечці. Записки тата з війни

Доня, я знову можу писати тобі. Пройшло багато часу з мого останнього листа і тепер я знову далеко.

Пам'ятаєш, доню, як ми гралися взимку і сніжинки танули на твоїх маленьких ручках. Уявляєш, люди також можуть танути. Вони перетворюються на маленькі невагомні хмаринки і як янголятка відлітають від нас. Ти знаєш, я ніколи про це не думав, але виявляється вони тануть. Щодня навколо мене зникають люди, вони перетворюються на тіні, які упроводжують мене всюди, де би я не був.

Навколо стає все менше людей. Тих людей, кого знав або цінував. Як би я не хотів, щоби ти бачила, як зникають найважливіші тобі люди. Щоби ти бачила, як колись зникну я. Я завжди хочу охороняти тебе, завжди бути поруч як непомітна тінь стати стіною між цим жорстоким світом і тобою. Але зараз я мушу бути в іншому місці. Цей вибір дався мені не легко. Не легко було відірвати себе від тебе і кинути в інший світ. Зараз я можу зробити так, щоби ті люди не танули, щоби менше було тих невагомних хмаринок. Чи думав я, що можу колись не повернутися до тебе?

Так, думав!

І одного разу я був так близько до цього. Я кричав від безсилля, від того, що я більше не твій, а ти не моя. Я був на півкроку від безодні. Але ті півкроку я так і не дійшов. Я лишився з тобою.

Не знаю чи скажу це тобі колись, але ти стала для мене компасом, по якому я звіряю свій життєвий шлях. Вже багато разів я задавав собі питання «А що би сказала ти, якби ...»! Це «Якби...» стало моїм маркером. Я бачу твої очі, які баззахисно і відверто дивляться на мене і знаю, що не можу тебе підвести.

Ми знову не бачимося з тобою вже тривалий час. Але тепер не лише через те, що я в небезпеці, а і через те, що ти занурена у темряву. Це

«дзеркальна війна», коли я поруч з ворогом вилізаю з теплого спальнику який вдень зігріває наша з тобою собака, а ти десь далеко в центрі нашої країни без зв'язку і електрики.

Попри темряву і тишу ми прориваємося один до одного маленькими повідомленнями. Я знаю, що ти знову хворієш. Ти гаряча і знеструмлена, чекаєш коли організм впорається з вірусам всередині. Обіймаєш свою улюблену іграшку, закутавшись під ковдру. А пам'ятаєш, як ми з тобою будували кораблик з подушок і ковдр і мужньо, долаючи перешкоди, плили на ньому посеред вітальні, попередньо забравши з собою всіх наших тваринок, разом з квітами і іграшками.

А зараз ми спимо, обійнявшись з нашою великою собакою. Ми намагаємося зігріти один одного в далекому холодному будинку, який ледь зігрівається десь на кордоні з ворогом.

Ти знаєш, я часто задаю собі питання «Навіщо я тут?»

«Треба цінувати себе такого!», крутиться десь в моїй голові, майже на дні свідомості. І одразу до себе самого постає німе запитання, за що цінувати? Ось я знову пішов на війну. Замикнув наш недобудований будинок в якому не встиг так багато зробити. Твою кімнату, нашу велику вітальню з каміном. На залишки грошей на картці купив теплі зимові речі, бо в армії теплий одяг видають після 15-го жовтня, а холодно вночі стає вже в серпні. Тому розраховувати доводиться лише на себе. Поклав все це в сумку, розміром трохи менше за себе самого. Подумки порахував чи вистачить залишків грошей на заправку двох машин, які збирався перегнати туди де все зруйновано після відходу чорної орди і поїхав. На найближчі декілька місяців, або півроку, або рік це буде все моє життя. Я завантажив медикаменти, джути, бандажі і ще багато іншого в придбану на зібранні кошти швидку, озирнувся на темні, наче порожні, вікна будинку, згадав твої очі і посмішку, як ми з тобою засинали і прокидалися

обіймаючись разом в цьому будинку і ще раз задав собі питання, що далі? Сварю самого себе за те, що черговий раз мені більше за всіх потрібно, за те, що збираю по закутках, все що знайду, все що може знадобитися там, бо окрім самого себе не доводиться на когось розраховувати. І десь в голові далеко-далеко жевріє питання – «Навіщо я тут?»

Чи потрібен я і мої зусилля? Але внутрішній критик не змовкає, підбурюючи до кроку вперед. Де я насправді я є? З тобою мене вже немає, там немає ще.

Завис в просторі між світами з сотнями таких самих.

Попереду невідомість в яку я сам добровольно щоразу лізу, як в затісний светрик.

Треба просто робити те, що ти можеш... і мабуть, все ж таки вміти цінувати себе.

Сьогодні ми з друзями влаштували медичний огляд для тих людей, які тут залишилися жити. Навіть під обстрілами і після них, вони не могли поїхати звідси. Зараз їм дуже важко. І я піймав себе на думці, що так боюся перетворитися на ось такого літнього і безсилового і бути тягарем в твоєму житті. Тому мушу жити, мабуть більше заради тебе, ніж заради себе. Мені здається я десь лише на початку шляху. Інколи не можу без тебе заснути. А коли засинаю, швидко прокидаюся і вже не можу зрозуміти чи то від вибухів чи то від спогадів.

Але я завжди на твоєму боці.

3 грудня 2022

Ти мішень

На війні треба звикнути до того, що ти мішень.

Не загалом військо в якому ти зараз, а саме ти мішень, те місце де знаходишся зараз, ти під прицілом. Це розуміння приходить не одразу. Усвідомлення, того, що ціляться в тебе, що ти маєш стати наступною жертвою приходить з затримкою. Так, наче десь вже натисли кнопку, а сигнал ще досі біжить по твоїх нервах в напрямку мозку. До вибухів і свистів снарядів звикаєш. Вони постійно вибухають десь неподалік. То ближче, то далі. Але серед них нарешті відокремлюєш ті, які летять до тебе. Декілька з них лягають поруч навкруги то ліворуч, то праворуч, поступово наближуючись. І ось громовина вибуху, який призначався саме тобі дзвенить у вухах, вже відчувається запах пороху, навколо свистять уламки і все в диму. Після цього попередні події вилаштовуються в одне зрозуміле мережево. Відчуття безвиході ковтає тебе. На якісь час ти не належиш собі, не можеш перетравити те, що вирішуєш не ти, що ти можеш лише ховатися і це на якусь мить знесилює. Доводиться знайти себе в цьому хаосі і безладі. В очах з'являється всі ті хлопці, яким надавав допомогу одночасно з розумінням, що не хочеш бути одним з них. Тоді з силою відштовхуєш страх і починаєш рухатися.

Це стається завжди неочікувано. Хтось, непомітним оком за тобою спостерігає, повільно наводить «мушку», заряджає снаряд в ствол артилерійського орудія, з гулом і шаленою швидкістю дуло його випльовує в твій бік і ось вже лічені секунди, відділяють вас один від одного. Це розуміння потрібно прийняти. Десь на рівні підсвідомості. Прийняти не те, що ти станеш жертвою. Це зовсім інше. А прийняти те, що ти мішень. Війна має свої жорсткі правила. І з того часу, як ти виїжджаєш на лінію фронту, ставиш підпис під невидимим договором, в умовах якого як один з можливих результатів вказана твоя смерть. Ти не забов'язуєшся виконати цей договір. Ти приймаєш його умови.

В цьому є щось первісно дике. Відчути себе здобиччю полювання, кристалізувати ці відчуття, прийняти і продовжити битися за життя. Своє, і всіх тих, хто поруч.

7 грудня 2022

Життя посеред смерті

Виїжджаю до хлопців ще вдень, за декілька кілометрів покидаю асфальтовану дорогу і звертаю на польову. Одразу при з'їзді зупинюсь, вмикаю повний привід, бо далі доведеться їхати крізь затоплені осіннім дощем поля які тягнуться під самий кордон з мордором. Там в лісочку заховалися наші. За ним ще одна посадка і далі ворожа країна. Спускаюсь в бліндаж в якому по-домашньому тепло, пахне дровами і чимось смачним. На столі тільки-но зварені домашні вареники. Ми обіймаємося з хлопцями, з якими разом були під Бахмутом. Всі раді бачити одного одного і нам є про що згадати. Вони пригощають обідом, який за часом ближче до вечері, а я їх лікую. В цьому бліндажі на мене чекають гіпертонія і астма. Обидва захворювання загострюються в таких умовах. Навколо сирість, миші і постійна зміна температури. Нічні чергування на холодному вітрі, які змінюються сном в теплому бліндажі і так безкінечно по колу. Не дивно, що хтось хворіє, дивно, що хтось в таких умовах одужує. Міряю тиск, слухаю дихання, роздаю ліки, детально пояснюю як вони діють і як протистоять хворобі, прошу коротко пересказати, те як мій співрозмовник зрозумів, що я сказав. Пояснюю чому призначення важливо не ігнорувати. Навмисно трохи згущаю фарби, щоби переляк переважив байдужість, бо знаю, що як тільки вийду в поле можуть 'забити' і не приймати ліки. Тому завтра і ще декілька днів по тому я буду частий гість в цьому бліндажі.

Поки триває наша розмова в сигнал скидають нову локацію, там у бійця запалилася стара рана. Вже знаю що очікувати. Всі інструменти з собою в багажнику позашляховика. Виходжу з бліндажу і потрапляю в темряву. День закінчився неймовірно швидко. Далі починається життя в темряві. Заводжу двигун, надягаю ПНБ і вирушаю.

До темряві доєднується густий туман і їхати стає складніше. В ньому потопає все навколо. Осідаючи краплинами води на деревах, він важко падає на землю так, наче йде дощ. В цьому є щось містичне. Сурові, оголені дерева, вкриваються краплинами холодного туману, наче пітніють від страху.

Намагаюся по примарним орієнтирам згадати дорогу. Ось тут ліворуч біля узбіччя має бути вирва від 120-ї, а трохи далі на дрозі лежать бетонні шпали. Повільно проповзаю повз них і трохи додаю швидкості. ПНБ на голові чипляється за обшивку салону, на мить втрачаю дорогу і ледь встигаю загальмувати перед протитанковим їжем. Різко уводжу машину ліворуч, одразу праворуч намагаючися оминати наступний і на мене з темряви виринає ще один. Колеса в багнюці сковзять по дорозі, але повний привід чипляється за покриття всією потужністю британського автомобіля. Потроху швидкість падає і вже третій їжак оминаю спокійно.

Розпізнаю в темряві руїни промзони. Колись тут було потужне фермерське господарство. Зараз вся техніка стоїть розтрощена на подвір'ї, ангари зруйновані. В темне, холоне небо здіймаються залишки елеватора. По силуетам в темряві ледь орієнтуюся. Ось тут праворуч був приліт, впала стіна, на дорозі уламки цегли, трохи далі ногами відчуваю обірвані дроти електроліній. Значить я на правильному шляху. Переступаю дроти, але забуваю про залишки газової труби.

Черговий бліндаж, знайомі, але втомлені обличчя. Коротка розмова, огляд, руки самі тягнуться до заздалегідь складених в протиударний бокс інструментів.

Поки займаюся пацієнтом, в кишені вібрує телефон. Десь у саперів боець з підозрою на бронхіт. Це кілометрів двадцять звідси. Прощаюся з позицією 'Гамма' і крізь темряву їду аускультувати кашель. Я буду намагатися відрізнити дрібнопухирцеві від великопухирцевих хрипів, наявність свистічих звуків в трахеї, почую, що все досить добре і лише пізно ввечері повернуся в свою нору. По дорозі мене настигне звістка про загибель товариша. Ми з ним працювали багато років. Він був першим, у кого я вчився, ми його по доброму називали інопланетянин за його дивакувату поведінку. Але він був найдобрішею людиною і зміг досягти неймовірних результатів. Ніколи не відмовлявся від важких завдань і чергове завдання стало для нього останнім. Моїх сил вистачить лише на те, щоб погодувати собаку, прочитати новини про звільнення Херсону, але не вистачить на те, щоби порадіти ним і заснути обіймаючи пса. Завтра буде черговий день в якому поминки по іншому товаришу. Він загинув 40 днів тому.

12 грудня 2022

Джерельна база текстів:

Glib Bitiukov. URL: <https://www.facebook.com/belgow>

Ольга Бродецька

Альо! «Стефанія, мамо, мамо Стефанія»...

- Анжелочка, альо, я канешно не Стефанія, но мені приятно чути цього хлопчика на тому ригтоні. Я даже репчик підтанцьовую, йо!

- Шо случилось? А ти не знаєш? Случилось то, чого ви всі так боялись - закрутки і консервація всього, що росте плодами і двигается в сарайчику.

- Аааа, ти накінець согласна, шо нада всього потрошки запастись?! Так я тебе німедленно шокірую: запасати нада всього побільше, в космічеських масштабах.

- Анжела, не вий мені на вухо, як сука в сливах, от судьби не уйдеш. О!

-Шо, соляра дорога? А ти знаєш, якою ціною мамі сіль дісталась?

- Да, Анжела, да, мама купила солі! Ну, як купила? Добула в бою! В нерівному.

Я одна проти Валентини Петровни її сина Валіка і їхньої чихуяшки Бісквітика. Вони мене втрюх окружили, ледве вирвалась.

Но стратегічний запас не віддала!

Анжела, я не жаліюсь, я бдю торбу з безценним. Так шо беріть буса і бистро дуйте до мене. Я стою під магазином Скорбота з повною торбою солі, отою, де Париж намальований.

- Да, Анжелочка, в торбу з Парижом влазить двадцять кіл тушонки. Добре, шо ти помниш, як мама тобі в ній баночки в універ передавала.

Так то тушонки двадцять кіл, а солі намінуточку тридцять!

- Доця, естєственно я стою, куди я рипнусь з цим баластом. Так шо не чухайтесь, грузіть сіль з мамою в буса.

Як я її до Скорботи доперла? На стресі! Я ж тобі кажу, Валентина Петровна наступала, чучундра стара. І то давай не тринди, а вже виїжджай, і Віталіка бери на погрузку, бо там Ціля Беніаміновна вже на підступах. А Тамара Мітрофановна не забариться за нею слідом. Вона мені ше наградний пістолет не простила, ти ж не забувай.

-Папа шо? Папу кантужений в битві за оцет і кришки.

- Та нічого йому нема! Так, спину скрутило поки чотири блока допер в жигулі, морський коник, блін. Я йому метнула в сраку шприца з діклоберлом, тубиком Долобене обшпаклювала больні місця, і оставила вдома. Він мені ще пригодиться, сімулянт.

- Шо кажеш? Їдете вже? А знаєш-но шо? А заїдьте по дорозі за Сірожою, бо шото я боюся, шоб Віталік не покинув наші ряди після погрузки.

- Шо кажеш, для Віталіка тридцять кеге - не вага? Ну, ну, тридцять кеге - це канєшно харашо, но ти мене недооцінюєш чишолі?

Ти шо думаєш, весь кіпіш через якихось тридцять кеге солі?? Не, ну ти даєш.

- Шо ти заподозрила? Я думала, шо ти вже давно догадалась, шо мама свого не упустить. В мами тут ще два мішки цукру, і два мішки борошна. І

чотири блоки баночок. Ну, там ще лавровий листочок, перчик, я не щитаю, то так, на дамську сумочку.

- Анжела, не пройде і пів року, поки я вас дочекаюсь! Давайте ускоряйтесь, бо до мене вже черга вистроїлась, нісмотря на дислокацію, нікого не смущають віночки і хрестики, як я не маскірувалась.

- Ааа, ти не можеш прийти до тьми? Ну, от не думала, що ти така слабенька, як марльові труси.

- Ага, відчуваєш, що тебе жде? Ну то зараз ти ще й візуалізуєш обсяг маминих планів на твою відпустку.

- Ти погодна??? Анжела, я в шоці!!! Ти даже мені благодарна??? Аху... тоїсть я в шоці!

- Поняла, що рік буде не мармелад? Да, доця, наздогнала вас тінть совка цього року, щоб йому позападалось. Відвикли ви вже давно за дефіцитами ганятись, запаси робити, в чергах вистоювати. Ото був опит виживання. Бо хіба то життя було?

Ну, нічого, ми той опит іпользуєм, щоб оцю напасть пережити. І цього разу вже востаннє! Ця вражина нас навчила спочатку виживати, а потім воювати. А тепер їм хана! І щоб нашим дітям і внукам ніколи не знати.

І не забувайте, що ми ж ото всьо не тільки для себе запасаємо, тушонки ніхто не відміняв.

Вистоїмо і поборемо!

3 червня 2022

- Альо, Анжела, що за п'ятнадцять пропущених? Шо случилось? Мені вже начинати нервничати?

- Аааа, ти нервничала? Чого трубку не беру? Нащо мені та трубка на городі?

- Анжела, ти якась странна. Тобі що, з вікна не видно прихід антициклона? Сонце світить, пташки цвірінькають, сирена висі - мама на городі. Шо не ясно?

- Анжела, ти щось хотіла по делу, чи просто отчот по життєвих показниках? Бо я папі давленіє міряю, він за зиму форму потіряв, розслабився. А в мене для нього багато планів, треба стабілізувати рабсилу.

- По делу дзвониш? А шо, може, хочете мамі бараболі посадити?? Давай, я готова удівлятись!

- Та понятне дело, шо тобі про бараболю неінтіресно! Хто б сумнівався! А шо іменно мене зараз має цікавити більше бараболів?

- Мови іноземні чи знаю? Пфффф, та нівапрос, я ж поліглот! Англійською буде дубовий тейбл.

- Німецьку? Ну, як тобі сказати, на уровні "Гітлер капут".

- Шо там ше повспоминать? О! Пісеньку я знаю оцю польською, про путіна, любіма моя пісенька: еба...

А нінада співать, внуки чують? Та вони її знають і без мене. І, заметь, це не я навчила!

- Ще ругатись вмію на ідиш, я у Цілі Беніаміновни навчилась. Ну, як навчилась? Я була адресатом і засвоїла все адресоване.

- Ти кажи, шо нада? Будем зустрічать якусь делегацію? Кого треба вже кормить голубцями і каравайом? НАТО, ПАРЄ, ООН, чи нідайбох ото ОБСЄ? Сразу кажу, свиню різать не будем, то на Паску і вона не кашерна.

- Нікого не зустрічаєм? А шо тоді?

- Куди мою кандідатуру?? Анжела, ти мою кандідатуру не руш, вона в мене раніма, у неї давленіє чуть шо. І вопше вона нервна ця кандідатура і вже на пенсії.

- В послиці мене послати рішили? А хто це такий безсмертний? Хто рісдне здоров'ям мене послати?

- Аааа, зятьочок мій. Нууу, він по життю ризиковий мужик, йому не привикати. Осьо папа соглашається.

-Шо папа каже? Він мовчки соглашається, ти ж знаєш, у нього виправка, він рефлекторно киває.

- То ви, значить, посовітувались і рішили, шо крім мами ніхто не наведе порядок в нашій дипломатії. Ну, да, ну да. Хватка у мене є, не спорю. Папа оп'ять соглашається, правда якось приречено.

- Анжела, яка з мене послиця , простигосподи?

- Шо, ото якраз простигосподи і є послиця? Це ота, шо спеціаліст по омлету?

- Не по омлету? А по чому?

- Аааааа, ну це канешно дааааа. Анжела, я під критерії не попадаю, в мене щелепа вставна, ще й заскакує часто. Боюсь провалити місію.

- Переговори я вмію вести? Анжела, мої последні міжнародні переговори з тьотьою Зіною з Брянска і тьотьою Леною з Бреста закінчились матюками і довічним баном. Ферштейн?

- Мамі, Анжелочка, ваші конкурси не підходять. Ще не вродився такий міністр, щоб маму насмілився послати. Мама сама кого хоч пошле. Так що, еслі ви хочете здихатися з дому диктатора в моїй особі, то мамі посаду нижче міністра не предлагать.

- Так ти жартуєш? У тебе проснулось наше сімейне почуття гумору? А мама не жартує, мама всерйоз подумує тепер про руководящу должность. Так що завтра будемо практикуватись: щоб всі мені на городі, по формі - в спортівних штанях і галошах на меху, вистроїлись на плантації згідно субординації, відповідно до розумового розвитку - я перша, ти за мною,

папа замикає стрій. Бо я вам зроблю переговори, якщо Петровна раніше мене города засадить.

Ще б на Оскара мене послали, аби лиш нічого не робити! Паразити!

16 березня 2022

Вайбер-чат десятого класу

Марина Вікторівна. Шановні батьки, протягом цього тижня ваші діти будуть писати семестрові контрольні. Вкотре прошу, прослідкуйте, щоб електронки і ніки ваших дітей були підписані людськими іменами.

Дідусь Джо приєднався до чату.

Марина Вікторівна. Я ж просила, щоб не тягнули все сімейство в класні чати, ви б ще тьоті з дядями сюди приперли.

Дядько Борис приєднався до чату.

Марина Вікторівна. Шо не день, то здрасті.

Привид Києва.

Марина Вікторівна. Привид Києва, матеріалізуйтеся, бо скоро головою поїду з вами.

Привид Києва. А я знаю, хто такий дідусь Джо.

Джавеліна. Хто здав поробки на труди? Куди тій ляльцівудупуяголочки треба було втикнути?

Байрактар. Не знаю. Я ще контурні карти з географії не здав. Злийте хтось координати бункера.

Марина Вікторівна. Байрактар, розкажіть нам усім, чого на тебе вчитель англійської скаржитьесь? Ти нащо в директорській контрольній роботі написав *rizdulo for Russian* замість *lend lease*? В тебе совістьє? Нам тепер ото, шо ти написав, директор вставить.

Дідусь Джо)))

Привид Києва. Ага. Воно вже не забариться.

Нептун (Відповідає Байрактар). Координати мо ск-ви підйдуть?

Марина Вікторівна. Нептуне, що в тебе з правописом? Завтра контрольну з української писати, а ти слово мо ск-ва пишеш без лапок.

Нептун. Не факт,що треба писати в лапках.

Мама Стефанія. Марино Вікторівно, а за що моєму сину двійка по географії?

Марина Вікторівна. А не треба було вашому... Сашкові пів уроку в зумі розказувати откуда на беларусь готовілось нападеніє! На уроці був присутній директор! Ми потім всім педколективои в підвалі школи дві години слухали ленд ліз від нього, ледве витримали, поки та повітряна тривога закінчилася.

Дідусь Джо.)))

Дядько Борис. Хавдуюду, френди. Дайте хтось контрольну фізкультурника. Моєму племіннику Вові нада срочно здати їзду на велосипеді, я йому для цього даже велосипеда купив. І шльом купив. І наколінники купив.і камру гоу-про купив. Шоп дитина не хуже всіх. Ми ще й плавання з моїм Вовою здамо, і греблю здамо, і дайвінг. І прижки увисоту,і з парашутом тоже здамо. Які там у вас нормативи ще є?

Здавайте! Вова всю школу прославить! Дядько Боря все оплатить! на чемпіонат світу йдемо, егегей япономать!

Марина Вікторівна. Низький вам уклін від усього педколективаорисе ай оже всім такого дядька!

Дідусь Джо)))

Бабця Ліза приєдналася до чату.

Арестович. Увага, відбій повітряної тривоги.

Привид Києва. О, поснувся. Дивись контрольні не про@би завтра. Ну, в контрольному випадку через три тижні до кінця року.

Арестович. Все. Буде. Добре.

Бабця Ліза. WTF?

Дядько Борис. Такое

Марина Вікторівна. Щоб завтра о 10.00 всі підписались справжніми іменами і сиділи мені в камеру в штанях і причесані. Будете здавати вірші напам'ять і нідайбох ваші родичі в трусах опозорять мене перед директором, я вам таких балів понаставлю, до одинадцятого класу не виправите. І познімайте згодатку «Повітряна тривога» ото «Летяяяяяяяють підараааааси!», поставте нормальний сигнал «Бооооооооже, яеееекоооооооончене!». Бо аж невдобно, коли урок української літератури переривається на такій ноті.

Шановні родичі учнів, до вас велике прохання не матюкатися на задньому фоні на перехоплення ГРУ в Телеграмі. Я розділяю ваші почуття і солідарна з кожним словом, але директору це може не сподобатись.

Дідусь Джо. Ну, чому ж Марино Вікторівно, мені це має не сподобатися? Я підтримую громадську думку батьківського колективу, я ж демократ чишо.

Марина Вікторівна. Йосип на кобилі! Іван Івнович, це ви??

Привид Києва. Я ж казав, що знаю, хто такий Дідусь Джо. Так що нікнейми можна не міняти.

19 травня 2022

Альо, Анжела. Анжелочка, доця, слухай сюда бистро...

Чого шепчу? Бо шифруюсь. Не питай лишні вопросы, а слухай. Я тут підозрітільну лічність взяла в поле зору. Іду за ним від базару, вже свою хату пройшла. А він іде в сторону об'єкта інфраструктури і оглядається.

Чого підозрітільну? Спитав мене коло базару: «Как пройті в музей?»

А я шо? А я ж не дурна. Зачем йому музей? Га? Показала дорогу на дурдом, а тепер іду за ним. Бдю. Дурку ми пройшли. Канешно, музея ж там нема.

Но, ти знаєш, цей тип став коло трансформаторної підстанції і довго її роздивлявся. А це тобі не шутки.

Шо в мене шумить? Так курчата в коробці, на базарі купила, тепер зі мною путішештують.

Шо кажеш, виздыхають, поки я буду конспіруватись? Та не виздыхають, я їм дірочки в коробці проштрикала.

Поліцію визвать? В них і без нас роботи багато, не буду отвлікать. Я лучче щас підкріплення визву.

Короче, жди дзвінка. Отчитаюсь, шо там і як.

Анжела, альо, слухай, бо я получила стрес і звідюлей.

Опчим визвала мама підкріплення в лиці Надежди Петровни і Тамари Мітрофановни. Від Петровни толку на передовій, як з цапа молока. Вирядилась, очі на сраці намалювала, губи нафарбувала, рукавички під сумочку пока підбрала, то прийшлося плащик з капелюшком міняти, бо вони їй не пасували до туфлів. От курка! Поки красоту наводила (і скажу тобі, не зря, як оказалось потом), пропустила саме інтіресне.

Митрофанівна шо? Митрофанівна бистро підтягнулась. Ну, як бистро? Наскільки могла. Але на неї хоч покластись можна. А шо? Тамара – калач тертий. Ворошиловський стрілок, ветеран емведе намінуточку, вона ж без наградного пістолета з хати не виходить. Пофіг, шо незаряжений. То для психологічної атаки.

Та шо шо їй 90 год? В Митрофановни рука не дрогне, правда нерви вже нікчорту, але це її робить ще опаснішою.

Чо весь провулок не збрала? А я хотіла! Я даже Цілі Беніаміновні подзвонила. Но вона сказала, шо таке заданіє не для її витримки,

патамушта вона так ненавидить тих рашистів, шо з нею у нас не буде шансів взяти языка живим. Поетому, якщо ми героїчно загинемо на завданні, вона за нас отомстит. От стара скандалістка! Але воно й луче, з нею ж ніякої конспірації, та ж морда не затикається.

Шо там з диверсантом? А, ну да. Ідемо ми, значить, з Митрофановною за цим тіпочком в капелюшку. Я з курчатами в коробці, Митрофановна з ключкою в одній руці і наградним пістолетом в другій. А на обличчях у нас все написано.

Тип в капелюсі почав прискорюватись. Він біжить, і ми біжимо. Ну, як біжить? Ну, чуть швидше Митрофановни. Тоже, знаєш, не легінь, но точно молодший за Митрофанівну.

Анжела, а шо ти ржеш? Представила цей марафон? Ага, мля, гра в кальмара. Рже вона.. в мами серце досі теліпається, а вона рже.

Анжела, які каплі? Каплі всі Надежда Петровна вдула. З горла. Але про це потом.

Слухай, дай доказати. Біжимо ми значить. А тип починає петляти нашими провулками. І оглядається, гад. Но, ми ж то наші локації знаємо, а він не. Значить, загнали ми його на Малофонтанній в тупик! От! Все! Далі ходу нема!

Митрофановна наставила наградний експонат на фігуранта, він вирячив очі і поліз в кишеню.

Це, Анжелка, була його ошибка. Я ж тобі казала, шо в Митрофановни нерви нікчорту? От. А рука не дрогнула. Вона в диверсанта цього ключку і метнула, як вождь ірокезів списа, а мені кричить: «Визивай слідчо-оперативну групу!»

Поки я набирала 102, на горизонті замайоріла Петровна в капелюшку, Ізольда наша.

Шо поліція? Поліція приїхала після першого гудка! Ага, так бистро. Бо це її диверсант наш визвав, пока уходив від погоні. Йому пістолет Митрофанівни показався підозрітільним. Да..

Поліція, Надежда Петровна і її син Валік з тероборони з автоматом, нагрянули одночасно. Петровна від такого фестивалю беркицьнулась в обморок, поліція переписала наші данні. Ага, і диверсанта тоже. Оказалось, що це якийсь професор медицини з Харкова. Переселенець значить.

Шо ти ржеш? Анжела, мама так опозорилась, шо гайка.

Шо, харашо кончилось? Це ше цим не кончилось! Цей професор, пока відкачував нашу обморочну, зацінив її красоту охуї... офігітільну (тьху, тьху, тьху, я ж не матюкась). Тепер пішов за нею впадати.

Митрофанівна з поліцією розібралась, вони її подякували за бдітельность і нагородили вилученням наградного пістолета.

А я шо? А нічо. Мене всі послали і Ціля Беніаміновна теж, бо стару жабу задавило, шо щастя привалило не їй, а Петровні. І Валік, син Петровни з тероборони, і поліція, і особливо Митрофановна. Пістолет вона мені не простить ніколи. Тепер у мене стрес.

Але то нічого. Вони мені ще всі подякують, от не сумнівайся. Но я пока не висовуюсь і на очі стараюсь нікому не потрапляти. Хоч пару днів.

А шо курчата? Курчата навчились гопака танцювати по коробці, поки я з ними ганяла. Нічо їм не буде. То ж майбутні біовоїни!

Отак, доця, поки ми пильнуємо, ворог не пройде! Слава Україні!

28 квітня 2022

Анжела, альо!

Альо, кажу... Бай-рак-тар!

О, альо, Анжела, доця, оце мені більше наравицця, коли твій отой ригтон співа Бай-рак-тар!

Їй-бо лучче за того феліні.

Чо звоню? Так повітряна ж тривога!

А, знаєш? Ну, харашо, харашо.

Я де? Я в погребі, як ти й наказувала.

Ашож. Лиш завило і гайда! Щоб їм блядям ті бомби в сраку!

Я вже десантіруюсь в ляду, як спецпризначенець.

А ти шо думала?! Треніровки!

А як перший раз з переляку, доки заскочила, та й мимо драбини, всі щаблі дупою порохувала.

Шоб тим хуйлом підняло і гупнуло об землю, паскудою такою, шоб москва здригнулась!

Тато шо? А тато знизу ловив, та так вдвох і лягли на купу з бурячками.

Що казав? Казав, шо доки путін нападе, то тут ми вб'ємося. Коти з ним согласні. Вони вже самі в ляду скачуть по сирені, дресировані.

Шо питаєш? Чи тато согласився по тривозі в укриття ховатись? Хах, ще б пак!

То він перше хоробрився, воно виє, а дід наш дерева обрізає, герой тероборони! Після того, як твій малий петардою кинув, пасіба йому, дідові розвиднілось! Просвітленіє настало! Біг, як горний сайгак! Ага! Що, кажу, чорт старий, включив турборежим?

Що робимо? В погребі бараболі перебрали, моркву перебрали, яблука перебрали, буряки повикидали.

Тепер банки з коцерваціями перебираємо.

Да, канешно, є шо перебирати, ти ж знаєш, в мене тут стратегічний запас.

А хто мені казав: «Мама, нашо ви стіко закатуєте? Хто його має їсти?» Га? Шо тепер скажеш? Бач, мама знає, шо робить, мама життя прожила. Це ви розпаскудяні, а мама з кацапами в одній країні жила. Мама знає, що то падло годне зробити! Щоб тако щось хароше, то не! Хіба воно нас один раз нищило?

Що ти знаєш? Історію вчила? Ага, я в тій історії жила. Чого ти думаєш бабуся кришечки хліба зі стола згортала? Знала, як та падла їх голодом заморила. Це вже ви розпаскудяні: багети, крувасани, лаваші, стопітцот сортів хлібців. Що не влізло, то викинули.

А бабуся хлібчик цілувала.

Аааа, бач, тепер поняла? Ото. Семдесят год прожили з кацапами! Навчені, що воно в дитини з рота шмат видере. Шоб його за задні ноги та й об куранти головою, суку таку!

Так шо ти на мої запаси не гони! Ми з татом всіх прогодуємо в партизанському тилу. О!

Попропалало багато? Тю, ти странна! То біологічеське оружїє.

Банки з огірками позапрошлогодні подулись, так я їх на горище затарабанила (в мене тут наблюдатільний пункт), кажуть, ними дрони добре херачити. Так в мене тут пів сотні стратегічних набоїв, хай лиш підлетять!

А шо ти ржеш? Хер його знає, шо в тих кампотах вже завелося. Я ж на всіх закриваю, а ви не хочете, вам ото смузї подавай. Тушонка вам жирна! Оно банки подулись, боюсь представить, які там цивілізації вже розвинулись. Треба шоб хтось москалям завіз на позиції. Я їх без жодного пострілу виложу м'ясним продуктом.

Розберуть, шо спортяна? Як вони розберуть? Звідки вони знають, яка на смак домашня тушонка із свининики з автоклавчика? Отож!

То нашим хлопчикам дід льошку центнерову заколов, автоклави наставив, дрова під ними підпалив. Ті ж довбойоби, як побачать автоклави, скажуть, що в нас в кожному дворі космодроми, ракети запускаємо на бункер хуйла.

Та таких смаколиків в баночки напакували, свіжесеньких! Я кожную баночку сльозами посолила, за кожного хлопчика помолилась, щоб їв мамину тушоночку і був живий і здоровий!

А тих виплодків пекельних щоб порозривало! Шоб їм в пельки їхні іскандери!

Тато зі мною согласний!

З чим іменно согласний? З усіма перечисленими пунктами.

Як моє давлення? Анжела, яке давлення?

Давлення буде після перемоги. Оно ковід десь дівся, а ти кажеш давлення.

Ти сусідку мою, Клару Веніаміновну, помниш? Так у неї пройшли артрит, радікуліт, мігрень і постковідний синдром. Вареники ліпять. Із сиром. Кашерні. Ага, для переселенців. В неї там сім'я з Харкова. Так шо не заскучає, стара скандалістка. Бавить людських діточок, не має часу до мене писок дерти через паркан.

А помниш сина Надєжди Петровни? Да, да, Валіка. Як від призова косити, то такий слабий був, а як воювати з москалями, так зразу здоровий, побіг до військкомату. Ходить оно з автоматом, діловий такий.

Анжела, а ви шо там?

Добре всьо? А де Віталік? А, не можна казати, я поняла.

А ти шо робиш? Ага, добре, добре, я поняла, воєнна тайна.

Короче, Анжела, я чо звоню, беріть буса, грузіть тушонку, я ще пиріжків напечу трохи, штук триста, думаю, хватить пока.

З чим пиріжки? З вишнями. Ага, з отими, що ти не хотіла дрилювати.
Бач, а я ж казала!

Забирайте то всьо і везіть туди, куди ви там ото возите. І привіт там передавайте, ви знаєте, кому. Щоб їх Матінка Божа оберігала! Щоб їх ангели охороняли! Мама щодня за них молиться.

Шо допомогти? Присилай малого, хай допоможе бабі парнички накривати. Насіємо розсади, і будете в мене цього року як рабиня Ізаура на плантації під моїм чуткім руководством і бараболі, і капусту, і огірочки...

Я не лякаю! Я вам стартаплю і мастхевлю.

Ти ж знаєш, в мене ідей повна голова.

Але на цей рік отакий простий план. Повір моєму досвіду, він працює. Вже хто-хто, а ми з татом добре знаємо, з якою напастю маємо діло.

Щоб на них кремль впав! Вглиб України воно, падло, просунутись хотіло. Просунесся, сука, вглиб. На два метри кожне. І то, якщо земля прийме.

Вовків на Поліссі відгодовуйте, потвори і хайвей ту хел. До свого фюрера!

Ну, всьо, пока! Бо вже тривога закінчилась. Будемо вилазити, поки тато всьо вино не вициндриє з бутля. Оно, сидить вже косенький, мордочка рум'яна, поки я отвліклась на разговор з тобою, а він і радий. Паразит!

Адью! Полізла мама на сонце, поки в цьому погребі гичку не пустила!

Як воно йобнута в тому бункері сидить? Нахера така жизнь людини? Та хіба воно людина? Хай би там і здохло! Шоб його археологи через тищу років нашли з тризубом в сраці!

Хитрий базарчик маленького містечка на Вінниччині. Дві дуже літні пані ведуть світську бесіду за баночками порічок і купками цибульки, часнику і листям хрону перев'язаного шпагатом в композиції з парасолями кропу в кращих флористичних традиціях.

Трохи далі пан, не такий літній, але теж з вигляду дуже досвідчений, з картоплею та іншими корисними коренеплодами на причепі колись бежевої копійки.

Пані в холодочку під горіхом, котрий навис з території навчального закладу. Пан під червоно-білою парасолею . Парасоля пляжна, але з лихих дев'яностих в народі зветься базарною)). Тому що велика

І камуфльований розкладний стільчик.

Отже, всі на робочих місцях. І стажу у всіх в цій корпорації більше, ніж мені років.

- Крилата, я тобі кажу.

- Яка крилата? Балістична.

- От вперта! Я ж тобі розкажую, я її бачила, з крилами. Значить крилата. Я якраз гоїрки вибирала, а воно вуууууууууу на головою. Я добре роздивилась.

- Чим ти там роздивилась? Ти шо, в очках гоїрки вибираєш?

- Ну, ти подиви на неї! Наташкиного малого спитай, він підтвердить, він того їхнього цуцика приплюснутого вигулював, тоже бачив. Крила в неї тако більші і менші.

- То ти шо хоч сказати, шо в них ще ті калібри лишились?

- Нічого я не хочу сказати, я кажу, шо бачила. Ти якась чисто здрасті. Чого ти удівляєшся? Це унітаза в них може не бути, води може не бути, а калібри всігда найдущя. Воно луче жопу не помие милом, а на ракету найде мільйони.

Пан під парасолею в кольорах польського прапора не відриває очей від телефону. І робить вигляд, що не чує колег.

Питаю його:

- Картопля у вас яка?

- Триумф. Беріть. 25 дрібніша, 30 гривень крупніша.

- А ви не підтримуєте дискусію цих милих пані?

- А що з ними говорити? Вони в геополітиці дупля не ріжуть. А я сьогодні без компанії, Андрійович, знаєте, молоко він возить, щось засачкував. А я скучаю з цими експертками.

Пенсіонерський загін тероборони))).

19 липня 2022

Педрода в українській школі перед новим навчальними 2022-2023 роком

Директор:

- Шановні колеги, цей рік не буде для нас легким. Але нам не звикати. Міністерство дало нам рекомендації. Вивчати їх ми будемо на полігоні. Вам потрібно прискореним курсом освоїти нові технічні засоби навчання і наочність.

Тамаро Захарівно, перестаньте обійматися з тим джавеліном, бо ви ним зараз увалите по голові Віктора Йосиповича і ми втратимо з наших рядів єдиного мушину.

Минулого навчального року ми успішно справились з викликами, які нам кидав коронавірус і локдаун. Ви всі проявили героїзм, мужність і самопожертву. Сподіваюсь, що ви вже всі виплатили кредити за ноутбуки, тому цього року наше завдання придбати комплекс ПРО і встановити його на даху школи. З підрядниками ми вже домовились, вони оперативно все

закріплять, встановлять ще до того, як буде постійний розклад і нам дадуть журнали.

Віолетто Тарасівно, що ви шошокаєте? Зніміть тактичні навушники з вух і не шошокайте. Організуйте батьківські комітети, залучайте спонсорів, нам треба закрити збір до 15 серпня. Ми домовились з Притулою, він нас зведе з продавцями.

Вікторе Йосиповичу, що ви робите на підлозі? Ааааа, вас таки знесло тим джавеліном. То вставляйте швидше!

Не можете, бо бронік важкий? Ну, тоді, раз ви вже на підлозі, продемонструйте нам безпечну позу під час ракетного удару. Колеги, занотуйте, покажете дітям на виховних годинах, як треба падати під час ракетного обстрілу.

Віолетто Тарасівно, підніміть з очей той кевларовий шолом без вух, бо ви нам нагадуєте в темряві підвалу Чужого з однойменного фільму. Нерви у всіх і так нікчорту.

Слово надається заступнику директора...

Після того, як їй вдасться зняти ОЗК і відліпити протигаз від обличчя. До речі, після педради всі залишаються на навчання з хімбезпеки і захисту від радіації.

Тетяно Іванівно, ви можете бути вільною, вашого розміру захисного костюму нам не надали, а за репнутий інвентар доведеться складати акта.

Чомусь не бачу завгоспа. Де мій прилад нічного бачення? О! Іване Васильовичу, ви зумисне надягли балаклаву, щоб я вас не могла ідентифікувати? І перестаньте розглядати мене в тепловізорі.

Для вас буде завдання. Нам треба облаштувати дзоти на всіх входах до шкільного двору до 15 серпня, тому, починайте мурувати вже.

І останнє, колеги, записуйте у ваші записники. Педагогічна проблема, над якою працюватиме наш навчальний заклад протягом цього року:

«Важливість використання стінгерів в навчально-виховному процесі, як альтернативи ПРО і ППО. Роль вчителя в забезпеченні безпеки навчальних закладів».

Я вірю в вас, колеги! Успішного нового навчального року!"

Дорогі вчителі, ви ж всесильні, ви можете все! Ви кіборги, перевірені часом і випробуваннями. Вас нічого не зупинить на професійному шляху.

Давайте не забувати, що вчителі теж люди, звичайні люди))).

12 серпня 2022

- Куме, а чуйте, там тойово, кажуть, що нада трофеї здать.

Добровольно.

- Та шо?

- Та шо, ташо? Та жалько ж,не?

- Га? Тю! Несіть велику амбарну книгу, зараз подивимось, що ми можем виділити. добровільно.

- Давайте пістолети там, рушниці, карабіни які-небудь. Цього добра хоч на вагу, хоч поштучно. Сотню льогко!

- Сто піісят. Сотню не повірять жеж.

- Тодіще вісім накиньте. Ітого сто піісят вісім одиниць. Безпалівно!

- Карабінів зо два десятки можемо. Ружжами нада розбасити, щоб в очі не кидалось.

- О, кулеметів десяток. Не, вісім, щоб щот не був круглий.

- Та да. Гранатомети... Гранатометів десять. Не п'ять!

- Чотири. Нема чого гранатометами розкидатись. Вони нам не даром достались. І оп'ять же, щоб не для круглого щоту. Не привлікаем вніманіє.

- Ну, з гранатами діло обстоїть непохо. Гранат можемо зодва відра відсипати.

- Одне відро. Відра в нас тоже не казьонні.

- Ндаа, відра жалько. Хай буде...

-Відра, як відра. Бронемашин жалько, ото жалько!

-То їду дамо!

- Їду він дасть! Хто нам повірить? Тре дві давати.

- Ну дві, то дві. Ееех... Тімболеє, шо ми їх не розмитнювали!

Бугагага!!!

- Танеки ми тоже не розмитнювали. Бугагага!

-Тіко танки прийдеця оддають, їх не заховасш.

- Шо, усі???

- Та чо зразу усі?? Одинацять! Одного лишимо. Шоп був.

- Жалько...

- Найшли шо жаліти. Гімна. Дороги портить. Соляру жере, як бик брагу. От еслі б САУшку нам, ото було б діло.

- САУшку даааа. От сого нема, того нема!!

- А жалько...

- Ндааа...

- А з ослобонітелями, о робить будемо?

- А про ослобонітелів ніле не писало, приказу такого не було.

Тімболеє, Стипанівна їх крепко припахала.

- Ндааа, Стипанівна еслі припахала, там ні ООН, ні красний крест не поможе.

- Та ніхто й не рискне. Нема дурних протів Стипанівни.

- Ну, шо? Наче всьо, помогли, виділили. Ходімо-но, гайда, кропиви накосимо. Тре СУку-35 прикрити за стодолою.

- Ходімо. Оце ще мене, куме, безпокоїть, шо хутір без ППО стоїть.
Нада шото думати...

Не анекдот. Випадок в селі

Два немолодих сусіда. Дядько Сашко – звичайний сільський дядько, патріот з мотоблоком і міні-трактором. Його сусід дядько Петро- рпц головного мезга, колишній опезеждюк районної ради, яркий поклонник бульбофюрера.

Діалог на межі:

- Сашко, вироби мені города. Заплатю, скіко скажеш.
- Ніт. Не вирроблю.
- Якщо нема топліва, я тобі дам, в мене є.
- Все в мене є. Тобі орати не буду!
- Чого це? Я ж заплатю.
- ти під санкціями! Пішов за руським кораблем.
- Ми жвсю жисьь рядом жили!
- Ми з мордо ром теж все життя рядом жили,і що?...Хай тобі орки калібрами орють!

Чого падло, жо погребя біжиш потривозі? Вдівай касаваротку, бери балалайку і йди зустрічай,кого звав! Махай самальотіку, довбойоб!

Народна дипломатія в дії.

Джерельна база текстів:

Бродецька Ольга. URL: <https://www.facebook.com/oldan.kwyat>

Анастасія Гаріджук
(Anastasia Haridzhuk)

Евакуаційні потяги з Києва відходять забиті, напружені і тихі. Розгублені, перелякані діти, знервовані тварини, втомлені і виснажені люди. Комусь щастить сісти в крісло, решта падає просто на землю в проходах і тамбурі. Речей мінімум, але і вони займають весь простір, що ще лишився.

Поїзд минає вокзал, і майже зразу в салоні гасне світло. З боку дверей пошепки передають вказівку: жодних телефонів, яскравого світла, ввімкненого інтернету, чи, боронь боже, геолокації. Всі слухняно гасять екрани. Темно. Тихо. Потяг обережно крадеться між таких же темних полів і сіл. Десь завмирає, десь робить різкий ривок.

Діти починають капризувати - мультики, в туалет, цукерку, походити. Ходити нема де, в туалет треба пробиратися хіба по повітрю. Але всі все розуміють, піджимають ноги, стараються пропускати. Батьки всіма силами якось заспокоюють малих, але лише один кінець вагону затихне - прокидається інший.

Минає година, друга. В нормальному графіку мали би під'їжджати до Вінниці. Кажуть, що у Вінниці будемо не швидше, ніж за дві години, можливо, зупинки не буде. Хтось пробує обурюватись, але його швидко зашикуюють. Діти засинають. Стає жарко і мало повітря. Скучно. Страшно. Хочеться пити, але ж - пам'ятаємо, до туалету не сильно побігаєш.

Попереду з'являються вогні. Вінниця. Потяг пролітає її без зупинки. Хтось зітхає, хтось ховається під куртку і починає дзвонити. Наступна потенційна зупинка – Хмельницький. Коли прибуття – невідомо.

Минають години. Діти прокидаються, і все починається по колу. Попереду знов вогні. Потяг стишується, в салоні вмикають світло. Всі мружаться, дістають телефони, зразу лізуть чекати ситуацію.

Прибуваємо до вокзалу. В салоні оголошують, що стоянка 5 хв. Частина людей починає хаотично хапати речі, дітей, котів і пробиватись до виходу. Вискакують на перон, але сильно вільніше не стає.

Раптом в тамбур з розгону закидують величезну клітчасту базарну торбу, за нею ще дві, і потім ще одну зтягують дві жіночки. Люди починають трохи бурчати, ну бо куди, тут і так розвернутись нема де, а ви ще з торбами. Їм хтось відповідає, що може, там тварини, ну що ви оце починаєте.

Жінки не зважають. Скупими, видно, що вже майже завченими рухами швидко відкривають сумки, і починають кидати в руки тих, хто до них найближче, якісь пакунки.

- Швидко, передавай далі, 3 хвилини лишилось!

Люди слухняно передають далі. Одна торба порожня, за нею ще дві. Люди по салону прокидаються і намагаються усвідомити, що їм тут тикають в руки.

Одна з жінок голосно кричить в салон:

- Діти малі є?

- Є!

- Скільки?

- Десь 20.

Відкриває останню сумку, витряхує з неї пакунки.

- Передайте мамам!

І по салону, як хвилиною – «передайте мамам, передайте мамам...».

Поїзд смикається. Одна з жінок швидко хапає порожні сумки, інша викидає з останньої решту пакунків прямо на підлогу, і обидві вистрибують на перон.

- Люда, вода!

В тамбур з розгону закидують блок води, за ним ще один. Поїзд рушає. Люди, ніби відмерши, починають відкривати пакунки, що їм тикнули в руки. В кожному кульочку: три вівсяні печеньки, канапка з сиром, канапка з маслом і ковбасою, яблуко, дві шоколадні цукерки, кілька «рачків». В пакунках, що передавали для мам – пара памперсів і три пачки дитячого харчування.

Світло знов гасне. В салоні тихо, але шуршать обгортки від цукерок, хтось просить передати воду. Кажуть, що далі Тернопіль, але, можливо, зупинки не буде.

Темний поїзд крадеться між темними полями і селами.

31 березня 2022

Червоний жигуль їде по трасі так, що тошнить навіть ворон на дротах вздовж дороги. Якби можна було їхати повільніше, він би, мабуть, просто їхав назад. На задньому склі на листочках А4 намальоване слово «ДІТИ». Ну, тобто, прям намальоване – кожна буква іншим кольором, кожна на

окремому листку. Видно, що той, хто це малював, старався. Цей надпис на трасі в полях десь під Летичевом виглядає одночасно і дуже ясно, і дуже... незручно, чи що. Коле, як бірка на одязі.

Ми на той надпис медитуємо добрих пів години, поки тягнемося за цим жигулем, бо перед ним їде фура, яка закриває весь огляд, жигуль до неї приліпився, як рідний, обігнати не вийде. Нарешті фура кудись повертає, ми додаємо газу. Коли обходимо жигуль, бачимо, що в машині якась ціла купа людей, а на бокових вікнах теж листочки з словом «ДІТИ».

Найближча заправка десь ще за пів години. Ми встигаємо пройтися, замовити і з'їсти бургери (хороші) посьорбати каву (гидку) коли на парковку заїздить червоний жигуль. Хоча яке заїздить – заходить, і якби міг говорити, то певно сказав би щось типу «Звиняйте, я доповз, куди міг, далі якось самі».

Жигуль ще не встигає зупинитися, як двері відкриваються, і з салону буквально викочуються два абсолютно однакові коlobки років 4-5. За ними з безнадійним лицем вискакує худий виснажений підліток. Поки одна дитина ловить інших, з машини вигружається ще жінка з малою лялькою на руках. Останнім зі скрипом, причитаннями і іншими спецефектами буквально випадає водій – дідок, десь вдвічі старший за того жигуля. Гупають двері машини. Один з коlobків пробує погладити заправочного kota, кіт його цапає за руку. Дитина на руках голосить.

Заправка зразу стає мала і тісна.

Жінка (мама, мабуть) – кличе старшого хлопчика, і починає щось йому пояснювати, нервово гойдаючи дитину. Дід закурює якусь неймовірно смердючу цигарку, аж нам заносить, жінка до нього повертається, вже відкриває рота, але потім просто з дитиною відходить вбік, сідає на бордюр. Хлопчик їде за нею, нам стає чути, про що вони говорять.

- ... попросить кип'ятку? Провір, які там батончики є, чи щось таке сладке, але щоб лише не дуже дорого. В нас мало осталося. Я не помню, що у нас ще з продуктів, картошка точно, і морковка, решту надо перевірить. О, може, у них мікроволновка є, і картошку можна розігріть? Спроси, а я за малими присмотрю.

Дитина надривається. Колобки розчаровуються в котак і починають бігати довкола машини в доганялки. Дід докурює, і приходить ближче.

- Альона, оно, наверное, голодное. Покормить надо.

- Дядьку, щас, спитать надо, чи є де молоко розігріть.

- Или папмерс мокрый, надо поменять.

- Міняла час назад в машині, ви ще казали, що вона дуже. О, хорошо, що вспомнила! Вітя, Вітя! (один з колобків піднімає голову) Возьми пакет под сидінням і вибрось його в мусорку. Да не той, под сидінням, а не сверху!

- Альона, надо мивину купить и запарить.

- Дядьку, та отстаньте ви зі своєю мівіною! Є ще із дома їда, нам не хвате тоді на бензін.

- Мама, там була два кулька под сиденієм, ми обидва вибросили.

- Альона, я без очков не вижу, по чем 95ий?

Дитина кричить.

Я підходжу, сідаю біля жінки на бордюр, питаю «Можна? Я обережно» і забираю дитину. Жінка губиться спочатку, і віддає, але потім починає виправдовуватись:

- Вам мішає? Ми бистро, поедім, заправимся, і уїдем, я не знаю, може, її укачало, може просто устала, кричить і кричить.

- Все ок, – кажу, – ви підіть в туалет чи по каву, я посиджу.

- Альона, ты с ума сошла? Ты бы ее еще на лавке оставила и ушла! – шипить дід.

Мій супутник підходить до нього, питає щось про машину. Дід відволікається. Альона виснажено опускає голову на руки.

- То всі ваші? – я намагаюся зробити голос максимально нейтральним.

- Та ні, мої отеті два бандіта. (Колобки в цей час знайшли купу піску і риють там окоп)

- А решта.... – я боюся питати, голос в кінці фрази позорно скаче вгору. Жінка сміється.

- Та ні, ви що, їх родителі живі. Просто так вишло, що із нашого району лише ми змогли виїхати, то собирали усім миром. Я забрала, кого могла. В мене просто родственнікі єсть в Черновцах, я не їду в незвестность. А вдома у мене чоловік остався, бо за хатою ж теж треба глядіть.

- А вдома – це де?

- Біля Херсона. – каже, і якось аж чорніє. – Ми уже третій день в путі, але чоловік каже, що вовремя уїхали, бУхає кожен день все хуже.

- А це ваш батько? Чи свекор?

- Та боже збав! То сусід знизу, ми з ним постійно лаялися, бо він вечно курить в комнаті, а нам весь дим в окна іде, діти кашляють, більйо на балконі вивісить невозможно. А оце коли всьо началось, вивіз з гаража свою тарантайку ржаву, дві неділі ремонтірував, поки завелась, а тоді приходе, і каже: «Альона, собирай вещи і дітей, завтра утром виїжджаєм. Попробуєм на Київ поїхати, а там видно буде» – пару секунд мовчить. – Хорошо, що не поїхали.

Поки ми говорим, дитина якось затихає, заспокоюється. Вертається хлопець, в руках в нього повний пакет і дуже розгублене лице.

- Альона, ти не повіриш! Там на касі сказали, що це всьо нам! Я три рази перепитав, я не хотів брать, але вона каже, що тоді просто вибросить. Альона, глянь, тут бургери єсть! І молоко, а там ще для мелкої його розігріють, і нам ще чай, я щас пойду заберу!

Я віддаю дитину Альоні, встаю.

- Нам вже час. Вам легко доїхати, хай лялька не плаче.

На виїзді з заправки колобки натхненно луплять одне одного якимись ломаками. Дід протирає тряпочкою дзеркало в машини. Альона так і сидить на бордюрі з дитиною на руках.

26 квітня 2022

В сховищі на диво сухо і не так людно, як ми спочатку думали. Двері за нами гупають, і ті, хто сидять ближче, підскакують від різкого звуку. Одна жіночка, по вигляду типова дворова скандалістка, щось починає бубніти на вухо своїй колежанці. Їх два погляди мало не пришпилюють нас до тих дверей.

Я нервово поправляю на плечі гітару. Йде четверта доба війни. Ми не знаєм, як себе правильно поводити, короткі інфографіки «Правила етикету в бомбосховищі» не поширювала в себе на сторінці жодна ГОшка чи громадський діяч.

Першу ніч ми сидимо вдома, і спимо по черзі, не знаємо, як реагувати на тривоги, тому просто ховаємось у ванну. Потім йдемо в укриття під будинком, але це, як і більшість укриттів, просто підвал з трубами. Труби течуть, в підвалі вогко, нема можливості сісти і дуже важко дихати. Тому витримуємо там дві ночі, і йдемо шукати щось поблизу. Кажуть, що людей пускають ховатися в метро, але до метро далеко і страшно йти. Кажуть, що є сховище в трамвайному депо – туди ближче, але на місці виявляється, що сховище маленьке, і в пріоритеті мами з малими дітьми. Розуміємо, киваємо. Кажуть, що є сховище в гімназії поблизу. Вона зовсім близько до

дому, і ми вже підсвідомо розуміємо, що і там навряд чи пощастить – або не буде місць, або прийматимуть лише учнів.

Сховище дійсно є. Над ним нема десяти поверхів будинку, який може поховати всіх під завалами, але є два виходи і туалет. Є важкі залізні двері, які ми не без зусиль, але все ж відкриваєм, і, мабуть, комендант, чи як назвати людину, котра там за старшого, який зразу підходить нам назустріч (вже потім нам розказали, що це директор гімназії, який буквально жив там перші два тижні, і взяв на себе всю організацію перебування людей в сховищі).

Попри день, в сховищі є трохи людей. В основному мами з дітьми і кілька старших жінок. Комендант питає, чи ми щось шукаєм. «На яких умовах можна приходити до вас у сховище?» – від цього питання в нього брови лізуть кудись на потилицю. «Та ні на яких, приходите і сідаєте, де є місце». Ми киваєм, і йдем роздивитися.

Сховище дійсно велике і просторе, з рядами парт і стільців, з закутком, де є розетки і можна заряджати телефони, і де стоять два чайники. Сигнал внизу майже не ловить, і можливо, це добре – отже, стіни достатньо товсті.

Ми виходимо нагору, і мишами намагаємось прошмигнути додому. Сміттєві баки на розі переповнені, вітер ганяє целофанові пакети, і на фоні абсолютно порожньої вулиці це виглядає страшно і якось трохи фальшиво – ніби типове кліше з фільму. Лише я хочу про це сказати, як десь зовсім поблизу глухо бухає. Миші різко набирають швидкість.

Залітаємо додому, і швидко збираєм найпотрібніші наніч речі – коцики, каримати, воду, їду, книжки. Згадуєм про чайник, і кидаємо ще чашки, пачку чаю і кави. Нервово хіхікаєм, що найважливіше мало не забули, і допаковуєм ще два рулони туалетного паперу.

Вже в дверях мене ніби щось смикає – біжу в кімнату, і хапаю з собою гітару. Сусідки дивляться скептично, але не кажуть нічого.

Закриваємо двері і сходами спускаємось вниз (ліфтом страшно, а ну як прилетить, куди ми з того ліфту дінемось). В сутінках порожні вулиці ще більше гнітючі і страшні.

Біля сховище стоїть маленький натовп. «Дівчата, нас вже не пустять!» – розпачливо шепче сусідка, але ми все одно вирішуєм перевірити. Так, людей стало значно більше, але місця все ж достатньо. Коли за нами гупають ті важкі металеві двері, здається, що все сховище на нас дивиться. Але за мить всі повертаються до своїх справ. Лише дві жіночки-потенційні скандалістки продовжують шушукатись і на нас зиркати.

Ми зі сходів бачимо, що в одному з кутів є досить затишне і все ще вільне місце, і йдем туди. Мабуть, воно вільне, бо там нема столів чи стільців, але ми стелимо каримати і коцики, робимо собі таке кубельце, і вкладаємось.

Розглядаємось. Людей багато. Мама з дітьми, пари, старші люди, молоді жінки. Багато тварин. Минає кілька годин. Людей стає більше. Комендант звідкись приносить ящик з фруктами і йогуртами для дітей. Мама спочатку відмовляються і не хочуть брати, але він наполягає.

Я помічаю, що за кілька рядів від нас за столом сидить самотня старенька. Вона сидить одна відколи ми прийшли, нічого не їсть, не має біля себе ніякої сумки чи пакету. Жіночки-потенційні скандалістки, які так і продовжують за нами спостерігати, теж дивляться в її бік, і починають бубніти між собою ще енергійніше. Кажу дівчатам, що, здається, ми тут вже не найбільш підозрілі об'єкти, і лише хочу запропонувати поділитись з старенькою якимись печеньками чи запропонувати їй чаю, як жіночки рішуче встають, і йдуть до неї. Сідають з двох боків (жодних шансів на втечу) і починають допит. Через 5 хвилин перед нею на столі якісь яблука, булочки, чашка чаю і судок з пельменями. Старенька хапає жіночок за руки і постійно повторює «Та не нада було, та шо би я, ночь не пересиділа?», але

потім здається і щось довго-довго їм розкажує. Жіночки слухають уважно, кивають.

Мені стає нудно, і я дістаю гітару. Спочатку просто собі під ніс муркаю щось нейтральне, але потім нас помічають діти, і збираються довкола. Дитячих пісень я не знаю жодної, тому йду перевіреним шляхом – «Лента за лентою», на третьому приспіві більшість вже знає текст. За дітьми підтягуються батьки. Хтось каже, що блін, а класно придумали з гітарою, і мені просто як сметанкою по душі ці слова. Згадую все, що знаю українського (розумію, що знаю ганебно мало). Виручають, як завжди, патріотичні і стрілецькі пісні. В якийсь момент під руку попадає «Україна» Тараса Петриненка. Її знають, охоче підспівують. Доходжу до другого куплету. «Ми всі кохаєм до нестями, і ще нескоро наш кінець! Лиш, може, своїми серцями, розпалим тисячі сердець». Згадую хлопців зі Зміїного, і горло стискає так, що доспівати не можу. Люди довкола розуміюче переглядаються. Підходить комендант, і просить не шуміти, бо тут ціла купа дітей, мало лі шо. Киваю і відкладаю гітару.

Ніч минає уривками. Ми то провалюємося в сон, то різко включаємося. Тут внизу не дуже чути, що там нагорі відбувається, але час від часу, коли відкривають двері, чути, як бухає.

Десь біля 6 ранку виходжу на вулицю подихати. Світає. Небо таке синє-синє, день має бути гарний, майже весняний. Ми вирішуємо досидіти до кінця комендантської і йти додому. Багато людей лишаються, бо знов десь дуже гупають, страшно йти. Ми ще не знаєм, але мине два тижні, і ми, озброєні правилом двох стін і знаннями, як на слух розрізнити прильоти і «наших», під ці самі «бухи» спокійно будемо смажити яєшню на кухні біля вікна.

Але не сьогодні. Сьогодні ми крадемося під стінами будинків і підстрибуємо на кожен глухий удар. Вулиці принішкли і тихі. Ранок дійсно неймовірно сонячний. Сміттєві баки на розі порожні.

27 травня 2022

Джерельна база текстів :

Anastasia Haridzhuk.URL:

<https://www.facebook.com/anastasia.haridzhuk/posts/pfbid0AqxvnuxEo6SfbNZSqdmRgiYTxGRuqMLqJh2t6mM1J4E7EjMoasv2VPSbsNU241yQl>

Ірина Даневська

Сильні разом

(лісові записки творчої мігрантки)

Неушкоджена устриця не породжує перлів...

Варто паразиту чи піщинці пробратися всередину – і устриця починає захищатися. У неї немає зброї вигнати непроханого гостя, але є перламутр – щільна речовина, якою роками, а то й десятиліттями покриває загарбника, позбавляючи здатності шкодити. Інакше загине сама.

Перлина – це загоєна рана, породження болю, дитя переможної битви і сама victoria.

Мало хто готовий тримати паразитів на шиї, а от перли – *avec plaisir!*

– Я, певне, вже ніколи не зможу писати історичну прозу, – сказала собі 24 лютого 2022 року в тісному квартирному коридорі – сумнівному, але єдиному прихистку від ворожих салютів. – Що в сімнадцятому столітті могли знати про війну? Та люди в той час принаймні бачили ворога, отже, могли боронитися чи тікати, словом, хоч якось діяти. А що я можу вдіяти

проти ракети? Тільки радіти черговому «бабах», розуміючи: раз його чую, то влучили не в мене.

На щастя, помилилася....

Завдяки поціновувачам прекрасного польського «Міжнародного центру діалогу у Красногруді» наприкінці воєнного березня 2022 року отримала запрошення до творчої резиденції на польському Підляшші аби упокорити породжених війною внутрішніх демонів і продовжити писати.

"На переговорах у 1517 р. між Московією і Великим князівством Литовським посланець імператора Зигмунд Герберштайн закликав держави "шукати миру, а не землі", але почув у відповідь, що Москва не шукає нових земель, а домагається «отчини своїх прародителів – Києва, яка завжди за нами була»...

Устриця за два роки перетворює шкідника на перлину, лагідна українізація і за тридцять років незалежності не облагородила усіх пострадянських манкрутів, швидше впоралася війна, вивівши історію до літературних трендів: «коли і як «братній народ» став нашим ворогом»? Та власне тоді, як назвався «братнім» народом, але питання потребує розлогої відповіді.

На мить відриваюся від ноутбука і поглядаю на календар: 2 квітня 2022 року. Російським окупантам, що прийшли брати Київ «за три дні», натомість опинилися в оточенні, люб'язно дозволили повернутися додому. Про російські злочини в Бучі, Ірпені та Бородянці світ дізнається пізніше, а поки жахатиметься, окупанти чинитимуть нові. Невинна кров проллється дарма – побачивши волю українців до життя, свободи і перемоги, нерішучий західний світ таки стане на сторону світла. На нашу сторону...

Підляшшя, де перебуваю, – унікальний регіон, тигель полікультурності, адже в різний час належав Київській Русі, Руському королівству, Великому князівству Литовському, Короні Польській,

Російській імперії і ось тепер Польщі. За сотню-другу кілометрів – Сувальський коридор, що відділяє Західну цивілізацію від російських варварів, та й тут, на білоруському пограниччі, усе нагадує про війну, найперше, наряди польської поліції і загони військових. Утім, увага заспокоює.

– А у вас вовки є? – запитала я місцевих по приїзді і з острахом поглянула на близький ліс.

– Вовки? Є! – радісно запевнили сусіди і показали фото сіроманця на подвір'ї мого резиденційного тимчасового прихистку, котрий за Толкієнівською аналогією найменувала «Останнім затишним домом».

А як іще назвати дерев'яний, вкритий дранкою атмосферний будиночок, де так затишно палає камін, щілини в стінах забиті мохом для тепла та вау-вікнами в даху: вночі над ліжком мерехтить зоряне небо?...

Любові до вовків дивуюся, бо на рідній Чернігівщині місцеві мисливці, почувши про сірого, хапають рушниці і не заспокоюються, поки не вполюють.

– Ви що? – не вірять місцеві. – Та побачити вовка – це щастя! Вони ж боягузи, людей уникають і близько не підходять. Ви двері замикайте – не від вовків, від людей. У Пущі їх багато, та боятися не варто – самі вас бояться, а ще більше – депортації...

Зима з Підляшшя іде неохоче – початок квітня ми стрічаємо у снігових заметах – заввишки з паркан проти сирійських утікачів, котрий тут будують удень і вночі. Страшні історії про людей у хащах здаються казками – як можна вижити в лісі у таку холоднечу?..

- Отак і виживають, – розповідають місцеві активісти. – Чогось потребують – лишують повідомлення в телеграмі, є групи. Підвозимо їжу, одяг, ліки на домовлене місце. Перевозити мігрантів – злочин, але нагодувати голодних нам ніхто заборонити не може...

Коли пригріло весняне сонце, на дороги Пограниччя вийшли великі жаби-самиці, несучи на собі до води кволіх самців. Якось одночасно із жабами-мігрантами тут, у лісовому краю, з'явилися українці. Жінки жабам заздряють – із собою взяли найдорожче – дітей, чоловіки zostалися вдома. Разом вчимося у місцевих любити і розуміти природу.

Ось повалене велетенське дерево – робота вітру і диких кабанів. Жаліти його не варто – кору з'їдять зубри, вичешуть шерсть об коріння, в стовбурі замешкають жучки і комахи, перетворюючи деревину на добриво для ґрунту, де, певна річ, виростуть нові дерева.

Смерть – кінець людського життя, у природі – лише початок життя нового.

Лише тут, на Пограниччі під вікнами дому може нас...ти зубр, і ти, вступивши вранці у купу свіжого лайна, радієш – якщо король Пущі приходив сюди уночі, то, може, прийде вдень? А якщо не прийде сам – можна навідати: поки іще ліс не вкрився зеленню зубри живляться на луках торішньою травою. Побачивши шалених українок, що озброївшись мольбертами – фарбами, телефонами – фотоапаратами шукають культурного діалогу з природою і натхнення для творчості (незабаром аукціон на допомогу нашій армії), самці ліниво підводяться назустріч, закриваючи собою жінок і дітей. Переконавшись, що небезпеки немає, втрачають інтерес, продовжують жувати.

Закон природи: звір нападає, якщо відчуває небезпеку або голодний.

Закон війни: нелюд нападає, якщо може напасти.

Закон перемоги: зло має бути покаране.

«Я скажу так: ворог не буває чоловіком чи жінкою, старим чи малим, хіба живим або ж мертвим, решта – лицемірство. Звісно, Господь кожному чоловіку своє заняття назначив: понам молитися, а лицарському люду воювати, тож, молимося так гаряче, наче перемога залежить від

Бога, але воюймо, начебто залежить від нас. Якщо ж доведеться загинути, то вмираймо так, щоби супротивник потому жив у страху смертної години, розуміючи, що на тім світі не лише сатана, ми на нього чекаємо¹»

P.S. Десь у лісі згубила перлове намисто – перли залишилися на папері...

Джерельна база тексту:

Ірина Даневська. URL : https://www.facebook.com/idanevska?locale=ru_RU

¹ Цитата з роману «Сремія Вишневецький», над яким працювала в резиденції

**Дара Корній
(Мирослава Іванівна
Замойська)**

В тролейбусі, перед повітряною тривоною

Тролейбус напівпорожній, але майже всі сидячі місця зайняті. На одній із зупинок заходить старший пан, десь під 75. Всідається на вільне місце. На наступній зупинці поволі та поважно, спираючись на ціпок, заходить пані, трохи молодша від пана, літ 70. Пан бадьоро зривається з місця:

- Проше, пані, сідайте!

- Дякую! Я постою!

- Проше, пані, сідайте! Я наполягаю. Я не годен сидіти, коли поруч наді мною стоїть така слічна пані.

- Дякую, але я постою, - пані приємно, але вона якось сором'язливо впирається.

- Добра панусю, та будь ласка, та проше-проше. Не кремпуйтеся. Зробіть мені таку ласку.

- Та я не кремпуюся. Ох, та після таких слів, я б з радістю. Дякую, панунцю! Але я після шпиталю. Операцію на крижі мала. Можу тільки або стояти, або лежати.

- Ой, то я тоді біля вас, за компанію, постою. Ви ж не проти, пануньцю?

- Та не проти. Але ж пану вже не сімнадцять. Хоч пан і досі статечний фацет. Та ноги фест змучені, хіба не? То ліпше сидіт собі ціхо.

Чоловік продовжує стояти:

- Та йой, пані, поруч з вами я готовий не тільки постояти, а й полежати.

А далі, бляха муха, завила повітряна тривога і весь тролейбус хором сказав «шляк би трафив Моссс калів». Таку романтичну історію зіпсули...

Казка про Острів Зміїний

Жив собі на світі острів. Крихітний такий і дуже милий. З усіх боків його омивали солоні води Чорного моря. Острівець любив море. Він розповідав йому ночами цікаві історії про тих людей, які колись тут жили. Море уважно слухало. Воно теж любило острів і ніколи його не затоплювало. Любили острів і перелітні птахи. Вони, навесні та восени, дорогою з Ірїю чи у Ірїй часто на ньому зупинялися для перепочинку. І хоч острівець не мав власної прісної води та в калюжі старанно збирав її, щоб своїх крилатих гостей напоїти.

Небайдужими були до острова боги та люди. В далекі сиві часи на ньому було поховано Ахілла, сина грецької морської богині Фетіди. На його честь на острові люди побудували храм. В ті часи острів звався Білим. Крім жреців у тому храмі мешкав сивий мудрий оракул, провидець чи провісник по нашому. Його звали Змій і був він родом зі Скіфії. Чому він називався Змієм? Бо він чи то був змієм, який вмів ставати людиною, чи то був людиною, яка вміла ставати змієм. Провидець Змій розмовляв з

Богами, пророкував майбутнє, розумів мову птахів. Усі змії в околиці йому скорялися. Та за його велінням стали надійними охоронцями острова.

Про багатства храму світом Ахілла ходили легенди. Начебто все там із срібла та золота: вівтарі, стіни, підлога та навіть колодязь, в який за волею богів з неба падала дощова вода. Казали, що на острові в одній з печер заховано щит Ахілла, викуваний богом вогню Гефестом. Щит начебто теж прикрашений золотом-сріблом, до всього він чарівний. На зворотному його боці записано слова, які може прочитати тільки найхоробріший та чистий серцем й помислами воїн. Ті слова — то могутнє прокляття, для ворога вони — вирок. Не один спритник мріяв про те, щоб віднайти чарівний щит, викуваний самим Богом чи бодай просто пограбувати храм. Всі наміри розбійників розбивалися об скелі Білого. Острів берегла любов та захисна магія старого провидця. Зміїне воїнство закручувало довкола острова шторми, відправляючи на морське дно кораблі злодіїв. Мабуть тому острів з часом стали називати Зміїний.

Минули століття. Багато чого змінилося. З'явилися нові Боги. Храм Ахілла занепав, з його залишків побудували маяк. Не змінилася тільки любов острова до моря, дружба його з птахами і гарні взаємини з новими людьми, котрі поселилися на ньому. Ці люди були українцями та ніжно дбали про острів. Дуже довго нічого поганого не ставалося ані на острові, ані в околицях, ані у світі. Війни залишилися в минуло, світла у світі було трішки більше аніж темряви. Аж поки на сході людські заздрість, ненависть та лють не відкрили ворота до пекла. І вилізло з нього мерзенне потворне зло, яке пробудило чорного дракона. Звали дракона Росія. Він випалював вогнем міста та села, загиджував воду в ріках, умертвляв родючі лани, отруював повітря, випивав запаскуджені душі та перетворював колись людей на зомбі. Зомбі носили на собі страшний рашистський знак Z. Дракон отруював і слова, які промовляв. Слова ставали вірусом та

ширилися землею. Ним хворіли мільйони. Дракона живила лють до всього світлого. Він сіяв смерть, і з того насіння проростало зло. Острів Зміїний відчував, що і його дракон захоче отруїти та перетворити на зомбі. І ті сміливці, українські воїни, котрі його стережуть, його не врятують, тому що сили нерівні. Маленький острів плакав дощами, голосив вітрами, здіймаючи довкола хвилі.

Прикордонник Роман прокинувся на світанні від того голосіння. Вийшов на вулицю. Було похмуро і неспокійно. На сході завивав та шаленів дракон. Сутінки заповнили світ. В ногах воїна щось зашелестіло. Опустив очі вниз і обімлів. Півтора метровий змії поволі повз від його ніг стежкою. Здивуванню хлопця не було меж. Скільки тут служить — зміїв не зустрічав. Хоч і острів називається Зміїний. Тим часом плазун спинився. Повернув голову, подивився на воїна, проповз пару метрів і знову спинився та глипнув на прикордонника. Воїн розумів, змії його кудись кличе. То виглядало трохи божевільним. Зрештою, як і все, що зараз відбувалося у світі, який от-от проковтне чорний морок безумного зла. Махнув рукою та пішов за змієм.

Роман любив цей острів. Він знав на ньому кожен камінчик, кожную печеру та бухточку. І як він здивувався, коли змії привів його до входу в печеру, якого ще вчора не було. Ані входу, ані печери. Воїн сміливо зайшов досередини. Там на нього чекали.

Чорні потвори оточили острів. Смердючий запах ненависті та люті висів в повітрі. Острів Зміїний від безвиході плакав. Довкола нього кружляли металічні смердючі риби з монстрами всередині. Над головою ширяли зловісні залізні птахи, начинені чорним вогнем та чистим злом. Українці, які охороняли та дбали про острів, були приречені. Зміїний це відчував.

Чорна магія слів чорноротих прислужників дракона нависла над островом:

— Я, русский военный корабль, предлагаю сложить оружие и сдаться во избежание кровопролития и неоправданных жертв. В противном случае по вам будет нанесен бомбово-штурмовой удар.

Стало враз тихо. Так тихо, як мабуть було на початку світу. Воїн Роман дивився відважно в бік прислужників чорного дракона, які зараз колошматили його батьківщину і збиралися перетворити на попіл весь світ. Він добре пам'ятав слова, які дозволив йому прочитати старий пророк Змій. Це слова прокляття, чорного і нещасливого, яким можна проклинати тільки ворогів. Прокляття, записане старими богами на щиті Ахілла. Роман зміг його прочитати, тому що має хоробре та чисте серце воїна-захисника-сина-брата.

І щойно Роман ті слова проказав, як чорнота здригнулася. Прокляття полетіло в неї і маленька світла дірочка утворилася в тій чорноті. Чорнота стрепенулася, хоч і не відступила. І в той самий момент в серцях мільйонів українців прокинулася ярість до ворога та сила воїна. Острів Зміїний це відчув та перестав плакати. Виявляється, таких як Роман у Всесвіті, що зветься Україна, багато. Мужні чоловіки, відважні жінки, насіння рідної землі. Острів бачив, як невидимий старий пророк Змій, виходить зі своєї печери, тримаючи в руці щит, як відкривається небо, як славні пращурі українців стають поруч зі своїми нащадками-воїнами, як світла починає довкола більшати.

Зміїний знає — дракону Росії ніколи цю війну не виграти. Дракон приречений на погибель.

05 квітня 2022

Казка про рудого лиса із Рудого лісу

Лис не пам'ятає скільки йому років. Живе та й живе. Має теплу нору, добрий харч і Рудий ліс, який його любить. Лис нічого та нікого не боїться.

Він нецікавий вовкам та ведмедям. І хоч вони його чують, але навіть коли дуже голодні, не рухають. І не тільки тому, що він дуже старий і худий, отже як їжа не смачний. Він надто багато має в собі смерті й хижаки відчують це.

Лис вибіг на пагорб, вдихнув повітря. Пахло весною. І згадалася йому інша весна. Яка починалася так гарно. І ліс Рудий ще був не рудим, а навіть дуже зеленим і доладним. Пташки співали, трава зеленіла, квітли первоцвіти і вони з братами вчилися полювати. А потім... Одного весняного дня всі дерева стали рудими. Братики та сестрички почали хворіти та вмирати. Загинули й тато з мамою. Згинули й інші звірі, навіть мишей та дрібних комах не стало. Лис знав, що страшний мор прийшов з боку людського міста. Напередодні, вночі, бачив спалах над величезними людськими будівлями, які зветься атомною електростанцією. Після чого хмара чогось лихого посунула в бік лісу.

Лис теж хворів. Забився у нору і лежав там довго-довго. Сам не знає скільки часу минуло. Його тіло пашіло, очі пекли, шерсть вся випала. Та він не помер. Якогось ранку прокинувся від того, що страшенно хочеться пити. Поволі виліз зі свого сховку та поплентався в бік потічка, який дзюркотів неподалік. Пожадливо пив, а потім цілий день мучився в судамах. Вода у потічку теж була хвора. Залишився лежати біля води та чекав смерті.

Зранку прокинувся слабкий, але живий. Спрага і далі мучила, навіть більше аніж голод. Вода поруч, але пити її не можна. З сумом роззирнувся. Усе живе у лісі було мертвим – дерева, вода, трава, земля і мабуть повітря теж. Ліс із зеленого перетворився на Рудий. Інстинкт самозбереження погнав рудого лиса до людського міста. Вже не пам'ятає зараз де взяв сили, але він таки туди дійшов до Прип'яті. Місто було майже порожнє. З нього щезли люди, машини, голоси, звуки. Крім десятків переляканих котів та собак – нікого. Коти його прийняли за свого і став він жити в місті.

Лис не знає скільки часу минуло, коли він зрозумів – нарешті можна вертатися додому. Мабуть то сталося тоді, коли дерева в мертвому лісі перестали світитися зловісним червоним кольором. Минуло ще більше часу, як в Рудий ліс повернулося життя. З'явилися інші лиси, а ще ведмеді, борсуки, зубри, рисі, видри, вовки, козулі, ондатри, попрілітали птахи, задзижчали комахи, зазеленіла трава, поруч з мертвими почали рости живі дерева, вода у потічку очистилася. Звірі та птиці лиса уникали. Він їх розумів. У ньому всередині жило багато отрути, яка вбила його рідних. Лис знав, що навіть його присутність поруч може бути небезпечною. Трохи дивувало, що та отрута досі не вбила його. У місто так і не повернулися люди, крім хіба що небагатьох тих, хто пильнував атомну, щоб з неї знову не вийшла смерть.

Лис любить життя. Він навчився цінувати кожен днину – весняну, літню, осінню, зимову. Кожна пора року щоразу по новому дивує його. У сніжинках він бачить плетива доріг та стежин, у першоцвітах впізнає мамині теплі очі, в солов'їних співаках відчуває жагу до життя, у журавлиному ключі в осінньому небі бачить безмір туги та обіцянку вернутися. І так по колу. І з кожним колом його Рудий ліс стає все кращим та живішим.

То сталося наприкінці зими, тоді коли він стояв на пагорбі та відчував прихід весни. Звідкись з'явилися дивні люди. Чужі та лихі. Мали на руках дивний знак Z, напис «Россия», в душі морок, в серці злобу. Люди прийшли з півночі та привезли з собою біду. Спочатку навіщось почали поливати вогнем ті споруди атомної електростанції, звідки колись вирвалася на волю смерть. Все живе в лісі сполошилося та зачаїлося. Старий лис потерпав за свій ліс, який подарував йому довге життя. Він не хотів, щоб його ліс знову перетворився на пустку.

Коли ти довго живеш на світі, то встигаєш вивчити всі стежки й дороги в окрузі. Лис знав, що у Рудому лісі залишилася небезпечні місця, в яких дерева досі ночами світяться лихим вогнем. У них небезпечно перебувати надто довго, навіть старому лису.

Коли увечері вантажівка з символом Z і лихими людьми всередині виїхала з воріт атомної станції, під її колеса кинувся лис. Водій від несподіванки загальмував і всі, хто сидів в кузові машини, попадали. Сердито лайнувся командир, який сидів поруч водія в кабіні машини і наказав наздогнати винуватця лиса та роз'їхати його. Лис сторчма біг дорогою, за ним летіла вантажівка. За пару сотень метрів лис різко з асфальтованої дороги повернув на польову. Сердитий водій слідком. Мабуть водій би й переїхав старого лиса, якби не рука командира, яка показала йому кудись вбік. Водій знову різко натиснув на гальма. В кузові машини знову всі попадали. Перед ними відкривалося щось незвичайне та красиве – Чорнобильський ліс світився теплим багряним кольором.

– Товаришу полковнику, – обізвався водій. – Це добрий знак. Моя бабка якось казала, що в темряві можуть світитися старі скарби про які усі забули, а вони не хочуть бути похованими назавжди і просяться наверх. От і знаки такі подають – світяться.

– Інтересно, – сказав командир. – Нам наказано окопатися в цьому лісі. Будемо окопуватися тут. А заодно і скарби пошукаємо. Тільки но хохли надумують атомну штурмом брати, а ми їх зустрінемо з гарячими обіймами та в такому несподіваному місці.

Лис зачаївся неподалік, уважно спостерігаючи як з вантажівки вилазять люди з лопатами. Лис ще пару хвилин подивився на дурних двоногих ворогів та кинувся бігти додому. Довге перебувати в цьому місці навіть для нього небезпечно.

Минув місяць. Рудий лис стояв на пагорбі в Рудому лісі та спостерігав, як атомну станцію покидають лихі люди. Лис навіть на відстані нюхом відчував трунок, який їх з'їдав. Він знав, що всі вони помруть в таких само страшних муках, в яких померли його рідні. Помруть від рук невидимого вбивці. Але лис цих людей не жалів. Вони ті, що хотіли знову випустити з атомної станції смерть. Вони зазіхали на його Рудий ліс, який з кожним днем ставав все веснянішим та веснянішим, а з кожним роком все живішим та живішим.

Джерельна база текстів:

Дара Корній. URL: <https://www.facebook.com/mvolynlviv>

Дара Корній. Казка про Острів Зміїний. URL: <https://dzvin.media/news/dara-kornij-ostriv-zmiyinyj-kazka/>

Дара Корній Казка про Рудий ліс. URL: <https://naurok.com.ua/test/dara-korniy-kazka-pro-rudiy-lis-1469595.html>

**Дзвінка Торохтушко
(Любов Буряк)**

**Лист до святого Миколая
(особисте, з-підстолярне)**

Дорогий Миколаю!

В моєму древньому, як світ, дитинстві я спершу не знала про твоє існування. Прикинь: від самого моменту сотворення мене, через усі мої дитячі пелюшковий і повзунковий періоди, еволюцію з повзуна в прямоходячу, всюдилазяючу і скрізьносапхаючу допитливу істоту, молочнозубну еру і колінообдерту епоху, я не знала, що є святий Миколай. Потому, що бабця була типовим тиранозавром епохи постійної економії. І жодні мої капризозі в неї не проходили.

Але...

Я завжди вірила в дива і мріяла про подарунки під ялинкою. Я мріяла про ляльку Білосніжку і хатку з гноміками. Дерев`яну і розмальовану. Або про біле кошенятко з м`ячиком.

В мамі на фабриці такі дарували дітям парторга, економіста і бухгалтерів. Нам з Питровою діставались гумові Колобки або

Чортішошки. Тоїсть - Чебурашки. Теж гумові. І шоколадки "Оленка". Вони єдині були не з гуми...

А потім у школі нас пробували привчити до культу Деда Мороза. Пам`ятаю, як вчителька на утрєніку ввічливо попросила всіх заткнутися і потім спитала: « Ну, дітки! Як вам наш Дід Мороз? Чи вірите ви у те, що в нього є для вас повна торба подарунків?»

Оскільки всі мовчали з етичних міркувань, то я, щоб розрядити обстановку, сказала, що : «Не знаю як на рахунок повного мішка з подарунками, но повна пазуха цицьок під шубою в Діда Мороза видає в ньому піонервожату! І, в такому наряді з ватною бородою її точно ніхто не візьме заміж».

Ясна річ, що в піонери мене не прийняли. Мабуть, через відсутність віри у світле комуністичне майбутнє.

А потім я, все-таки, довідалась, святий Миколаю, що ти існуєш. Від ксьондза Ольшанського. Він провідував у сибірській висилці якогось хорошого католика (надворі був 1985 рік) і привіз звідти хатинку з сірників. Сказав, що то від тебе. І, що коли в тебе вірити і молитись, то всі прохання будуть виконані твоїми ангелами.

Я повірила. І попросила в тебе «Три мушкетери» і казки Андерсена. В бібліотеці за ними була черга на півроку. Наступного ранку мені Михайлович приніс казки. А потім і «Трьох мушкетерів» і ще багато гарного читива.

Я зрозуміла, що мій улюблений вчитель є твоїм ангелом. Але про це треба мовчати, бо надворі демонський есесер.

Так. А потім я сама була твоїм ангелом. Нічого. Справилаь. Хоч і важко воно . Мабуть, найважча робота в світі. Це ж не просто чемним діткам під подушку подаруночка покласти. Це ж їх виховати чемними ще треба. І при цьому мати ангельське терпіння. І заробити на ті подаруночки.

У вас же в небі, як у нас при владі – ніхто не працює через масову святість. Живете, як у Бога за пазухою.

Ну, але то таке.

Зараз я сама пишу книжки. І лише трохи підпрацьовую твоїм ангелом. На 0,00025 ставки. За дюшеску і шалену бджілку.

А в дива вірю досі. Так, наче в цьому житті немає більше у що вірити. Нема політиків, астрологів там, різних пройдисвітів...

Бо дивна, мабуть. Щоб не сказати, що йо...

Йой!

Хочу дива, святий Миколаю. Дуже. Як ніколи в житті не хотіла. Ти знаєш...

Перемоги нашому війську.

Зроби так, щоб всі вороги України й всі дегенерати виздыхали.

А Україна, щоб відбудувалась і жила щасливо. Щоб наші дітки були здоровими і розумними, політиків викрали репліди, українці дозріли до державницьких думок.

А ялинки хай так і будуть зеленими.

І ще...Мені - необхідну жменю таблеток за ціною «дюшесок» і роботу, де платять зарплату, а не затикають рота тарифними сітками.

А ще хочу маленьке чорне платтячко. Я знаю, що вік, ноги не альо і все таке. Але... Мені на похорон. Ну, ти в курсі.

18 грудня 2022

Чат менеджера 5 каналу

Менеджер: Починаємо замовлення! Уважно читайте інструкцію, дочекайтеся коду авторизації в смс!

Ілон Маск: От зараз образливо було. Це аб'юз! Ваші кулібіни вже знайшли і спиляли адаптори в Старлінках.

Менеджер: Це не ми, це ЗСУ. Ми продаємо календарі.

Ілон Маск: А хто продає адаптори?

Генштаб ЗСУ: Адаптори не продаються.

Старшина ЗСУ: Ну, бля! Ну...най буде, бггг.

Менеджер: Нагадую про коди авторизації!

Отець Нікіта: Код від диявола. Покайтесь! Забираю всі.

Менеджер: Отець Нікіта, це календарі еротичні. Календарів з мощами не маємо.

Отець Нікіта: Куди я потрапив?

СБУ: Бггг

Отець Нікіта: Біс поплутав!!!(тікає з чату)

СБУ: Кота Біса представити до нагороди!

Лариса Василівна: Дякуємо!!!! Служимо Україні! Нам, будь ласка, талони на корм до 2040 року, нову переноску, кігтеточку, абонемент в клініку і два календарі.

СБУ: Без календарів! До медалі належить лише книжечка.

Лариса Василівна: Тоді операція "Гризун бюджету" буде без кота.

СБУ: Додайте два календарі.

Менеджер: Нагадую...

Баба Оксана: Я ще не забула!

Ілон Маск: А я й не зможу! Адаптори, курва!!!

Марія Іванівна: Календарі непристойні! Де мораль? Де цнота? Де оце все українське? На цей жах дивляться мої учні!!!

Учні: Ага!)

Менеджер: Це торговий майданчик.

Учні: Ага!) Нам 20 штук.

Марія Іванівна: Це неподобство!

Учні: Краса!

Марія Іванівна: Куди батьки дивляться?

Генштаб, ЗСУ, СБУ: В тепловізори й монітори.

Ілон Маск: Зітхає.

Старшина ЗСУ: Чувак, можемо поговорити про адаптори.

Марія Іванівна: Батьки! Будьте пильними! Механіка процесу об'єктивізації жіночого тіла...

Старшина ЗСУ: Маріє Іванівно, припиніть, бо я зараз розкажу Маску хто навчив учнів різні штучки з фізичних тіл до ломбардів здавати.

Ілон Маск: Хто?

СБУ: Хто?

Генштаб: Хто?

Марія Іванівна: Ньютон. Це закон всесвітнього тяжіння.

Ілон Маск: Він що: яблуко в ломбард здав? Дивно...

Марія Іванівна: Потяги, взагалі, бувають дивними. Ви не знали?

Менеджер: Кахи, кахи...

МОЗ: О! Проблеми зі здоров'ям?

Менеджер: Проблеми з продажем.

МОЗ: Моделі вакциновані? Моделі відкладають зброю, показують сертифікати.

МОЗ: Значить так: сторінки з травня по серпень не продаються!
Карантин!

Снайпер ЗСУ: А можна мені їхні девайси, поки вони в карантині?

Старшина ЗСУ: Охренів! Це армійське майно!

Ілон Маск: А мої адаптори?

Старшина ЗСУ: Які адаптори?

Менеджер: О, Боже!

Бог: Не встигаю! Дуже насичений трафік. На всі планети, будь ласка і три особисто мені!

Ілон Маск: Стоп! Тут черга, а на Марс я сам повезу.

Бог: Не спіши поперед батька на Марс!

Ілон Маск: Місія буде успішною й прибутковою.

Бог: Це ти у Твіттері прочитав?

Ілон Маск: Ні, сам прорахував.

Бог: Ну... з адапторами теж ти прорахував...

Марія Іванівна: Бггг.

Менеджер: Так, увага! Пішли коди в смс!

Ілон Маск: Чекаю.

Генштаб: Чекаємо.

СБУ: Де коди? Бавовна в Білгороді, Рязані, Курську, Севастополі:
Уррраааа!!!!

Старшина ЗСУ: Це не ми!

Генштаб: До ворожки не ходи!

Ворожка: Припиніть! Я вже задовбалась гикати!

Бавовна: Я не можу! Це все старшина! Він такий бомбезний!

Старшина ЗСУ: Дякую, дорогенька!

СБУ: Де коди? Де коди?!

Київстар: Га?

СБУ: Глухих повезли!

Водафон: Бггг!

Ілон Маск: Печалька...

Старшина ЗСУ: Є код!

Бавовна в москві: Бабах!

Генштаб: Це не ми! Старшина, звідки код?

Старшина ЗСУ: Дякую, Маріє Іванівно! За мною не заіржавіє!

Менеджер: Я нічого не розумію! Це вірус!

МОЗ: Карантин на сторінку за грудень!

Бог: Чуваки, це не той рік!

МОЗ: А нам пофігу! Продовжуємо!

Бог: Пізно! Всі календарі мої!

Топовий прихильник: А скажіть: чому на сторінці за січень в моделі лише одне плече оголене?

Бог: Бо холодно, що не ясно!?

Топовий прихильник: А за лютий оголене все тіло...

Старшина ЗСУ: В лютому вже було спекотно.

Ілон Маск: Я нічого не зрозумів! Де календарі?

Старшина ЗСУ відраховує Богові сім адапторів до Старлінка: Нема календарів.

Генштаб: Що робити?

Старшина ЗСУ: Ну... не знаю...може, волонтери в курсі...

Волонтери: Календарі? Котикам потрібні календарі? Увага! Котикам потрібні календарі мультикам! З оптичним прицілом на кожен день, тепловізором на ніч, планкою пікатіні в правому верхньому куті, з обвісом по центру, карематом і спальником по низу, всередині з термухою та грілками, кріплення для дронів та самонавідної бавовни бажані.

Старшина ЗСУ: Що значить: бажані?!

Волонтери: Якщо не буде кріплень, зробимо їх з адапторів для Старлінків.

Ілон Маск: О, Боже!

Бог: А я тобі казав! Це українці!

10 грудня 2022

Казочка

Напередодні Різдва Миколай хвилювався найбільше про те, щоби працювала пошта.

Уже на Михайла в нього була критична нестача кадрів, проблеми з фінансуванням, банкрутство багатьох постачальників та до краю ускладнена логістика.

Проте, найбільше боявся Миколай непорозумінь із замовниками. Бачте: справа життя в нього доволі специфічна й цілком залежна від максисальної віри й довіри.

А тут війна. І замовники розпорошені світом. Хтозна як вони там, може й зневірилися...

Смерть сиділа біля криниці, з якої Миколай щовечора срібним цеберком вичерпував дзеркальних форельок та вихлюпував їх у небо, щоб там зірочками сяяли, а вранці ловив їх серпанковим ятером і ховав назад у кришталеву воду.

Смерть була старою і прикрою, вона шепотіла Миколаєві про марноту марнот та інші демотивуючі речі, намовляла його кинути все і пожити для себе. Хай би й після життя, а що?

Вона показувала Миколаєві його мертвих замовників і нашіптувала про рай, ирій, розорані бомбами райцентри та районовані відключення енергії.

Смерть пропонувала посмажити дзеркальних форельок на обід, чи вечерю, посидіти як у добрі старі часи.

Миколай слухав її упіввуха, щільніше замикав ляду на криниці і йшов геть.

Він добре пам'ятав старі часи, які насправді були недобрими. Він тоді був маленьким хлопчиком Миколкою із села Українське, а Смерть червоноармійцем, який забрав останнього вузлика збіжжя із їхньої хати.

Під коцом у запічку, де спав Миколка, лежала схована рибина, що її піймав напередодні дідо. Червоноармієць її не знайшов, а Миколка не знав, що із нею робити – дідо лежав мертвим у дворі, бабуня в хаті, а тато й мама давно були вивезені до Сибіру.

Миколка згодував рибину котові і кіт за це грів його потім у холодній хаті хрещеної.

Коли Миколка помирав від голоду, він бачив блискучих рибок, які відлітали в небо. Попросив – і рибки забрали його з собою, принесли до Бога і йому стало добре, тепло, сито.

Так і виріс, пізнавши усе на світі. Хай і поза світом живих, та все ж не у мертвотному царстві Смерті.

Ох, не про те мова! Хоч би ж пошта працювала.

Миколай не сердився на Михайла, що той забрав його ангеліків на війну. Навпаки: він сам добув їм форму, берці, термухи, наволонтерив у Санти сухпайків, у Пер Ноеля пасти й пармезану, в Йолоупуккі масккостюмів, закруток у Бабо Натале, буржуйок у св. Ігнатія Лойоли, Старлінків у Маска.

- Кадровий голод – не проблема, – сказав. – Все для Перемоги!

А потім Смерть прийшла. Сидить коло криниці, кокошніка свого рукавом сарафану полірує, просить води ствола прочистити, просить сонечка онучі просушити, рибки просить. Обіцяє всяке різне.

- Хочеш, я тобі лапті сплету? – спитав Миколай.

Смерть образилась, зашелестіла чорним поліетиленом сарафана і, піймавши облизня, пішла геть.

А тут і пошта приїхала. Повні сани листів! Миколай став їх читати, а в кожному одні й ті ж прохання від замовників. Аж розгубився: як він то має виконати?

Випустив увечері дзеркальних форельок у небо, а, вранці, замикаючи ляду на криниці, зітхнув і мовив до найменшого ангелика:

- Що там ЗСУ?

- Ангели! – захоплено мовив малий.

Миколай заціпенів:

- Як то ангели?

А потім пригадав, що цьому ангеликові лише дві доби земного життя.

І ще дві доби небесного. Що візьмеш із маленьства? Запитав серйозно:

- Як ангели помсти?

- О, так! Як справжнісінькі ангели помсти!

- Тоді вперед! – сказав Миколай.

Невдовзі на будиночку Миколая сяяла вивіска, підсвічена дзеркальцем найкрасивішої та найяскравішої форелі «Волонтерський штаб». Через якийсь час туди почали приїжджати величезні валки саней з ящиками, коробками, пакунками. Старші ангели давали тому всьому лад, а Миколай удвох із найменшим ангеликом заходилися читати листи й пакувати подарунки: дрони, тепловізори, павербанки, форму, берці, сітки, медичку. Усе, що потрібне бійцям на фронті. Вантажили їх на сани й відправляли в небесне відділення Нової пошти.

- Миколаю, а що таке «PUSні п@^да»? – запитав ангелик. – Це ж погані слова? Цій дівчинці не дамо подарунка?

Миколай отетерів.

- Гмм... Дійсно... Прости Господи!... А що просить?

- Знищити моSS..ву.

Миколай пішов радитись.

- Та чорт з нею! – сказала Вища Рада Апостолів.

- Ну ні! Це богоугодна справа, – заперечили в Пеклі.

- Одобрюю, – мовив Бог, замальовуючи на мапі певну територію.

І Миколай поклав у коробку величезного цупкого чорного пакета.

- А не замаленький буде? – спитав найменший ангелик.

Миколай уважно прочитав інструкцію, перерахував на калькуляторі довжину і ширину, обчислив площу.

- Якраз на ту територію, що її замалював на мапі Бог.

- А раптом пошта не працюватиме? – знову затривожився малий.

Миколай задумався.

- Після Перемоги Нова Пошта і там запрацює – це до ворожки не ходи. А зараз... Зараз ми з тобою самі туди злітаємо.

Він перекинув коробку із чорним пакетом до своїх саней і наліпив на неї наліпку « На моSS*ву!»

Маленький ангелик радісно всміхнувся:

- Тепер усі на світі будуть щасливими!

28 листопада 2022

Хрін

- Пасажири,! От ви, пане, ви ж чоловік, чи хто? Та допоможіть жінці сумки в салон запхати! А то вона бідна тужиться й тужиться! – гукає водій.

- Та зараз! Я не її чоловік! Хай воду в молоко не пхає, то й сумки легшими будуть! Най си потужит трохи, мо' її прорве, як мене від того молока!

- Якщо її прорве, самі будете прибирати!

Чоловік демонстративно відвертається до вікна. Жінка втягує важкі торби до салону, водій зачиняє двері, рушаємо.

Ну, як рушаємо?.. Жінка за інерцією руху летить салоном, з розціпнутої торби летять яйця, пучки петрушки, хрін. Одне яйце хляпається на модний мешт чоловіка:

- Ну ні хрена собі! Можна ж було сумку заціпнути, не? – обурюється він.

- Ідіть в сраку! Писка собі зіціпніть! – каже жінка. – Де би то я при святій неділі молоко розбавлела?! Най ми пан Бог боронит!

- Нині п'ятниця, – зауважує пані в сірому мохеровому светрі, розшитому люрековими ружами.

- Та ви шо?! – блискає на неї недобре жінка з торбами. – То вам по тілівізору намотюкали?

- То в календарі! – мохерова пані поправляє окуляри в блискучій оправі.

- Он воно шо! – жінка на ходу підбирає розсипані пучки зелені, зношеним мештом втирає розбите яйце в пилюку на підлозі тролейбуса.

- Пане, посуньтесь, у вас між ногами мій хрін!

- Вибачте, але те, що в мене між ногами – моє! – сміється чоловік.

- Та канє-є-ешно! Молоко в мене розбавлене, а хрін його! Віддайте!

- Що віддати?

- Хрін! Ондо біля лівого мешта за штанину сі зачепив. Був би меншим, то вже най, але такого добротного кореня я вам не подарую!

Тролейбусом трясє й хитає, жінка стоїть навкарачки в проході, тримає однією рукою ручки картатої торби, другою намагається дістати хрін з-під сидіння.

- Та стуліт ноги! Бо так сі закотив, шо не годна го вхопити за кінець. Або розставте їх ширше, ну!

- Мені незручно.

- Та я тіко хрін возьму – і всьо. Більше нічого робити не буду.

- Не вистачало, щоб ви ще щось робили з моїм хріном!

Чоловік посовує ноги, люди в троллейбусі посміюються й зацікавлено спостерігають. На повороті троллейбус перехиляється, корінь хрону стає сторчака.

- Та шо ж таке! – хрипить жінка. – Дістаньте його самі, прошу пана!

- Що дістати?

- Хрін зо штанів!

- Пані, ви думаєте про що просите? Хіба так можна на людях?

- А ви думаєте, що можна отак знущатися з жінки? Дайте мені мій хрін, бо інакше я сама його дістану!

- Зі штанів?

- А звідки ж ще!

Водій:

- Люди, ви хочете до базару цілими доїхати?

Жінка:

- Хочемо! Всі всього хочемо! Станьте, пане шофер, і скажіт йому найвигегне хрін і віддасть мені!

- А де він, той хрін?

- А ондо з лівої штанки над мештом біліє! То мій. Сама його виколупувала, сама чистила, полоскала під краном.

- Ага! А потім тою водою молоко розбавила.

-Та хрест святий, шо я такого не робила! Молоко – яке корова дала, таке й продаю, все з городу некроплене, яйця від курки, а не з ферми. Віддайте хрін!

- Ого! – з присвистом говорить водій і зупиняє троллейбуса.

- Універсам! – оголошує зупинку і, поки люди виходять-заходять, крізь сміх каже:

- Чоловіче, Христом Богом прошу: віддай їй той хрін, бо, не дай Бог, десь врїжуся ще, слухаючи вас!

- Дякую, пане шофер! – кричить жінка. – Ну? Чув, що тобі кажуть? Діставай хрін, давай сюди!

Чоловік театрально згинається між сидіннями і намагається рукою дістати до підлоги. Тролейбус сіпається і рушає, хрін котиться під сидіння позаду, на якому молодик у спортивці й навушниках хитається в так ритму. Жінка пересувається з торбами туди, дивиться зневажливо на молодика, а потім торсає його за плече.

- Прошу? – витягає молодик навушника з вуха.

- То я прошу, – каже жінка. – Дістань хрін!

- Молодик спантеличено дивиться на неї.

- Ніхрена не зрозумів!

- Краще дістань! – повертається до нього чоловік з переднього сидіння, - бо сама полізе.

- Ну?! Бігом діставай! – наполягає жінка.

Молодик невпевнено тягнеться рукою до блискавки на джинсах. Жінка ляскає його по руці:

- Ти що, збоченцю малолітній, надумав?! От тіко секс на умі, більше нічого! Ондо, під ногами в тебе хрін закотився! Хрін! Розумієш? З городу хрін! Той, що до цвіклів і драглів, а не той, що до дівки!

Молодик червоніє, нахиляється, дістає корінь хрону, віддає жінці.

- Дякую! Дай Бог тобі здоров'ячка!

Схиляється, кладе хрін в торбу і, не розгинаючись, підморгує молодикові:

- Ну, і ввечері, канешно, щоб мав силу свого хріника дістати і добре тойво...ну, ти зрозумів?

Молодик киває. Жінка вмощується на сидіння біля мохерової пані:

- Ото бачили? Шо в людей в головах робиться?

- Ая! Шо в головах – те і в Верховній Раді, і в уряді, і всюди.

- Ой, не кажіть!..
- Всюди хріново! – підключається чоловік.

І вони починають натхненно обговорювати поточну ситуацію в Україні та світі, дітей, внуків, сусідів, пенсії, комуналку, ціни та іншу хрінь.

7 жовтня 2022

Файномістянські діалоги

Ранковий троллейбус – це вчорашні новини з телевізора, помножені на сні. Ряба кобила відпочиває.

- В Байдена не ковід. То він передумав помагати і зрадив Україну.
- Курва! Не може бути!
- Наша їздила туди...
- Курва! От чого не сидиться, га?
- Зброю просила.
- Ага. Ірка Васильова виїхала в Італію, кинула чоловіка, дітей забрала.
- Курва!
- А огірки вродили!
- Курва, таки вродили!
- А Ганя каже Ірці, що то є нездало. Чоловік же не пропащий.
- Курва!
- А наші 39 000 намолотили.
- Пшениці?
- Та ні – moshkalів.
- Мало, курва!

- Та й Валя каже Ірці: ну, дурний трохи, але ж хлоп який не який. Тепер во війна, чоловіків мало буде, а твій справку має, що він дурний, воювати не призвуть.

- Дурна курва!

- А огірки моцні, тверді, білобокi такі. І капуста крутиться файно в головки. Тiко тля кидається дуже.

- Курва! Кропiть дустом!

- А на помiдори попелиця напала.

- Кропiть дустом!

- А Ірка каже: ну його, того придурка, він б'ється, дiтей б'є, на роботу не ходить, вдома ніц не робить, матiр посилає... Каже, що в нього таракани в голові.

- Курва! Хай дустом покропить.

- А Венедиктову послом призначили.

- Курва!

- І в Бені громадянство вiдiбрали.

- Курва, хто би в нас того Беню вiдiбрав?

- Кажуть, що Америка хоче, але не дають.

- Курва, то вона так хоче його.

- А Ірка найшла собі італійця і вже розписались з ним в їзній сiльраді.

- Курва, добре дала, значить.

- А Беню Америці не дадуть, бо він нам самим треба.

- Курва його мама! Нащо він нам здався?

- Цiхо будьте! Бо він і є мама!

- От куррррва!!!

- Притула на залізний купол збирає.

- Курва! Хай лiпше збере на те, щоб людям добре жилося!

- Курва! То ж він і збирає!

- На купол, на Байрактари?
- А що: будете moshколів дустом кропити?
- Курва! Дихлофосом!
- Їх не візьме! То вам не мухи!
- Курва!
- А Ірка шо?
- Курва Ірка! Забрала дітей в Італію. Чоловік тепер хату пропиває.
- От курва!
- Ціхо будьте! Бо он він зайшов на передні двері. Пораненим воєнним прикидається, буде гроші просити.
- Кууурва!
- Ціхо будьте! Бо він дурний. Бачиш: побитий весь? Постійно б'ється з кимось. Мовчи.
- Та я що? Кажу, що попелиця на помідори кидається.
- Травіть дустом!
- А Байденова жінка бере і каже нашій: ми вам дамо зброю, тіко не мордуйте більше мого хлопа, бо він заслаб на ковід.
- Курва! Хоч би ж дали тої зброї...
- Та дадуть. Бо як не дадуть, то Притула поїде просити.
- Та він, курва, напросить!
- Напросить. То вам не Ірчин чоловік, що воєнним контуженим прикидається. Притула їм скаже: гармати, або гроші! І всьо, курва!
- Як всьо?
- Дадуть гармати і дадуть гроші.
- Як?!
- Курва, не морочіт мені голову! Притулі всі все дають, бо вміє просити. Я його з малого ще знаю.
- А то як так?

- Баба його в церковній десятці була, тацю по церкві носила, а він все при ній. То на нову церкву в нас у Збаражі вони самі, удвох з бабою напросили.

- Не може бути!

- Курва! Святу правду кажу.

- Ая! То така правда, як воша кашляє!

- Травіть дустом!

Файного раночку вам, друзі! І багато хороших moshкалів!

Джерельна база текстів:

Любов

Бурак.

URL:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100006848384255>

Любов Долик

Я нині бачила, як летить смерть. Так буденно, так просто. Ми тільки прийшли на роботу, ділимося всілякими мамськими радощами – куплено дитячу піжамку, а ще сукню для шестилітньої принцеси, нові вазонки... А я – два кіндер-сюрпризи для внуків.

А вона вже гуркоче по небу.

Що то? Дивуємося. Може сусіди над нами столи перетягують?

Звук посилюється. Гуде, наче літак низько над головами.

Кидаємось до вікна. Що то?

А там летить смерть. Срібляста сигара уже десь понад Левандівкою. Летить. І у ці кілька секунд відчуваю такий відчай і жах, який виривається з мене дурним криком – бо бахнуло таки...

Чорний дим, спершу невеличким гіллячком, а потім страшним крилатим деревом виростає у небі.

І жах розростається всередині мене. Я плачу. Я не знаю, що робити. Мої дівчата теж в істериці.

Одна хапає телефон і намагається подзвонити до дітей: «Бігом у ванну!»

Друга скеровує у безпечну нішу в квартирі. Сльози в очах, голос тремтить.

А я ніяк не можу набрати свою дитину. Ніяк. Не потрапляю у клавіші. Тремтять руки. Мене трусить. Я ще в такому стані не була. Мене приводить в чуття ридання Іринки . Кидаюся до неї, намагаюся заспокоїти. Дихати важко. Просто катастрофічно важко, повітря втекло, його роздерла та маленька срібляста сигара за вікном... І ми задихаємося і плачемо. Бо ми побачили, як летіла смерть.

Не встигли прийти до тями – друга тривога, заводять сирени.

Поки ховалися у коридорі, якимось вирівнялися внутрішньо. Але працювати було важко. Думки – як мурахи у зруйнованому мурашнику. І зібрати їх до купи годі.

Стали дзвонити знайомі, писати, питати «як ти?»

І я стала писати тим, хто міг бути ближче до місця вибуху.

Цілі? Живі?

Слава Богу!

Зараз уже пізня година. А я не можу позбутися відчуття подвійності. Наче з мене злушили попередню шкіру, але ще не зняли геть. І вона як целофанова шторка над ванною, заважає рухатися, брудно прилипає до тіла, дратує і ... Я розумію, що це вона – війна нарешті торкнулася так, що я відчула.

І всередині пекуча лава – слези, образа, біль, гнів, страх... Господи! Я не розумію!

Я не можу це збагнути! Кому, навіщо, як ?

Цілий день не можу отямитися від цього стресу. І той липкий целофан шелестить довкола мене і не дає ... не дає повернутися у рівновагу, у стан нормальності, не дає повернутися до себе!

А як тим людям, які вирвалися з Бучі, Ірпіня, Чернігова? А як тим, що досі під обстрілами в Маріуполі, в окупованому Херсоні, Кременній?

У Львові перші сім загиблих, одинадцять поранених, серед них трирічний хлопчик із Харкова...

Навіщо це пишу?

Щоб пам'ятати. Щоб розуміти – це така страшна і гидка справа – війна. Вона вивертає і вивертає найстрашніше, що є в людині і над людиною. Вона знищує. Морально. Дуже сильно. Вона вбиває фізично.

І треба берегти і себе, і близьких. І не бігти до вікон, а таки в укриття. Бо сирени – це сповіщення про загрозу. Загрозу життю. Кожного з нас.

А ми маємо вистояти. Ми маємо зберегти світло всередині. Кожен.

Мій внук бавиться іграшковим світловим мечем. Він долає всіх ворогів. Всіх страшних і чорних.

А ми маємо стати справжнім.

Ми маємо стати справжнім світловим мечем на ту підлу нечисть, що лізе до нас із казапії. І здолати її!

Господи, допоможи нам!

Джерельна база тексту:

Любов Долик. URL: <https://www.facebook.com/l.dolyk>

Мирослав Дочинець

Велике безсоння

Мама відривається від телевізора:

«Господи, та з нами майже увесь світ!»

«Вільний світ, мамо».

«Але як наші ТАМ, бідолашні? Третю добу не сплять».

«Ми багато спали досі, мамо».

«А що далі?»

«Далі – новий етап нашої історії і географії. Ти ж викладала ці предмети у школі...»

26 лютого 2022

Наші серця

Під полудень зайшов із деякими продуктами провідати маму. Застав її біля телевізора.

«Що ти їла?»

«Я ще не їла сьогодні».
«Чому, мамо?»
«Боюся пропустити щось важливе».
«Як серце, як тиск?» – питаю.
«Не знаю».
«А чому стоїш перед телевизором?»
«Як можна таке слухати лежачи?!» – сумовито всміхається.
«Та ти, я бачу, теж воюєш...».
«Не я, а моє серце».

27 лютого 2022

Історія однієї капітуляції

Телефоную родичці, яка готувалася до операції, але завадила війна:

«Привіт. Як почувашся?»
«Мабуть, так, як і ти».
«Я не про це. Чи дуже болить?»
«Ні. Тільки серце, коли все це бачу і чую».
«Ліки, що я радив, приймаєш?»
«Хто тепер думає про ліки».
«Все-таки не варто легковажити з хворобою...»
«Знаєш, вона капітулювала».
«Хто?»
«Моя хвороба. Сама здалася без бою...»

15 березня 2022

Він воскрес

І не чекаючи закінчення комендантської години, подався в місто своєї матері Марії.

Вона там відбуває чування з жінками-мироносицями у катакомбах Азовсталі.

При незмінній сторожі втомленого воїнства...

24 квітня 2022

Цвях

Він продавав стару родинну хату в гірському селі. Забаглося щось залишити від неї на пам'ять. Бодай якусь дещицю. З трухлявої стіни випирав старовинний гранчастий цвях. У дитинстві, бавлячись, вони кидали на нього дужки дірявих сит. Тепер він розхитав його, витягнув і поклав на стіл. Увечері скликав родичів і сусідів, щоб пригостити їх на прощання. Чийсь погляд упав на цвях, і дядько, найстаріший із гостей, розповів, що в родині зберігався переказ, буцімто це привіз прадід із війська. А служив він за Австро-Угорщини в цісарській кавалерії, воював по європах. Касарні їхні стояли в самому Відні. Згодом на цей цвях прадід вішав у церкві свій капелюх, а коли комуністи храм споганили, син забрав цвях додому...

«Та ні, – перебив його брат. – Це уламок багнета, який дідо Юра привіз із Другої світової».

«А мені здається, – хтось устряв, – що це долото, яким вуйко Олекса лагодив кросна».

«Не сперечайтесь, – озвалася тітка. – Коваль Петро кував зі зламаних підків шворні, аби на них чіпляти пасма конопель».

«А я пам'ятаю, що це поржавіла бабка, на якій мантачили косу», – докинув ще хтось.

«Та ні, уламок спиці з колеса».

«Стертий напилок без ручки».

«Штир, який розпікали і значили ним худобу».

«Зуб із борони».

«Та просто клинець, до якого баба прив'язувала мотузок із випраною білизною...»

Дорогою назад він дивувався: просте залізко, а скільки в нього служб! І скільки людей ним послужилося! Вдома цвяхові місця не знайшлося, дружила застромила його в горщик із квіткою, прив'язала кволе стебельце. А потім віддала синові разом із іншим непотребом, коли в школі збирали металобрухт.

...Якось він сидів над своїми паперами і одним вухом слухав телевизор. Ішов документальний фільм, показували святі реліквії – цвяхи з хреста Господнього. Вони зберігаються в храмах, монастирях і музеях Відня, Парижа, Мілана, Рима, Кельна, Бурже... Начебто свого часу хрестоносці привезли з Єрусалима п'ятнадцять цвяхів, але один пропав у лихоліттях воєн і революцій. Дотепер не знайшли...

Він аж підхопився на ноги з несподіванки. Прикипів до екрана. То були цвяхи такої ж кованої форми, такої ж конфігурації та величини, як і той, що зберігся після його прадіда. Але порівняти, звірити не було вже з чим...

29 квітня 2022

Анкета жінки

Як він розповідав про Неї!

Йому не вистачало слів, а мені уяви. Вона не така, як інші, і водночас така, як усі. Вона звичайна, бо людина, і Вона особлива, бо – Жінка. Вона проста і притому дивовижна в своїй простоті. Вона незмінна упродовж життя і неповторна кожної миті. Вона рідкісна з-поміж усіх, бо це – Вона. Єдина в своєму роді, бо – вона Його. Вона доступна кожному на рівні серця і недосяжна на висотах духа. Вона незбагненна, бо ніякими анкетними даними не передає повноти її образу.

«А все ж таки», – під'юджував я, довіритель слів.

«Ну добре, – згодився він. – Запитуй».

«Її ім'я?»

«Ніжність».

«Сімейний стан?»

«Вірність».

«Національність?»

«Жіночність».

«Громадянство?»

«Незалежність».

«Місце проживання?»

«І в яві, і в снах, і в думках».

«Віросповідання?»

«Пошук благодаті».

«Прикмети?»

«Загадковість».

«Освіта?»

«Мудрість».

«Знання мов?»

«Мова жесту. Мова тембру голосу. Мова погляду. Мова дотику. Мова мовчання».

«Темперамент?»

«Радісність».

«Фах?»

«Бути щасливою».

«Посада?»

«Бути красивою».

«Хист?»

«Бути доброю».

«Покликання?»

«Бути люблячою».

«Вік?»

«Бути завжди».

У мене не було більше слів...

30 квітня 2022

Страх, якого не існує

«Що найбільше нам дошкуляє?» – запитав його якось.

«Те, чого не існує».

«Що це?»

«Страх».

«Страх чого?»

«Страх страху. Страх, що дещо повториться, що ми не впораємося з чимось, що втратимо щось чи когось, що захворіємо, постаріємо, помremo... Боїмося думки, самого страху. Чи не дивно?! Того, що було, вже нічого боятися. Того, що буде, – тим більше. Бо його може й не бути, а коли й станеться, то вже пізно боятися. А сьогочасний клопіт через хвилину

буде вже в минулому. Це вже не буде «тепер». Виходить, страх - це те, чого немає насправді. Є лише його тінь у нашій голові й душі.

Якщо жити тепер і тут, жити очевидними речами і приймати їх такими, то боятися нема чого. Життя – це миті нашої присутності в реальному світі, що невпинно повторюється і змінюється. Це – повнота нашого часу і простору: для нашого користування, для нашого задоволення».

28 травня 2022

Джерельна база текстів:

Мирослав Дочинець. URL: <https://www.facebook.com/mido.mukachevo>

Зоя Казанжі
(Zoya Kazanhy)

Вчора ввечері мені зателефонувала подруга.

У слухавці було чутно гомін вулиці. Подруга вийшла з квартири у чужому місті. В квартирі залишалась мама з її маленькою донечкою.

– Поговори зі мною, – попросила вона і розплакалась.

Я чула вулицю і її схлипування.

– Я не хочу нікуди їхати. Я хочу додому!

Ми всі хочемо додому. І ті, хто поїхав. І ті, хто лишився.

Я тут, в стрічці, прочитала: наш дім звузився до розмірів нашого тіла. Кажу подрузі, що наші жінки взяли своїх дітей за руки і поїхали, щоб врятувати їх. Врятувати країну і націю. Як би то пафосно не звучало.

Я бачила на кордоні автомобільні ряди, де за кермом були лише жінки. А в салоні – діти, собаки і кішки...

Найстрашніше видовище – жінки і діти у пошуках прихистку...

Зранку я витирала пилюку у своїй квартирі. Бо цілий місяць було не до пилюки точно.

В гардеробній натрапила на дитячі речі. Онуки пару років тому забули. Вже вирости. Я сіла на підлогу і просто тупо гладила мікроскопічні шортики і рожеві шкарпетки...

А потім випала листівочка. З календарика за 2015 рік. І там Мар'яниною рукою написано: пам'ятай, що я тебе люблю!

Як важливо, коли тебе люблять, думаю я.

Лена, за кілька кілометрів від мене, в своїй квартирі, не випускає телефон з рук. Два тижні ми шукаємо бронежилети по всьому світу. Немає, немає, немає...

Ті, що є в Україні, йдуть в першу чергу на гарячі точки.

«Ми нічого не продаємо. Віддаємо на передову особисто тим, у кого немає».

Я все розумію. Дякую. Не втримуюсь і пишу: якщо передова буде тут, то пізно буде щось передавати...

В месенджер пишуть знайомі і незнайомі: син пішов, де купити бронежилет і каску? у нього двоє діток, він має жити; мені сказали, у вас є бронежилети, мені треба один, мій незахищений там; я готова купити за будь яку ціну, лише скажіть, де?!

Я прошу ще день. І ще день. Може, щось знайдемо.

Знаходимо. Шведський. Класний. 5+. Вартість – 38 500 гривень один.

Хочеться плакати від безсилля.

Їду трасою. Справа рухається військова машина. Там повно молодих хлопців.

Відкриваю вікно, сигналю і махаю рукою. Вони сміються і махають у відповідь.

А я не можу далі їхати. Нарешті всі ці дні вилились у плач. Зупиняюсь і плачу.

Мені здається, що так гірко я плакала лише у дитинстві.

Витираю сльози і окуляри, їду далі.

На моїй улюбленій автозаправці, де ще і готують смачну їжу, мені усміхається Світлана:

– Ой, я так радію, коли бачу постійних клієнтів!

Я теж їй радію і чомусь починаю розповідати і про машину з бійцями, і про сльози.

У неї червоніють очі. І вона мені каже:

– Невже не можна його знищити? Скільки горя приніс на нашу землю!..

Я роками тут їздила раніше. Колись Світлана приготувала мені їжу і сама за неї заплатила.

Не працював термінал, у мене не було готівки, і дуже хотілося їсти.

Я купую тут велику і пахучу хлібину. І йду в свою машину.

Я чомусь останні дні постійно купую хліб. І несу мамі. Свекрусі. Собі.

Раніше у мене вдома ніколи не було хліба. Зараз весь час є.

З Андрієм ми домовились зустрітися на трасі. Через п'яті руки до мене доходять дві великі коробки. З Брюсселю. І там – необхідні штуки для ЗСУ. Для богів війни. Яку не ми починали. І яку ми маємо закінчити.

Я трохи нервую. Андрій ще везе мої коробки. Я маю встигнути до початку комендантської години повернутися в Одесу.

Обабіч траси клубиться чорнющий дим. Я не знаю, що там горить.

У моєї свекрухи сьогодні день народження. 75 років. Певне, в інший час ми б святкували в якомусь затишному кафе. Покликали б її подруг.

А сьогодні я йду до неї через паркінг. Я встигла доїхати за 15 хвилин до комендантської години. Свекруха живе у сусідньому будинку і я можу ходити попри настання комендантської години.

Сідаємо за стіл. Вона мені нарізає рибу – люблю. Я принесла їй смачні цукерки. Багато 😊 Не встигла купити подарунок.

Я, якщо чесно, зовсім забула про день народження 😞

Кажу свекрусі про це. Вона махає руками: та заспокойся, хіба це головне?!

Все головне. Все, що з нами відбувається, головне.

Я згадую (і я про це вже тут писала), як колись пробігала повз її вікна. Спішила. І дуже хотіла, щоб свекруха мене не запримітила.

Ну, треба знати мою свекруху – помітила! Я їй кажу: та не заглядайте у вікна! Може, мені до коханця треба?!

Свекруха задумалась на долі секунд і відповіла: та йди, куди хоч. Ти просто до мене заходь!

Виходжу на поріг, хочу піти двором додому. Біля під'їзду стоять чоловіки. Всю ніч, змінюючись, патрулюють територію житлового комплексу.

Пару ночей тому їм не сподобалось дивне світло в одному із вікон. Миготіло.

В будинковому чаті вирішили, що хтось подає сигнали.

Щоб ви розуміли, власників квартири знайшли далеко від Одеси. Була піднята сусідка, у якої лишили ключі. Лампочку, яка почала жити своїм життям, вимкнули назавжди.

Я йду порожнім двором. Пильно дивлюсь під ноги. Темно. Все вимкнено.

Навкруги тихо і тепло. Через тиждень-другий розпустяться листя. Потім забуяє зелень.

Хіба літом буває війна?...

28 березня 2022

Коли закінчиться війна

Коли закінчиться війна.

Я приїду і стану на коліна в Маріуполі.

Я буду гладити цеглу будинків Харкова.

І заплачу на вулицях Києва.

Коли закінчиться війна.

Я знайду будинок Віки у Бучі. Я хочу, щоб він був. Ми в цьому будинку їли смачну їжу, наші чоловіки дегустувати віскі (мій виграв! 😊)
Розмовляли і сміялись.

Тепер Віка на іншому кінці світу, а Льоша в ЗСУ.

Коли закінчиться війна.

Я буду ходити вулицями Миколаєва і розмовляти з людьми.

Я поїду в Житомир, Луцьк і Вінницю. Я буду плакати і сміятися.

Плакати – бо цей біль залишиться в серці назавжди. Сміятися – бо я тут, на своїй рідній і вільній землі.

Україна – болюча рана. До кожної грудки і споришу на подвір'ях. До галасу дітей і соняшникових полів.

Леся мені каже: найголовніше – засіяти землі!

У Лесиної родини – 15 тисяч гектарів на Одещині і Житомирщині.

Лесина родина допомагає армії. Я ночувала у підвалі Лесиноного будинку в перші дні війни...

Леся має куди і за що поїхати.

– Як я поїду?! У мене ж люди! І постійно треба закривати потреби наших хлопців.

Леся років на 15 менша за мене. Я пам'ятаю її смішною дівчинкою-школяркою.

Валя відчиняє салон краси. Їй подзвонила Оксана і сказала: – Давай працювати! Мені треба коротко постригтися! Війна, а я з патлами. І ви грошей трохи заробите.

До Валі приходять стригтися хлопці з тероборони.

І я теж відрізаю волосся. Коротка зачіска в такі часи набагато зручніша. Дівчата відрізають коси, пам'ятаєте?

Коли закінчиться війна.

Ми станемо іншими. Ми вже стали іншими. Ми будемо жорсткішими і ніжнішими. Терплячішими до близьких. Нас не дратуватимуть чужі діти. Бо всі діти – наші.

Коли закінчиться війна.

Я буду довго слухати тишу. І ніколи більше не почую звуків сирени і вибухів.

А поки я поїхала за важливими мілітарі ніштjками. Ввечері розповім 😊

28 березня 2022

Хроніки паркінгу-бомбосховища

Я вже кілька разів підряд спускаюсь в ліфті з дівчиною, одягненою у білосніжний махровий теплий халат, в товсті шкарпетки і якісь чудернацькі сандалі. Сьогодні вона тримає чашку якогось пахучого чаю, бачить мене у ліфті і сміється:

– Не дають, паскуди, чаю випити! Ой, я дивно виглядаю? Та просто мій халат як пальто. Теплий. Я його надягаю швидко і вже готова бігти вниз.

Ми виходимо разом на мінус 1 поверсі. І вона мені каже:

– Як добре, що у нас є паркінг. І лавки. У мене батьки живуть в Кременчуку. Вчора там впало 9 ракет. Вони ховалися в підвалі. А в підвалі дуже ненадійно...

По паркінгу ганяють діти на самокатах. У нас в будинку все ще багато дітей. Вони вже призвичаїлись. На столі у нашому паркінгу-бомбосховищу є цукерки. І пасочки. Діти під'їжджають до столу і ласують цукерками і здобою.

Хтось вмикає чайник. Розставляємо одноразові паперові стаканчики. Пакетований чай.

– Отак би все життя прожили і не мали б жодної уяви про сусідів, - каже молодий чоловік і витягує з наплічника звичайний білий батон.

– Хочете? – питає. – Я додому купив, але їсти хочу вже. І розламаю хлібину на шматки.

Стоїмо, їмо. Хоча я абсолютно не голодна. Але хліб смачний. І люди поруч вже стали рідними. Ті, з якими ми їмо хліб, куплений чоловіком в сусідньому магазині.

Я соромлюсь сфотографувати.

– У мене лампочка не горить! – кричить малий на велосипеді.

І до нього зразу прямують кілька чоловіків і хлопців. Подивитися, що там з тією лампочкою. Стоять, радяться. Хтось вже пішов до авто «за інструментами».

Людський мурашник. Кілька собак з нами сьогодні тут. Одна ходить на повідку поруч з господарем. Дві інші, в смішній одягачці, граються яскраво-червоним м'ячиком.

Плаче дитина. Молода жінка заспокоює свою донечку. Потім дістає з сумки їжу в термосі і починає годувати малятко.

– Їж, моє сонечко, – промовляє.

Ходимо, розмовляємо, чекаємо.

– Мамо, пішли додому! – гукає хлопчик років 7.

– Ми маємо почекати. Зараз не можна.

Дитина повертається до свого товариша, трохи молодшого на вигляд, і каже:

– Прийдеться тут гуляти, а то руські як кинуть бомбу!

– Не кинуть! Не кинуть! – відразу кілька голосів.

Мама поспішає до хлопчика: – Ти ж знаєш, що наші збивають ті бомби. Не бійся, все буде добре.

– Боже, Боже, – бідкається моя вчорашня сусідка, – от навіщо нашим дітям оце все знати і бачити? Щоб він здох, проклятий виродок.

«Десь є вибухи» – тривожно шелестить паркінг. Всі шукають інфу в своїх телефонах.

То наші боги – ПВО. Збили 5 ракет.

Паркінг видихає. І знову всі повертаються до своїх справ. Мами катають візочки, діти бігають, песик скавчить від радощів, бо з ним грається господар, жінка прибирає на столі, де ми їли хліб і пили чай.

Відбою сирени поки не було. Велосипед ще ремонтується.

25 квітня 2022

– Обов'язково сфотографуй і покажи мені, який у тебе буде торт! – наказує мені по відеозв'язку і через океан моя онука.

Та не буде сьогодні торту. Може, я їй надішлю чужу картинку. Може, не надішлю. Вона поки солодко спить.

У мене за вікнами дощ. Я вчора рятувала троянди від бур'янів. Є у мене невеличка хата біля Одеси.

Дивно, я в ній ніколи не жила постійно. Не народилась. Не проводила дитинство. Ця хата була куплена для мами і вітчима. Вітчима вже немає. Мама живе в Одесі. А я все не можу розлучитися з цією хатою. Навесні навіть картопля була посаджена.

Три роки тому саме ця хата дозволила не втратити розум, коли почався локдаун. І я така рада, що тоді ми, не розуміючи, який фронт робіт нас чекає, затіяли оті всі ремонти. І подруги мої підключились. То були хороші три місяці нашого життя. З квітами, кавою, вином, фарбою, шпалерами, граблями – і з розмовами.

Зараз моїх подруг розкидано світом. Половина городу заросла і я вже її не чіпатиму.

Але бачили б ви, як тут квітнуть троянди!...

І я могла би бути абсолютно щасливою. Абсолютно. Якби не війна.

Я зараз роблю багато речей, на які у мене не вистачало сил в перші тижні війни. Фарбую волосся. Ходжу в кав'ярні пити каву. Купила на маленькому сільському ринку собі «італійські» брюки. Другий раз за сезон їм полуницю.

І особливих бажань немає. Окрім одного. Ви його і самі знаєте. Бо те бажання у нас спільне на всіх.

Я ніколи в свій день народження нічого і ні від кого не просила. І, якщо чесно, трохи скептично ставилась до тих, хто оголошував якийсь збір коштів навіть на важливі проекти. Думала: ну якось не комільфо, всі притомні і так підтримають якісь проекти – від благодійних і до медійних, навіщо людей змушувати?

Але все змінилось. Тому і я прошу в черговий раз – якщо можете/хочете/прагнете/бажаєте, давайте допоможемо ЗСУ. Оптика – вона у мене на порядку денному!

Хоча так, знову потрібно багато чого. І поки пишуться заявки і відбуваються погодження, волонтери знову тягнуть з усього світу від безпілотників до турнікетів. Бо все це реально рятує життя.

Мені 54 роки. Ніколи не вважала за необхідне кокетувати з цього приводу. Чи ховати рік народження на ФБ. Чи страждати, що років мені багато. Чи що моя вага не така, як у 30.

Я люблю свій вік і своє життя. Я люблю свою країну і своє місто.

Я ненавиджу росію і росіян. Всіх. Бо це вони вкрали найцінніше – життя моїх співвітчизників.

Ми вистоїмо. Неймовірною ціною. Повернемося в свої домівки. Насаджаємо троянд і картоплі.

30 травня 2022

Джерельна база текстів:

Zoya Kazanhy.URL : <https://www.facebook.com/zoyakazanzhy>

**Київська Відьма
(Світлана Перч)**

У шибки старої лісової хатки-мазанки видно, як наче пшоно, зорі на небо висіялися. Майже північ. Домаха стає біля пузатої печі і відблиски червоного полум'я, ніби омолоджують її обличчя, розгладжуючи павутину зморшок .

Звичними рухами, вона навпомацки бере трави, з сухих снопків, які звісають на жердці під сволоками. Кожну з них, Домаха знає на дотик, на запах, на смак і ніколи, навіть навполапки, їх не сплутає. Очі Домахи, зблискують жовтавим вогником, зіниці – як у кішки. Добре що тут, у цих лісових нетрях, й нема кого боятися, від кого ховати своє єство. Казан у челюстях печі булькає, ніби дихає. Хатиною, пливе аромат гіркуватий трав. Домаха розчиняє навстіж двері своєї лісової хатини і з дверей, у нетрі лісу, пливе зеленавий туманець...

Перша постать, яка гойдається на непокірних, мов дерев'яні милиці ногах, з'являється швидко. Ніби людина, але рухається, мов велика

дерев'яна лялька. Вуста Домахи, викривляє чи то звіриний вищір, чи то посмішка :

- Йди... Йди сюди ... – шепоче.

Постать слухняно, безвільно дигає на її голос. Домаха набирає у горнятко зілля, що кипить, аж стогне у печі. Простягає горнятко тому, хто щойно з лісових нетрів увійшов у її хатину. Червонясте полум'я, освітлює прибульця.

Хлопець....

Років, десь двадцять.

Мертвими, дерев'яними пальцями, які навіки скоцюрбила смерть, він хапає горнятко і намагається випити зілля . Пити йому важко – бо губ нема. Тільки ошмаття, гнилої плоті. Зуби шкіряться, одне око, висить на шматку обпаоеного повіка.

Але п'є. П'є, жадібно вливаючи у себе зілля Домахи . Зілля вливається в те, що колись було ротом, та проступає крізь брудну військову форму, бо там, де колись був живіт – чорна пустка, порожнеча, діра...

А Домаха, не відводячи погляду, дивиться як живий мрець, п'є зілля.

І коли він допив, забирає горнятко з його мертвих, скоцюрблених смертю пальців. Бо з нетрів лісу, на зеленпвий туманець, що тонким пасемцем пливе з розчинених дверей старої хатини, сунуть десятки таких же постатей – живі мерці...

І вона кожному з них, дає того зілля у горнятку.

А вони, страшні і потворні, жадібно хлебчуть її вариво, спрагло тягнути мертві пальці по маленьке горнятко.

- Отак ... Отак ... – Домаха таки всміхається (чи все ж – вищиряється ?) неймовірно білими і здоровими зубами. – До праці, ледацюги !

Ви, киває кільком мертв'якам – колоди носіть. На узлісся.

І ті, слухняно дигають.

- Ви – махає рукою до інших – міни йдіть знешкоджуйте. Самі наставили, самі й прибирайте.

Мертв'яки, слухняно йдуть і лише той, який ще майже хлопчисько, зупиняється на порозі Домашиної хатини. З глибини його горлянки, народжується скавчання, чи стогін:

- Маааама...Дааааамоу...

Око, яке прилипло до шматка обпленого повіка, тече сльозами і бланням.

- Ану, – Домаха замахується горням, – диви яке ! Маму згадав ? Кажу, до роботи. Бо зілля не дам і краплі. А без зілля – тобі кінець. Догниєш. Хочеш догнити ? Га ?

І мертв'як, покiрно суне у нетрі. Працювати, як вона звеліла.

- Однак, зогниєш... – зло цілить Домаха у слід.

Від старого дуба, відділилася постать.

Домаха одразу упізнала старого товариша – Лісовика, бо з ким же його кирею, дубовим листям шиту, сплутаєш ?

- А ти, все не заспокоїшся ? – сумно питає у Домахи.

- Тобі не однаково ? – кидає, мов каменем, у відповідь Домаха.

- Чого не відпустиш їх ?

- Не хочу ! – вона говорить, мов мечем рубас.

- Май милосердя... – шепоче старий Лісовик.

- Ні !!! Нехай доки геть зогниють, не мають спокою ! Я їх не кликала сюди !

Очі Домахи, з вертикальними котячими зіницями, палають вогнем і люттям.

- Прости їх.... – шепоче Лісовик.

- Ніколи ! Чуєш – ніколи ! Геть, бо на пеньок трухлявий оберну !

Лісовик зникає в гущавині.

А Домаха, довго дивиться у темряву лісових нетрів.

«Прости... Таке не прощають. Таке не прощають ніколи », – тремтить у її думках. Хотіли моєї землі – то нехай стануть моєю землею. Не відпущу!

Люто жбурнула горням і своєю відьомською помстою у той бік, куди посновигали розбуджені її жаданням помсти, вже мертві російські окупанти. Довічні раби землі, яку хотіли загарбати.

День народження

Київ : Альо, а ніхто не забув, що сьогодні мамин день народження?

Одеса : Я що такі да, похожа на скліротічку ? Канешно помню !

Херсон : Я хочу до мами на день народження ! Але ще не знаю, чи зможу ...

Київ : Зможеш. Я зміг і ти не гірший !

Донецьк : А мене, що знову не кличете ?

Одеса, з іронією : А... Кармілець ...

Донецьк, знічено і винувато : Ну ляпнув дурницю, то що – вічно будете нагадувати?

Харків : Ну єслі б кой хто не ляпав дурниці, то може над деким і ракетами не ляпало б...

Вінниця повернувшись до Донецька : А як же нова мамка, до якої ти втікав?

Донецьк зітхає.

Луганськ : Скільки вже можна докоряти? Я навіть паспорт український, майже склеїв!

Тернопіль : Дайте я тому сепаратісту у пилочок парадичкою вріжу!

Київ : Тихо, розходилися, як маленькі. Що ви срач розвели, між собою, наче у вас росіяни живуть ! То який подарунок мамі зробимо?

Крим : Я можу салют. У мене останнім часом, здорово гарно салюти виходять!

Чорнобаївка : Ой, тримайте мене шестеро! Що ти у тих салютах тямиш!

Буча : Я квіти подарую. У мене тут цілі поля соняхів. По ходу, ті придурки, таки клали у кишені зерна!

Львів : Я мамі зроблю ранкову каву. Міцну. З шоколадом.

Київ : Окей, тоді з мене торт до кави!

Одеса : А я подарую мамі усмішку. І новий анекдот. До речі, ви чули новий анекдот про те як Путін і Шойгу...

Біла Церква, нервово перебиває : Та осточортіли твої анекдоти про те Шойгу ! Я їй пісню подарую.

Маріуполь : Я мамі молитву і віру подарую. Вибачте, що так скромно, але мої (схлипує) тепер по всій Україні. І вони вірять і моляться, як ніхто!

Київ : Нічого, братику... Все буде Україна. Наступного дня народження ти їй знаєш який класний подарунок зробиш – відродишся!

Маріуполь, замріяно : І діток по моїх вулицях у візочках будуть катати...

Одеса, розчулено : Ага... І на моїх пляжах, наступного року, буде повно людей...

Київ : І всі повернуться додому...

Бахмут, гірко зітхаючи : Не всі... Але я їх всіх запам'ятав! Чесно!

Крим, тихенько, тонким голосом : А може, я мамі на день народження моста того, ну, ви ж зрозуміли?...

Всі хором : Цить! Сюрприза зіпсуєш!

20 серпня 2022

Бабі Явдошці вже років, та й років...

Бабі Явдошці вже років, та й років...

Скільки ?

Та вона й сама не відає. Бо у голові все, від щоденних вибухів, зліпилося в один здоровецький, тугий клубок думок. Давно живе на світі. Дуже давно. І ця червона земля під Бахмутом, вже стала для неї рідною. Бо ж у цю червону землю, вона поклала спочатку чоловіка, якого на шахті привалило. Потім – синів. Старший, як і батько – загинув під землею. Привалило у копанці. Там і зостався. Молодший – пив безбожно, доки віддав пляшчаному богу все що мав - дім, родину і себе самого.

Донька ще є... Десь є на світі, у тім світі який тепер плює у бабу Явдошку ракетами і бомбами...

Вона живе у льоху, на зруйнованому сусідському обійсті. Її хати нема давно. Від хати, яку зводила своїми старечими руками – купа посмаленої цегли. Та вона й на мить, тим не печалилася. Ще коли хата стояла все туманіла : от вона помре, а кому ж та хата ? На кого покинути ?

Та світ і бог вирішили мудро – нема хати, нема чим клопотати голови. А вона ? А вона й отак доживе....

Хіба їй не однаково, чим укріє її світ в останню дорогу ?

Вона не жила.

Так, перебувала з дня до вечора.

Лягала щоночі ,з певністю – не встане.

Вставала вранці, з німою байдужістю до самої себе. І жила ще один день.

А смерть, яка господарювала тут, на червоній землі Бахмута, чогось брала молодих, геть забувши про стару Явдошку. Бо ж молодих – ще упіймай, а баба вже нікуди не дінеться...

Вони, ті трійко хлопців, які знайшли її у сусідському льоху, наче розбудили стару Явдошку від сну.

Говорила з ними й наговоритися не могла. І бережно, мов святе причастя, брала з їх рук хліб, смак якого встигла забути. А сама, варила їм картоплю – єдиний свій поживок, яким і жила. Картоплю в лушпайках, бо вже була не годна почистити – очі не добачають, пальці не згинаються.

І коли вони йшли в бій, вона дивилася в слід хлопцям і отой, русявий, який ніс на плечі чорного здорового кулемета, вразив бабу до глибини душі, бо їй здалеку здалося, що не кулемет несе на плечі – несе здоровий чорний хрест. І той хлопчина з кулеметом, видався їй таким до болю знайомим – вона вже бачила його. Отого молодого хлопця. Ще в дитинстві, в рідному селі на Київщині, в церкві на іконі: він так само ніс на плечі здоровий чорний хрест, ніс покуту і спасіння цілому світу...

І вона, без слів молилася.

Вже й сама не відала котрому : чи тому, який був на іконі, чи тому, який пішов з кулеметом ...

Та молилася з такою вірою у перемогу світла і правди...

То хіба ж вони могли зрадити її віру ?!

І той, який з чорним хрестом на іконі?

І той, який з чорним кулеметом на плечі ?!

Вона довго не лягає спати.

Земля тремтить і судомиться від вибухів. А вона, світить «лампадкою» з олії у замурзаній скляночці .

Бо доки вона світить і молиться, вони перемагають:

І той, котрий з чорним хрестом на іконі....

І той, який з чорним кулеметом на плечі...

27 листопада 2022

- Доця, альо ! У мами усьо впорядку. Не, мама здорова. То маму фисьбук забанив. Ага...

Я так думаю, доця, то на мене або жуки колорадські, або воші поскаржилися. І я їх, доця понімаю. Якби мене хтось та порівняв з москалями, то і я б обідилася. І я б на таке поскаржилася.

Чого ти регочеш ?!

Не, значить комарів, які кораблі взривають учоні вивели. Бойових гусей, що самальоти ворожі збивають учоні вивели. А хто ж тим учоним заборонив виводить колорадів, які уміють сидіть у фисьбуці ?!

Ото й не смійся. Тепер таке врем'я, що може бути усьо, чого раніше й близько не було.

Чи свет виключають ?

Виключають. Мама ж у обнаковенному селі живе, а не в міністерському. І мама то переживе.

Он наші котики, у окопах без світла, без опалення тримаються ?

Тримаються !

І товчуть тих прибудних і в тім'я, і в холку !

Отак !

Оно де ота гелевкувата бальоля Сіманьянша сказала, наче наша корова перднула : «Ми будім хадіть па Кієву і на чернабрових Аксан заглядиваться»...

Ага... А тут, з - за рогу їм назустріч, та не Оксана, а Светка. І що ? І фсьо, доця !

Дивитися їм не буде чим. Мама як нервна, ти знаєш що буває.

Глаз на жопу натягну і оком кліпнути не встигнуть !

Орки, орки : ванькі да єгорки...

Мама, ще он й Цукенбергу, добре всипле тьорки !

Значиться, хто мене впізнав, 😊 додаємося в друзі.

7 листопада 2022

Увімкнули світло...

Зайшла на фейсбук...

Інколи мені здається, що у цій країні, дехто сидить у якійсь особливій, звуконепроникній барокамері, бо...

- Вимкнули світ...

- Та капець повний! Хата не нагрівається, манікюр не доробила !

- Треба суворо спитать у властей, чого там світ вимикають, а там не вимикають !

-А чого срач на блокпостах (і детально описано де блокпости).

І так далі, і тому подібне...

Люююююююдиииии!!! Агов !!!

А нічого, що війна ?!!

Я розумію, що недофарбований манікюр то для вас страшна трагедія, співвідносна за своєю руйнацією, хіба з отим метеоритом, який по динозаврах гепнув.

Але є міста, де світла нема вже кілька місяців. І люди там, яось живуть. Без манікюру, але живуть.

Звісно, я б теж могла поскиглити, що каву не встигла зігріти. Що мусила у п'ятницю, сидіти з 8 ранку до 12 обіду в пенсійному, бо не було світла.

Але не буду.

Бо що мої проблеми у порівнянні з тими проблемами, які мають наші захисники під Бахмутом ?

Там нема світла, але є до коліна води в окопах. І щоденні атаки ворогів. Десятки атак.

Хтось читав у фейсбук, як важко їм, тим за чийми спинами, ми сидимо і переймаємося манікюром ?!

Виключайте на фіг те світло...

Бо зараз ще й з цієї сторінки, піду у бан.

Догавкаюся.

27 листопада2022

Перший день зими

Перший день зими...

А мені, дурній бабі, все кують та й кують зозулі в левадах.

У нас так завжди було : ледь на світ божий літнім днем благословиться, так вже й кують невгамовні зозулі, пророкуючи людський вік : комусь довгий-предовгий... Комусь куций, як заячий хвіст ...

Того ранку, мене розбудив його дзвінок.

- Ми їдемо на Бахмут... – довга пауза і благальне – Сашка привезіть на станцію, в Рокитне ... Я хочу побачити Сашка...

Ногами збивала холодні роси на споришах. А зозулі того ранку, мов причмелені, все видзвонювали у синю наковальню неба :

- Ку- ку... Ку- ку...Ку- ку...

Змагалися стоголосо, одна поперед одної. Обіцяли мені і йому довгий вік, стелили у синьому ранковому небі , далеку дорогу у майбутнє.

І досі, болем у грудях повертається : я тоді не побачила його обличчя.

Потяг, не стишуючи ходу, прогуркотів у долину, сльози застинали очі,
а їх же у тих вікнах, у дверях – чисто ластов'ят у гнізді ! І кожне щось
кричить, щось махає рукою...

Я бачила тільки його руку.

Я б упізнала ту руку, з тисяч, мільйонів, мільярдів рук...

А обличчя...

Не судилося.

Не побачила, не зберегла у пам'яті.

І вся надія, вся віра була у те зозулине пророкування .

Та того липневого ранку, всі зозулі раптом замовкли.

І чорним став сонячний, білий день.

Забракло повітря, а вітер, мов кінь з обірваним повіддям, влетів у
дворище і вдарив мені в груди.

Ні, не сльози впали додолу.

То впали додолу роки...

Роки життя, щедро наобіцяні ранковими віщунками.

Розкотилися, мов просо додолу слова :

- Повернеться батько...

Чуєш, дочко - як зозуля роки віщує? !

Чуєш?...

Затужило вітрами у комині.

І знов, обізвалисяму левадах невтомні зозулі, тільки ми, вже не чули
голосу їх.

А сьогодні – перший день зими, а мені, все вдається далекий, лункий
голос з вербових зелених сутінок :

- Ку-ку...

Ку- ку...

Ку- ку...

Лунко-лунко, мов у срібну наковальню.

Літній спомин.

1 грудня 2022

Джерельна база текстів:

Київська

Відьма.

URL:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100087373125260>

Максим Кривцов

Я – будинок. Мене сьогодні вбили. Не забувай про це ніколи

Всім привіт. Я – будинок. Сьогодні мене вбили.

Мене будували декілька років. Я бачив сильні руки людей, котрі викладали цеглу. Я чув, як витікають сльози, коли не вистачало грошей на цемент.

Я радів, коли на моїй підлозі валялись діти. Коли на кухні розливався чай. Мене дбайливо застеляли широкими килимами, щоб я не замерзав. По мені бігали коти та хом'ячки. На мені боролись та грали в Діксіт.

Я обожнював запах смаженої картоплі, якою пригощали гостей. Це означало, що все добре. Любив слухати брязкіт ложок та свист чайника.

Мої господарі – сім'я з 4 людей. Чоловік Сергій працював майстром на заводі. Він настроював станки для виготовлення геотекстилю. Вдома Сергій обожнював пити чай з лимоном. Гучно розкалачував його та сьорбав, дратуючи усіх навколо. Вболівав за Динамо. Важко переживав за станом команди в останній час. Мріяв про навколосвітню подорож на велосипеді. Ненавидів ранки. Мав татуювання на грудях – кольорову ластівку.

Його дружина – Надія, працювала викладачкою зарубіжної літератури. Її улюблений твір – Собор Паризької Богоматері. Вона носила коротку зачіску, мала чорне, як маслина, сухе волосся. В ямки її щік міг впасти кожен, тільки б вона цього захотіла. Від неї пахнуло корицею, апельсинами та молоком. Надія обожнювала їсти яєшню та абрикосиве варення. Слухала Радіохед. Засинала лише повністю роздягнуною. Її вуста мали смак кави. Діти – Ігор та Лера. Ігору було 6, Лері 11.

Ігор не вимовляв «р» та «ш». Любив збирати всі іграшки, які є вдома та влаштовувати війну між ними. Гра затягувалась, батьки кликали їсти. Тож переможців у цій війні не було. Наступного разу все починалось спочатку. Ігору на День Народження подорували хом'ячка. Назвав його – Хома. Хома обожнював моркву, капусту, буряк та забігати у шпарину між шафою та стіною.

Лера мала божевільно великі очі, космічну посмішку та широкі синці під очима, як в Джека Горобця. Найбільш за все на світі вона любила кидати скибки хліба, щоб ті розмокали в тарілці з гарячим супом, а тоді смакувати ними. Також – розділяти пельмені та м'ясо, ковбасу з салату олів'є, лущити зернята на гірку, а тоді їх з'їдати.

Влітку вона лягала на теплу землю і годинами дивилась на сонце та хмари.

Вона була впевнена, що хмари то борода Бога борода а сонце Його слово.

В моїх кімнатах кохались, сварились, сміялись та плакали. Говорили про президентів та революції. Пили Живчик ти розсипали Люкс по підлозі. Прокидались в неділю зранку, сповнені надій на Лото Забаву. По мені стрибали, коли Україна перемогла Швейцарію. Я плакав разом з господарями, коли з телевізору лунала Пливе кача. На моїх килимах розкладали аптечку, складаючи їх для відправлення на Схід.

На моїх стінах змінювались шпалери, додавались дипломи. На моєму дверному пройомі лишались мітки, нанесені олівцем: метр двадцять, метр двадцять п'ять.

Мене наповнювали спогади та історії. Вони лишались в мені і жили, наче риба у річці. Розмножувались та клювали.

Два тижні тому я прокинувся о п'ятій ранку. Мене збудив гучний вибух. Це ворожі ракети шматували небо моєї країни, наче м'ясник тушку. Я тоді чув крик, плач. Я відчував біль та сум. Я просто будинок, ми звичайна сім'я. Ракети сліпі, їм все одно, як дементорам.

Всі, окрім Сергія поїхали до близьких у Черівнці. Сергій – у військкомат.

Я чекав на них, наче пес. Бо я не звичайний будинок, я – дім.

Сьогодні мене вбили. Ворожа міна прилетіла з самого ранку прямісінько в кухню. Мої цегляні руки та ноги розлетілись по всьому подвір'ї. Запах життя змінився на запах горілого. Мене кровоточило бетоном. І тут нікуди накладати турнікер.

Я – будинок. Мене сьогодні вбили. Живою лишилась закривавлена пам'ять. Її рани зшиваються міцними швами кулеметних черг, чергуваннями в холодні ночі, маскувальними сітками, молитвами, блокопостами, їжаками на трасах.

Я – будинок. Мене сьогодні вбили. Не забувайте про це ніколи

Джерельна база тексту:

Кривцов Максим. URL:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100011994764563>

Наталія Лелюх

Під закритими повіками затримались уривки коротких снів, пошматованих нічною грозою в Миколаїві. Там же причаїлось здивування від тісноти світу, коли зранку на заправці обнімаєшся з найкращим головою нацбанку, в прифронтовому місті зустрічаєшся з улюбленим командиром і він в затишних піжамних штанях варить нам каву, коли величезні зорі скочуються за той берег Дніпра, де зовсім поруч знаходиться ворог і кожна зірка несе з собою мільйони наших загаданих бажань про його знищення.

Під нашими повіками відбитки десятки розтрощених мостів, тисячі зруйнованих будинків, сотні тисяч облич сліз-радощів-болі-надії.

Під втомленими нашими повіками мільйони поворотів доріг, онлайн і офлайн карти, пробиті колеса і витягнуті з багнуки машини. Нас впізнають на заправках і блокпостах, в аптеках і шпиталях, біля сільрад і амбулаторій.

Ми заздriamo чаплям, що бродять в солоній воді лиманів. Ми летимо з чайками в наш Крим. Ми співаємо в машинах пісню рваного крила.

І летимо далі...

19 листопада 2022

Сьогодні спіймала себе на думці, що я не хочу, щоб всі рани моєї землі ховались під весняною травою, під новою штукатуркою та новими будинками. Я не хочу, щоб стогін розпачу та втрати лунав лише над могилами. Мені не треба ретуші та фільтрів в картині війни.

Залиште.

Залиште в кожному зруйнованому місті зруйновані стіни. Не прибирайте квіти, що лежать в крові. Не рівняйте окопи, заповнені гільзами, відірваними кінцівками, та телефонами, в які ще приходять смс від дітей, коханих, батьків...

Не ховайте війну за новим життям.

Я мрію, щоб кожен росіянин, який колись, після Перемоги потрапить на нашу землю, проходив і бачив ці рани, і сволота, ставав перед ними на коліна, і вимолював не прощення, бо його не буде, а вимолював дозволу встати з колін. Щоб ті, хто народяться після нас, також все бачили і не прощали. І не казали, що часи змінились, що «треба пробачати», що «не всьо так однозначно» і ми «втомилась від вашої війни».

Щоб на пагорбах Донеччини і Харківщини навколо кожної воронки посадили калину. А маки виростуть самі.

Ох, скільки маків буде наступного літа...

26 листопада 2022

Я планую народитись в січні 2023. Пологовий будинок напевно буде в підвалі, або мама забіжить в працююче метро, або народить вдома, бо під обстрілами ніхто не поїде в райцентр. Я буду намагатись не нашкодити мамі, щоб не знадобилось шукати лікаря. Мама мене зігріє, навіть в

холодній квартирі з вибитими вікнами, бо вона мама і вона вміє. Правда, у неї скоріш за все пропаде молоко і мене будуть годувати сумішами, які передадуть волонтери. Це такі люди в машинах, з втомленими очима, які постійно поспішають, бо бояться не встигнути кудись, де їх дуже чекають. Моя мама ніколи не замовить мені на день народження салют. І ще багато років ми з нею будемо гуляти десь поруч з відкритим підвалом, або метро, або шкільним бомбосховищем...

Я планую народитись в травні 2023. Татко відправив маму в цей безпечний «закордон» і тут можна народитись з відносним комфортом. Мама буде часто плакати і шепотіти мені колискові. Татко приїде до нас, ми остаточно облаштуємось тут. Я буду вчити якусь іншу мову, хоча колискові будуть вже незнайомою мені українською. Ми колись згодом поїдемо в те місце, про яке мама плакала і казала, що там залишилось її серце. Можливо, мені сподобається бруківка, і тополі, і вид на Лівий берег, а може я не відчую, що саме вкратило мамине серце. Тому що моє буде стукати в іншому ритмі...

Я народжусь передчасно, в березні 2023. Лікарі будуть воювати за моє і мамине життя. Я буду чути з наркозного сну, що «вона не хоче боротись», «може дитина її поверне до життя»... я буду намагатись вижити, щоб спасти свою маму, щоб стати її сенсом, бо вона його втратила після того, як пролежала на татовій труні, яку так і не відкрили, бо з поля бою його змогли забрати лише через місяць, щоб привезти додому. А мама на цій труні лежала і втрачала сенс життя. Я стукався зсередини, я намагався заспокоїти неньку і розказати, що у мене татові сині очі і що я буду її дуже любити. Маманічогонечула... вона обіймала холодне щось, з холодним чимось, і сама ставала холодною всередині...

Я планую народитись в травні 2024, коли завітнуть садки навколо руїн в Довгенькому, Долині, Кам'янці, Пісках Радківських, Кухарях та в

тисячі інших маленьких сіл та хуторів України. Буйний білий квіт заховає обгорілі домівки. За плодами в цих садах ніхто не прийде, бо нікому. Але я прошу вас, не ховайте від мене ці села. Я хочу бачити. Я хочу розуміти чому і хто це зробив. Я хочу пам'ятати це все своє життя...

Я планую народитись.

Мої батьки ще навіть не зустрілись. Але вони вже розуміють, які книжки вони будуть мені читати, які фільми дивитись і якою мовою співати пісень. Мої батьки ще самі народжуються як нація. Мама працює, мама донатить, мама волонтерить, мама заковує і довозить, мама спить в спальниках і чистить зброю. Татко працює, татко служить, татко волонтерить, татко заковує і довозить, татко спить в спальнику з кошкою прибудує, або татко шукає як пригнати сто п'ятсот джипів для ЗСУ, або просто пише прогі, бо хтось повинен працювати і підтримувати економіку країни, що буде народжувати дітей і буде пам'ятати, як вони народжуються.

І як вони гинуть.

6 грудня 2022

По той бік часу...

Існує світ, в якому люди не поспішають додому, щоб встигнути до комендантської години. Світ, де є черги в музеї, фантастично точний Мунк і шалено пристрасний Тулуз Латрек. В цьому світі по каналу Сент Мартен плавають лебеді, а в фонтанах Садів Тюільрі чайки примерзають лапками до неочікуваного льоду і чекають, поки сонечко їх звільнить.

Існує світ, в якому літаки малюють в небі маршрути зустрічей, а не підписують вирок.

Виявляється за останні 9 місяців ми навчилися чути найдрібніші відтінки звуку, як звірі в хащах. Бо звук може попередити про небезпеку. Два останні дні моя голова намагається переварити какофонію нових і розкласти їх по поличкам ідентифікації. А потім грайливий велосипедист у тебе за спиною вирішить просвітити грайливу мелодію і ти спочатку злякаєшся, а потім посміхнешся. Але він вже не побачить, він помчить далі по жовтому листю вулиці Ріволі...

Вночі над Європою безхмарне небо і з літака земля виглядає чудернацьким оксамитовим покривалом з безліччю мерехтливих вогників. Вони малюють вулиці, площі, будинки, дороги. Червоні пульсуючі серця вітряків посилають в небо ритм вітру над мирними містами, а я згадую розстріляний вітряк в Краматорську і темні вулиці наших міст.

Під час обіду під запашну каву в моєму телефоні лунає тривога і я вже шукаю: Яка загроза? Що відбувається?

Мій годинник показує два часи. Той, що в реальному світі.

І той що в нереальному.

13 грудня 2022

Чи знала Вона, коли народжувала, що його розіпнуть і будуть губи поливати уксусом?

Чи знала вона, що він буде «не від цього світу» і «онуків їй не дочекатись»?

Коли їй боліло більше: в зимовому вечорі, від народження чи в спекотному полуденному піску, коли мила йому, знятому з хреста, ноги?

Цей вечір не про нього, цей вечір про них. Про тих, хто вчора поряд зі мною п'ять годин простояв на пероні в Перемишлі, очікуючи посадки на

потяг в Україну. Про те, як вони колисали, співали, веселили, танцювали замерзших дітлахів, які їхали додому побачитись з татусем.

Про тих, хто не може з'їсти жодну з 12 страв, бо нічого в горло не лізе, бо діти далеко і від них тихо.

Про тих, хто не вміє молитись, хто не може плакати, хто чекає, навіть після сорока днів прощань...

24 грудня 2022

Любий Миколай.

Твоє свято вже пройшло і я, як нечемна дівчинка, лишилась без подаруночків. Тому мій лист вважай не замовленням, а намаганням виправитись в наступному році.

Зроби так, щоб в моєму кармані завжди були баранки.

Так, так... ти пам'ятаєш. Ти пам'ятаєш ту зиму, першу зиму без татка. Ми з мамою наважились піти в його майстерню, що була облаштована в гаражі, щоб трохи прибрати там, перед продажем. Ми йшли натужно про щось розмовляючи, бо обидві боялись мовчання і спогадів. І заплакати дуже боялись.

Отже йшли, ламали з хрустом мільйон сніжинок...

Щойно скрипнули відчинені двері, як з-під забору висунули ніс дві гаражні собаки, татко їх завжди підгодував. Вони кинулись до ніг з радісним очікуванням. Ми розгубились, адже зовсім забули про батькове: «збери мені кісточки, нашим дівчаткам віднесу...»

Мама вивертала порожні кармани, я почала задихатись від підступаючої істерики, собаки радісно терлись та заглядали в очі.

На вході висіла стара батькова куртка. Без сподівання я засунула руку в карман, а там були три замерзлі баранки.

Начебто чекали на свій час. Собаки побігли гризти здобич, мама плакала, а я дихала татковим запахом від старої куртки...

Миколаю, дай нам всім можливість знаходити вчасно ті баранки і знати, що вони потрібні. І щоб сніжинкам було не боляче, коли ми їм ламаємо спини...

І щоб діти в грудні 2023 року просили іграшки і цукерки, а не живого татка в обійми.

А більше прохань в мене не має. бо я дуже нечемна дівчинка...

29 грудня 2022

Джерельна база текстів :

Наталія

Лелюх.

URL:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100000899885612>

Тетяна Лонська

Чому це з нами

- Боже, ти ж не залишиш Україну, не покинеш?
- Звичайно, не покину! З чого ти взяла це, моя дитино?
- Просто в моїй країні стільки біди, стільки горя... І в душі лише одне запитання: “За що?”
- Не «за що?», а «чому?».
- Так чому?
- Тому що на землі накопичилося дуже багато зла. І хтось мусить його зупинити.
- Але чому саме ми?
- У мене на землі немає інших рук, окрім рук людських, ти ж знаєш. Я довго думав... Не кожному це під силу... Мають бути особливі люди... Має бути особливий народ...
- Виходить, нам під силу?
- А хіба ти сумніваєшся?! Ти озирнися навколо! Хіба зможе хоч хтось зламати цих людей?
- Господи, але ж вони називали себе нашими братами...
- Таке буває... Споконвіку... Ти ж пам’ятаєш про Каїна та Авеля...

– Пам'ятаю...

– У них нічого не вийде... Вони хотіли роз'єднати Україну, але вона згуртувалася, як ніколи. Вони хотіли її стерти з лиця землі, щоб про цю країну забули, але зараз про неї говорить увесь світ. Вони хотіли забруднити кров'ю її мирний прапор, але Україні вдалося всю планету розфарбувати у кольори пшениці та неба.

– Боже... Стільки будинків зруйновано... Стільки доль скалічено... Гинуть невинні люди, вмирають діти... зникають цілі міста...

– Міста, втім, як і люди, мають свою місію. Так... це боляче, я знаю. Але іноді по-іншому не виходить. А люди загинули не просто так... Тепер своїми білими ангельськими крилами вони закриватимуть небо над Україною. Навіть на небесах вони не залишать свою країну... своє місто... своїх близьких...

– Ми ж переможемо? Ми вистоїмо?

– А хіба може бути інакше з такими людьми? На них їдуть танки, а вони виходять назустріч із голими руками. Навколо виють сирени, а вони лише голосніше читають дітям казки. Всю ніч, до ранку, накинувши тканину, щоб затемнити світло лампи, ліплять вареники та печуть пиріжки, щоб уранці передати гарячу їжу своїм захисникам.

Втікаючи під кулями з рідної оселі, вони тягнуть на собі не валізу, а переноску з кішкою або собакою. Після обстрілів вимітають з вулиць скло і починають висаджувати на клумбах квіти.

Попри все, закохуються, одружуються та народжують дітей – нехай навіть у підвалах та на станціях метро. І навіть коли в них стріляють, вони знаходять у собі сили і дедалі голосніше співають свій гімн... Непереможний, незламний, неймовірний народ...

Вони здивували своєю силою весь світ і... навіть мене, якщо чесно. Я не очікував... але зрозумів, що не помилився...

– Ну що ж, значить, ми потерпимо... Ми обов'язково впораємося, вистоїмо, не здамося! Ти тільки, будь ласка, не йди далеко.

– Тримайтеся за руки! Будьте усі разом. А я буду поряд, я обіцяю. Добра звістка неодмінно прийде.

Вже скоро...

7.04 2022

Коли я побачила шалений натовп людей...

Коли я побачила шалений натовп людей в одному із найбільших столичних мегамаркетів, я зразу подумала – щось сталося. Площа магазину настільки величезна, що, скільки б відвідувачів там не було, магазин все одно здається напівпорожнім. І раптом в одному із відділів щось неймовірне. Але виявилось, що це була просто черга...

Останній раз таку чергу я бачила, мабуть, років тридцять тому, коли в 90-ті роки ми з мамою заходили в ЦУМ. Мама міцно тримала мене за руку, щоб я не загубилася, а потім ми ставали в хвіст кілометрової черги, намагаючись дізнатися «що дають?»

Але, щоб таке смертовбивство і в наш час?! То що ж там «дають»?

З'ясувалося – акумуляторні лампи, які, після підзарядки, світять декілька годин. Річ зараз конче потрібна, і тому люди хапали коробки, які їм ошелешений продавець подавав прямо з підлоги. Без зайвих питань, без роздумів, без перевірки – аби встигнути схопити.

Я дуже добре розумію тих людей, адже тепер в нашої країни нове коло випробувань на міцність. Розумію, бо будинок, в якому я мешкаю, як і весь ЖК, як і весь мікрорайон відноситься до 1 черги ДЕТЕК. Хто не знає, про що це, ви – щасливчик. Це означає, що за графіком відключень рівно половину доби ми без світла. Його вимикають тричі на добу по 4 години, і

на цей час життя завмирає. Вимикаються електроплити, холодильники, все приладдя, що працює не від акумулятора чи батарейок, стрімко вистигає вода в крані та в батареях опалення. Але що найгірше – це інформаційний вакуум, бо стаціонарний інтернет вимикається миттєво, через півгодини через навантаження не витримує і мобільний, а за ним зникає мережа на телефоні. Цілий мікрорайон на 4 години відрізаний від світу. Ми навіть не знаємо, чи є повітряна тривога: сирени не працюють, жодні додатки на телефоні не оновлюються, а зателефонувати комусь неможливо.

А потім спалахує світло, і життя на 4 години прокидається, щоб тепер бігти на швидкісних обертах. Треба зарядити всі світильники, гаджети і павербанки, треба накуп'ятити нової води в термос, швидко приготувати гарячу їжу і покласти її в термос також, аби було чим нагодувати дітей. Як виживають сім'ї з немовлятами, у яких свій графік годування, купання та необхідність тепла в кімнаті – мені навіть лячно подумати.

Раніше я не уявляла, що буває стільки темряви разом. Спускаєшся з ліхтариком нескінченими сходами, виходиш на вулицю, а там єдине джерело світла – фари машин. Все закрито, все вимкнено: вікна будинків, вуличні ліхтарі, вітрини та вивіски, світлофори на переходах. Подекуди десь-то світиться якесь кафе чи то крамничка, що працює від генератора. А ти йдеш, ніби у якомусь сні, бо не бачиш своїх ніг і не знаєш – куди зробити наступний крок. Перейти вулицю, особливо на 4-6 смуг, то той ще квест, без ліхтарика просто неможливо. Так само, як спуститися вуличними сходами – теоретично ти знаєш, що там внизу, але відчуття таке, що стоїш на краю безодні.

Це дуже важко стільки часу знаходитися в темряві. Акумуляторні лампи і світильники хоч якось полегшують життя, враховуючи, що зараз більша частина дня – це ніч. А скільки ж людей в області живуть без світла

і по 3 доби і більше, в скількох людей світло є по пару годин на день, а деякі вже живуть без світла місяцями.

Саме така плачевна ситуація виявилася у вже немолодої сімейної пари, що стояла перед нами в довгій черзі на касу в тому ж мегамаркеті.

- Ви не знаєте, де продають такі лампи? – спитала жінка у мене, киваючи на яскраву коробку в руках чоловіка, який стояв перед ними (це був один із щасливців, кому вдалося вхопити лампу). – А то ми з чоловіком вже годину кружляємо магазином у пошуках.

- Знаю, – зітхнула я, вказуючи напрямком, – але там вже нічого не залишилось. Продавець сказав, що за 5 хвилин розмели цілу палету коробок. Каже, він іще такого не бачив.

- Ой, як шкода!.. – з відчаєм протягнула вона. – А ми так сподівалися!

В її голосі був такий жаль і відчай, що неможливо було просто змовчати.

- Може, в інтернет-магазині варто пошукати? – порадила я.

- В нас вже п'ятий місяць немає інтернету... Втім, як і світла взагалі.

Слово за словом, і перед очима ще одна сумна картина, ще одне персональне горе з мільйонів інших. Містечко в області. Понівечений будинок. Десять сімей, які намагаються вижити. По черзі готують їжу на багатті у дворі. Дітей у ліжку обкладають грілками.

- У вас що, були прильоти? – підключаються інші люди з черги.

- Дванадцять. Майже в одне місце, – вона говорить про це так спокійно, наче розповідає щось повсякденне, а потім, дивлячись на жах в очах слухачів, ніби сама раптом задає собі питання: а як же ми ще й досі живі? – Світло є в лікарні неподалік. То ми там заряджаємо телефони, щоб новини читати. Але іноді вечорами так млосно на душі від тої темряви. От і вирішили всі разом скинутися і таку лампу купити. Та й багато чого

іншого, он у мене який список від усіх наших, – вона дістає довжелезний папірець.

Ми всі мовчимо. У кожного свої думки. І тільки чоловік, що попереду, який не брав участі у цій сумній розмові, розрахувавшись на касі, раптом повертається і ставить коробку з лампою у її кошик, переповнений всіляким господарчим начинням.

- Візьміть, - каже. – Вам набагато потрібніше. А я іншим разом куплю. Чи в інтернеті замовлю. Бо в нас усіх тут – просто незручності. А у вас – справжня біда.

Я дивлюся, як від цього несподіваного подарунку по її щоках біжать сльози. Зло вже не викликає сильних почуттів, до нього виробилася звичка. А от добро несподівано розчиняє захисну корку на серці. І мені самій, як і іншим в тій черзі, дуже важко стримати сльози.

Я пишаюся такими українцями, як цей чоловік. Пишаюся консьержкою, яка біжить у під'їзд, щоб дочекатися (бо скоро світло вимкнуть), поки підніметься ліфтом вагітна дівчина, бо їй важко підійматися сходами на 22 поверх. Пишаюся сусідами, які залишають у цьому ж ліфті аварійний пакет з ліхтариком, водою, пакетиками, заспокійливим і навіть шоколадкою. Пишаюся продавцем магазинчику, який, навіть після відключення генератора, що не витримав навантаження, безкоштовно роздає змерзлим покупцям чай, поки в кавоварці є гаряча вода. Пишаюся перехожими, що, збираючись купкою, щоб перейти темну вулицю без світлофора, чекають на бабусю, що повільно суне до переходу, щоби і її взяти у середину своєї зграйки з включеними ліхтариками. Пишаюся двірником, що пригрів у своїй комірчині бездомне кошеня, і наливає йому в миску теплу водичку, розділяючи з малям свою чашку теплого пиття. Пишаюся мешканцями будинку, бо, коли я спитала цього двірника, чи можу я залишити кошачій корм, він кивнув і відкрив шафку,

яка була забита баночками, пакетиками, коробочками, наче полиця зоомагазину.

Ви ніколи не зрозумієте цього – ті, що волають «Гойда!» у натовпі з порожніми очима. Ті, що плескають в долоні закликам навіжених пропагандистів топити в річках і спалювати живцем наших дітей. Ті, що захлинаються отрутною слиною від своїх передрікань, що цієї зими у нас замерзнуть діти, помруть від холоду старі, великі міста поринуть у середньовіччя, а люди покинуть свою країну.

Ви так і не зрозуміли нас за час цієї війни. Не зрозуміли, що страх зникає, зате з кожним днем росте допомога своїм і ненависть до ворога, а воля до перемоги стає міцнішою. А головне - не зрозуміли, що неможливо залякати темрявою тих, у кого світло горить в душі...

9 листопада 2022

Я дивилася, як бульбашки від мила...

Я дивилася, як бульбашки від мила, яким я милила руки, стають рожевими від крапель крові, що проступили на шкірі. Дивилася відсторонено, без будь-яких емоцій і почуттів, ніби це і не мої руки, і не моя кров. Яюсь вийшла без рукавичок і трохи приморозила руки, і тепер почервоніла шкіра від крижаної води тріскається до крові. За 60 годин без світла через масований ракетний обстріл в кінці листопада все одно не обійшлося без необхідності помити чашки, виделки, котячі миски, та бодай хоч декілька разів самі руки. Обидва термоси порожні ще відучора, та й не стала б я витратити теплу воду, і тому рожева мильна пінка поволі стікала на дно умивальника.

«Ты пойми, эти ракеты вам всем на благо!», – зі вчорашнього дня ця клята фраза все кричала в мене у вухах голосом давньої подруги Міли.

Вона в Москві, я в Києві. А розділяє нас цілий Всесвіт, який уже не перелетіти навіть за все життя.

Йдучи на кухню, я в тисячний раз задавала собі питання: «Як же це могло статися?» Це ж моя Мілка, з якою ми вчилися у львівському університеті, прямо таки у «бандерівському лігві». Сиділи поряд за партою в аудиторії, передавали геть перед очима професора шпаргалки на іспитах. Скільки задач з генетики я за неї розв'язала, скільки мікроскопічних зрізів тканин вона намалювала за мене в альбомі з фізіології. Вона віддавала мені свою парасольку під час зливи, бо мені далеко їхати, а вона якось перебіжить провулками. Я пригортала її до себе, витираючи сльози, коли її дворічна дитина захворіла на гострий бронхіт. Ми щодня запивали бутерброди томатним соком у студентському буфеті, ділили навпіл шоколадку чи останню таблетку від головного болю. І жартома повторювали фразу із відомої казки: «Ми з тобою однієї крові». І навіть коли її чоловік вирішив переїхати до Москви, бо там жили його батьки, а я з сім'єю переїхала до Києва, наша дружба не перервалася. Регулярно спілкуючись, ми залишалися подругами.

Якщо б мені ще в січні хтось сказав, що війна може все змінити, я б розсміялася йому в очі. Міла – розвинена, розумна й прогресивна. Її сім'я заможна, а не з російської глибоки, де й досі унітаз – це диво. Та й по світу доволі поїздила. А найголовніше – її старенькі батьки й досі живуть у Львові. Та ж хіба можна оболванити її довбонutoю пропагандою?

Але я помилилася. Спочатку вона вислуховувала мої кричущі розповіді, зітхала і навіть співчувала, пошепки кажучи, що «что же мы можем поделатъ?» Потім довго мовчала у відповідь, а в кінці додавала, що «не все так однозначно». Ну а згодом заявила прямо: «давай не будем говорить о политике, нас это никак не касается». Коли я обурювалася, що мене й мою родину очень даже касается, вона знову відмовчувалася, і наші

розмови поволі зійшли нанівець. А тут раптом вона написала: «Как вы?» Задала питання, яке ми, українці, щодня пишемо одне одному. І в моїй душі знов щось ворухнулося. І я чесно розповіла: пишуть, що на Україну летить сотня ракет, дуже близько було чути сильні вибухи, після другого зникло світло, а в темряві випробовувати долю ще страшніше. Месенджер з півгодини мовчав, а тоді виплюнув голосове повідомлення. Я слухала його, й мені ставало огидно, і образливо. І страшно... Невже, це моя подруга?..

«Я понимаю, вам сейчас тяжело. Но выходите на улицы и требуйте окончания войны путем перемирия! Ваши жертвы бессмысленны! Вам никогда нас не победить! Девять месяцев прошло, а вы все надеетесь на чудо!» Я подивилася на кімнатний градусник, який застиг на відмітці 10 градусів, розгорнула плед і, підібравши ноги, востилася на кухонному диванчику. А, дійсно, що можна встигнути за 9 місяців? Виносити і народити дитину. Написати книгу. Зняти серіал. Побудувати будинок. Відкрити власну справу. Посіяти, виростити і зібрати урожай. Та безліч всього іншого, спрямованого на розвиток, красу, життя. А ще можна послати на гарантовану смерть сотню тисяч своїх громадян, щоб вони винищували сусідню країну, зруйнувати, зрівняти з землею прекрасні міста і квітучі села, змусити мільйони людей покинути все, що було дорого, і виїхати в евакуацію, розділити сім'ї, і всюди нести розруху, нещастя, смерть. І свою країну довести до зубожіння, та зробити повним ізгоєм у світі, з якої глузують, і від якої відгороджуються мурами і парканами, як від зграї скажених собак. Дійсно, саме час для перемир'я...

Я подивилася вдаль. За вікном суцільна-суцільна темрява... Неможливо повірити, що це мій ріднесенький Київ, від нічної панорами якого зазвичай неможна відвести погляд. А зараз здавалося, що я одна-однісінька у всій Галактиці. Телефони і павербанки розряджені в нуль, а навкруги тиша і чорна вата мороку.

Нестерпно хотілося кави. Я встала нагріти воду. Подарунковий набір для фондю, який років десять лежав на антресолях, нарешті переживає свій зоряний час. Вже другу добу ми підігрівали на спиртовій горілці воду для чаю і кави, і навіть трохи розігрівали їжу. Але глянувши на пару останніх «таблеток» сухого спирту, я рішуче закрила коробочку. Невідомо, коли буде змога поповнити запас. То краще витратити останні таблетки завтра, коли всі прокинуться. А, що до кави... Десь-то точно має бути банка з розчинною.

Відчувши на язичку гіркі гранули, я зрозуміла, що по щоках поповзли зрадницькі сльози. Звичайно, це не порівняти з катуваннями в Бучі, облогою Маріуполя, обстрілами Харкова чи повним знеструмленням Херсону. Але ж все одно, як шкода дітей, які сплять в шапках, щоб не отримати отит від холодної подушки. Сплять впереміш з котами, які туляться під ковдру, зігріваючись одне від одного. Шкода сусідів молодят з першого поверху, які напередодні забрали з пологового первістка. Шкода сусідку зверху, в старенької мами якої пневмонія. І це все у столичній багатоповерхівці... в центрі Європи... в 21 сторіччі...

«Может, тебе трудно понять, но атака на ваши энергосистемы остановит убийства русских солдат. И украинских тоже. Столько молодых ребят идет на смерть и гибнет. Вам не жалко? Наверное, странно прозвучит, но это – ракеты добра»...

Лампа на столі, яка чесно відпрацювала свій заряд, змигнула і згасла. Треба встати і взяти настільний ліхтарик на батарейках. Але була якась потреба запам'ятати цей гіркий присмак нескінченої чорної ночі назавжди. Мабуть, для того, щоб швидко згадати колись, в майбутньому мирному житті, якщо виникне сумнів: а може не всі росіяни однакові?

Зробивши зусилля, я знову виповзла з під ілюзорного захисту пледу і підійшла впритул до вікна. В будинку поряд горіли вікна – в когось ледь

помітно, наче спогади про світло, в когось досить яскраво, ніби на зло ворогам. Я нарахувала більше п'ятдесяти. І раптом зрозуміла, що посміхаюся цим незламним вікнам. Стиха промовляло радіо на батарейках (цей старенький «дивайс» – ще один скарб з антресолей). Нескінчений нічний марафон, що йшов в ефірі, безперервно передавав ситуацію із знеструмлених областей і міст. І я слухала, що львівські кардіохірурги дитячої кардіології успішно закінчили у повній темряві надскладну операцію на серці. І рішуче витерла свої сльози. А потім чула, що нарешті знайшовся кіт, який зник із зруйнованої ракетним ударом квартири у Вишгороді. А десь люди підбрали декоративне кроленя – теж біля постраждалого будинку. І на всю Україну передавали тому, хто, мабуть, його розшукує – дитинча у центрі обігріву чекає на своїх господарів, хрумтить морквою і підробляє антистресом. І я знову не могла стримати сліз.

Тобі не зрозуміти, моя бувша подруго. За 9 місяців в нас народилася нова генерація людей. І загартувалася надміцна нація. В нас немає електрики, але є світло. Немає зв'язку, але є спілкування, і ми разом. Немає енергії, але ми все завзятіше ненавидимо ворогів, і все дужче любимо свою країну, хоча здається, що дужче вже й неможливо...

Фінал голосової промови тремтів від фальші і тхнув знущанням. «Держитесь там. Если нужна помощь, обращайтесь. Ведь мы с тобой одной крови».

Та ні, Міла... Як виявилось – не одної. Твоя закипає від обурення націоналізмом у чужій країні. Моя – застигла темними цятками на шкірі від холоду. Та то нічого. Рани на руках загоються. До перемоги. Звичайно ж, до нашої перемоги, в якій не сумніваємося ані ми, ані весь цивілізований світ. Колись загоються і на душі. Але, якщо існує у відносинах точка неповернення, то саме вона була поставлена тієї ночі. У мене попереду ще

майже доба без світла і тепла. Та завтра я підзаряджу у кав'ярні свій телефон і першою справою назавжди видалю з нього твої контакти.

Мені шкода, що ти навряд чи зрозумієш, чому так сталося. Але байдуже. Бо прірва між нами зростає в геометричній прогресії. Так, це правда, щогодини гинуть люди, молоді хлопці. Але, знаєш, в чому різниця? Солдати твоєї країни ідуть на смерть заради смерті, а захисники моєї країни вмирають заради життя. І наші діти, які зараз здригаються від вию сирен і мерзнуть в темноті своїх домівок, вони матимуть гідне майбутнє і право жити у вільній країні, на відміну від ваших, яких ви саме зараз позбавляєте... та вже позбавили нормального майбуття. Зараз це важко зрозуміти, бо пропаганда проросла в самісінький мозок. Але завжди так не буде. Колись-то наративи зміняться, і прийде важке прозріння. Тільки виправити вже нічого не вийде, бо «ракети добра», що вилетіли в свій кривавий рейс, щоб зафарбувати все чорною фарбою, не повернути. Але знай - Ми зі своєю країною. Ми вистоїмо і переможемо. І ми ніколи, чуєш, ніколи... Ніколи вам не пробачимо...

А ви, друзі, чи зможете колись забути і пробачити?

13 грудня 2022

Джерельна база текстів:

Tatiana Lonskaja. URL : https://www.facebook.com/tatiana.lonskaja;https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0dHBTedhrQ8A52B6DptDzK6XLz7YfdeixXZmXFyr7Zbz52g8bowgAmucSvfUkLEwHl&id=100009472406506

Ірина Мегедь

Коли мені страшно, коли тривога починає вбивати, я рятуюся рядками, які зберегла в пам'яті. Я читаю молитви та вірші і дякую Богу за те, що він дав мені щастя розуміти, бачити, сприймати найкращу форму існування думки – поезію, літературу. Зараз ми захищаємо їх: Дон Кіхота і Прометея, Ромео, Сантьяго і Маленького принца – а також великих воїнів правди – світових письменників. Захищаємо від фашизму-путінізму, лицемірства, брехні і меншовартості. Бо митці вірили у те, що Людину можна знищити, але не можна перемогти. А ми це доводимо в житті.

4 березня 2022

Коли я чую: «Герої не вмирають», у мене щораз вибухає в серці. Бо вони, наші герої, гинуть щодня. Йдуть у засвіти безповоротно, витирають зашкарубленими руками сльозинки з очей нашого майбутнього. Залишаючи десь високо-високо свої мрії; обгортають нас серпанком посмішок зі

спогадів і фотографій... Розсипаючи голоси та обличчя, як насіння і хлібні крихти у годівницях – нехай клюють птахи пам'яті і любові, нехай виживуть у цьому лютому лютому...

8 березня 2022

Сковорода

По Сковороді били російською ракетою. Пряме влучання, 7 травня. І це не збіг, випадковість, не результат російського «авось». Він, а не Шевченко, мусив стати першою ціллю для «наших ріднесеньких» вороженьків. Бо Шевченкові твори можна розглядати як приклад до усім відомого «Україна – не Росія». Від твору до твору, від запису до запису Кобзар розповідає, бореться, сумує, наголошує, пояснює: москалі – чужі люди, Україна – не Московщина, українці – не москалі, які у пута узяли увесь божий світ, Україна – окрема, Україна – рідна, СВОЯ, на відміну від чужої землі – мачухи, російська мова (якою він уміє і говорити, і писати) – «черстве кацапське слово»...

А сквородинське життя і творчість має інше векторне спрямування: «Україна – це Європа». І саме ця європоцентричність для росіян – гріх і нечуване зухвальство. Саме це їх дратує та корчить з часів Майдану. Бо «європеець» для більшості з них – недосяжна величина, як би вони не вихвалялись своїми духовними кодами і культурними надбаннями. Якщо сказати про українця «не росіянин», це сприймається тільки як спроба відділитися, цим завжди, як вони думають, можна знехтувати, виголосивши: « Ми з тобою однієї крові»... А «європеець» – інша справа, інший рівень, як з'ясувалось після 24-го, між сучасними росіянами і європейцями – інтелектуальна і культурна прірва. І сказати про себе –

«європейці» росіяни не можуть і не хочуть. Тож Сковорода був приречений.

Невловний птах, не з кріпаків, а з козаків, європейський студент, музика, мандрівний філософ і поліглот, який звертався до кожного з успадкованим від греків закликком пізнати самого себе... Поглянь у себе, перш ніж говорити про Бога, перш ніж щось робити, знай себе...

Та кому ж із росіян це сподобається???? Це ж означає самому відповідати за своє життя. Самому! Не «ми люди маленькіє, не нам решать». Це ж голову треба включити !

«А без голови взнати людину годі. Ти ж бо сам себе бачиш, але не розумієш і не тямиш себе... Коли в твоїй хаті заховано скарб, а ти про те не знаєш, це все одно, слово в слово, що його нема...»

З цього починається європейськість – з відповідальності. За власний вибір. З доброї волі, а не з примусу, який Сковорода відкидав. З гідності, яка дорожча ніж царська милість.

Тому їм треба було вгатити ракетною... зробити нам усім «подарунок» до ювілею. Але ми все одно вдивляємось у себе, шукаємо і знаходимо в собі Людину. А не сяючий німб унітазного сидіння, як це заведено у російських вояків.

8 травня 2022

Час... Він рухається. Непомітно перебирає лапками, беззвучно свистить, кидає на льоди хвилинки, варті спогадів. Ви відчуваєте себе... яким/якою? Де ви поставите галочку : молодість/старість, можу/не можу, буду/не буду...

Поки ми перечікуємо, пересиджуємо, пере...

Час нас з'їдає? Чи нас обдаровує?

21 жовтня 2022

Є у скандинавській поезії такий прийом – кенінг. Це коли якесь звичайне слово замінюють красивою метафорою. Наприклад, корабель – це плуг моря, або воїн – насолода круків. Причини, з яких цей прийом виник, опускаємо, але зранку думаю, чи не почати вправи у створенні кенінгів? Оскільки вже другий мій пост про Сквороду Фб, який, вочевидь, прибрав на себе функції ФСБ, блокує за порушення правил спільноти. Бо вбачає у ньому ненависть до росіян навіть після перевірки. Хоча у другому пості не було жодного слова, тільки картинки і фото пам'ятника. Або Фб просто муляє Скворода, не знаю. Але означати це може тільки одне – Григорій Савич на часі і сильно допікає тим, хто вважає Україну непорозумінням. І... може, Фб хоче вдосконалити моє вміння створювати кенінги? Наприклад, називати воїнів сусідньої держави ... конями українських вбиралень або золотошукачами ватерклозетів... або гвалтівниками України? Чи про росіян тепер у Фб, як про мертвих, або добре, або ніяк?

До речі, кенінг про Сквороду склали самі російські науковці. І давно. Він, бачте, батько російської філософії. Це цілком серйозно і це тема для окремого посту). Не плутайте з «гігантом мислі» і «отцом русской демократии», бо це про іншу особу, створену, до речі, одеситами Ільфом і Петровим))) . І не треба, про те, що і гумор, і філософія у тій державі, що одна сьома загаженої земної суші – питомо українські).

28 жовтня 2022

Фб мене насоромив і вигнав на 24 дні в куточок постояти. Добре, хоч гречки не насипав)) Обмежив видачі в стрічці. Буду теліпатися в кінці 😊 , така, як деякі наші учні на уроці – присутньо-відсутня. І створювати, і публікувати контент мені теж не можна. А то ж малолішо))) 🙄.

Поки аналізую можливості порівняльного словотворення для характеристики національної ментальності)).

Дано 2 слова: «перемогти» та «победіть».

Вдивляючись у перше слідом за Мирослав Дочинець з його фантастичними «Чарунками днів» – «перебути, могти», зазначаю, що перемогти – це зробити зусилля, все, що можеш, все, що можна – зробити.

А «победіть» – це, по суті, перечекати біду, дочекатись часу по біді – після біди, коли біда здрисне кудись «по щучому веленію». От і різниця в ментальності. І скажіть мені, де активна позиція, де пасивна, і де акцент на власній волі, а де на всемогутній долі, де залежить щось від людини, а де ні? Тому і немає форми для 1-ої особи однини в майбутньому в російській мові (ніякого «побежу, побеждю, победю»), бо людина – об'єкт, а не суб'єкт, вона не діє, тільки чекає, поки усе закінчиться. Існує форма лише для ми – «победім», бо немає віри у сили особистості, опори на особистість, лише на «ми» – колгосп, натовп, масу позбавлених власного «я» тіл. Зазирнувши у класичні етимологічні словники російської мови знаходжу не тільки давньо руське. побѣда від «бедá» (Фасмер), а й до болю знайомий пасаж: «Победа буквально — «убеждение (силой)» (Шанський). Ну а як іще може бути, якщо мова фіксує те, що є в свідомості... І победіть – це не про боротьбу, а про задоволення комусь біди наробити...

2 листопада 20

Джерельна база текстів :

Irina Meged. URL : <https://www.facebook.com/irinameged>

Галина Морозова

Листи з України

росіяни : в них там війна, чого це кафе працюють? і чого це Анджеліна Джолі в ті кафе заходить?! Ну вщес.. Обнаглелі! 🤔

Тим часом українці: 🍷

- Хтось бачив у Німеччині у продажу буряк? Що значить нема, це шо, без борщу сидіти? О, знайшли. Варимо борщ.

- Це не кава отут, це помії. Вишліть мені кави і турку.

- Форм для пасок у Будапешті не було, я помила банки з-під псячого корму.

Печу паски. Не, ну а шо?

- оток вовни в Ірландії двадцять євро. Довелось купувати, я не можу без в'язання.

- Ми сушимо борщі для ЗСУ, в кого є блендер отакий? За добу: нінада блендер, нам гроші скинули, ми новий купили.

Слава Україні!

- То пластмаса, а не овочі, де мої херсонські помідори? Передавайте насіння поштою, я їм покажу, що таке нормальні помідори!

- Дивіться, я квіточку посадила... (в коментах з'ясовується, що всі посадили квіточок, навіть ті, кому нема де і як)

- Слухай, шо ти ото починаєш, я з Києва гіацинт перла у вазонку.

- А ми до Києва вернулись, а в нас не всі рослини здохли, божечку, кохані мої, любі мої! *всі обіймаються і радіють за кожен фікус*

- У тебе гроші є? Як нема? А, в "ВСЛ" знижки...то скіко ти книжок купила?!

- Мамо, а коли ми переможемо, ми ж будемо святкувати?

- Звичайно!

- Урраа, буде ТОРТИК!

Правду сказав про нас Павло Тичина: ми є народ, якого правди сила ніким звойована ще не була.

І не буде. Така любов.

Можна вбити, але не можна перемогти.

Вони кинули нас на землю, але не знали, що ми насіння 🌱

—Мам, чого в нас горілим пахне?

— Та то я дещо пробувала, проте вийшло не дуже ...

—Ага, бачу, то окопні свічки? А чом погано вийшло? Знаю! ти один гніт вставила, а треба три, давай покажу, як то робиться, ми ж в школі купу їх накрутили.

Скоро вони мене так кулет мет навчать збирати/розбирати.

9 грудня 2022

Їду додому маршруткою.

Всі щойно вийшли з метро і хазяйновито дзвонять додому:

—Ну що, щастя є? А, що прям все щастя – і світло, і вода? Ну, живем!

Курку в духовку, терміново!

—Михась, як там? Світла вже нема? А ти встиг картоплю зварити, ні? Засмажив? А, ну добре, я вже їду.

— Та вже в автобусі, на вечерю буду вчасно.

Як світло є, то став кашу, а як ні, то солона риба в холодильнику. Що ти кажеш, щоб краще того світла й не було, бо рибки хочеться?! А бодай тобі типун на язика скочив, хай світло буде, риба тоді на завтра.

Українці мені трохи схожі на гобітів.

Блекаути то блекаути, але вечеря має бути вчасно.

Ми пережили від тих мсклів Голодомор. А тепер вони знову намагаються завадити нам спокійно попоїсти. Ну вже ні.

26 листопада 2022

У мене немає шраму. Хоч мав би бути.

Шрам від опіку на правій нозі мав би бути великим, від коліна і нижче.

Я йшла у ванну з виваркою окропу, мені було 13, і хотілось помитися, а гарячої води не було.

Це був 1998 рік, тоді її часто не було.

Бабуся намастила мені опік настоянкою кримської софори, ввечері мене ще подивилася сусідка, що була лікаркою. Пару тижнів все заживало і було неприємно вдягати колготи.

Вечорами у дев'яності (не пам'ятаю точно, коли саме, в різні роки) часто не було світла.

Ми збиралися на кухні, співали пісні, смажили картоплю, грали у слова, робили театр тіней, дідусь переповідав різні історії. Мені можна було тоді не робити домашку, якщо якусь не встигла, бо «псуєш очі».

Часом води не було взагалі, і треба було ходити до колонки, на протилежну сторону великого проспекту, і нести додому не зручну і легку сучасну баклажку, а важкий емальований бідон чи відро. Діти таке не робили, «бо ще вихлюпнуть», мене могли лиш взяти за компанію. Або лишити вдома, щоб виглядала із сьомого поверха довжелезну чергу, і рахувала, коли мої прийдуть.

Ми не жили дуже бідно, ні. В нас навіть машина була, велика «Волга» мого прадіда.

Та тоді важко було з усім.

А наскільки важко, я розумію вже зараз.

Коли пригадую, як ми з дитячим захватом розбирали речі, що прислали родичі.

Як мама з бабусею робили два літри «міської» сметани з літру «селянської», в якій ложка застрягала.

Як з села до міста везли півмашини картоплі з городу та банку смальцю, і довольний дід співав на все горло, і казав, що це сита зима їде. Як ховали смаколики «на Новий рік».

Як мене посилали у чергу за хлібом, і в черзі я гралася: скільки людей буде з червоними авоськами?

Як у школі ми цілу зиму не здавали верхній одяг у гардеробну, бо мерзли, і сиділи на уроках у шубах і куртках. Вчителі старалися більше розказувати і менше диктувати, бо було зимно у руки.

Згадую ото все зараз, з позиції дорослого, і...ох.

Але знаєте що?

У мене не залишилося шрамів.

Лише теплі спогади, лише любов.

Чи то через те, що я була дитиною, чи то через те, що в моїй сім'ї не було прийнято робити з труднощів трагедію.

У тебе є проблема? – казав тато.

Ок, зроби з неї задачку.

Треба просто придумати собі роботу, – казав дідो, – то й не заскучаєш.

Дідо, у нас війна.

І задачки всі стали «з зірочкою».

Але ми впораємось. І...теє...нам не скучно.

14 листопада 2022

На селові

Тут вітаються: «Слава Ісусу!», а діти питають, чи норм буде, якщо вони казатимуть «Слава ЗСУ!»

Тут старенька хатка з кахляною грубкою, підлогою навскіс і якимсь хоббітонським погребом.

Нам розказують, що «афіни» то в Карпатах, а у нас «яфіни».

Багато неба, і лелеки кружляють просто над головою — вчать літати своїх малих. А бабуся при дорозі неквапом чухає шию своїй корові і дивиться на нас зі спокоєм людини, якій нема куди поспішати.

Повітря густе, хоч ріж, його не розтинає звук тривоги, бо тут нема сирени, лиш собаки гавкають з двора у двір.

Але ось голова села видає нам запасний матрац і питає, чи чули ми за Оленівку і Миколаїв. Розказує, скільки переселенців вони прийняли з

Чернігова та Харкова, розказує, як по вісім людей у кімнаті жили, бо готелі зачинилися з переляку, розказує за онука, який має піти у перший клас у Франківську, але ж чи буде нормальне навчання, хтозна.

І ти розумієш, що і в найвіддаленіших куточках країни нема спокою, і бути не може, всім болить.

Але тиша, простір, і природа роблять своє — видихаєш.

31 липня 2022

Мені пишуть з Хорватії: «Повітряна тривога ще не скінчилася?»

Мене перевіряють із Франції: «Скільки у вас коштують продукти, тобі вистачає?»

Прилітає з Америки: «Білорусь знов готується, ти не думаєш про виїзд?»

А я ходжу і обіймаю Київ.

Люблю його всією собою. Розмовляю з деревами і будівлями, передаю привіти, роблю компліменти. Не сумуй, відьомська гірко, все буде добре. Не тужи, ботсад, завтра до тебе знов стоятимуть черги.

Моє чарівне місто, яке гарне у тебе небо, і квіти пахнуть, як ніколи. В тебе безліч красивих людей, що обіймаються і тримаються за руки, бо навчилися жити тут і зараз.

У тобі стало стільки краси і любові, що домішки тривоги, гніву і відчаю просто розчиняються у цій Силі.

Дякую тим, хто втримав тебе від загарбників, бо в очах ставало темно, коли ми цього боялися.

Дякую тим, хто прикривав тебе молитвами і вірою, тим, хто опікувався тобою і любив тебе, доки мене не було.

В Ужгороді на мене подивилася уважно одна дівчина, і сказала:

«А ти не «київська». Ти – киянка. Повернешся туди, так?»

І як же так склалося, Києве, що народилася я не тут, а так тебе люблю, а?)

Місто сміється, і підморгує, і каже, що не всі секрети треба розпатякувати у соцмережі 😊

7 червня 2022

Вузьким колом київських (і не тільки)) відьм ми спостерігаємо, як у всіх нас збуваються якісь відкладені «дрібні» мрії.

Я от хотіла звозити дітей на Закарпаття, щоб підлікувати. Ми тепер тут.

Хотіла, щоб в домі було фортепіано. Воно тут є, я ще боюся до нього підходити.

Моя менша хотіла пудинг у стаканчику, і останній тиждень ми не могли знайти його у Києві, а в маленькому місцевому магазинчику, серед двох видів йогурту – стоїть.

І так далі.

Бачу, як це працює.

Тому хочу запустити зворотній процес.

Я поїду у Маріуполь, провідати собаку, яку я ростила рік. Прогулятися з ним і з Майєю, його новою хазяйкою, узбережжям, і сміятися з того, як він кидається на хвилі і чайок.

Я поїду у Харків, у парк, покатати дітей, нарешті, на оглядовому колесі. Скільки раз там були, а я не зважувалася.

Я поїду у Чернігів, куди мене стільки раз кликали в гості найліпші друзі, що сидять там зараз у підвалі з трьома дітьми.

Бердянськ, Миколаїв, Херсон, Одеса – у мене всюди є до кого приїхати, кого обійняти, мої люди-маяки.

Київ. Тут мені просто не стачає слів. Я вернусь, щойно це буде можливо. Прибиратиму вулиці, триматиму людей за руки, працюватиму травма-терапевтом, саджатиму тюльпани і крокуси, зроблю ремонт в хаті, читатиму вірші, обійматиму друзів.

Це моя земля!

Це моя Україна, і в мене на неї – плани.

1 березня 2022

Джерельна база тексту:

Галина Мороз. URL : https://www.facebook.com/doulaHalyna?locale=ru_RU

Світлана Мрига

Притча

Бог втомлено схилив голову.

- Петре, на сьогодні все?

- Ні, Боже, ще душі з Київщини на суд божий чекають.

- Буча і Ірпінь? Зви всіх. Тут все просто: всіх до раю.

- Без суду?

- Так, без суду. Всіх до раю.

- Добре, але, Боже, розумієш, є одна проблема: вони не хочуть до раю.

- Не хочуть до раю? Це вперше, відколи я створив Землю. Клич сюди.

До кабінету зайшли душі. Змучені, посірілі – так буває, коли помираєш мученицькою смертю.

- То ви не хочете до раю? – насупився Бог.

- Боже, хочемо, звісно, хочемо. Але не зараз. Розумієш, ми потрібні там, на землі. Ми мусимо допомогти. У нас війна, там наші рідні, наш народ. Як ми зможемо спокійно раювати, коли нашу землю топче окупант?

- Але я не можу вас оживити, – розвів руками Бог.

- І не треба, - виступила вперед худенька дівчинка роcekів 8. – Ми так підемо. Я полечу до Європи. Ходитиму по їхніх містах і заглядатиму людям в очі – нехай відчують, що газ подорожчав заради таких, як я. Я гойдатиму їхніх дітей і співатиму колискової, якої мене вчила мама – про Україну, про мир, про добро. Щоб ніхто і ніколи не засумнівався, що їхня допомога – цінна.

- А я, – озвалася молода жінка, – піду до європейських політиків. Розповідатиму їм ночами, як мені боліло. Як було страшно. Страшно і боляче. А потім страх кудись зник. І я плюнула нелюду в обличчя. Він їздив по моему тілу танком. А я так хотіла плюнути в нього ще раз, але не могла – душа вже високо летіла. Я буду розповідати їм, чому нам потрібне їхнє озброєння. Заради мене. Заради таких, як я.

- А я піду до військових Європи, – мовив чоловік із сивими скронями, – розкажу, як я їхав за хлібом. Як серце моє прошила куля. Через спину. Звертатимуся до їхньої гідності і честі, до людяності. Нагадаю про закони війни. І покажу, що коїться зараз в Україні.

- І я, і я, і я піду, – загудів хор голосів.

- Ми всі підемо. Всі. Нас там потребують. Наші рідні. Наш народ. Наша земля. А після Перемоги – веди нас, Боже, куди хочеш. На все твоя воля.

- Дозволяю, летіть. Станьте європейським янгольським батальйоном.

Бог махнув рукою і відвернувся. Святий Петро побачив, як він змахнув сльозу, що от-от скотилася б із вій.

- Тепер ти розумієш, Петре, чому вони заслуговують на рай, без суду?

- Розумію, Боже. Бо вони уже янголи. Янголи-охоронці України.

5 квітня 2022

Мамо, не плач! Не плач, моя матусенько. Мені тут добре. Тут весело, нас тут багато і всі з України. І Таня тут. Пам'ятаєш Таню, жила в сусідньому будинку? Ми її на майданчику часто бачили. Тут, на небі, ми подружилися. Граємося разом, сніжки із хмар ліпимо, учимося літати.

Не плач мамо. Мені не боліло. Я просто вжжжух – і піднялася вгору. Бачила тебе, розгублену, ти трималася за голову, кричала. Підбігла до мене, трясла, звала. Але я вже була в небі, хіба ти не бачила, мамо?

Мамо, не плач, мені тут спокійно. Пам'ятаєш, як ми сиділи в підвалі, ти просила, щоб я була сильною і не плакала? То я тепер сильна і майже не плачу. Лише коли за тобою сумую та ще за лялькою Мією. Чуєш, як роса падає? Ото дітки сумують за мамами.

Мамо, не плач. Не плач, моя матусенько. Мені тут добре.

Не плач, мамо...

6 квітня 2022

В небесній канцелярії пустіло. Бог встав, розім'яв плечі, кілька разів присів.

- Петре, чи ще хто є?

- Так, ще дівчина, Україна, – відповів Святий Петро. І далі шепотом додав - І Росія.

- Що, знову? – скривився Бог, – Яка набридлива! Я ж роздаю дари народам, а вона - розрізнене зборище чужих один одному племен. Ну уже хай заходить, бо не здихаюся. І Україну зви.

До кабінету зайшли разом. Росія – жінка незрозумілого віку у темнім вбранні - чіпким поглядом оглянула кабінет, стиснула губи ще міцніше і прокаркала хрипким голосом:

- Я прішла за своїмі дарами!

- А ти, – звернувся Бог до жінки в квітчастій хустці і ясними блакитними очима, – ти теж за дарами?

- Так Боже, – схилила голову в поклоні.

- І що ж тихочеш? – не відводив погляду від блакитних очей Бог.

- Якщо твоя ласка, Боже, то я б городика хотіла. Щоб картопельки посадити, огірочка. Пшенички посіяти та соняшників. А внизу, там, де тепліше – кавунів би посадила. І щоб квітів – багато-багато. Маки, волошки, жоржина. Бджілки щоб літали. Тож вулик-другий дай мені, Боже. І корівку. А ще – співати хочу, Боже. Так, щоб від мого співу пташки затихали. Щоб душа плакала чи сміялася, але ніколи не мовчала під мою пісню.

- І все? – крізь усмішку запитав Бог, – городик і співати? Інші країни були не такі скромні.

- Це моя мрія, Боже. А на все інше – твоя ласка.

- Гаразд. За твою чисту мрію, досиплю я тобі за пазуху ще дарів. Ти матимеш усе, що я дав іншим країнам. І навіть більше – твої сини і доньки будуть мужні і звитяжні, своєю силою і сміливістю дивуватимуть інших. Тримай, неси усе додому.

Україна пішла, Бог повернувся до Росії.

- А ти чого хочеш?

- Багатства! Влади! І землі, землі більше, ніж в Україні, в 2 рази! Ні, в 5...10 разів! В 20! Хочу бути найбільшою, наймогутнішою, най...

- Спинися! – перебив її Бог, – Досить, я зрозумів тебе. Ось те, що ти просиш. Та ще дещо від мене. Забирай і більше до мене не приходь!

Росія жадібно згребла подарунки. Все було велике, як і просила. Дари вислизали з рук і падали, вона згрібала їх знову. Нарешті вийшла.

- Ой, а це що? – Петро підняв щось з підлоги, – Пані, зачекайте, ви один із дарів забули!

Але Росії вже і слід прохолов.

- І що ж вона забула, Петре?

- Розум. Росія забула розум, Боже.

Так і живе з тих пір Росія - без Бога і без розуму.

6 квітня 2022

Бог допивав чашечку кави. Це була якраз його улюблена – «Бандерівська» із «Львівської копальні кави». Міцна і запашна, якраз те, що треба для початку робочого дня. За дверима почулися голоси. Один жіночий, інший – Святого Петра.

- Петре, що там? – гукнув Бог, зробивши останній ковток терпкого зілля.

- Боже, до тебе тут відвідувачка. Я їй пояснюю, що неприймальний день, але вона стоїть на своєму.

- Хम्म. Ну нехай заходить.

- Боже, вона ж без запису! Я щойно перевірів всі молитовні запити – нема такої.

- Тим паче цікаво, хто вона, і що хоче.

Петро відчинив двері:

- Заходьте пані!

До зали зайшла струнка невисока жінка. Впевненою ходою вона підійшла до Бога.

- Пані Ларисо! Вітаю. Радий бачити Вас. – Бог підвівся на ноги та ледь схилив голову у вітанні.

- Добридень, Господи. Я в терміновій справі. Ось списки. По оцьому, – жінка з купи листків вибрала один, – треба терміново, на зараз.

- Зрозумів, пані Ларисо. Все буде. Може кави? – поцікавився Бог.

- Дякую, Боже, але ти ж знаєш – нема часу, – сумно посміхнулась жінка. – До побачення.

Як тільки за нею зачинилися двері, Петро здивовано розвернувся до Бога.

- Боже, хто вона? Чому ти виявив скільки пошани і прийняв її як рівну тобі, Найвищій Силі?

Бог тихенько засміявся. А потім мовив:

- Бо це, Петре, людина, яка має скільки ж сил робити те, що здається неймовірним, як і Бог. Це, Петре, УКРАЇНСЬКА ВОЛОНТЕРКА.

13 квітня 2022

- Тьютю, не бійся, нас захистять!

Клавка подивилася на дівчинку років 5-ти, яка щойно взяла її за руку. Великі сірі оченята дивилися на неї з дорослою серйозністю. Клавка волонтерила вже другий місяць, але останні два дні привозили багато евакуйованих людей, рук катастрофічно не вистачало, тож жінка мало свідомість не втрачала від втоми.

- Хто захистить, дитино? – втомлено запитала вона, не маючи сили відвернутися і піти далі робити свою тяжку справу.

- Тато. Мій тато і його друзі нас захистять. Він знаєш, який сильний? Він підкидав мене так високо, аж до неба! – очі дівчинки тепер засяяли дитячим захватом.

- Аж до неба? – навіщось перепитала Клавка.

- Так, аж до неба! От він приїде, а я попрошу його знову мене підкинути туди, до хмар. Там зараз тьотя Ніна. Вона з нами не поїхала, мама каже, що це тому, що вона полетіла на небо. Я не розумію, як вона полетіла на небо, якщо я бачила, як вона лежала на дорозі. Може ти знаєш?
- дівча питально глянуло на Клавку.

Клавка розгубилася. Як сказати цій дитині про смерть? Та чи й має вона право на це?

Ніякову мовчанку знову порушила дівчинка.

- Ти знаєш, а в мене є песик Булька. Він мене чекає вдома. Ми його згубили по дорозі, коли швидко бігли до автобусів, але мама каже, що він повернувся додому. Я запитала, а хто його годуватиме і гладитиме, поки нас нема? Але мама почала плакати. Тому я більше не питаю.

Клавка різко відвернулася, щоб приховати непрохані сльози.

- Дивні ви, дорослі. Мовчите, коли я вас питаю. І відвертаєтеся. Я ж бачу, що ви плачете. Плакати – то ж не соромно, чи ви, дорослі, це забули? Мама теж плаче, коли думає, що я не бачу. Я б її обняла, але тоді вона буде робити вигляд, що все гаразд. Хочеш, я тебе обійму, а ти поплачеш?

В Клавки в роті все пересохло – так, ніби вся рідина організму зібралася зараз в очах. Вона мовчки кивнула.

Дівчинка обіймала і гладила Клавку по голові, поки весь біль з душі не вилився сльозами.

- Ну от. Так краще? – запитала дівчинка.

Жінка мовчки кивнула.

- Приходь ще поплакати. І пам'ятай: не бійся, нас захистять.

Клавка підвелася, усміхнулася кутиками вуст. Тепер вона не просто сподівалася, а точно знала, що Україну справді захистять – сильний тато, що підкидає аж до неба, та його друзі.

25 квітня 2022

Святий Петро зайшов в кабінет до Бога. Бог помітив його стурбований вигляд.

- Петре, що сталося?

- Боже, дивно, проте... З росії надходять молитви до тебе!

- До мене? Ти не помилився? Там давно панує диявол, я віками не чув від них щирої молитви, – Бог задумливо покрутив вуса, – Ти не помилився, Петре? Молитва точно лунає саме з Росії?

- Так, Боже, певен. І не молитва, а молитви. Їх тисячі, сотні тисяч, Боже, - розвів руками Петро.

Бог швидко вибіг на балкон. Махнув рукою – розігнав хмари. Пильно вдивився в далечінь. За хвилину сплотнів, схопився рукою за серце.

- Так, Петре. Це молитви до мене. Там, в росії, мої діти. Мої українці, вивезені примусово з рідної землі. Це вони благають про допомогу. Вони там, в країні мороку і бездоховності. Їм боляче і страшно. Моїм дітям страшно, Петре!

Петро делікатно відвернувся – Бог плакав, безсило вдивляючись в царство диявола на землі...

28 квітня 2022

- Петре, що знову повітряна тривога? – Бог аж за скроні взявся.

- Так, Боже, знову ті біси ракети випустили.

- Аж в очах меркне, скільки страху, болі й молитов від моїх дітей у небо здіймається. Петре, та коли ті антихристи вже заспокояться? Ти все зробив, як я казав?

- Так, Боже.

- Негоду на Росію насилав?

- Так, боже.

- Зубожіння?

- Так, Боже.

- Саранчу?

- Так, Боже.

- Вогонь Божий?

- Вже стонадцять разів! Я навіть їхньому головному чортяці Кирилу підніжку спересердя поставив, може, думаю, покається. Але ні, нічого не діє, - розвів руками Петро.

- А бий їх лиха година! – вилаявся Бог. – Віками кара Господня досягала мети, але цих харцизьяків нічого не бере. Нема в них нічого духовного, нема до чого достукатися. Вони вийшли з пекла, живуть в пеклі на землі, і по смерті в пекло повернуться. Нема у них душі, щоб боятися втратити.

- Боже, невже ми не можемо нічим допомогти українцям?

- Чому не можемо? Можемо. Ми, Петре, можемо вірити і підтримувати ЗСУ - вони наші воїни світла в боротьбі з російською темрявою. Немає інших янголів на землі, ніж ті, які народила мати.

- У Бога нема інших рук, крім людських, – згадав Петро.

- Саме так, Петре, саме так. О, тривога стихла, діставай списки потреб ЗСУ, подивимося, що там від нас треба.

Бог і Петро схилили голову над купою паперів – треба поспішати працювати, поки нема повітряної тривоги.

1 липня 2022

Ой, Степанівно, кажу тобі – страх господень, а не армія. Ну ти глянь на їхніх солдат – миршаве, плюгаве, мордою наче просо молотили. Очі мутні, ні тобі думки розумної, ні світла. Мордяка бачила книжку, коли та книжка в ту мордяку летіла, щоб на уроці не спало. Степанівно, кажу тобі – замориші болотні. То й шо, шо ти вчора височеньких бачила? Високе до неба, дурне, як не треба! Воно ж гидке. Глянь на рота – зуби зціпило, мабуть же всі гнилі. Ну шо може в болоті вродитися? Ти мамок їхніх бачила? Та в мене льоха до поросят краще ставиться, ніж вони до свого посліду. Кажу тобі ще раз – плохенке, одне до одного плохеньке, а ще великою армією себе вважає. Тьху, гидота!

Інша справа наші ЗСУ! Соколики! Лебедики! Красені! От, Степанівно, жалію, шо мені не 19. Глянеш на них, то колишні 19 аж у животі сверблять. Шо ти регочеш, сама подивися. Ну правдешні ж кінозірки. А в очах той, як його, інтелект. Інтелект, кажу! Розум тоість. Відстала ти од життя. Наші ж які розумні, і добрі, і виховані, а красені які! Наче боженька з неба спустився та всіх немовлятами в лоба поцілував.

А дівчатка в ЗСУ які ж красунечки! Квіточки. То ж не просто бойова одиниця, то – зброя масового ураження. Бо вийде отака красуня, очима вистрелить, головою поведе, то оті всі рашисти і посліпнуть від такої краси. А тут вона їх опа – джавеліном – бах! – щоб не витріщалися, не для них

мама квіточку ростила! Ну хіба вони в своєму болоті таких жінок бачили? Одні ропухи, ось тобі хрест! Та сама подивися по тєлєвізору, чи на як його, ютюбі. Ютюбі, кажу! Хай тобі гонук настроїть на телехвоні! То в їхніх же жінок писок, хоч щурів ним бий. Ше й борщ варить не вміють. Помії якісь наколотять та щі їх називають. Шо ото на тих помиях виросте, ти мені скажи? Свині хі ба шо. Але ж свиня таки краще, ніж рашист. Свиня – це тобі і сальце, і м'ясце, а з рашиста шо? Тільки перегній. Отож-то.

Ой, Степанівно, кажу тобі, лізе та орда до нас, щоб хоч світ божий побачити перед тим, як перегноєм стати. Шо ж воно, живе – плюгаве, миршаве, мордою хоч просо молоти...

21 липня 2022

Ой, Степанівно, кажу тобі – гидка ота російська ж, ну. Аж в роті наче жаба здохла після неї.

От приїхала була невістка перший раз до мене. Хлібом-сіллю зустрічаю, як годиться. А вона в мене київська цяця, та давай мені ото отим холуйським язиком балакать. Зайшла в дім, руки помила. Полотенце, каже, дайте, руці витереть, да буду ваш хлебушек пробивать. Не, ну Степанівно, от послухай - полотєєнце. От наче мій Грицько нап'ється та лика не в'яже, жує слова беззубим ротом. Ото ж, – полотєнце! – кажу тобі, мова п'яниць, тьху!

То ото я й кажу – дитино, нема в мене полотєнца, не водиться таке. А є рушник. І їмо ми хліб та паляниці, а не хлєєєб, (кажу ж, Степанівно, аж в роті перегар, поки вимовила оце, їй-богу).

Але ж Степанівно, кажу тобі – то все наче леп на сраці, та російська. Ми його двома чарками Грицькової самогонки як змили, та як защебече

моя невісточка-донечка нашою, українською, солов'їною. Аж пташки заслухалися! Я, каже, мамо, сама з Драбівського району. Але ж в Київ як приїхала, там навіть последня продавщиця ніс воротить – вам чого, дівушка? Я ні панімаю, абісніте! То й перейшла на мову іродів проклятих. Шоб не виділятися, каже.

А потім ластівонька драбівська як затягнула "Ой у вишневому садку", то я й заплакала. Яка ж гарна дитина! То я її обняла та й кажу – дитино, не паскудь в роті отим московитським. Тиж як соловейко рідною щебечеш. А російська тобі пасує, як сраці фіранки.

То, Степанівно, одтоді моя золотенька донечка навіть в Києві, каже, перейшла виключно на українську. Каже, ото, мамо, як скаже мені хтось щось російською, а як згадаю про сраку з фіранками, засміюся, то бігом всі на українську переходять. А продавщиця ота, що її не понімала, сама із Драбова, уявляєш? Тепер мою невісточку спішить поперед інших обслужить – землячки же ж.

Ото ж кажу тобі, Степанівно, такий паскудний той язик, що аж на язиці терпне. Не те, що наша – солов'їна.

26 липня 2022

Ой, Степанівно. Дивилася я ото на розззійських жінок (тьху, зараза), та і думаю: чого воно отих вишкребків в кропиву не висцяли були? Ну нашо ото було його народжувати, дупцю, хоча ні, сраку – це якраз про них, підтирати, панькатися, щоб що? Віддати гарматним м'ясом?

Але це, Степанівно, я поняла. Таки так – то в них капіталовложеніє. Капіталовложеніє, кажу. Ну це наче ти купуєш двоє поросят, кормиш їх –

бурячка, обмішечки, радієш, як сальце приростає. А потім здаєш по 30 гривень за кіло живого вєсу і маєш гроші.

Отак і вони – на пельонки потратилися, докормили до 18, а потім компенсацію отримали. Машини собі купують. Бізнес у них такий – здай сина, зароби на машину.

Ну шо ти охкаєш, Степанівно? Кажу тобі, вони їх конвеєром клепать почнуть, та на Оках їздить. На Оках! Та машина в них так зветься. Чого, чого, того зветься, бо така паскудна, що в нормальних людей очі на лоб вилазять, як глянеш. Шо rozzзіяни? В них же не очі, а глаза, то в них тільки гімно вилазити може.

Ой, Степанівно. А їм же ше й прізірватіви перестали завозить. То це така свиноферма буде, ак у нашому когоспі «Зірка» – в одної свиноматки по 12 поросят. Переживаю, я Степанівно, ой, переживаю. Але ж одне тішить – колгоспи таки розпалися, попри родючість свиноматок.

12 серпня 2022

путін: вазьмьом україну за три дня!

ЗСУ: та не тринди.

путін: ми втарая армія міра!

ЗСУ: ми не зрозуміли, це звідки починати рахувать?

путін: ми великая держава, а сколько там той України?

ЗСУ: уточніть, то кордони аж по 11 століття відновлюємо, чи як?

путін: українская армія М ето сборіще наркоманов і бомжей!

ЗСУ(оглядаючись): хммм 🤔 А, он бомжі знайшлися, тару на блокпост для коктейлів молотова принесли. Це про них, чи шо? То вони ж не в армії.

путін: Україну придумала россия!

ЗСУ: О, тепер і наркомана знайшли.

путін: ми ваюєм с НАТО!

ЗСУ: тиць-триндиць, ще нас так не називали.

путін: на захвачених територіях праведем референдум...

ЗСУ: о, ми будемо спостерігачами на дільницях, ніхто не проти ж, ні?

путін: ми тактичеські атступілі...

ЗСУ: ви тут танки загубили і труси обісрані. Забирать труси будете, чи голожопими в Тайгу побіжите?

ЗСУ – красунчики! Пишаємося!

11 вересня 2022

Прийде час (скоро, після нашої Перемоги) коли росіяни зрозуміють, що всім до них байдуже.

Українці їх перестануть ненавидіти, бо ж ненавидіти, як і любити, треба достйних. Ну от смисл ненавидіти купу гною? Від неї треба відійти, щоб не смерділо, та й по тому.

Білоруси та інші поплічники теж отямляться: міф про великую – то всього лиш міф, та почнуть розгрібати свої проблеми. А після «дружби» з росією гребти доведеться лопатою.

Європейці видихнуть, вип'ють кави, звареної на не-російському газі і продовжать жити своїм устаткованим стабільним життям.

США, звісно, трохи засмутиться. Тю, а тепер хто буде головним противником? Але швидко згадає про Китай та схід і оголосить нову епоху холодної війни.

Всім стане до сраки, що там, на московських болотах. Лише епідеміологи будуть тривожно спостерігати, щоб з того середньовіччя яка чума не вилізла.

Уже всім зрозуміло, що це країна-пшик, мильна бульбашка. Встаря армія міра - ха! Навіть коментувати не буду, букви не витрачатиму. Велика економіка? Ні, сировинний придаток. Покажіть хоч один вид російського товару не-сировину, дефіцит якого готро відчувся в світі. Велика культура? З половини крадена, інша половина – та, яка прагнула європезації і намагалася наслідувати європейські культурні традиції (наприклад, пушкін, оцей корінний росіянин, захоплювався і навіть, можна сказати, в дечому плагіатив Байрона). А останні 100 років загнана в позицію «запад плахой, ми маладци!»

Росіяни, в силу звички і інтелектуального рівня ще довго трястимуть кулами «во ми щас вам...», але світ відмахнеться, як від набридливої мошки. Всякі проплачені підсмоктувачі папи-ердогани ще час від часу тягнутимуть цей мішок з дустом в інформаційне поле, але всім також буде на те байдуже.

Наші східні сусіди від цієї байдужості сатанітимуть, від злості бухатимуть, волатимуть «дедываєвалі», «запапкуладупалучіл» і товктимуть один одному пики з і без того рідкими зубами. Але нам буде байдуже, що відбувається там, за 5-метровим муром...

Не Арестович, не скажу, що це точно буде, і буде через 2-3 тижні. Але все ж: буде тобі враже, так, як відьма скаже 😊

13 листопада 2022

Джерельна база текстів:

Світлана Мрига. URL :
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100006068400733>

Роман Насонов

Романтику в селі? Да запросто!

Вицеплюєш краєм ока, що до сусідки баби Лени приїхала на канікули внучка Іра з гОрода. Ждеш, коли баба Лена виганятиме корову в обід, а з нею ну 100% на дорозі стоятиме Ірка.

З лицом Ален Делона, цвиркаючи слиною крізь зуби, підкатуєш до Ірки.

- Приииивет. На довго?

- Ну, пака не знаю.

- Ввечері вийдеш?

- Єслі пустят.

Всьо. Ірка батькам та бабі мозок виклює аби ті відпустили.

...Сутеніє. За день ти шию звернув, поглядаючи на обійстя пассії. Вхопивши дідову бритву «Нева», кількома рухами збриваєш поодинокую растительность на верхній губі та підборідді, щедро окроплюєш «ниву»

«Коза Нострою», дрочиш чуба, рясно змочуючи його водою. Попутно тягнеш із батьківської кишені кілька цигарок.

Топаш стежкою, пригадуючи чи часом корова тут не наклала «мін». Наклала, вступив. Обшаркуєш ногу травою. Хвилин 15 чекаєш Ірку в кущах біля їхнього подвір'я. Ірка по ходу вже в клубі. Закурюєш. Нічого кращого в голову не приходить як нарвати квітів. На вулиці вже темно. Рвеш спершу на клумбі у себе вдома, потім – у тьотки Валі. Що нарвав – холера його знає.

Прийшов до клубу. З букетом. Блін, що я – лох? Викидаєш букет. Закурюєш. Під клубом вже сидить компанія. По голосах впевнюєшся – Ірка вже тут. Регоче. От коза! Мені обіщала, а вже з кимось мутить!

Нарешті підвипивший завклуб включив касету «гарячіх_хітов_лета». Ірка протанцювала два медляка під Бекстрібойз із Серим і один під Рукі_вверх із Саньою. Пляааа... Шо я тут роблю. От маладец, що букет викинув.

Батькові цигарки викурив, почув що на що і де клює, вирішуюю топати додому. І тут Ірка:

- Додому не проведеш?

Фігассе поворот.

- Пішли.

Метрів зо двадцять йдете на «піонерськом расстанії», а потім Ірка бере тебе під руку. Твоє серце вискакує з грудей.

- Момент! – відпускаєш дівчину і шугаєш у кущі – саме тут викинув букет.

- Бліін, який ти класний...

Ось і дійшли. Час прощатися. Десь в уяві вимальовуєш поцілунок «з язиком», а натомість отримуєш в щічку. Але нічого страшного – у нас ціле літо попереду...

- Мам, как ти там?

- Харашо, Альошенька. Палучілі тваю пахаронку. Батя купіў машину. Крутая такая. Вся деревня обзавідовалась. Твая Альонка уже замуж вишла. Тваї вешці отдалі Ваське – помніш бомжевал под общепітом, зачем будут место в шкафу занімаць...

- Як Ви, Мамо? Пробачте...

- Сину... Молимося... Плачемо... Ти - Герой. Твоім ім'ям назвали вулицю. Дітей називають у твою честь. Оксанка твоя обрізала коси і пішла на фронт. Роблю закрутки твоім побратимам... Снісь мені щоночі...©

27 серпня 2022

- Раман*, а шо вечерять будемо?

- А я знаю, бабо? – мені, приїхавшому з райцентру шестикласнику, у п'ятницю, після школи веліком, та набігавшись довкола садиби з луком і стрілами, було відверто байдуже.

- То може «мундірки» (відвареної, не чищеної від лушпиння картоплі)? Я і туюльки свіжої у магазині взяла...

- Можна, - тягну я спроквола, - бо ж не можу відірватися від серіалу «Поліцейські на велосипедах/ Pacific Blue».

... Бурлить на грубці картопля у алюмінієвій каструльці. А бабця тим часом чаклує над квашеною капустою.

- Може і не удалася, але ж на молодик (молодий місяць) шинкувала...

Засмачує нерафінованою олією (у 90-х я іншої і не знав), докришує цибулі. Тюлька пряного посолу – додаткової обробки не потребує.

- Йди вже. На сталє!

Хапаєш картоплину, що пече в пучки пальців, і «роздягаєш». Бульба парує. Аромат олії, прянощі тільки та запах чорного хліба женуть слину.

За вікном вже ніч. Вітер забиває краплі дощу у шибку. Капуста очманіло хрумкотить – вдалася.

- Куди руки об штани витірає після тюльки?!

Отримуєш не серветку, а шматок газети «Сільські вісті» чи «Україна молода».

За не спішною розмовою ділимося новинами: Що у школі? Чи шанує батько маму? Чи не обіжаю брата?

Більше трьох картоплин молодий організм подужати не може. Дякуєш за вечерю. Тепло від грубки, ситість та втома від шкільного тижня, змушують її злипатися. Не може тримати в тонусі і показ по «1+1» «Робота поліцейського» о 21.45. Шкандибаю до вже розстеленого ліжка.

- Раман, може води захочеш – чайнік кипев. Тай і у ведре свежа, бо свині криниці ще не перевернули...

* Бабця моя була родом із Новгород-Сіверського району Чернігівської області, тому і говір був специфічним©

30 серпня 2022

Перша декада червня – пора косовиці на селі. Звечора лунає характерний передзвін, мало по не усіх обійстях, – клепають коси. Та то було колись. Нині чуєш гарчання бензокіс. І чадіє власник такого агрогаджета від бензинових вихлопів, і матюкається, бо гвинт не

справляється з покосом, і головне – не відчуває тієї прадавньої романтики, яку всотували українські чоловіки впродовж віків...

С-сь-ш-ш-шь-ша-гх-х-хь-сь! С-сь-ш-ш-шь-ша-гх-х-хь-сь! С-сь-ш-ш-шь-ша-гх-х-хь-сь! Приблизно так, на мій, далеко не музичний слух, звучить мелодія косовиці. А потім: Балям-сць-Балям-сць! Балям-сць-Балям-сць! Слямць-Слямсьць! То вже мантачка вступила...

Вправно тримати косу мене навчив рідний дядько. До цього батько теж привчав до даного знаряддя – ставав позаду і тягнув «ручку», а я лише тримався за косу. Проте, якимось то, було надто «по-батьківськи». А от замах на носок, протяжка, перехід на п'ятку я освоїв саме з Петровичем.

Починав з «шестьорки» (довжина коси – 60 см). Там «ручка» не вельми велика, тобто площа, яку можна скосити за один замах. Це вже з досвідом для мене нема різниці, що «шістьорка», а що «дванадцятка» (довжина коси 1м 20 см).

Велику роль відіграє і коссе (кісьє) – палка, до якої, власне, і кріпиться коса. Ідеальне коссе – в тому, де ручка навпроти пупа. Роблять його з липи, або осики – легкий матеріал, а ручку, як правило, з фруктових дерев, бо їх гілля більш схильне рости відповідним чином.

Є ще один нюанс – чи наклепана коса. За допомогою молотка і, так званої, «бабки» товщина спуску ріжучого краю коси зводять до мінімуму, при цьому, натягуючи метал по всій її довжині. Тут потрібно мати і терпіння, і розуміння процесу, і відчуття такту, і бинт та перекис водню. Бо вклеїти собі по пальцях молотком нефіг делать. І взагалі – коса, то досить травматичний інструмент. З нею запросто можеш «дати дулю». Тобто, коли гостриш її мантачкою поріжеш великого пальця (у мене теж є шрамчик).

На швидкість косіння, ширину замаху впливає як об'єкт роботи, так і сезон. Весняні і осінні різнотрав'я, тимофіївка, конюшина, картоплиння,

пшениця (та інші злакові), осока (заготовлюється на зиму), лопушиння скошуються різними техніками.

Між іншим, і дружину підкорив умінням легкістю «махати» косою)

... Стожари ще блимають на небі, каштан на подвір'ї ліниво простає крізь сутінки, півень на сідалі ще думає: «Варто, чи ні?» І доки він думає, ти береш звечора наклепану «дев'ятку», злегка трусишся від нічної прохолоди, кілька разів, ніби боїшся розбудити округу, ведеш мантачкою по лезу і... С-сь-ш-ш-шь-ша-гх-х-хь-сь! С-сь-ш-ш-шь-ша-гх-х-хь-сь! С-сь-ш-ш-шь-ша-гх-х-хь-сь!

Прекрасне знаряддя. Особливо ідилічно виглядаєш на ниві з косою, а в кишені телефон з інтернетом, вай-фаєм, кількома фотокамерами, щотижня постиш всіляку хрінь у фейсбуці, а траву косиш прадавнім інструментом.

13 вересня 2022

Українець, то страшна людина. Йому є діло до всього. При чому не агресивно, а по-господарськи. Українець будь-яку ситуацію оцінює з перспективою – «на весну!» Цього року в українців весну вкрали. Але він мав літо і осінь. А як він сподівається на зиму!

Українець протягом цього часу зважено збирав толоку і всіляке залізяччя. Він навіть примудрився свіжий перегній змусити самотійно переміститися на його поля. Правда, перегній ще ну дуже свіжий, тому почасти верещить, але, завдяки господарській вправності українця, лягає намертво як і в лютому, так і в березні, квітні, травні, червні, липні, серпні, вересні, жовтні...

Українець, то страшна людина. Він покинув матір, дружину та дітей. Натомість має тисячі братів та сестер. А ви бачили тих сестер? Не кожен брат зможе бути такою сестрою. Сестри стали братами.

Українець, то страшна людина. В українця дитина – українець! Воно ще «мама-тато» не белькоче, а вже знає, що «Put_in – х?йло!»

Українець, то страшна людина. Сусіди кажуть:» Може успокоїшся? Ти ж не подужаєш!» А українець їм каже: «То моя нива!» Тому й сусіди мусять допомагати українцю. Більше того, навіть далекі сусіди долучились до толоки, бо бояться, що того перегною їхня земелька не прийме.

Українець, то страшна людина. А головне – ЛЮДИНА

18 листопада 2022

Про наближення Різдва у селі першими сповіщають хто? Правильно – свині! Їх вереск та гудіння паяльних ламп днів три-чотири поспіль доносяться чи не з кожного подвір'я. Процес забивання - не для слабонервних. Дещо опустимо і подальші процедури: розбір кабанчика (холера ясна, рік годували, а воно худе, як щука), могоричування з колюном-різуном (тут з'їдається-випивається приблизно так само як і на Різдво), рознос свіжини по ближнім сусідам і родичам (вони ж і нам давали), власне сортування (це засолимо, то на ковбаси, ніжки, вуха, хвіст – на холодець).

Може і не гуманно вбивати Ваську-Борьку, але є така байка, що саме завдяки свиням українці вижили під час монголо-татарської навали. Ординцям релігія не дозволяла ласувати сальцем. А ще це привід не явитись на екзамен. Одного разу читав пояснювальну записку студента: «Не прибув на іспит у зв'язку з убієнням кабана».

Показник вправного господаря на різдвяному столі – ковбаса. Печена, ліверна, кров'янка і копчена. Ще затемна тягнуться чоловіки із санчатами завантаженими мисками та вишневими полінцями до спільної копильні. Через годинку-другу божественний ковбасний аромат жене слину у навколишніх не гірше ніж лампочка у собаки Павлова. Як водиться, тут же на місці знімається колективна проба продукту. Останню партію дістають з копильної бочки, коли кури вже давно сплять на сідалі, під колоритний речитатив дружин ковбасників, які прийшли забрати своїх «ти_ж_казав_що_до_свята_ні-ні», «очі_мої_б_тебе_не_бачили» і «скільки_ти_моєї_крові_випив». Але, як на мене, там більше напускна суворість.

Копчену ковбасу одразу до холодильника не ставлять, треба щоб охолола і натягнулась ароматом. У кого слабка поджелудочна чи боїться канцерогенів, рекомендую відварити. Смакує найкраще із гірчицею чи хрінном і неодмінно в родинному колі.

2 грудня 2022

Якщо борщ – головна страва для українця, то який смаколик подають на друге? Звичайно, що вареники! Вареник, то на стільки горда і незалежна кулінарна одиниця, що спокійно може потіснити й борщ! Ба більше. Вареник може бути на перше, друге і на десерт! Воістину універсальна штука. Мало того, що містить в собі сакральні властивості, – думаєте форма півмісяця, то так просто? Так він, за нашими, поліщуківськими, переконаннями є неперевершеним афродізіаком! Задумайтеся, яка ще страва змусить підняти у вашого чоловіка... руку... за наступним білосніжним та пухким витвором.

Гадаєте, то так просто Пацюк ласував варениками у Різдвяну ніч у Гоголя? Знав чолов'яга про що пише.

Моя покійна бабця терпіти не могла маленьких вареників: «А шо там есті?»

Мама теж виліплює доладніх, опецькуватих. Такої ж думки і дружина, вони у неї виходять, як гОлуби – ото ними і причарувала, мабуть. Донечка теж не цурається поліпити хай і не вареник, а вареничку, бо знає, що тут спрацює правило – татко з'їсть.

Якось нам із братом, за студентських часів, закортіло вареників із капустою. Сказано – зроблено. Тісто замісили, півмісяців наліпили, відварили, шкварочок насмажили. От правда хрумкотіла напівсира квашена капуста під зубами, бо забули її перед тим стушкувати. Але гаряче – сирим не буває, тому молоді організми справилися.

... З картоплею, сиром, капустою, грибами, маком, чорниціями чи вишнями, лівером чи яйцями, ревенем чи яблуками – все смакує! Універсальний соус – сметана. Холера ясна! Їв би і їв!

4 грудня 2022

300-та доба війни. Ми багато чому навчилися. Ми вже не тішимо себе ілюзіями про 2-3 тижні. Розрізняємо на звук проліт літака на тренуванні і довбані ракети. Виробили для себе приблизні графіки ракетно-шахідних ударів. Визначились із довірою до певних телеграм-каналів. Забули про телевизор. Слухаємо українську музику. Закупуємо чіткий запас продуктів із врахуванням відключень електроенергії, однак пляшечка винця має бути 100%. Розмови із родичами з-за кордону стали значно коротшими, і не тому, що ми навчилися лаконічно доносити інформацію, а

тому, що бережемо заряд батареї. Не довіряємо різним розвідкам – бо є Залужний. І може для когось наступ білорусів малоімовірний, а для нас: раз так Залужний сказав, так воно і буде. І повірте на слово, білоруси довийожуються що пацани з Олевска і Овруча самі зайдуть на їх територію і надають їм люлей – бо не можна терпць такого бл»дства!

Десь там Бред Пітт відсвяткував день народження із новою пасією, молодшою за нього на 30 років, Джонні Депп відсудив 1 млн долярів у колишньої дружини, Гросу розійшлася із херзна-яким по щоту чоловіком, Маск із твіттером поїхав кукухою, панди з 1+1 замахались народжувати, минув чемпіонат світу з футболу... Але хіба можна порівняти радість Аргентини за чемпіонство, з радістю і щирістю почуттів УКРАЇНЦІВ, коли палав кримський міст?...

20 грудня 2022

Джерельна база текстів:

Roman Nasonov. URL: <https://www.facebook.com/roman.nasonov.98>

Сергій Осока

У 90-х накупили кияни в нашому селі хат. Всі на одному кутку. А куток той був дуже автентичний – усі хати під соломою. Кияни раді старатися – понаставляли тинів, горщиків навішали, мальв насадили. Краса! Як для них. Бо місцеві баби свердлили очима не «оті красоти», а занедбані городи:

– Отож Ганни Середишиної грядка. Та в неї все було виполото – чисто тобі під шнурочок. А ця мантелєпа городська одно ходить кругом колодязя з кухлем. Та витягни собі відро – та й пий цілий день!

– Е, нема Ганни... А ми з нею дівували. Отам, коло п'ятихатки повиходимо...

– Га?!

– Дівували, кажу, з Ганною, вийдемо до п'ятихатки... а хлопці регочуться, а ми їм тюкаємо... а вона, кажуть, у Гребінці, в зятевій хаті вчаділа...

– Та хіба?! Вона, казала Надька Сахвонівська, дуже нервичила, та інхваркт! А не ти мелеш – учаділа!

– Га?! Та я вже дурна... люди ляпають – і я ляпаю...

А киянка в капелюшку все ходить із тим кухлем та й ходить, а баби все судять та й судять. Вечорами печуть пиріжки з буряком і калиною. (Ви

їли такі? Я – їв). Чистять гарбузи і зносять, зносять, зносять... тільки вже не до своїх погрібників та клунь, а до якоїсь просторої небесної стодоли, де все застелено смугастими ряднами, де на долівці, під просіяними блискітками сонячного пилу, запросто лежить те, чого тут уже ніколи не буде...

2 грудня 2022

Сусідська баба Уляна й моя прабаба завжди одночасно підсипали квочок. Чого одночасно? Бо в селі так треба – не дай Бог хто вспіне на день раніше...

Квочки – то, я вам скажу, не жарти. Якщо квочка сиділа у веранді, то бажано було там не ходити, а літати.

– Куди ти совдаєш?! Чи тобі повилазило, що там квочка?!

– Та не стій стовбула! Іди к чорту надвір!

– Коча, коча, коча... сиди-сиди... ловкенька он яка, рябенька... сиди... не бійсь... той ірод тебе не займе...

Ранкове годування квочки – то був ритуал, якого я не бачив. Там треба було з якимись спеціальними обрядовими піснями, заклинаннями та примовляннями спровадити квочку надвір, нагодувати рахат-лукумом і кумкватом, а тоді запросити (не загнати, ви шо) назад на гніздо.

Коли вже були курчата, починалася окрема історія.

– Не наступи!!! Ну шо ти як слон!!!

Уранці баба Уляна й моя прабаба в два голоси заводили:

– Ціпу-ціпу-ціпуньки!..

Ну словом, наставала ідилія. Курчата росли, вбивалися в колодочки.

Але одного разу в нас курчата не вилупилися. Не те що 16 із 21. І навіть не 4. Жодного. Якесь галіме спортлото вийшло...

Й коли баба Уляна виходила вранці й заводила своє «ціпу-ціпу-ціпу»,
моя прабаба пару хвилин терпіла, а тоді таки відповідала:

– Як ти вже мені вгавкалася з тим ціпканням!

Щоправда, впівголоса. Щоб сусідка не почула.

25 жовтня 2022

Джерельна база : Сергій Осока. URL :
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100002099541845>

Мирослав Откович

Вийхали в поле пізно ввечері.

Команда окопатися і підготувати позиції для мінометів.

У кожного своя лопата.

Спершу встановили міномети, навели на цілі, розпакували снаряди і почали копати.

Верхній шар ґрунту піддався легко. Згодом зораний чорнозем закінчився. Далі суха тверда земля.

Поруч побратим бідкається, що лопата дуже незручна. Помінялись. Тепер у мене коротке руків'я. Стаю на коліно і вгризаюсь в кожен сантиметр. Шар за шаром.

Час від часу лягаю на повний зріст в яму, щоб виміряти глибину. Ноги зігнуті в колінах, ліве плече на поверхні. Лажа!

Хочеш жити - рий глибше і довше.

Мимоволі згадую своє розмірене офісне життя.

Ще 4 місяці тому, я сидів у зручному кріслі, а як треба їздив машиною на зйомки чи літав літаком. Інколи грим, костюмчик і все таке. Ловлю себе на думці, що це все якийсь сюр, але розумію, що назад дороги нема.

Копая...

Гострим штиком перерубую коріння. Сил все менше і менше. Не спали добу, їли ще позавчора. Закінчилась вода. Обезводнення.

Знову лягаю приміряти розміри ями, - цього разу добре. Весь корпус нижче поверхні землі, ноги рівно.

Перевернувся навзнік. Дивлюсь на небо.

Там незвідана кількість зірок. Думаю, як там вони? Ті, що на небі, і ті, що на землі. Рідні, кохана, близькі. Я зараз між усіма.

Ні там, ні тут. Між світами.

Мій окоп ззовні виглядає як могила. Дірка в землі для тіла. Два метри завдовжки і пів в ширину. Позиції до бою готові.

Світає...

Мушу вставати. Перебігаємо в посадку.

Там менш помітні.

Закурили...

В горлі пересохло. Язик ніби порепався як земля в посуху. Згадав, як покійний дідусь Петро розповідав, що під час II Світової війни солдатами потерпали від спраги. Як бачили посеред дороги замулену калюжу, то пили з неї. Малим не повірив. Але зараз би напився хоч такої.

Сонце сходить раптово. Обпалює степ, заглядає в кожну щілину і тривожно повідомляє про початок нового дня. От-от почнеться штурм.

Орки засіли за півтора кілометри від нас. Наше завдання щільним і влучним вогнем прикрити піхоту.

Хлопці йдуть обережним кроком, кожен тримає свій сектор. Все як в кіно. Працює поодиноким артом.

Я, тим часом, шукаю ознаки роси на листках дерев. Їх немає. Раптом хтось тихо гукає. В сусідньої роти цілий бутель води!

Ми жадібно один за одним ковтаємо рідину і то так, що частина тече по бороді і холодними краплями заливається під одяг.

Тіло рефлекторно стискається, а потім навпаки розслабляється. Здається організм готовий вбирати вологу навіть шкірою.

Як же ж смачно!

Трохи оговтались і посунули вперед. Вже потім дізнався, що воду набрали з сусіднього болотяного озерця, де квакають жаби і літають снаряди.

Так, це не калюжа, але...я знову глянув на небо, там посміхнувся дідусь.

Тепер ми одне одного розуміємо.

Переможемо!

28 червня 2022

Застрибую в машину. На підлозі Флет з двома перебитими ногами. Під ним калюжа крові. На обох кінцівках накладені турнікети.

- Що сталося?

- Підрив на розтяжці.

Ворожа ДРГ зайшла впритул, залишила «сюрприз» і відступила. Аби врятувати Флета, треба «тиснути» на Харків. Якогога швидше.

«Давай, давай, давай!» - кричимо Художнику, який опинився за кермом. Він намагається ввімкнути передачу. Щеплення тримається на тоненькій ниточці. Коробка скрипить. Педаль газу втоплена, двигун реве. Але машина не рушає з місця... Раптом ривок – і є рух! Стара «Елтех» «рве з копит».

Попереду небезпечна дорога через поле вздовж посадки. Єдиний шлях евакуації. Я десь чув поетичне визначення – «дорога життя». А може і смерті, все залежить, в який бік їхати і куди прилетить. Флет блідий лежить на підлозі. Під ногами калюжа крові. Я пробую натяжку турнікета. Слабо. Видно, що сам накладав. Завжди себе жалієш. Коли вже пи..ець болить, треба ще два рази крутанути. Мало, хто так може. Коли це робить медик, то кінцівка німіє, турнікет ніби перерізає шкіру і притискає плоть до самої кістки. А тут так собі – бутафорія. Але нічого, виїдем з червоної в жовту зону, там допоможуть.

Гуп! Наша машина на швидкості потрапляє в глибоку яму. Люди в салоні та всі незакріплені предмети на якусь мить підлітають в повітря і так зависають, ніби ми космонавти в шатлі. Але земне тяжіння швидко робить свою справу – лопати, автомати, каністри і ми з гуркотом падаєм додолу. Проти фізики не попреш. Я з жахом розумію, що приземлився краєм стопи на поранену ногу побратима. «Ну нащо ти так?» - каже напівпритомний Флет. І додає: «Обережніше, будь ласка». Саме так він і сказав. Уявляєте?! «Обережніше, будь ласка» – замість лайки і прокльонів. Мене проймає біль і ще більший сором. Як я так міг? Беру Флета за руку, стискаю і все що можу сказати це: «Пробач, друже! Я не хотів. Це клята яма!» І тут можна було б додати: клята війна, кляте командування, клятий президент і клятий несправедливий світ... Так дехто робить і так дехто живе. Але це не для нас. Ми Є тут і зараз. Це наш фронт. Тому тримаю за одну руку білого, як стіна, Флета, іншими трьома кінцівками впираюсь в усі можливі точки опори в кабіні: двері, стіни, підлогу. Розчепірюю пальці руки, ноги в шпагаті. Зі сторони смішно. Так, ніби Спайдермен на службі в ЗСУ. Байдуже. Зате тепер я спокійний, на Флета більше не впаду.

Поруч сидить ще один 300-х сотий. У нього осколок застряг у черепі. Не глибоко. Гематома на пів обличчя. Другий прилетів в руку. Але ж як він

тримається! Зціпив зуби і мовчить. Бачили б ви скільки в ньому мужності й харизми! Що б не було попереду, пекло позаду. Машиною гєпає, двигун реве. Художник витискає з бака останні краплі соляри. Ще трішки. Ось вже асфальт і окружна Харкова. Зі свистом влітаємо на широкий проспект, без зупинок минаємо блокпости.

Флет втратив багато крові, але не критично. Медик підсів дорогою. Розрізає штанину. Кажє артерія ціла. Некрозу нема. Я виймаю целокс з аптечки, він вдягає рукавички і пальцем без анестезії всовує в рану. Ампутація не знадобиться. Пронєсло. Флет дивиться на це все і кутиком губ вдає, що всміхається, а сам, мабуть, думає: «Скоріше б в госпіталь, подалі від вас, придурки!» І я його розумію...

Довезли. Ворота чекали відчинені навстіж, санітари підкотили ноші. Забрали.

Всі решта висипались горохом на газон поруч з госпіталем. Закурили. По тілу пробіг морозець. Ось тепер стало страшно...

30 червня 2022

Небо сіріє. Ніч поволі залишає окопи. Трава в степу перемовляється з мурахами. Дєсь далеко на нас дивиться коза, в нору прошмигнула лисиця. От-от світанок нового дня.

Низько над землею висить яскравий молодий місяць. Гострим краєм на горизонті лєдь- лєдь черпає чорну ріллю. Так ніби всотує людську кров і від того виблискує багряним відтінком.

Ми приїхали на місце збору.

Ротація.

Хлопці поволі виходять з укриття, там де їх не бачить дрон.

Не впізнаю одразу, вони- не вони?

Широко розплющенні очі з маленькими зіницями. М'язи обличчя не видають емоцій. У декого вираз застиг як посмертна маска.

В голові пульсує думка:

"Боже, що ж їм довелось пережити?"

"Тут пекло" - друг Веприк інтуїтивно відповів на мій розгублений погляд.

Потиск рук, обійми і настанови. Кожен каже по одній -дві фрази. Коротко і ясно:

"Мирік, держись" - це Сепар, який завжди на приколі, але і він помітно притих.

"Пацани, ви тільки слухайте... слухайте, что летит" - по-батьківськи, з турботою додає Короткий.

І в кінці звучать слова Такбіра. Їх він каже, ніби, крадькома і майже на вухо:

"тут страшно і пахне смертю"

Щойно тепер розумію чому так пекельно розболілась голова.

Довкола нестерпний трупний запах. Він роз'їдає легені і мозок з середини. Тіла двохсотих лежать на спеці вже декілька днів, орки щільно прострілюють дорогу, забрати нема як.

Так. Тут страшно і пахне смертю. А ще порохом і скошеною травою. Травою, яку скосила арта...

Вже на світанку ми облаштувались в маленькому підвалі. Знесли речі, намітили вогневі позиції. Підозрілу тишу раптом обриває перший вибух снаряду.

По нас починають працювати САУ. Приходи лягають щільно один попри один.

Ворожа арта працює безжально. Жалить по окопах, руйнує бліндажі і сіє смерть.

Попри це ми маємо бути готові до бою. Не тому, що герої, а тому, що ми тут і тепер.

Брат за брата.

Шипить рація:

- Спайдер - Бобам на зв'язок!

- На зв'язку

- Орки лізуть через посадку. Передаю координати. Киньте їм кабачків.

- Плюс

Ось і наш вихід. Довкола гул і свист.

Виходимо на відкриту позицію. Виставляю дирекційний кут напрямку ствола міномета. Секунди тягнуться як хвилини. Кулі свистять над головою. Автоматні черги і баритон кулемета. Он де наш садок, за ним пре русня.

Стрілка компаса вперто відмовляється лягти на північ. Працюєм на малій дистанції. Треба влучити дуже точно щоб не зачепити своїх. Помилки бути не повинно.

Фушшфхіііть...ворожий снаряд лягає десь поруч.

В зводного здають нерви. Переминається з ноги на ногу, ховається в укритті і кричить на мене через дірку в стіні:

"швидше там, швидше, ти шо не розумієш?!"

Я намагаюсь зосередитись щоб виставити стрілку компаса.

Фушшфхіііть - ще одина ворожа міна зі свистом з'їдає повітря і лягає поруч. Я встиг впасти на землю в позі черепашки. Це коли спиною догори, ноги під себе, коліна в обіймах, голова втягнута в плечі. Так більше шансів, якщо скалка і влучить, то лише в броню.

На цей раз минуло. Встаю повертаюсь до роботи.

Поруч вціліла стіна, до неї стадом збилися безпритульні кози.

Тільки чую: бее...беее

А між тим знову істеричний фальцет: "швидше-швидше!"

І знову: бее...беее

Людей "плавить" на війні по-різному. Одних небезпека бадьорить, інших сковує і відбирає розум. Тому завжди треба пильно обирати з ким йти на завдання.

Тішить, що поруч надійні побратими - другі номери розрахунку: Фешн і Технік.

Фушшшфхіііть...

Знову летить міна. Буде як буде. Цього разу не падаю. Продовжую роботу.

Міномет наведено на віху. Прокручую налаштування прицілу до потрібних значень. Далі на опорах міномета виставляю рівень по горизонталі та вертикалі.

Все - готово!

Кричу: "вогонь"!

Бах- ба-бах-бах!

Друг Технік по черзі з Фешеном відважно і холоднокрівно закидають чарівні кабачки в дуло. Ті з люттю летять в саме осердя ворога, детонують і багатьма металевими скалками роблять з поганих орків - хороших.

Техніку заклало вуха.

Кричить: "нічого не чую!".

Відповідаю: "нічого, відійде!"

Фешн мовчить і тільки промовисто розглядає все довкола. Я знаю цей гострий погляд мисливця. Такому воїну тільки дай команду і він піде в атаку.

Технік помітно хвилюється, але не так за себе як за нас. У нього подвійна місія, він медик. Бойовий. Витяг нашого офіцера в попередньому бою, наклав турнікети і тим самим врятував життя.

Щоб не додавати Техніку ще більше роботи, ми повертаємось в укриття.

Справу зроблено.

Стрілецький бій стихає. Ворожа ДРГ відступила. Нарешті працює наша важка арта. Ми лише затримали просування загарбників, а вони їх добивають. Буде свіжий фарш.

За деякий час розвідка доведе: на нас сунули вагнерівці. Напередодні морпіхи. І так щодня. У росії все менше гарматного м'яса, тепер їм доводиться кидати в атаку елітні підрозділи.

Ну а що ми? 130 Батальйон територіальної оборони міста Києва

Українські художники, техніки, журналісти, кондитери?

Ми теж не з боязкого десятка.

Ми ж люті і загартовані в боях!

Як не як, вже цілих 4 місяці в армії:)

Що нам ті вагнерівці?!

Слухаєм рацію.

Важливо знати як там наші хлопці в окопах?

По зв'язку передають: на підступи до села вже їдуть машини евакуації. Когось заберуть 300-х сотим, інших 200-х сотими. Ще одного несуть. Вкрай важкий.

Рудий загинув! Скалкою від міни пробило шолом і вцілило в голову. Спочивай в мирі, брате, царство небесне. Честь і слава!

В цей момент я вже не відчуваю емоцій.

Єдина думка: води!

По рації знову передають: той, що був трьохсотий вже двісті, не встигли донести, евакуаційна машина поїхала без нього...

Історія з наступом ворожих ДРГ повторюється щодня. Русня пре як таракани з усіх щілин. Доводиться удобрювати українські степи їх тілами. Вони своїх забирають вкрай рідко. Буде добрий врожай!

На п'ятий день боїв наші очі стають схожі на ті, які ми бачили на ротації в побратимів. До такого інтенсиву не був готовий ніхто.

Наша позиція на фронті розташована на півночі Харківщини. Це так звані нулі. Тут війна змушує нас грати в рулетку долі щодня. Коли в твій сектор прилітає повний залп граду, хочеш того чи ні, ти розумієш - ставки зроблено. Тепер залишається зачекати поки стихне і тільки тоді зрозумієш виграв ти чи ні.

Вибухи лунають по декілька разів кожену секунду. Двигтять земля і летять скалки. Раптовий удар вібрації б'є не лише по вухах, буває затьмарюється в очах, резонують всі внутрішні органи. 122 калібр - якщо влучить, то вже напевно.

Ззовні, за стінами укриття, пекло. Без перебільшення. Пилюка і дим закрили небо. Ясний погожий день став ніччю. Язики полум'я облизують стіни розваленної хати, заглядають в отвір підвалу і підпалюють довкола траву.

Скручуюсь калачиком в позі ембріона і рахую прильоти: раз, два, три...і так до сорока. Повний БК.

В цей момент тримаєш інтуїтивний зв'язок з тими, хто про тебе думає.

Ця екстросенсорика працює безпомилково. Мозок приймає сигнал як модем. Всі, хто "онлайн" твої "абоненти". Твій всесвіт. Твоя сім'я. Твої вірні і справжні. Вони формують невидимий купол над головою, тримають небо і відводять прильоти в чисте поле, або деактивують снаряди, які зі свистом зариваються в землю щоб там лежати до кращих часів.

На війні нема напів тонів, все вирішується за принципом так або ні. Плюс або мінус. По-іншому не працює.

Про таке не пишуть в книжках, а кінематограф здебільшого змальовує війну з героїчними нотками і навіть з трагедії робить драму. На таке "кіно" як тут нормальні люди квитки не придбають.

Ми виконали завдання і повернулись з ротації живими. Але вже іншими. Тепер в наших очах назавжди залишиться слід пережитих боїв і відблиск липневого багряного місяця серед нічного степу.

Тіла побратимів забрали, кожному віддадуть належну шану і щойно тоді воїни знайдуть вічний спокій в сирій землі.

P.S.

Для чого я це пишу? Мабуть тому, що ви просите писати ще і кажете, що вам цікаво. Напевно такі історії допомагають заповнити вакуум, який залишається після офіційних повідомлень ЗМІ про події на фронті. Я Вас розумію.

Не кожен може опанувати емоції і не піддатись спокусі морального дезертирства. А за цим приходять втома та апатія. Не час!

Ви всі потрібні фронту.

Хто як може: хто словом, хто молитвою, а хто ділом.

Ми не підведем!

В нас кістяк бійців з бетону і сталі.

Я правда не такий, але мені є з кого брати приклад. А вам є на кого спертись.

Слава Україні!

7 липня 2022

Сіра зона. Наш 130 Батальйон територіальної оборони міста Києва спільно зі суміжною ротою заходить в дачне поселення – Кочубеївку на Харківщині, події розгортаються в її околицях. Малі будинки з верандами і вікнами на південь. В садках плодіві дерева, а під ними – кущі смородини, порічки і агрусу. Де-не-де росте полуниця. Стигла черешня манить темно-червоним наливом. Села, які надійно контролює українська армія, далеко позаду. До кордону з рашкою менше 10 кілометрів. Далі Белгород, в якому останнім часом багато «хлопків».

Підозріло тихо. На «Брамі» хлопці в окопі. Кремезний кулеметник і ще двоє з автоматами. Їхні погляди тривожні. Привітались, випили по ковтку води та й пішли на поселення. Будинок вибираємо не за фасадом. Перше, що цікавить, – це підвал. Має бути залізобетонне перекриття. Хай благословить Бог усіх добрих господарів, які дбають про врожай і зберігають картоплю, буряк та цибулю в глибоких надійних погребях. Якщо ще доведеться в житті будувати власний будинок, обов'язково викопаю глибокий бункер і стіни залию товстим шаром бетону.

Довкола тиша. Знайшли. Наче хороший будинок з підвалом. На веранді сидять п'ятеро. В повітрі клубочиться цигарковий дим, усі без броніків. Спека. Футболки поприлипали до тіла. Гумові шльопанці поверх шкарпеток. На столі розкурочена банка кільки в томатному соусі й дрібка хліба.

- О, хлопці, як ми раді вас бачити! Ми уйо...єм з цього пекла! Ви нас міняєте!

Ми переглянулись, я ще подумав: «От диваки, тут так добре, затишно, тихо...». Займаємо ліжка. Кладу на диван бронік, автомат і шолом. Думаю, нарешті посплю. Оце так фарт! До того був один каримат на твердій підлозі й доба без сну. Вже третій місяць спина офісного працівника не знає, що

таке ліжко і постіль. А тут така розкіш – диван! Засинаю і крізь дрімоту, краєм вуха, чую розмову: «То був пи..ець! Вони, с..ка, привезли нас і викинули в окопи до орків». «А де вони?» «Та осьо, за 500-600 метрів звідси! Максимум кілометр! Представляєш?!!» «То вони, мабуть, переплутали?» «Не так, вони хотіли, щоб ми захопили позицію і тримали. А ти розумієш, що орки як копали, то робили окопи на пагорбі, ухил в нашу сторону. З того окопа в їх бік і не підпригнеш так високо, щоб стрельнути. Нас тупо з лісу ручними гранатами закидали. Танчик по нас работав. Одного нашого привалило землею по шию, він ще був живий, не міг ворухнутись. Представляєш, бой іде, а в нього тільки голова з землі видніється. Він то все бачить, а зробити нічого не може. Потім і голову йому осколком знесло». «Бррр... як страшно розказує», - подумав собі, перевернувся на інший бік і провалився в сон.

Правило кожного солдата, якщо нема завдань, спати при першій нагоді в будь-якому місці в будь-який час. Командир Швейк Євгеній Лешан схвально відреагував на мою ініціативу. Втім, сам не лягав, пішов вивчати місцевість і обговорювати план оборони з ротним. Надворі й далі було підозріло тихо та спокійно. Армагедон і битва добра зі злом ще попереду. І в ній кожен з нас зробить по глибокому ковтку з кожної із «семи чаш гніву Божого». Так поетично описує давнє пророцтво святе писання. Наше ж завдання, щоб орки цей гнів Божий пили не чашами, а залпом, з горла – і до дна! Недаремно провидіння зібрало нас в цих благодатних садах, де звисають ще зовсім молоді грона винограду, а в затінку липи безтурботно повзають ящірки і шелестять торішнім опалим листям заклопотані змії.

Ба-ба-х!!! Бах!!! Мене аж підкинуло на дивані. Якби у вікнах були шибки, то б вилетіли вдруге. Ще із заплющеними очима намагаю шолом, беру автомат і біжу в підвал. Виспався...

Криють довго і прицільно. Працюють 120-ті міномети і танчик. Час від часу гаубиці. Чути, як летять міни. Це довгий пронизливий свист. А от прихід від снаряда танка – підлий. Спершу влучання, потім звук.

Вибухова хвиля пробирається в підвал. Б'є в обличчя залпом пилюки. За годину стихає. Здається, я починаю розуміти, чому саме «пекло», а не «рай» у цьому мальовничому саду так вперто малювала моя уява. Виходимо нагору подивитись, що залишилось. Тої зрілої черешні вже нема. Там, де росли кущі смородини, свіжі дірки від приходів. Нашу хату посікло, але не завалило. Раптом чую дивний звук. Наче ведмідь у барлозі хропе. Заглядаю до кімнати, а там поряд з моїм диваном на землі спить Художник. Лежить, як панда, на животі. От, жук, проспав весь двіж і не прокинувся! Якщо чесно, я його розумію. Після певного моменту втоми настає апатія. Тоді відпочинок важливіший за все. Сон диктує інстинкт самозбереження. Бо життя без сну – це пекло. А кому потрібне таке життя?

Кожен масований обстріл ворожої арти – це передвісник стрілецького бою. Так і є. Орки спершу накрили нас усім, чим було, а тепер через посадку штурмують наші позиції. Передній фланг оборони працює по повній. Чути кулемет. Йдемо працювати і ми. Ворожа піхота на сленгу маркетингологів – це наша цільова аудиторія. Лейтенант Швейк у житті – надзвичайно інтелігентна і досить скромна людина, щоб його почути, інколи доводилось вслухатися. Але тут раптом Швейк вмикає режим командира. Це означає, що від його голосу, яким він подає команди, стигне кров у жилах і немає сумнівів, що потрібно робити саме так, а не інакше.

- Батарея! До бою! Перший розрахунок: Журналіст-Художник. Другий розрахунок: Дід-Нешон. Підготувати БК, йдемо на позицію!

Уже за 5 хвилин ми стоїмо на роздоріжжі. Я дивлюсь, як за годину обстрілу змінився ландшафт вулиці. Стаціонарні точки, по яких орієнтувався раніше, дерева та будинки, або фізично відсутні, або їх

зовнішній вигляд докорінно змінився. Гілки та повалені стовбури лежать уздовж та впоперек. Снаряд розрівняв велику насипну гору щебеню. Я заледве впізнаю місцевість.

Швейк виходить на середину вулиці і вказує місце: «Ось тут!» Його постава нагадує полководця. Офіцерська виправка дається взнаки. Швейк однаково поважно керує будь-якими процесами. Гідність і виправка офіцера не розрізняє завдань на основні та другорядні. Все має бути ідеально. Пригадую, як ми їздили в штаб на нараду, де Швейк вирішував серйозні питання, але паралельно з цим надійшов дзвінок від старшини: якщо ви вже в Харкові, потрібно купити сидіння для унітазу, адже на ППД жахливий туалет. Можна подумати, що це жарт. Який кружок, до якого унітазу?! Ми тут великі справи вирішуємо, а це така дрібничка! Але, ні. Швейк знову вмикає командирський голос і таким самим тоном, як на дачах, каже: «Їдемо на ринок за кружком для унітазу». У мене досі не сходить усмішка з обличчя, коли згадую, як п'ятеро військових у повній амуніції з автоматами заходять в господарський магазинчик і просять підібрати потрібного розміру кружок для унітазу...

Так от, Швейк вказав на вогневу позицію і тепер вираховує на планшеті дирекційний кут. Ми тим часом встановили міномети. Ворожі міни летять все ближче і ближче. ДРГ суне під прикриттям густих дерев.

- Приціл 520. Підготувати по п'ять мін на другому заряді, - як завжди переконливо дає команду Швейк.

- Перший розрахунок готовий, - повідомляю командирю про готовність. Тим часом другий розрахунок ніяк не може впоратися з коробкою для прицілу. Її заклинило. Час грає проти нас.

Кожна ворожа міна може бути останньою. В Художника здають нерви і він закидає перший кабачок. Бах! Перша міна полетіла в напрямку орків. Швейк гнівно дивиться на наш розрахунок, але мовчить. Команди «вогонь»

не було, але і зволікати не можна. Тим часом другий розрахунок також навівся на ціль. Аби пришвидшити процес, Швейк дає команду: «По готовності – вогонь!». Це розв'язує нам руки, тепер кабачки летять один за одним. Стрілецький бій стихає. Орки явно не чекали мінометного спротиву. ДРГ відступило.

«В укриття!» - командує Швейк. Деякий час йдемо з командиром пліч-о-пліч. Але в певний момент він кудись зникає. Забігаю в підвал. Там решта підрозділу. В мене тривожне відчуття: куди подівся Швейк? В отворі на контровому світлі з'являється постать Художника. У нього в руках моторола командира. Але де ж він сам?..

- Це тобі, - Художник передає рацію молодому лейтенанту з позивним Дід.

- Тепер ти командир! У підвалі зависла важка мовчанка.

- Швейка забрали, він поранений!

- Художник коротко пояснив ситуацію. До слова, молодий лейтенант Дід – Ілля Кононов, у якого за плечима лише військова кафедра в університеті, не розгубився, гідно прийняв виклик і знову повів розрахунки в бій. Правда повноцінно замінити Швейка в той момент не міг ніхто, але на те він Армагедон, втрати неминучі. Б'ємось до останнього. То що ж сталось зі Швейком? Як виявилось, він повернувся забрати міномет, який залишила попередня група. І в цей час прилетіла адресна міна. Осколком перебило праву ногу. Разом з кісткою. Відкритий перелом. Пошкоджена артерія. Фонтануюча кров. Відлік ішов на секунди. Друг Технік, ризикуючи життям, вибіг з окопу на допомогу. Для нього це – бойове хрещення. Туго наклав турнікет і зупинив кров. Швейка забрала машина. Тепер життю побратима нічого не загрожує: хірурги склали кістку ноги. Попереду реабілітація в клініці Німеччини.

Цілком можливо, якщо війна не закінчиться до кінця року, ми ще побачимо на фронті знайому постать Швейка – офіцера з гордою поставою, командирським голосом і очима, які віддзеркалюють праведний гнів у часи Армагедону.

Вже в лікарні я повідомив побратимові звістку від наших розвідників. Залпом з мінометів, яким командував Швейк, ми завдали безповоротних втрат ворогу. До того ж влучили в склад БК. Стовп диму ще довго стояв над райськими садами колись мирного садового товариства...

17 липня 2022

Сьогодні бачив на Салтівці як малі хлопчики та дівчатка набивали піском величезні міхи обперезані сталеву сіткою. Такі ставлять перед бетонними блоками. На блокпостах. Тепер це їхня пісочниця.

Пригадуєте які фантастичні мрії ідеї та конструкторські рішення народжувались у нас дитинстві, коли ми занурювали руки у пісок?

Ми будували міста, дороги, мости і тунелі. Уявляєте про що думають ці діти поруч зі спаленими оселями та розбитими школами? Скільки способів вбити кац.па вони вигадують? Як філігранно обладнають бліндажі, натягнуть розтяжечки, виставлять мінне загородження, наведуть на ціль артилерію і як красиво допитають полонених. Або...не допитають.

Тримайтесь, харківська дітвора. Якщо ми не встигнемо спалити Москву, то ви це довершите без жодних вагань.

12 серпня 2022

Йти по визволеній землі – це особлива насолода.

Загострені відчуття дають можливість посмакувати довкілля. Вдихнути повітря свободи, вмитись водою з озера, роздивитись траву довкола, степ і ріллю. Все навкруги більше ніколи не буде таким, як раніше. Цю землю на наших очах топтали російські виродки. Довгих пів року. Спалені й пограбовані хати, незасіяні поля, вириті окопи та бліндажі. Зрештою, після наполегливого «прохання» ЗСУ, окупанти втекли як грабіжники – швидко і вночі. По собі залишили брудні речі й тонни мін, гранат, патронів та інших корисних боєприпасів. Вони нам ще знадобляться.

Зараз на визволеній Харківщині тільки все починається. Починається з укріплення інженерних позицій на кордоні і має продовжитись на всіх фронтах. Зокрема там, де ватні ідеологи шукали для себе сприятливий ґрунт. Тобто, в головах місцевих жителів деформованих наративами російської пропаганди. Головне не помилитись і все зробити вчасно та правильно.

Тепер це особлива, вдвічі більше, ніж до того, наша земля. І вдвічі більша відповідальність зробити так, щоб ніколи знову це не повторилося. Жах окупації та радість визволення потрібно зафіксувати в пам'яті цього й наступних поколінь.

Кожен визволений метр української землі – це історія, яку чесно маєм написати ми, інакше її напишуть за нас. І напишуть так, як вигідно їм, а не нам. Тому, як солдат своєї держави, я щиро радію, але тихо, бо ціною багатьох життів нам це вдалось, і розумію, що чекає попереду. Потрібно зробити ще дуже багато, інакше все може повторитись знову.

8 вересня 2022

"Ми живемо так, начебто ми безсмертні. Все відкладаємо на потім, на якийсь «чорний день". Дії, які дуже хочеться зробити, замінюємо мріями або фантазіями. Робимо купу різних дурниць, напівкроків. Наче це репетиції, підходи до справжнього життя...

...навіть коли ми гордовито розтрощимо криве люстерко своїх вроджених ілюзій, то по суті не дуже змінимося. Ми тоді стаємо зовсім самотніми, а прийняти цей факт не на словах, а на ділі дуже важко.

Екзистенційно самотня людина відчуває свою нульову вартість. Цілковиту й остаточну девальвацію всього свого буття. І це така внутрішня трагедія, що суспільство тебе/в тебе більше ніколи не купуватиме, всілякий соціальний обмін закривається назавжди!

Насправді це не так..."

8 жовтня 2022

Джерельна база текстів :

Мирослав Откович.URL. <https://www.facebook.com/Otkovych>

Галина Пагутяк

Заповіт Шевченка

Тарас Шевченко – пророк, а не міфотворець, як його називали у 1990-х. То була передостання спроба фальшування і приниження великого сина України. Остання була минулого року: намагання заземлити Поета і Пророка, зробити з нього модну ікону, адаптувати до лібертіанської ідеології. Але коли в Україні тектонічні зрушення, всі ці нікчеми, для яких на першому місці власний піар і добробут, замовкають. І чистий, щирий, емоційний голос Кобзаря б'ється пташкою в кожному, хто має українське серце. Бо не у всіх воно є.

«Борітеся – поборете. Вам Бог помагає». – Перший Майдан, Помаранчева революція.

«Та не однаково мені...» – Другий Майдан, Небесна сотня.

А тепер слова «Заповіту», написаного в майже передсмертному стані хворим Тарасом 25 грудня 1845 року в Переяславі.

«Поховайте та вставайте, кайдани порвіте, І вражою злою кров'ю волю окропіте.»

Наша з вами свобода, як і передбачив Шевченко, не може датися легко. Про це ми здогадувались раніше. Здогадувались, що Московська імперія нападе на Україну, щоб її знищити. Але ніхто не міг передбачити такого неймовірного тотального спротиву українців, який уже в перші дні зробив нас неминучими переможцями у цій, сподіваюсь, останній битві за нашу свободу, ідентичність і майбутнє процвітання. За життя в спільноті дружніх цивілізованих народів, які не встромлять нам ножа в спину. Разом ми будемо сильнішими. Хто знає, які в людства попереду ще кризи та випробування, але долатимемо ми їх уже спільно. А зараз пророцтво Шевченка здійснюється на наших очах, в яких палає священний лютий гнів до ницого підлого ворога.

9 березня 2022

Інфекція

Єдине, у чому Московія досягла успіху, це у брехні. Вона інфікувала нею цілий світ. Гроші КППС пішли на підгодівлю ліваків у Європі, які ще донедавна вільно почувалися в Україні, на денаціоналізацію – чого вартий Форум видавців у Львові, який заохочував комерційну літературу без роду і племені, та ганебний український Пен-клуб. Зараз то все сидить тихенько по запічках, готове прийняти окупацію, якщо не вдасться злиняти у ЄС. Ближче до нашої перемоги вони всі повилазять з нірок.

Очевидно, кадебістів попередили про війну і вони «випадково» опинилися в Європі й будуть там косити бабло, розповідаючи про війну, якої не відчули на власній шкурі. Чому на Заході так благоговіють перед «загадковою російською душею», то це теж заслуга московських

пропагандистів. Натомість українська влада якщо й пропагувала щось українського походження, то оте космополітичне, денационалізоване лайно, яке розкручують великі комерційні видавництва з капіталом підозрілого походження. Коли почалась війна, ми вже загрузли по вуха в ньому. Але нас врятувало те, що ми не вірили в московські брехні, бо вже наїлися того досхочу. І сподіватись, що за два тижні відкриються комусь очі – марна справа. На це потрібні роки й роки. Либонь, нас розуміють лише поляки і балтійські народи. Навіть краще, ніж наші шукачі притулку, які вже менше, але все одно бояться українських націоналістів.

Ми всі зараз проходимо перевірку на людяність. Ми вже проходили її не раз і я не можу зараз довіряти свої сусідам, що теж виявилися не здатні на елементарне співчуття, коли я прихистила у себе важко хворих людей і тварин. Видно по їхніх скляних очах. Але я їй не дуже на них розраховувала.

Власне, суть мого допису в тому, що ми в процесі одужання і що вже зараз повинні думати про те, як не забути ницість, підлість, егоїзм ближніх і дальніх. Жодного прощення за смерті невинних людей тим, що вбили їх не зброєю, а словом, байдужістю, мовчанням і шкурництвом.

13 березня 2022

Прості люди, від яких нічого не залежить

Є така категорія людей, що називають себе «простими». Це – нащадки тих, хто підкорявся тиранам і покійно терпів окупацію. Для людини, наділеною свідомістю, це гірше смерті. Чоловік з Києва, що сидить під обстрілами з батьками, теж називає себе «простою людиною.» Його батьки свого часу віддали в російську школу, бо так «якось легше». Це загальмувало його інтелектуальний і духовний розвиток. Він вважає, що

воюють верхи і хоче миру будь-якою ціною. Він не молиться, Батьківщина для нього пустий звук. Його безпомічність спершу викликала у мене співчуття, тепер - злість. Але не те почуття провини, яке він намагається в мені викликати, бо я «винна» у тому, що орда на нас напала. Треба було прийняти всі умови божевільного кремлівського карлика, і тоді б нас помаленьку винищували – тих, хто у списках ФСБ, котрі формувались місцевими. Ті місцеві отримують 40 доларів за інформацію – куди бити. 40 доларів за знищення багатомільйонних об'єктів. 40 доларів за смерть десятків дорослих і дітей. Вони теж називають себе «простими людьми». Багатьох завербували на московських будовах, куди вони вперто їздили усі 8 років. І огризались: А що мені дала ваша Україна?

Ну, тих можна знешкодити. Але сіру, віддану хазяїну-тирану, плісняву – що робити з нею? У неї нема свідомості і не буде ніколи. Загалом це бідні люди, вразливі до всіх соціальних потрясінь, яким йдеться лише про пайку, яку вони готові взяти у кожного, навіть убивці своїх рідних. Цей феномен свого часу добре описали Станіслав Лем і Бруно Беттельгайм. Якщо ти будеш покірний, то проживеш на день довше, ніж твій сусід. День нікчемного життя, яке заклали в тобі генетично батьки і діди. Раби не годні народити вільних, як хворе дерево не дасть здорового плоду.

Гасло «Свобода або смерть» тепер набуло ознак імперативу. Ті самі «прості люди» існують і в інших країнах, наразі не зачеплених війною. Десь більше, десь менше. Біоматеріал для шпигунів і майбутніх диктаторів. Соціальний і громадянський інфантилізм, та сама пайка, потрібна для того, щоб не опинитись на вулиці без засобів для існування. Так було є і буде. Я не стану судити зляканих хлопчиків призовного віку, які тікають від мобілізації. Але я засуджую їхніх матерів, дружин і коханок, в яких відсутній інстинкт самозбереження роду, і які є інкубаторами для майбутніх «простих людей», тобто рабів. Вони не дають їм можливості

навіть стати тилом для воїнів, без якого не виграти війни. Вони не розуміють, що коли власна влада не упіймає, то від окупаційної їх точно не сховаєш. Як і від фільтраційних таборів.

20 березня 2022

Гідність чистоти

Весняне очищення землі від сміття зими нині, в Україні 2022 року – це очищення її від завалів, снарядів, бомб і ворога. І те, що завжди: прибирання в хаті, на обійсті, прання вишитих рушників, провітрювання вишитих подушок, перин, вибивання килимів, миття вікон, перемивання посуду тими, хто може собі дозволити, бо не сидить в укритті. Все має блищати перед тим, як завтра зранку відкриють плащаницю і домовина Христа лежатиме поруч з домовиною захисника України, чи невинної замордованої дитини.

Все це не просто традиція, обряд – зустріти Великий день Воскресіння чистим, вимитим до блиску світом. Здається, якщо цього не зробиш, то душа твоя стане нечистою. Навхрест заклеєні вікна клейкою стрічкою будуть теж протирати. Ризикуючи натрапити на міни чи розтяжки, підуть прибирати могили тих, хто не дожив до війни. Поставлять там горщички з братками, виміють надгробні плити, запалять свічки і помоляться. Бо так треба.

Так воїни УПА прибирали криївки, милися, перевдягалися у чисте, і десь у лісі накривали столи, бо до них потай пробиралися рідні, й у них була нагода, може, востаннє потримати своїх дітей на руках. А в наших захисників нема і цього, бо вони в окопах. Наші храми там, де Бог. А Бог на боці гідних і чистих серцем.

Християнські обряди мають велику ціль – ми повинні показати ворогу, що ми його не боїмося, собі, що ми повинні залишатися людьми всюди, навіть перед загрозою смерті, Богу, що ми Його не забули, смерті, що у нас є гідність. Бо зовнішня чистота підтримує внутрішню, надає моральну перевагу над брудним ворогом, який убиватиме на Великдень не українців, а самого Христа, чийм світлом ми осяяні. Особливо тепер, коли Україна у вогні.

І пасок цього року стане устократ більше, бо збільшилось число воїнів світла. І хочеться, щоб у очах з'являлися сльози лише від хрїну, викопаному на своєму городі, а не від скорботи. Але цього разу так не буде. Ніхто не побажає один одному – Веселих Свят!, а скаже – Мирних Свят! Переможних Свят!

21 квітня 2022

Життя під час війни

Я не є ні політологом, ні військовим експертом, щоб коментувати ту чи іншу подію цієї війни, та й не є також ворожкою, щоб давати прогнози, коли вона закінчиться. Я така сама, як усі ми, хто живе зараз у відносно безпечній зоні. Відколи я мешкаю у Львові, а це вже майже тридцять років, чую періодично звук вибуху, часом від нього починають пищати машини. Я не знаю, що це, либонь навчання. Тепер це легко переплутати зі звуком ракетного удару. Ховатися нема де, тільки у ванній чи коридорі.

Війна для мене це реальність, в якій я існую. І в якій дозволяю часом заплющувати собі очі, щоб вберегти серце і розум. У дитинстві через моє село проходили танкові колони, шастали гвинтокрили, люди боялись, що нападуть китайці. Більшість з них пережили Другу світову війну і сушили сухарі, купували сіль. Вони менше боялись, ніж молоді. У метричній книзі

Урожа велись записи ще до осені 1944 року. У книзі записів про смерть я знайшла записи про двох німецьких солдатів, які «померли від ран» і були поховані на місцевому цвинтарі, по-християнськи, правда, слідів могил зараз не залишилось. Напруга у 44-році була така сильна, що траплялись випадки суїциду. Два випадки трапились майже одночасно. Жінка 35 років перерізала собі горло бритвою. І чоловік, трохи старший, спалив себе у хаті. Страшна смерть. І я ніколи не чула, щоб хтось з істориків досліджував суїцид під час війни. І письменники про це не писали. Людська психіка може не витримати тривалого навантаження.

За ті два місяці я зрозуміла кілька важливих речей, про які не читала, або читала і забула. Найважливіше - зберегти внутрішній спокій. Ніхто не знає, що буде завтра чи через хвилину. Хіба ми не жили так раніше, не зазираючи у майбутнє, бо нам не дано його знати? Так потрібно жити й тепер, просто різний ступінь безпеки. Не менш важливо – не поширювати панічних настроїв, неперевіреної інформації. Людині, яка пише на публіку, насамперед, бо в неї ширша аудиторія. Іноді нам потрібно трохи солодкої брехні, щоб пережити день і ніч. Це – третє. Дуже важливо виконувати при змозі ту роботу, яку звик робити. Бо це зміцнює тил. Жодна армія не вистоїть без тилу. Я милуюсь, як люди стоять за прилавком, як прибирають подвір'я, захоплююся бібліотекарями, вчителями, рознощиками піци... Вони – чудові у своїй неметушливості. Вони – такі самі воїни, як ті, хто на полі бою. Печуть хліб, варять обіди, шиють сукні, підстригають газони, водять трамваї. Без них усюди був би хаос. Гідність людини полягає у тому, щоб не створювати хаосу.

Бог? Жодних звинувачень на його адресу. У час небезпеки Він всередині у нас, а не назовні. Таке відчуття у мене вперше.

Я стала кожного дня ходити до парку, що був лісом, і який врятували від забудови. Там дуже чисто, багато людей з дітьми. Я проходжу його

наскрізь і йду на луг перед річкою, де поодиноці цвітуть дерева. У мене є там улюблене дерево. Ще вчора воно квітло рожевим цвітом, а сьогодні цвіт обсипався. Так рано, так раптово. Сьогодні я прийшла туди надвечір, сонце ще не сіло. То був той момент, про який автор «Фауста» сказав: «До тебе, сонце, повернусь спиною. Життя на відблиск сонця схоже».

4 травня 2022

Звіяні вітром

Автобус із Гданьська до Варшави спізнився на три години. Виявилось, що в ньому померла людина. Не питаєте хто – то був хтось з українців-біженців. Певно, не витримав стресу. Була ніч. Ми чекали на автобус, щоб їхати ним до Львова. Інші автобуси не спізнювалися. Спершу на платформі була сила силенна людей. На Рівне, Київ, Харків. Дві пані були в масках, щоб ніхто їх не боявся. Я пояснила, що маски скасували і тут, і в Україні. Жінки, діти, тварини, повно клунків. Слухняні й терплячі. Жінка з хлопчиком і білим песиком не могла взяти квіток, її забрали волонтери на ночівлю. Жінка з Харкова їхала зі мною до Львова, до знайомої. Як я хочу додому! – казала вона. Але наразі побуде ще у Львові. Її дім вцілів, на щастя. Дочка її десь у Дніпрі, не хотіла залишати чоловіка. Вона була сама. Більшість вертались невеликими групами. Мама із крихітними дітками і вже підлітками. Розповідали, що до однієї жінки викликали психіатричну допомогу, бо вона просила зупинити автобус і вийти, але не виходила і плакала. Клаустрофобія і страх загубитися в чужій країні.

Коли люди дізнавались, що я їду тільки до Львова, то зітхали. Їм треба було на Житомир, Коростень, Дніпро... У Львові їх пересадили на інший автобус. Нас так довго тримали на кордоні наші славні прикордонники, що

люди поїли все, що хто мав. «У мене троє дітей, - посміхнулась жінка З Коростишева. – То не дивно, що все змолотили».

Ці люди й гадки не мали лишатися в Польщі чи де-інде. Вони прагнули ДОДОМУ. До батьків, чоловіків. Вони обклали себе безліччю речей, чи куплених чи подарованих, наче стіною, і готові були витерпіти все, аби тільки ступити на рідний поріг. Діти були незвично чемні. А двоє стареньких із Херсона, що знайшли притулок в селі під Варшавою, і шукали безкоштовного стоматолога, не мали куди вертатися. Поки що. Але видно було, як вони скучили за рідним словом. Тікати від війни – то щось зовсім іншого, ніж тікати від злиднів. І в обох ситуаціях потрібно поводитися гідно.

Може через те, що в автобусі померла людина, я впала в якесь дивне заціпеніння. Ні втоми, ні спраги, ні голоду. Старший чоловік, що сидів поруч, теж був надзвичайно тихий. Він вертався із заробітків. Тільки, коли ми нарешті під'їжджали до Львова, сказав, що він з Добромиля.

На Галицькому перехресті за жінкою з дівчинкою приїхав чоловік. Вони обіймалися і плакали. Наче в кіно. Я ще такого не бачила.

Мені здається, що українці не лише на фронті, чи в тилу, а й у екзилі дають світові уроки людяності, й тому викликають таке захоплення. « Я сама понесу», - спохопилася жінка, коли старенький волонтер намагався підняти її важезну торбу. Але він пішов і приніс візок.

21 травня 2022

Сад перемоги

Сусіди скопали землю під моїм вікном, де все затіняють дерева, посаджені одним добрим чоловіком. Вони захищають наш будинок від вітру й пекучого сонця. Я колись пробувала садити – висмикнули мою

ружу з корінням того ж дня недобрі люди. Але світ повільно змінюється на краще. Кожного дня я купую на базарі якусь рослинку і саджу. Часом поливаю я, часом сусіди. М'яту, розмарин, базилію, лаванду, вербену... І все воно тримається землі, як тримаємося ми своєї України – щосили, терпляче. У У затоптаній скам'янілій землі, в яку кожного дня може впасти смертоносне залізо.

Старенька жінка після інсульту садить крихітну яблуньку, яку виростила з зернятка. Довкола ростуть горіхи, яблуні, черешні, вишні, які вона посадила колись. Вона мені розповідає історію кожного дерева. А наступного дня сіє ще петрушку.

Люди повертаються на закинуті дачі, засаджують клаптики ще не окупованої землі. Причому думають, що зможуть поділитися урожаєм з сусідами, бо хто знає, що буде восени. Тільки не думайте, що я маляю ідилію, описуючи все це. Я чудово поінформована в тому, що відбувається. Надвечір боти вкидають істеричні прогнози на ніч, щоб ми вигорали і від нас лишався попіл. Я вже вивчила цей алгоритм. Тому краще посадити одну рослинку і дивитись як вона росте, цвіте, а не тремтіти і боятись. Страх знесилює. Все найгірше вже трапилось з тисячами українців. І може трапитися з нами. Будь-коли. Тому так важливо прокидатися вранці і почувати себе живим після сто першої ночі, після восьми років війни. Ця війна не лише московсько-українська, вона вирішує долю світу, який завдяки безумству можновладців і байдужості загалу скотився на край прірви. Війна цивілізації проти дикунства.

Багато років тому покинута бабуся у притулку для старих сипала на підвіконня для пташок крихти хліба. Бо мати їй заповідала: «Годуй птичок.» І вона все життя ділилася хлібом зі створіннями небесними. Найголовніший закон Всесвіту, казав останній гуманіст ХХ століття

Альберт Швейцер: «Я - життя серед інших життів, які хочуть жити.» Тобто, живи сам і давай жити іншим. А все інше від лукавого.

Наші воїни садять в окопах свої сади перемоги – редиску, цибулю, кріп. Вони можуть не дочекатися не те, що яблуна вродить, а навіть, коли вродить редиска. Але хіба про це варто думати? Нам не дано зазирнути в майбутнє навіть на хвилину. І що з того? Життя було до нас і буде після нас. Ми не заберемо його з собою на той світ, залишимо тим, хто зможе кожного дня зустрічати сонце і радіти чистому окультуреному світові, а не здичавілим хашам, заваленим сміттям чи випаленій землі.

4 червня 2022

У гаю, при Дунаю

Зелена субота. Львів. Трамвай. Надвечір. На зупинці заходить хлопець з гітарою і починає співати пісню, яку не кожен може заспівати, бо вона магічна. Ой, у гаю при Дунаю соловей щебече. Він усе свою пташину до гніздечка кличе. Співає, то й співає. Зараз часто можна стріти вуличних музикантів, як професійних, так аматорів. Вони розбавляють густу напругу очікування поганих новин із фронту і повітряної тривоги. Але в цій пісні, у цьому м'якому ніжному голосі, що пробивається крізь стук трамвайних коліс є щось таке, що перевертає душу і вона скочується на край прірви, на край житнього поля, яке завтра можуть спалити фосфорними бомбами. Дехто починає плакати. З тих жінок, що не затикають собі вуха навушниками, щоб не вийти із зони комфорту. Чути слово «війна». Дехто з них підводиться і йде до музиканта, щоб вкинути йому в торбину гроші. Наче боїться, що не встигне, що він раптом зникне і не буде чути пісні, лише перестук коліс. Ой, у гаю при Дунаю стою самотою, плачу, тужу ще й ридаю, милий, за тобою.

Завтрашні осиротілі матері, що везуть зараз додому повні торби їжі, бо завтра Зелена неділя. Завтрашні вдови і завтрашні колишні наречені. Та й того музиканта, на обличчі якого застиг усміх, завтра можуть мобілізувати, і він буде співати цю пісню уже в окопах.

Це страшно. Війна прийшла у неймовірно красивий світ, якого нема ніде. Знищать його – людство перестане існувати, бо він єдиний, в кого музика тече в жилах і здатна оживити найчерствіше серце. За що з нами так? Голодом, бомбами, наругою? На очах світу, який спостерігає за нечуваними злочинами як за реаліті-шоу, і торгується, тягне час. А в цей час українці сідають у човен перевізника і відпливають за Дунай, де вічно співають солов'ї, де нема ні смутку, ні печалі, лиш життя вічне. Чоловіки, жінки, діти, всі - лише за те, що їм пощастило народитися у найбагатшій і найкрасивішій країні світу, яку перетворюють зараз на мертву пустелю, де разом з зеленим стеблом, майбутнім хлібом, сплячуть шляхетну тисячолітню культуру. Вона жива, а ви свою давно вже втратили і виставили у музеях, самопроголошені лідери сучасності з культами зомбі, постапокаліпсису і терором політкоректності, щоб тримати в покорі свої народи. Доки скло не розбите, вам нема чого боятись.

12 червня 2022

Золотий храм

Мені завжди смішно, коли мене називають містичною письменницею, вважаючи, що я літаю на мітлі й здатна зурочити. Я в таке ніколи не бавилася. Кількість енергії обмежена: щоб її отримати, треба від когось забрати цю саму енергію, тобто вкрати. А мені чужого не треба. Пережити момент осяяння, чи момент істини може кожен, хто кудись прямує, щоб пізнавати щось нове. Це так, як упіймати прощальний болісний погляд

людини, яка все життя носить маску, і зрозуміти, наскільки вона самотня. Це, коли йдеш навмання і раптом усвідомлюєш, що твій шлях не випадковий – коло замкнулося. І на це осяяння ти працювала роками. Знаходиш тоді, коли не шукаєш. Або знаходиш те, чого не шукав.

Випадково, шукаючи щось інше, ми з дочкою знайшли у перемиському архіві протоколи церковного суду у справі священника з Урожа Петра Мудрака за 1856 рік. І звісно скопіювали надзвичайно колоритні свідчення, серед яких фігурували і мої родичі. Минуло кілька років і я зрозуміла, що той отець Петро хоче, аби я його воскресила, вивела з мороку забуття. Він же хрестив, вінчав, і ховав моїх прапра і пра. І сповідав, і причащав. І принаймні один з них Дмитро Басараб не прийняв сторони сильних світа сього, яким Мудрак дуже заважав, навіть старий і дуже хворий. Я почала шукати сліди панотця і його родини по шематизмах і метричних книгах. І отримала чотири моменти осяяння. Чомусь усі вони були пов'язані з церквами. Дві вже згоріли, а дві ще є. Навіть три.

Овдовівши до тридцятки Петро Мудрак лишився з дочкою Кароліною, яка стала дружиною священника Лопачинського у селі Голдовичі на Жидачівщині. Після суду, що звільнив його з парафії, Мудрак перебрався до дочки, де й помер. У Голдовичах дяк показав мені світлину з книжечки про село і я ледь не впала. То була копія долішньої церкви в Урожі, яку я пам'ятала з дитинства. Один до одного. Тієї другої, яку графиня поставила на своєму дворі всупереч волі громади, і коло неї завжди крутилася якась нечисть. А отець Мудрак був на боці селян. Йому ще 9 років довелося дивитись на копію церкви, через яку його, власне, звільнили. Церква згоріла не так давно, а урізьку так перебудували, що не впізнати.

Я поїхала у село Звір на Самбірщині, де служив парохом понад сорок років брат Мудрака Кароль. Церква ця теж згоріла, але я побачила її, вгадайте, де? На зворотньому боці надгробку дяка було вигравіроване

зображення чудової старосвітської дерев'яної церкви. Тієї, де хрестив дітей Кароля Петро Мудрак. І я би цього не побачила, якби полінувалась і не поїхала у те село.

І нарешті – останнє. За кількома записами у метричній книзі села Волошинове на Старосамбірщині, де народився Петро Мудрак у родині священника Андрія у 1795 році, там, де записують хресних, я знайшла його старшу сестру Регіну, яка у 1812 році вийшла заміж за священника Антона Стронського (Сторонського) і осіла з ним разом у селі Кривка на Турківщині. І церква в тому селі виявилась тією церквою неземної краси, яку перевезли у 1920 році до Львова – церква св.Миколая (тепер церква Премудрості Божої).Головний храм у Шевченківському гаї, шедевр світової архітектури, що нагадує пагоду. Її намагались у Львові спалити, підірвати, але все обійшлося. Правда, один чернець загинув, інший осліп. І найголовніше те, що саме у цій церкві моя дочка приймала перше причастя. Майже тридцять років минуло, щоб коло замкнулося. Ось що таке містика.

А той священник, що його прилаштували на місце Петра Мудрака, не мав у нашому Урожі щастя. Деякі діти померли малими. Один дорослий син помер від епілепсії, інших дорослих сина й дочку, а також дружину забрали сухоти. А сам він з горя виїхав із села.

Все це мені чомусь нагадало роман Юкіо Місіми «Золотий храм». Церкву можна спалити, надгробки зруйнувати, імена забути, але є ноосфера, яка завдяки терпінню і чеканню може воскресити минуле. Лише для того, щоб відкрити нам сенс життя і допомогти осягнути зв'язки на тонкому рівні. Ну, і виконати свій обов'язок перед мертвими.

24 червня 2022

Джерельна база текстів:

Галина

Пагутяк.

URL:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100005660562416>

Володимир Присяжнюк

Бумеранг

— Вуйку, що ви робите? Хіба так можна? Ріка жива, а ви її сміттям отруюєте...

Петро аж отетерів від такого, на його думку, нахабства — якийсь безвусий хлопчисько сміє його повчати!

— У тебе, підсвинку, забув взяти дозвіл,— відповів з єхидством.— Моя ріка, що хочу, те й роблю.

— Не файно так, вуйку! Ви ж екологію псуєте. Природа не пробачить — зло бумерангом назад прилетить.

— Еко-ло-гія, буме- як там його,— передражнив Петро хлопця.— Тьфу! Понаучувались хитромудрих слів, що їх і не вимовити. А я впізнав тебе! Краще в тата свого спитай, чому його Щербатим кличуть. Може й скаже. А як не скаже, то знай: моя робота!

Петро струснув повітря могутнім кулачищем.

— Бачиш! Разок ним махнув – і не стало в тата переднього зуба, а сусіднього надщербив йому наполовину. Допатявся! Шкода, що ти на

іншому березі. Дивись мені, попадешся — одним пальцем роздушу, як таргана!

— Нема про що з вами говорити, вуйку...

— То й мовчи!— роздратовано гаркнув Петро, витрусив залишки сміття з великого мішка і рушив до хати.

Петрові, як нікому іншому, пасувало його прізвище Бугай. Двометрового зросту, вагою понад центнер, із м'язистою шиєю і широченними плечима — погодьтесь, схожість очевидна. Подейкують, що в гніві у нього й очі червоніли, як у бугая. В селі Петра відверто побоювалися. Хоча не всі. В присутності Насті, своєї шестилітньої внучки, Петро ставав м'яким і податливим, як пластилін, його брови розправлялись, а, іноді, на обличчі навіть з'являлось щось схоже на посмішку. Внучці він дозволяв усе — і вередувати, і смикати його за вуси чи носа, і навіть називати його Бабаєм (хто той Бабай — Петро і гадки не мав, але підозрював, що хтось не надто симпатичний). Напевно, в такі моменти виривалось з темниці черстої Петрової природне, хай і мізерне батьківське тепло. Дочку Галину він змалку виховував строго, а після раптової смерті дружини і взагалі взяв дитину в сталеві лещата. “Бідна дівчина! З таким батьком не бачити їй жениха “,— жаліли Галину односельці. Слава Богу, і заміж вона вийшла, і дитину народила. Правда, сім'я невдзві розпалась — чоловік не витримав тестеве цькування. Грішми він і далі помагає, але хіба правильно, що дитина без тата росте? Такі “дрібниці“ Бугая не турбували. Особливо, нині, в суботу. Настрій був не найкращим, а все через того зухвалого хлопчиська. Але нічого, він своє наздожене! Щосуботи, після обіду, Петро виконував своєрідний ритуал — одягав свіжовипрасувану сорочку і відправлявся в сільський генделік*, по дорозі прихопивши з собою кума Данила, маленького вертлявого чолов'ягу з бігаючими хитрими очима.

Горівцуню в генделику налили мощну. Вже після другої чарки кумова голова звалилась на дешевий пластмасовий стіл і ввімкнула режим потужного храпа. Зате Петрові й пляшки було замало. Після чергової чарчини він завів басом “Ой, чий то кінь стоїть“, аж шибки хитнулись. Вокал — то неодмінна частина посиденьок, що закінчувались все тим же: Бугай закидував на плечі обм’якле кумове тіло і покидав генделик.

“Знов Петро “дрова поніс“, — захихикала під ніс дебела продавчиня, проводжаючи очима кумедну процесію.

Вечоріло. Петро завбачливо дістав із кишені штанів загорнуту в поліетилен цукерку. “Не забув купити!“ — з гордістю констатував і переступив хатній поріг.

— Настя, іди сюди! Дід тобі солодкого півника приніс, з гребінцем, на палочці.

У хаті панувала тиша. Петро обійшов кімнати — нікого... Може, на городі вони? Виглянув у вікно, але й там, крім силуетів дерев нікого не побачив. “Де ж їх носить?“ — розлючений Петро вискочив на подвір’я.

— Василю, не знаєш, де мої? — спитав у сусідки, яку помітив за іншим боком огорожі.

— Петре-Петре! — з докором проронила Василю. Краще б внучку пильнував, а не швендявся по генделиках. Може, того б і не сталося...

— Та кажи вже швидше! — Петро, відчувши неладне, вмить протверезів.

— Пішла твоя Настя з дітьми купатися — вода ж добре за день прогрілась. І треба ж, якийсь нелюд накидав у річку битого скла. Ногу Настя порізала. Сильно. Певно, побачила кров і з переляку втратила свідомість. Тієї води — жабам по коліна, але хіба для біди багато треба? Добре, що Михайлик Івана Щербатого вчасно надійшов — і з води Настусю витягнув, і швидко викликав, і штучне дихання зробив — його в

“Пласті” цього навчили. Швидка недавно поїхала, мабуть, ще й курява дорожня не осіла. І Галина в тій машині — таки впросила лікаря.

— Настя!— прохрипів Петро, схопився за серце і грузно повалився на траву.

... Петро спробував відкрити очі, однак це йому не вдалось. Зате він досить чітко чув тривожний звук сирени. А ще — приглушений чоловічий голос. Скоріше за все, це був монолог.

"Понад двадцять років на швидкій працюю, а такого не пам'ятаю, щоб вдруге підряд прийшлося їхати на виклик за тією ж адресою. Чи довеземо його... Інфаркт — річ непередбачувана. Добре, що дівчинку зуміли врятувати."

“Жива!”— подумки крикнув Петро. І йому стало легко-легко! Світло в тунелі м'яко обгортало і заворожувало.

07 грудня 2022

Джерельна база тексту:

Володимир Присяжнюк. URL : <https://www.facebook.com/vladprys>

Степан Процюк

Руки і сльози

(уривок із роману про Івана Франка)

А зараз вони молоді, голодні і натхненні. Вони сильні і спрагли життя. Ольга хоч одружена, але, певно, не дуже щаслива, часто скаржиться Іванові. Іноді навіть розповідає, що вона із своїм чоловіком не мають близьких стосунків: *«на фортеп'яни накладається на ніч цілу купу подушок, аби зодного боку не видно було до другого; отже, то суть два "квартили", в однім стоїть єго ліжко, а в другім моє... і до чужого кварталу нікому з нас заходити не можна»*.

Деколи Іванові здається, що він забуває Ольгу. Але різні відчуття накочуються різними хвилями, немовби хочуть влаштувати у його душі змагання за впливи...

Ольга Озаркевич дуже хоче зустрітися із своїм Івасем. Сплутані відчуття, біль і жаль.

Вона журиться, чи впізнає її Іван при зустрічі. Журиться, потім заспокоює себе, що ще не постаріла.

Вирішують зустрітися 1 березня 1880-ого року в Коломиї. Там Кирило Геник запрошує Франка бути репетитором у Березові, що має фінансово порятувати Івана на якийсь час. Але коней вишле за ним 3 березня.

У них буде два дні часу. І Ольга, і Іван, здається, сподіваються на якусь дивовижу, що перемінить їхні життя.

Ольга таки не любить молодого Озаркевича, хоча шанує його. Іван таки ще любить її.

Мали зустрітися на пероні першого березня, першим днем весни.

Ольга писатиме: *"Виїдеш зі Львова денним потягом, — вдаємися, деськоло 12 години в полудне, тож у Коломиї] будеш на 10 год. вночи. Стрітимося хоть на двірці, а хоть в місті в ринку, бо то відтого залежит, чи я буду їхати залізницею, чи кіньми (відси до Коломиї] 3 милі), — ще не знаю. До котрого дому зайдемо, також сказати не можу, бо не знаю, як їх означити. Отже, старайся полагодити свої інтереси на час, щобись 1 марта був уже вдорозі, бо мені той день найдогідніший. Напиши до Березова, — щоби коні по тебе прислали до К. 3. в середу пополудню"*

Він не мав за що доїхати до Коломиї. Але був би і пішки йшов! Був би біг! Але Кароль Срочинський, його товариш по навчанню, зичить квиток на своє ім'я. Ольга приїхала о 6 вечора – і чекала на нього чотири години. Її чоловік приїхав на другий день, у вівторок...

.....

Іван їхав поїздом кілька годин, ніби повз на черепасі кілька літ. До голови приходило різне. Але він ще не знав, які тортури чекатимуть на нього після затримання 3 березня, що потягне за собою другий арешт.

Ольга вже чекала. Зловила себе на тому, що постійно потирає руки, начебто від холоду. Але треба було щось зробити із своїми руками, доки не побачить Івана. А він всю дорогу до Коломиї намагався ловити своє серце, яке бігало вагоном...

– Ольдзю!

– Івасю!

Обнялися і поцілувалися. Небо ніби падало на землю і ставало землею, а земля небом – але шкоди їм від таких катаклізмів не було жодної.

Мали добу часу. Кілька разів їхня зустріч, де їх ніхто не знав, ледь не зірвалася через суперечки, хто винен. Було багато журби поміж спалахів радості, яких один раз їм трохи вділив Той, що роздаровує.

Спали у винайнятому дворі. Ще сперечалися, а потім обійнялися, підкорені первісною правдою плоті.

– Я не знала, що ти такий ніжний, любку мій...

– Ти багато ще не знала – напівжартівливо шепотів у щасливому трансі.

– Я не...

– Бо ти найкраща...

– Може, се сон?...

Та нічка, така висока і безсонна, утримувала потім при життю і його, і її, своїм найболючішим і найчарівнішим спогадом.

Ольга пізніше напише: *«Не тямлю чи було мені коли так легко на серці, як того вечора; тоді і любов гаряча почала приступати до мене. Як хороше жінці любити!»*

Джерельна база тексту :

Степан Процюк. URL : <https://www.facebook.com/stepan.protziuk>

Валерій Пузік

Привіт, синуль!

Нарешті я пишу тобі.

Постійно збирався це зробити, але слова не склалися.

Вони розсипалися мов бісер по підлозі і зібрати їх ніяк не міг.

Останнім часом постійно згадую наші ігри, наше спокійне Чорне море, його пісок, спокійні вулиці та плани на весну, літо, осінь.

Ми обов'язково все зробимо: будемо ловити бичків в Чорноморському яхт клубі, як і збирались; сходимо в похід з наметом; з'їмо тих сто п'ятдесят "літніх" морозив, а можливо й двісті; а ще ти навчишся плавати і їздити на велосипеді.

Ми все зробимо, але потрібно трохи почекати.

Вчора роздивляючись наші фотографії, зловив себе на думці, що все це було ніби в минулому житті.

За ці дні ти так сильно виріс.

Важко було відпускати тебе з мамою. Проте зараз ви у безпеці.

Але ця відстань – мука.

Дім без вас порожній та холодний.

Зараз коли повертаюся, всюди фантоми: ось наша кішка зустрічає, десь лунає твій сміх та мамин голос. Інколи, особливо в перші дні, вловлював запах страв. Дивне відчуття. Ніби напівсон. Ніби це не з нами. І поки я це пишу – гуде сирена, і в місті пролунало кілька вибухів.

Але я хочу сказати наступне...

Фактично у кожного бійця на заставці смартфона стоїть посмішка своєї дитини і кожен вмотивований дати в зуби русні.

Зараз усі працюють на фронт і задля перемоги. Складається враження, якщо потрібно буде знайти рожевого єдинорога – його знайдуть за кілька годин. Всі працюють, як один механізм. Кожен в міру своїх можливостей, але байдужих немає. І сумнівів у тому, що ми переможемо теж немає.

Колись, я тобі розповім про усіх кого зустрів за ці дні.

Про дідуся з коктейлями молотова, про нічні патрулювання, про світанки і порожні вулиці, про людей, які сплять по дві години на добу, аби ніяка сволота не пролізла й тим паче не наробила лиха, про нашу протиповітряну оборону та жарти в сховищах.

Колись, я тобі розповім тобі про все...

Але зараз, я хочу щоб ти знав:

Ми залишились і нас багато.

Ми залишились і не віддамо жодного клаптика нашого узбережжя, не віддамо море, вулиці і тим паче не віддамо наші книгарні (я знаю, яка для тебе значить найбільше і вона під надійною охороною).

Це наше місто, наша країна, наша земля і наше небо.

Все це варто любити і захищати.

Ми залишились і будемо битись.

Пам'ятай: ця країна – непереможна.

Люблю вас.

Цілуй маму.

Старатимусь писати частіше.

З любов'ю, тато!

P. S. після перемоги ми увімкнемо наші улюблені пісні Kalush і будемо танцювати поки не попадаємо з ніг.

7 березня 2022, 12 день війни.

PEPSI

Вже давно за північ.

Ніч на вокзалі повзе повільно. Потяги запізнюються. Люди у військовій формі стоять біля табло в очікуванні своїх напрямків. На дерев'яних лавках сплять діти. Батьки, сонні мов мухи, переминаються з ноги на ногу, ходять під стінами, мляво розмовляють.

Коліями вистукують товарняки. Вони освітлюють силуети, що стоять на перонах і їхні тіні повзуть тріщинами асфальту, деформуються та видовжуються.

Повертатися не хочеться.

Позаду вокзал і автобус. Дорога, блокпости, перевірка документів. Не хочеться! – шепочеться мимоволі в темні та порожні комендантські вулиці Хмельницького. Дістаю з кишені ще одну сигарету. Закурюю. Читаю новини: ракетний удар по Шепетівці, два "прильоти" в Києві, повторні вибухи в Одесі – і це сталося доки я їхав дрімаючи в бусіку.

Попереду: ще два вокзали і потяг. Провідники, скрип вагонів, табло напрямків, у яке втомився дивитись і ще пів пачки сигарет.

Ця ніч – вічність.

Я тиняюсь залізничним вокзалом ніби безпритульний пес. Хоча – ні!
Не безпритульний! Якби я був безпритульним то тоді просто пішов би у
місто і гуляв до ранку Проскурівською, зустрічав світанок, був би не один.

Я – на прив'язі. На мені нашійник війни. Хочеш того чи ні, але
повертатись потрібно.

Ляп-ляп!

Крізь дурман в очах пробиваються голоси та кольорові плями.

– Не спіймаєш мене! Не спіймаєш мене! Звучить голос сина, його сміх
та кроки по калюжах.

– Лови мене!

– Стій! – відповідаю я.

– Не доженеш!

Я розумію. Це не зараз. Це було сто кілометрів назад.

А попереду ще п'ятсот шістдесят, здається. Але подумки я прокручую
ще раз: стій! – і біжу за ним вологою кам'янець-подільською бруківкою.
Він у гумаках і весело скаче по глибоких калюжах.

– Так дивно! – шепоче вона. На її безіменному пальці обручка.

Лунає сирена.

Після дощу повітря вологе, все довкола свіже. Я дихаю її шкірою,
волоссям, парфумами, - намагаюсь увібрати більше запахів.

– Не спіймаєш! Не спіймаєш! – знову голос сина.

Ляп-ляп!

Вистукують колії. Вагон гойдається ніби паперовий кораблик на воді.
Наступна ста...

– Прокидайся! – мене штовхають вбік.

– Що?

– Пора!

Я відкриваю очі. Це не вагон і не потяг. Ми в підвалі. В темряві кілька міток від світла ліхтариків. Я дивлюсь на Руслана. Він в касці та бронезилеті, тримає в руках кулемет. Його тринадцятилітнє тіло під екіпіровкою виглядає дивно. Він худий, високий, як на свій вік, очі блищать, усміхається. Я розумію і хочу сказати: ти помер...

– Ти чого тут? – запитую.

– Іди за мною. – говорить він.

– Ти чому так одягнутий?

– Давай швидше.

Я мляво встаю. Наче щось не потрібне накидаю свій бронік поверх форми, а каску на голову.

– Куди?

– За мною.

І ми ідемо коридорами. Минаємо одні сходи, інші.

– Куди ми?

– Я хочу тобі дещо показати... – відповідає він не озираючись. – Тут поріг. Обережно!

Переступаю.

Руслан поспішає.

Через якийсь час ми виходимо в ніч.

Густий туман стелиться низько над полями. Тут яр, сосни, річка, яблуневий садок. Я знаю де ми. Знаю.

– Я обіцяв, що напишу книжку про тебе.

– Написав?

– Ні!

– Не біда.

– Я все збирався...

– Забий.

– Я...

І шумить сухий очерет. Пахне димом. Дуже багато диму. Він клубами повзе над усім пейзажем. Чорний дим. Чорний...

– Знову хтось підпалив.

З-за верб видніються височенні язики вогню.

– Цей вогонь ніхто ніколи не міг загасити.

Вогонь росте. Він поглинає береги річки. Він поглинає міст.

Туман і дим поглинає нас біля поля.

Сіро.

– Ходімо!

Я іду слідом за Русланом. Бачу його спину. На його плитоносці, в районі лопаток, малюнок. Ніяк не можу зрозуміти, що то за символ. Де я його бачив раніше? Ми наближаємося до муру.

Десь вибухає міна. 120 калібр по звуку.

Я знаю цей мур. За ним цвинтар. Між деревами в тумані сіріють хрести.

– Я не хочу.

– Давай, не сци. Ми були тут не один раз. Мертві не кусаються. Цукерку хочеш? - і він бере з могили шоколадку. Я навіть не помітив як Рус перескочив через камінну кладку. Туман густішав, ставав білим ніби молоко. – Ще трохи! – говорив він.

Я йшов за ним, йшов за голосом, а потім...

... відчув на собі погляд.

То був я – дивився на себе з могильної плити.

– Я хочу, щоб ти знав. – Руслан присвітив ліхтариком на дату:
23.06.1987

– Якесь сміття прилипло. Глянь!

Я нахилиюсь над могилою аби відліпити етикетку Pepsi, аби побачити другу дату.

Кап! – прямо в око.

Витираю рукавом воду. Прокидаюсь не охоче. Дах вагона протікає. За вікном сіріє ранок. На склі краплі дощу.

Вагон гойдається ніби паперовий кораблик на воді.

Пахне сигаретним димом.

Потяг запізнюється на дві години.

Ляп!

Ляп!

Наступна станція – війна.

29 квітня 2022

Три-три немає гри

Війна спустошує. Вона роз'їдає з середини, залишаючи лише притуплені відчуття реальності. Тієї, що була "до".

У нас вкрали весну. У нас крадуть квіти, які ще трохи і вибухнуть навколо. У нас крадуть усмішки. Міста. Життя. Нас хочуть стерти. Усіх. Без залишку.

Інколи фантазую: що будемо робити після перемоги? Як будемо обіймати рідних? Коли це буде?

Складаю творчі плани: дописати фентезі для дітей "Чорні футболки" та "Делфі та чарівники", видати повне зібрання творів "Наші Котики" та "Параноїд", укласти книгу віршів, дописати кіносценарій.

Фантазую про презентації. Селфі біля моря. Про ігри з сином. Довгі розмови з Моєю Найріднішою, про поцілунки, її волосся, пальці. Про її вушко, аби шепотіти: я тебе кохаю і хочу бути з тобою до кінця своїх днів. І

не відпускати її більше НІКОЛИ. Одне дихання на двох. Одна кава на двох.
Одне життя...

І чим більше я фантазую, тим більше востаю в нову реальність.

Звикаю до жирної перлової каші, до розчинної кави зі згущенкою, до додаткової ваги амуніції, до зброї, яка поруч, постійних (тимчасових) позицій та окопів, до розмов про теперішнє: куди прилетіло? як? чи всі живі? куди відправляють і чи на довго?

Війна вставляє в мене магазин і пересмикує затвор.

На виїздах не хочеться спати, але примушуєш себе лягти на кілька годин, коли є вільний час, аби не стати зомбі.

В казармі спиш вдень ніби ставиш свої акумулятори на зарядку, ніби вмикаєш режим "енергозбереження".

Інколи, коли є вільний час, примушую себе писати. Про все на світі. Бодай щось, кілька абзаців, щось коротеньке і завершене – на один "присіст", адже велике оповідання попросту можеш не встигнути дописати. Пишу короткими реченнями. Ставлю багато крапок, аби уникнути ком. Слова сипляться. Стираю. Знову пишу. Для чого?

Я хотів би сказати, як два місяці назад: три-три немає гри. І забути про цю війну. Змінити антураж. Вийти на балкон, відкрити ноут і створити новий документ, щоб писати там іншу історію де є чари та магичні істоти.

А потім?

Потім цілувати Мою Найріднішу і бути з нею до кінця своїх днів.

12 квітня 2022

Це -

Це коли кожен робить все, що може.

Це коли під обстрілами в харківському цеху шиють берци.

Це коли необхідні речі з рук в руки передаються маршрутом Шарлот - Нью-Йорк - Париж - Варшава - Тернопіль за добу, ще через добу їх привозять адресатам в Одесу, Миколаїв, Херсон, Київ та Харків.

Це водії, які, ніби кров венами, циркулюють дорогами країни, возять людей та допомогу.

Це люди, що стоять горою за спиною і коли щось потрібно - все вирішується за лічені години.

Це коли на блокпості зупиняється автівка і жіночі руки дають термос з кавою, а за нею діти приносять бутерброди.

Це діти, що граються в Збройні Сили України і в 11 років йдуть до військових на позиції записуватись в територіальну оборону.

Це "залізні люди" Укрзалізниці, що працюють нон-стоп двадцять чотири години сім днів на тиждень.

Це мами, які оберігають своїх дітей і співають колискові далеко від дому. Усміхаються, коли дуже хочеться плакати.

Це батьки й матері, що б'ються до останнього.

Це звільнені міста і села.

Це люди, що піднімають синьо-жовті прапори перед колоною озброєних окупантів.

Це незламність у найтемніші часи.

Це коли один каже: "Слава Україні!", а мільйони відповідають: "Героям слава!"

Це земля людей з великими серцями.

Це Янголи Охоронці, яких можна обійняти.

Це – Україна.

Це – МИ.

Вільні.

Переможемо.

Плямою роршаха

В дитинстві я боявся померти.

Перші спогади про смерть це: я, малий, у ліжку, ховаюсь під покривалом і плачу. За вікном будинку, в якому ми тоді жили, гойдалося розлоге віття яблуні і ніч. Всі сплять. Я тамую подих. Намагаюся проковтнути той колючий клубок в горлі, але він не піддається.

— Валера, ти чому не спиш? — підходить до мене мама.

— Боюсь! — відповідаю.

— Чого? — вона кладе мені руку на голову, гладить волосся.

— Смерті... — шепочу я ледь чутно. І, ніби вона не знає, продовжую:
— Ми всі померемо.

Останнім часом постійно згадую цей епізод. Він крутиться у свідомості повторами. Здається, я можу торкнутися білого вапна на стінах кімнати рукою та відчути його грудочки на дотик. Інколи, серед ночі, мені здається, що я можу увійти в ту кімнату довгим темним коридором й підслухати якими саме словами мама мене заспокоїла. Підслухати, адже спогад обривається на — «ми всі померемо». І це правда. Від смерті ще ніхто не тікав.

Мені не шість років, а тридцять п'ять і зараз я не боюся смерті. Я не плачу від думок про неї. Я дивлюсь на свій автомат, що стоїть поряд. 981 — це він.

Я сиджу на порозі флюгера й прислухаюсь до звуків нічної колії. Гуде потяг, вистукують свій ритм колеса товарних вагонів. Після гудків чутно віддалений гавкіт собак. Звук Укрзалізниці зникає. Десь квакають жаби. Ніч прохолодна. Зорі пильно стежать за нами на посту. Я думаю про

смерть. Вона звіром підкрадається занадто близько. Її можна відчутти на запах, і, навіть, на дотик. Ця смерть — не страшна примара з історій типу «чи боїшся ти темряви? Це не продиктована страхом не озиратись чиясь присутність позаду. Смерть, яку ми відчуваємо вибухає холодом поруч, на сусідній вулиці, через дорогу. Вона пролітає над нами. Землиться так, що здригаються стіни, а віконне скло сиплеться вниз. Чуєш запах? Чуєш звуки? Час складати заповіт.

В темряві жили велети-павуки. Я боявся їх у дитинстві, боявся вийти на вулицю, адже здавалося, що вони хочуть з'їсти мене. І ось схожий павук плете свою павутину поруч. Зовсім не страшний. Сірий з чорними лапами та плямою Роршаха на черевці. Його лапки довгі та тонкі. Він одноманітно робить свою роботу. Дивлячись на нього хочеться запитати: чому я тебе боявся?

Плетиво павутини тремтить під подихом вітру. Цей павук не страшний. Зовсім. Він хороший і красивий.

Спостерігаючи за його одноманітною роботою думками повертаюсь в кімнату на майже тридцять років назад. Цокає годинник. Килим з оленями на стіні. Тьмяне світло лампи. Я не сплю, тримаю її за руку:

— Мамо, а що буде, якщо я помру?

— Я дуже плакатиму.

— І тато?

— І тато, і братик, і сестричка. Усі. Навіть собака Муха.

— А чому люди помирають?

— Ми тимчасові. Ми гості на цій землі.

— Чому? Я не хочу, щоб люди вмирили. Не хочу.

— Не можна жити вічно.

— Чому?

— Це буде нудно. Ти ж не любиш коли тобі нудно?

— Ні!

— Саме тому ми відходимо у кращий світ.

— Рай існує?

— Існує.

— Я хочу, щоби всі ми потрапили в Рай до Бога.

— Для цього треба бути хорошою людиною.

— Ми ж хороші?

Мама усміхається:

— Помолись Богу. Заплющ очі і помолись.

— Я не знаю як.

— Говори своїми слова. Бог все чує. Заплющуй очі, а я стоятиму поруч. Давай руку.

— А якщо він не почує?

— Повторюй за мною: Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас.

І я повторюю:

— Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. — ще раз і ще раз, — Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас.

Увага!

ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!

Я не знаю, що тебе просити зараз?

Я не боюсь смерті. Я не хочу до Раю. Я хочу вбити більше ворогів. Це гріх, Боже?

Я вибігаю на вулицю, босий як в дитинстві. Босий, я тоді. І дивлюсь в небо.

Ніч грозова.

Серце в тілі вистукує свій шалений ритм.

У мене немає автомата, немає бронежилета і каски.
Я стою одягнений в батькову куртку і сміюсь.
Я дитина.
Я вночі.
Над селом котиться луна грому. А потім стріла блискавки освітлює лінію над горизонтом за річкою, — там, де пшеничні поля.
Я не боюсь.
Я більше ніколи не буду боятися.
Ніколи. Чуєш?
Я кричу:
— Боже, я — тут!
Увага!
ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!
І:
БАБАХ!
Хмар немає.
Була тиша.
В небі слід від ракети протиповітряної оборони.
БАБАХ! — вдруге.
— Слава Отцю...
«Ворог знову наніс ракетний удар».
— ...і Сину...
«2 ракети „Онікс“ випущені з берегового ракетного комплексу, з території тимчасово окупованого Криму».
— ...і Святому Духові...
«Ракети були знищені над морем підрозділом протиповітряної оборони».
— ... і нині, і повсякчас, і навіки віків.

Амінь.

30 червня 2022

На море

Ми вийшли на Трасу здоров'я аби подивитись на море.

Дорогою, біля пляжу Собачка, бабуся зупиняє нас і змовницьки шепоче:

– Там поліція і у формі. Поки на пляж не можна. Почекайте пару хвилин. Вони зараз підуть... – і підморгує.

На зустріч іде ще одна жіночка:

– На Дельфіні теж поліція. – вона махає рушником, а солоня вода стікає з мокрого волосся на футболку.

В кущах, в тіні, на сонці за камінням сидять та стоять, ніби баклани, ласі до солоної води жителі. Хтось з них, здається, вожак однієї зграї, розмовляє з поліцейськими. Незадоволено розмахує руками, а потім поправляє плавки.

Біля моря говорять про борщ за 50 гривень, дорогий бензин, про макіяж та салон краси. В телефонних розмовах хвалять теплу прогріту воду. Кажуть, що зараз кайфово, адже на пляжі людей мало. Кажуть, що заважають "свистунці", що раз в годину проходять пляжами та виганяють людей дуючи в свисток. Кажуть, що поліцейські задовбали. Табличка "Обережно міни!" зникла з поля зору. Запах шашлику висне в повітрі. Десь голосно лунає танцювальна музика. Під зонтиками біля кіоску чоловіки п'ють холодне пиво. Море стоїть на паузі. Небо майже безхмарне. Квилячи над хвилями пролітають мартини.

Коли поліцейські йдуть геть з пляжу, на море, наче спартанці в бій, сунуть люди. Вони займають оборону на піску, застеляючи рушники, зонтики розчепірюються, у воді хлюпаються і дорослі і діти.

– А чому ми не йдемо на пісок? – запитує син.

Доводиться пояснювати про російські міни, що плавають в морі та офіційну заборону.

– А чому вони купаються? Я не розумію.

– Я теж! – відповідає Іра і ми йдемо далі.

Горизонт моря красивий. Сонце в зеніті.

Війна триває.

До кінця "увалу" залишається декілька годин.

24 липня 2022

Джерельна база текстів:

Валерій Пузік. URL : <https://www.facebook.com/puzikvaleriy>

Олена Пшенична
(Olena Pschenychna)

Так, весна прийде, і вона буде жовто-блакитна

Так, весна прийде, і вона буде жовто-блакитна. Незалежно від того страшно тобі чи ні.

Привіт, світе!

Я знаю, ти зараз дивишся на нас. Дивишся наляканими очима Польщі. Нерішучими жестами Франції. Прорахованими кроками Німеччини. Знервованими вигуками Латвії. Скептичним посмикуванням Угорщини. Розслабленим мугиканням Італії. Німою мовчанкою Ізраїля. Далекими вигуками США і Канади. І очима сотні інших країн. Дивишся ніяково. Часто опускаєш погляд. Особливо, коли ми закриваємо собою наших дітей під час чергових ракетних атак. А коли таки наважуєшся очі підняти, дивишся вражено. Озираючись один на одного: чуєш, що то за така Україна? Її поливають градами, а вона стоїть. Її криють крилатими ракетами, а вона стоїть. Їй звідусіль брязкають довбаними танками, а вона стоїть. Їй прямо кажуть «айм вері сорі енд діплі консьорд, бат...», а вона – «тю, ну як знаєш, я пішов збивати літак». Їй пхають межі очі ядерну

кнопку, а вона сміється і мовчки колотить бандерівське смузі. Світ не дихає, світ панічно скуповує йод, а вона стоїть. З якої такої ця Україна стали? Що такого було в молоці її матері? Чим таким годують цих воїнів тисячі волонтерських рук? Знаєш, світе, а ти справді не знаєш. І ми теж, напевно, не знали по-справжньому донині. Не знали, що в нас є така сила. Така міць. І така любов. Завжди була. Просто роками лежала під руїнами совка, руського міра, пір'ям голубів миру і гіллям дерев любові. Лежала й чекала, щоб вибухнути. Вибухнути не страхом. Страх – це те, що нині відчуваєш ти, світе. А ми відчуваємо дещо інше. Ми відчуваємо лють. За кожную вбиту дитину. За кожную понівечену долю. За кожне спалене місто. За кожную зруйновану мрію. І ця лють дає нам сили. Ми відчуваємо свободу. Вперше. По-справжньому. Так гостро і сильно. Голу, вразливу і водночас таку потужну свободу. І ця свобода дає нам сили. Ми відчуваємо любов. Ох, як же ми відчуваємо любов. Коли нема своїх і чужих. Коли всі максимально рідні. Коли мільйони рук методично викладають шлях до перемоги кожен на своєму місці. І ця любов дає нам сили. Тому, світе, не бійся. Ми на сторожі. І якщо ти раптом соромився запитати, ми скажем самі: так, весна прийде, і вона буде жовто-блакитна. Незалежно від того страшно тобі чи ні💙

Я жадібно хапаюсь за любо

Я жадібно хапаюсь за любов.

Щодня... щогодини.. щомиті цієї клятої війни. За кожен прояв любові. Маленький чи великий. Хапаюсь і складаю в своє пошматоване серце. Прикладаю до ран. Витираю сльози. Складаю на терези, щоб хоч трошки переважити ненависть...

Ненависть, якої так багато, що ти відчуваєш її на дотик. Знаєш, як смердить і як виїдає твої очі. Ненависть, від якої нудить. Яку так хочеться нарешті змити. Але це неможливо. Бо кожна наступна новина знову і знову множить її встократ, заливаючи твоє серце по вінця. І в ці хвилини я жадібно хапаюсь за любов.

В ці хвилини я уявляю Притулу, коли він бачить, що зібрав 16 мільйонів на літачок. Уявляю, як він посміхається і пускає сльозу. І каже собі тихенько «Ви, ви, ви, неймовірні» (інтонація класика). І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю, як Саня і Мішка десь там, де гаряче, сидять і спокійно говорять про щось дуже мирне. Може, навіть про те, яку Міша напише книжку. І яке ми з Санечкою точно знімемо кіно. І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю, як Жадан і Славко сидять собі під пам'ятником Шевченку, обкладеного мішками рівно настільки, щоб він міг підглядати за Славком і Жаданом. І щось співають. І навіть жартують. І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю, як хлопці з тероборони Києва отримують в лоточку гаряче пюре і котлетку. А відкриваючи помічають, що лоточок підписала Даша Астаф'єва, яка чистила цю картоплю. Їдять, посміхаються, «не, ну це ж треба». І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю, як комунальники в Харкові прибирають розбиту площу. Як спокійно під канонаду десь фоном збирають уламки вчорашніх будівель. Як ніжно звільняють від шрамів кожен квадратний сантиметр. І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю, як втомлені пожежники повертаються після гасіння апокаліптичних пожеж. Як тримають тремтячими руками чай, мовчать про

побачене, але раптом знаходять в собі сили посміхнутися, коли з-під столу виповзає врятоване вчора щеня. І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю, як відважні люди в окупованому рашистами Херсоні пишуть свої плакати перед тим, як вийти на мирний мітинг. Як лагідно малюють один одному на щоках синьо-жовті смужки. І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю хлопця, який вивозить десяток кенгуру з харківського еко-парку. Як розмовляє з ними, аби тим було не так страшно. Розмовляє і навіть жартує. З кенгуру. А ті туляться один до одного як кошенята. І я складаю цю любов в своє серце.

Уявляю бабусю десь на Хмельниччині, яка зранку до ночі пече пиріжки «діткам» на блокпост. І в кожен пиріжок разом з капустою складає тихонько свою молитву і «би ж ви мої рідні були живі». І я складаю цю любов в своє серце...

Я уявляю так багато світлих і справжніх людей. І, дякувати Богу, ми не маємо в них дефіциту. Бо у цьому абсолютному пеклі є те, чого оркам у нас ніколи не забрати.

У цьому абсолютному пеклі у нас є якась абсолютна любов.

Я дивлюсь на це фото. І вкотре жадібно хапаюсь за любов

31 березня 2022

Доброї ночі, ми з України

Доброї ночі, ми з України. І ми не спимо.

Не спимо. Не знаємо, який сьогодні день. Просто якийсь один болісно довгий день. Одна невимовно темна ніч. Без жодних добових поділок. Сьогодні, що плавно переходить в завтра. Завтра, що дуже схоже на вчора. Серце - діра. Здавалося б, в нього вже нема куди стріляти. Жодного живого

місця. Але тут прилітає чергова крилата в черговий житловий. І зсередини знов кровоточить.

Війна підійшла максимально близько. Я буквально відчуваю її подих. Знаю тих, хто лишився без житла. Тих, хто втратив рідних. Тих, хто пережив і досі переживає жахливу блокаду в донедавна прекрасних містах і містечках. Місце, де я виросла, щодня здригається від вибухів. Порожніми вулицями там сновигають налякані люди і покинуті тварини.

Клятий апокаліпсис.

Клята війна...

Я боюсь засинати. А прокинувшись - зазирнути в телефон. Де цього разу клятий карлик вирішив покарати нас за хоробрість своїми довбаними ракетами? І якщо в новинах знайомий населений пункт, ти панічно пишеш усім тим, хто там «як ти?».

Як ти?.. Нова українська мантра.

Як ти?.. Частіше я пишу хіба «бережи себе».

Як ти?.. Вранці. Вдень. Ввечері.

Клята воєнна переключка. Пишеш. Відправляєш. Не дихаєш, поки не буде прочитано.

- Як ти?

- Зараз тихо.

- Ви в безпеці?

- Так... Якщо так взагалі можна нині сказати;)

- Бережіть себе!

- І ви бережіть!

І ти так любиш кожного адресата. Кожен адресат максимально рідний. Рідність набула якогось нового сакрального змісту. Ніби з неї зняли всі санкції. Оголили всі нерви. Війна обнулила все. Крім любові...

Любов. Її стало так багато, що ти навіть не здогадувався про такі об'єми. Куди складати? В серце? Нема місця. Там лежить ненависть. Клята війна, ти принесла її стільки, що від неї в прямому сенсі нудить. Хочеться змити з себе цю лють. Ці прокльони. Ці фантазії, як ти палиш блядських кацапів в їхній гробаних танках і літаках. Забути це огидне відчуття назавжди. Але нині саме воно тримає тебе як нерв. Тримає і не дає розвалитися.

І в цьому одному довгому пекельному дні, у цій одній довгій пекельній ночі ми, змішані з болем, лютою, втрат і любові люди, відчайдушно вросли в свою землю. Вчепилися міцно руками один в одного. Підперли спинами. Зрослися серцями. Стоїмо. І будемо стояти. Навіть якщо цієї ночі ми знову не заснемо, завтра все одно посміхнемося і скажемо:

Доброго ранку, ми з України.

І нас інших цьому світу не видають. Нехай світ звикає. Жовтобликитність вона така. Лише в парі з іспитом на сміливість. І ми, здається, його таки складаємо..

Стоїмо котики. Як би не боліло, стоїмо

12 березня 2022

Ленчик, вставай. Почалось...

Доця, Боже, вставайте! Бориспіль бомблять...

Дівчата, ви спите? Здається, війна...

Ленко, війна...

Христя, вставай, сонечко.

Мам, що сталося?

Котику, там... війна. Тихо-тихо. Я тобі обіцяю, все буде добре...

Як ти?

Як ти?

Як ти?

Як ти?

Як ти?...

Місяць довжиною в жах.

Місяць довжиною в біль.

Місяць довжиною в любов.

Місяць довжиною в незламність.

Наш дім. Наша земля.

Віримо в ЗСУ.

Стоїмо, котики

24 березня2022

57-й день війни

57-й день війни. Я дивлюсь в дзеркало і не впізнаю свої очі. В них діра. Я бачу себе наскрізь. Аж до серця. Але в серці теж діра. Я поки не розумію її діаметру. Але вона точно більша за мене.

57-й день війни. Життя остаточно втратило контури. Одні суцільні пунктири. Крізь них сочиться туга за тим, що ми мали. Крізь них лізе страх перед тим, що в нас буде. Крізь них тече і гоїть любов.

57-й день війни. Я майже не плачу. Майже не виливаю свою ненависть. Більше не множу свою лють. Просто читаю новину за новиною і міцно стискаю щелепу. Просто запам'ятовую.

57-й день війни. Я цементую свій біль. Цементую свою ненависть, свою лють. Заливаю бетоном наше горе. Заливаю і утрамбовую. Так щільно, що важко уявити, чи проросте крізь цей бетон ще бодай щось.

57-й день війни. Я жива. Випалена горем. Отруєна ненавистю. Але жива. Я точно знаю, що як раніше більше не буде. Я точно знаю, що мушу знайти себе нову. Бо якщо я жива, то значить для чогось.

57-й день війни. Мені болить кожна цифра з Бучі. Кожне «у Харкові чути вибухи». Кожен кадр з Маріуполя. Кожна цеглинка з Бородянки. Азов, морпіхи, карта повітряних тривог, звуки сирени, Рубіжне, Попасна, Краматорськ, срані «референдуми», маленька Аліса... Мені БОЛИТЬ...

57-й день війни. Я зашиваю свої рани. Стіжок за стіжком. По живому. І латана-перелатана іду далі. Впізнаючи своїх по таким же швам. І по таким же очам. З дірою. Крізь яку видно серце.

Стоїмо, котики.

Дозволяймо собі будь-які емоції.

Але стоїмо

21 квітня 2022

Я ніколи не знала, що у ненависті є градація. Вона, виявляється, буває різних ступенів. А я не знала. Може, тому що ніколи по-справжньому не ненавиділа. Але тепер знаю.

Перший ступінь ненависті – гаряча. Гаряча ненависть – це твоя перша реакція. У нашому випадку перша реакція на війну. Перші вибухи. Перші ракети. Перші смерті. Перші полони. Перші убиті діти.

Гаряча ненависть робить тебе схожою на вулкан, з якого тече смертельно гаряча лава. Спопеляюча суміш зі страху, паніки, злості, ненависті, болю і сліз. Лава неконтрольована. Лава хаотично бризкає з тебе в різні сторони. Лава тече з самісінького серця, спалюючи все і всіх на своєму шляху.

Ти не розумієш, як це зупинити. Та й, чесно кажучи, і не хочеш. Тобі життєво необхідно, щоб ця лава вилетіла з тебе. Необхідно, щоб вижити. Вулкан всередині тебе ні на мить не засинає. І з кожною новиною вибухає ще дужче. Але слідом за ненавистю гарячою приходиться ненависть другого ступеню – люта.

Люта ненависть, на відміну від гарячої, більше не спалює. Навпаки – вона стає твоєю опорою. Бо тільки тримаючись за неї ти можеш витримати усі ці братські могили з Бучі, закатованих в Мотижині і страшні кадри розбитого Ірпеня. Люта ненависть видається без рецепту. І досягає пікової точки буквально за мить.

Люта ненависть має типові симптоми: міцно стиснута щелепа, пульсуючі в голові прокльони і проблеми зі слізоспусканням. Також люта ненависть спричиняє отруєння. Ти буквально відчуваєш, як тебе нудить від кількості гніву і люті всередині.

Тобі хочеться вирвати їх. Хочеться змити. Але скільки б ти не тер, здається тільки шкіра. А тілом без шкіри витримати весь цей жах просто неможливо. І аби не вмерти від інтоксикації лютою ненавистю ти свідомо міняєш її на ненависть наступного рівня – холодну.

Холодна ненависть – це третій, але не впевнена, що останній її рівень. Просто нині я перебуваю тут.

Холодна ненависть характеризується відсутністю сліз. Точніше наявністю в тобі якогось невидимого резервуару, куди сльози збираються тижнями. Аби одного дня несподівано роз'їсти метал самозбереження і витекти з нього до останньої краплини.

Холодна ненависть добре притуплює біль. Він перестає бути таким гострим. Але подібно свердлу день за днем методично вкручується в тебе все глибше і глибше.

Холодна ненависть настільки холодна, що приморожує всі твої рецептори. Ти ніби відчуваєш, а ніби ні. І в якийсь момент навіть сумніваєшся, а я взагалі живий? Але холодна ненависть – це єдиний спосіб зберегти себе, коли горе набуває промислових масштабів.

Я не знаю, який ступінь ненависті наступний. Мені здається, ненависть-бетон. Вона заливається прямо в серце, застигає каменем, і ти несеш її крізь роки. Вона більше не палить, не труїть, не морозить. Вона просто настільки важка, що не дає забути. Нічого. Ніколи. Ніде...

А взагалі-то я хотіла написати пост про любов. Але Одеса, Кременчук, Харків, Маріуполь... а далі все як а тумані.

Стоїмо, котики

25 квітня 2022

Братику-воїне

Братику-воїне...

Так, саме братику. Бо не має жодного значення, де ти народився, яких пісень співала тобі твоя мама, і хто твій батько. Ми з тобою можемо бути навіть не знайомі. Але сьогодні ти, воїне, мій брат. І ріднішого за тебе немає.

Сьогодні я подумки тримаю тебе за руку. Стискаю міцно твої пальці. Дивлюсь в твої очі. Такі мужні. Такі сміливі. Я хочу досягнути цю священну самопожертву. І не можу. Бо замаленька для твого безстрашся.

А може, ти, братику, прийшов у моє життя, аби я нарешті зрозуміла, що воно таке оте наше «ВОЛЯ або СМЕРТЬ». Зрозуміла і як ніколи відчула, що в мені воно теж пульсує.

Я раніше не знала, що бувають такі як ти. Не знала, що людей можуть виливати зі сталі. І робити це так філігранно, щоб у всій цій монолітній криці найвищого класу все одно билося серце. Велике і гаряче. Твоє.

У мене ніколи не було старшого брата. Я завжди була сама собі доросла. А тепер є. Ціла армія. І мені ще ніколи не було так спокійно. Бо я точно знаю: усім, хто зробив мені в серці цю діру, ти неодмінно наваляєш. За кожную рану. У кожному серці.

Я молюся за тебе, братику. Молюся так сильно, як ніколи раніше не вміла. Так сильно і так багато, що навіть Бог не встигає переслухати полотна моїх молитов. Я молитимусь далі. А ти просто будь мені ціленький і живий.

Я знаю, що у цій фінальній битві зі злом ми неодмінно переможемо. Я чую, як ти кажеш мені це своїм спокійним і впевненим голосом. Ти кажеш, а я вірю. Бо світло завжди долає темряву. А ти і є світло, братику. Найсвітліше у цю темну ніч.

Я знаю, світанок він неодмінно буде. Це буде найкращий світанок у житті. І на сході нашого сонця ти вертатимешся додому. Йтимеш полем. Дядько на тракторі кричатиме «Куди по ораному, синок? Що не бачиш, почали посівну!». А ти втомлено посміхнешся у відповідь. Йому. І мені заплаканій.

І того світанку ми без слів будемо знати, що ти мій брат, а я - твоя сестра. Бо ми довіку тепер однієї крові. Крові тих, хто за нас поліг.

Бережи себе🙏

P.S. Забігаю наперед в коментарі. Я знаю, що в ЗСУ є і жінки-воїни. І вони заслуговують окремого допису.

19 квітня 2022

Світе, ти здурів?

Світе, ти здурів?

Ти реально здурів?

Яким газом тебе накачали? Якими барелями ти жереш цю нафту, що більше не маєш серця? Невже ти так хріново учив історію, що все забув? Гей, Орбани, Шольци, Ердогани, Макрони, Меркелі, Сіярти та інші «лідери» в людських оболонках, альо, як вам спиться? Куку, Червоні Хрести з ООНами, як вам, організації-серванти, нічого не тисне?

Які свободи ви там декларуєте? Які права гарантуєте? Якщо все це нічого не варте.

Що нам треба зробити, щоб ви зупинили цей геноцид? Що зробити, щоб ви перестали тиснути руки терористам? Ви кажіть. Не соромтесь.

Може, треба прикинутися дельфінами? Або, може, коралами? Може, тоді вам захочеться бити у дзвони, скликати конференції? Може, тоді вам захочеться нас врятувати? Бо, схоже, поки ми просто люди, вам нас не шкода.

Коли ви вже перестанете розказувати нам, що не треба бути такими гордими? Коли припините радити нам, від яких територій варто відмовитися? І нарешті визнаєте, що ця блядська країна, за згадку якої нас усіх банить МЕТА, - грьобана КРАЇНА-ТЕРОРИСТ.

Безпринципна. Тупа. Жорстока. Здичавіла. Країна-терорист, яке крутила вас і ваші цінності на тому, куди так феєрично пішов ру**ий карабль.

І поки ви квокчете в своїх твітерах про «ще трошки цивілізований світ почекає і тоді вже точно буде пальчиком робить ай ай ай», вона сщить вам прямо у очі. Срає на всі ваші демократичні цінності. І рже. Мовляв, дивіться, дебіли, як ми можемо, і нам за це нічого не буде. Але ні, ви все ще шукаєте слова. Смішні й недолугі, якщо чесно.

Хоча чекайте, сьогодні не було ще жодних. Дивно. Де це ваші гучні заяви, шановні лідери світу? Де травоядні «глибокі стурбованість і занепокоєння»? Що нема? Схоже, язик з дупи дістається так само довго, як і озброєння.

Коротше, цей світ поламався. Несіть нам новий...

29 липня 2022

Джерельна база текстів :

Olena Pschenychna. URL : <https://www.facebook.com/olena.danko>

Оксана Слюсарчук
(Oksana Slyusarchuk)

До Петра у Браму постукав русявий усміхнений хлопчина у камуфляжі.

- Добрий день, пане, допоможіть мені. Скажіть, де я?

- А ти не знаєш?

- Ні, я нічого не пам'ятаю. Я пам'ятаю, як ми йшли в бій. То був страшний бій. Нас було багато, але їх ще більше. Та ми всі були обезстрашені і впевнені, що виграємо його. А потім з усіх боків на нас почали стріляти. Вибухи.... Далі я мало пам'ятаю. Пам'ятаю, як всі кричали "Назад! Назад!" Але я впав, і не відчував нічого. А згодом, я відчув страшний холод і закрив очі, а коли відкрив, то я був тут.

- Ой, дитино моя дорога....

Петро поклав руку на плече юнака і сказав йому:

- Ти стоїш перед Брамою Небесною і я Петро.

- То я помер?!?

- Так.

- І що далі? Що буде зі мною?

- Не бійся. Я піду в Бога спитаю.

І Петро пішов до Бога, а юнак став на коліна і почав молитися.

- Боже, там новоприбулий?

- Хто такий?

- Українець, воїн ЗСУ. Що з ним робити?

- До раю.... Їх всіх до раю.... І не питай його нічого, бо він таке пекло перейшов.... Він з самим сатаною боровся.

Коли вернувся, то молодик все ще молився. Петро відкрив Брату до раю і сказав:

- Іди.

- А ви справді Петро?

- Так, а що не схожий?

- Ні, я Вас по-іншому уявляв.

- Мені це всі кажуть.

- А можна Вас обняти, бо то така зустріч, що я, навіть, не знаю, що сказати.

Хлопець усміхнувся, а Петро міцно його обняв.

- Іди, вибирай місце, де будеш мешкати.

- А можна ще одне запитання, той бій ми виграли?

- Так, виграли.

І юнак знову усміхнувся і пішов, так і до кінця не усвідомлюючи, що сталося.

- Боже, а як довго ще буде та війна на Україні?

- Ой, Петре... Довго. Сатана розгулявся. Нема на нього управи. Що не робимо, не можемо ніяк його вгамувати. Інколи, мені здається, що він хоче вбити всіх українців.

- А хіба не шкода тих людей?

- З кожним загиблим воїном, з кожною сльозою матері, з кожним плачем дитини моє серце наповнюється кров'ю і я плачу як те мале дитя, - відповів Бог.

- А хіба Ти не сильніший від сатани?

- Ми всі разом сильніші від сатани, але подивися скільки людей в світі він поглинув, скільки людей не можуть відрізнити брехню від правди, бо вони вірять лиш тому, що їм сказали, а не тому, що вони бачать.

І в цей момент Бог подивився на Землю, подивився на Україну. І додав:

- А там живуть Воїни Світла і вони думають, що боронять свою землю від навали, а насправді, вони воюють проти сатани і розчищають свою державу від тої нечисті.

- Але та нечисть скрізь. Вони що будуть воювати по всьому світу?

- Ні, Петре, вони воюють за цілий світ.

Пам'яті всіх тих, хто в камуфляжі стукає в Петрову Браму 🙏.

24 липня 2022

Уривки з вирваного життя. Полон

В камеру на черговий допит привели полоненого.

Він уже знав, що буде і як це буде, тому спокійно сів на крісло і чекав, коли почнеться.

- Ітак, ти говориш що не Бандера?

- Я повторюю вам, я воїн української армії з позивним Бандерас.

- Бандерас, Бандера, кака я різниця?

- Я розумію, що для Вас немає різниці....

- Малчать, я сказав, - і лютий кат з усією силою притиснув полоненого до стіни.

А на ньому вже не було жодного живого місця. Рани, які починали загоюватися вкривалися новими, переломлені пальці, викручені суглоби і кров, яка неспинно текла... Уже не боліло, нічого не боліло, лиш душа, від брехні, від несправедливості, від ненависті...

- Так ти нам розкажеш як па мірняку стрелял?

- Я вам повторюю, воїни української армії по мирному населенню не стріляють.

- А может і не ти убил нашего генерала? Ти, ти я это знаю. Прізнавайса.

- Це був не я. Я вже казав.

- Ах, не хочеш па-харошему, будет па-плахому.

І гупнув кулаком по столі, а тоді нелюдським голосом заволав:

- Встать!!! Іді і жді смерті. Но ти і так уже мьортвий.

- Але я ще живий, - сказав з останніх сил.

- Тебя нікто не спасьот, ти нікаму не нужен... Ти это панімаєш?

І відповіді не було.

А що відповідати катові, в очах якого смерть і холод. Ті очі немов пронизані туманом і люттю одночасно. Там немає нічого живого, нічого людського. Ті люди давно не відчували добра, не відчували бодай найменшої краплини радості, справжньої радості. Це, навіть, уже не люди.

І лиш ромінчик світла - згадка про дружину, про маленьку доню, про стареньких батьків, про омріяний будиночок і зелений сад, про відпустку на морі, про вірного друга, кудлатого песика тримав щоб не впасти у відчай.

Про них думав щохвилини і молився, молився так, як ніколи...

1 серпня 2022

Джерельна база текстів:

Oksana Slusarchuk. URL: <https://www.facebook.com/oksana.slyusarchuk.1>

Наталія Федунь

- Що, ти, в ній знайшов?

- Коли мені було погано, вона підійшла і сказала: „Приміряй !” Тоді я зміг відчутти те, чого не відчував раніше.

- І, що, підійшло?

- Та знаєш, таке враження, що все до того було якесь тісне і не підкреслювало кольору моїх очей...

- І, що, ти, повернув назад?

- Ні, вона залишила, сказавши, що мені - до лиця.

- Ти повернув їй гроші?

- Ні. В неї була одна умова: коли їй буде так погано, як мені - просто прийти і обійняти.

- І все? Стоп. Чекай... А, що ти приміряв?

- КРИЛА !!!

- Крила? А де вона їх взяла???

- Сказала, що вирости завдяки мені...

27 листопада 2022

Про нас з вами і...

- І що, там?

- Де, іменно?

- Де була, що робила?

- Мріяла... Виключили світло, воду і тепло... Замоталася в коц, залізла на підвіконник, притягнула кульок з мандаринами...

А що лишилося робити!?

- І про, що, ти, мріяла?

- А в тебе є мрія?

- Я перший спитав...

- Не збудеться, якщо розказати...

- А я мрію збудувати невеликий затишний будинок з мансардою і теплими літніми вечорами на балконі, вмостившись, у крісло-качалку, будувати нову мрію ...

- В, тебе, що - мрії по порах року розписані? А в зимі, як буде?

- Розпалю вогонь у мангалі, засвічу герлянди... Поки м'ясо буде пектися, налию шампанського в два бакали...

- Ну добре, розкажу про свою мрію ...

- Що, вже можна?

- Якщо чесно, то вона вже збулася, можна не хвилюватися...

- Ну то, яка ..?

- Моя мрія все мене питає: „І що там?" Тому наступною - буде, щоб так було завжди...

- Ти не дала мені доказати, що після шампанського, все перебиваєш...

- Мовчу...

- Неси мандарини....

7 грудня 2022

Джерельна база текстів :

Наталія

Федунь.

URL

:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100033982808585>

**Шершень
(Володимир Бараняк)**

А Вона - молилась

"Великі" волонтери збирають на великі та дієві речі. Дрони. Броньовики. Берці - тисячами пар. Одяг - сотнями комплектів. Вони великі і системні. Дієві. Ефективні...

Вона складе до купи десять тисяч і від себе додасть ще п'ять. Вона випросить ще двадцять літрів дизеля у керівника транспортного підприємства в себе в місті. Докладе ще власну "штуку баксів" до древнього "течика" і знайде хлопців, які відженуть його, напакованого вщерт, до Крама. Могла б сама - поїхала б. Але її права так і залишились в МРЕВ, бо здавати екзамен мала 25-го лютого, а воно, холера, все почалось 24-го....

Вона з любов'ю спакує кожну пару рукавичок в окремий пакетик і докладе туди іконку, шоколадку і вервичку. І, найбільше вона помолиться над шоколадкою - іконка та вервичка і так святі, а хто ж посвятить шоколад?!

Вона не спатиме кілька діб і вирве SAD у сонного поляка на околиці Перемишля, серед ночі, прямо біля кордону, бо ТАМ чекають цей "течик", на якому вона пролетіла від Лодзі до Перемишля за 6 годин. Навіть, не згадає, що чоловік люто гаркав щоразу, як рушала під гірку на світлофорі, - "як машину пускаєш?! Газу!!!! Газу давай!!!", бо, реально, ні разу не заглохла за всі ці п'ятсот з гаком кілометрів ані на перехресті, ані під гірку...

Вона сяде в "рейнджер" з правим кермом і зрозуміє, що вмикати передачі треба лівою рукою, а зустрічну смугу не видно зовсім з водійського місця. Може, це було б проблемою для того, хзто їздив, хоча б, рік. Але вона сидить за кермом втретє в житті і треба просто проїхати через кордон і не заглохнути. Зчеплення-газ-передача. Лівою. Плавно. Вперед. "Пані ошалялась?! Гамуй!!! Зервеш мі ваге!! В кінець колейкі!!!! Куррррва! Як ти їдзеш, шлябант, курррва!!!! Шлябант відзіш?! Гамуй!!!!" Усміхатись. ТАМ чекають. Усміхатись. Плакати. Кричати. Їхати. "Шальоне, курррва. Оні там виштци ебануте. Пусьц ей Марек, бо розвалє нам вшистко..." Їхати. Плакати. Кричати.

Вона писатиме в фейсбук, твіттер і кричатиме в тік-ток. Вона скурить соту сигарету у квартиру і не рахуватиме більше тилинькань повідомлень від надходжень на "банку". Одночасно домовиться, щоб привезли

стоматологічне обладнання з Польщі, буржуйки з Києва і генератори з Сваляви. Вона знайде гроші для ремонту авта для ГУР і обладнання для мобільної стоматології для артилеристів. Це все так легко, коли чекаєш. Безнадійно. Довго. Впевнено. Бо ВІН повернеться. Точно повернеться. Абсолютно точно повернеться.

Вона засинатиме, бо смерть так і не прийшла. Вона прокидатиметься, бо смерть треба гнати. Вона сміятиметься голосно і широко, бо стара сука з косою сьогодні знов спіймає облизня і не дожене древнього "течика" запакованого "сухарамі бєщадськімі" і трьома генераторами. І шоколадки розсипляться по всьому салону, а "сто двадцята" ляже в кількох метрах від дороги. І тільки Бог знатиме, чого вартувало змінити траєкторію суки з косою.

Бо він Чоловік.

А Вона – молилась.

Особливо – над шоколадками.

Апокрафи. Лазар

-Ти розумієш, що він — двіста?!

Марта підняла очі, навдивовижу сухі, червоні від морозу і клятого недосипання та рукою поправила каску, яка сповзала на лоба:

- Він живий. Я знаю.

Марта була замурзана по брови, а на вилиці яскраво саднила свіжа широка подряпина. Вона сиділа, припершись до стінки сільського клубу, на облуплених бетонних сходах і дивилась вгору на Того, хто стояв над нею, закриваючи напівсліпе донецьке сонце з-за бурих хмар над Кліщіївкою.

Його звали Учитель. Більше, може, пасувало б — Док. Так медиків кличуть від Куп'янська до Херсона. Але саме він — звався Вчитель. Хтось казав, що на цивілю, він, таки дійсно був вчителем. В школі. Просто замолоду працював в ливарному цеху, десь в Херсоні — фельдшером — і опіків та переломів бачив більше, як начпрод макарону. Тому мобілізований був та воював, як парамедик. А ти глянь — Док не прижилося. Все-таки — Вчитель.

Марта шморгнула носом і вперто повторила:

- Він живий. Я знаю.

Учитель відвернувся і добув з пачки сигарету. Кинув з-за плеча:

- Четверта доба. Ти розумієш, що шансів нема? Чи ти думаєш, Бог явить на ньому чудо?!

Марта давно не плакала і, сьогодні явно не був той день, коли вона могла б пустити сльозу але її взяла лють і то така, що сльози самі, наче сикнули з очей. Боляче прикусивши губи вона зло відкарбувала кожне слово окремо:

- Він. Живий. Я. Знаю.

Учитель однією затяжкою всотав в себе «ротманс» і зло жбурнув недопалок в місиво з щєбіню та болота. Він був без каски, в броніку на убакс і йому було з біса холодно. Але трясло його не тому:

- Я не можу ризикувати людьми, щоб забрати того, кого засипало чотири доби тому, тим більше, що там уже, скоріше за все, підари!

Марта встала. Дрібна її фігура з завеликою каскою була, наче грибок. Вона стояла на маленьких викришених бетонних сходах того нещасного сільського клубу і вся її постать була втіленою впертістю:

- Він там — той, з ким Ти говорив найбільше. Вчителю, Ти ж любив його більше за всіх нас! Лишеш його?! Ти ж пам'ятаєш — Марія, наша

сестра, давала тобі протигрибкові і ліотон, бо у тебе варикоз на ногах і грибок від берців!..

...Господи, як наївно вона волала про допомогу до Того єдиного, хто її ще чув!...

...Надсадно гепало десь зовсім поруч. Розрахунок «трьох топорів» відкошмарив підарів і змахнув ще зранку в сторону Мирнограду але «гавріли» осатаніло сипали всім, що у них було, на нещасне село поблизу Бахмута, де вже не було жодної вцілілої будівлі. Марта не вухами, а серцем почула з перемотаної скотчем «Хітери»:

- Дайте мені транспорт. У мене триста. У мене триста. Один. Важкий. У мене триста!!!!...

....- Як його звати?

- Старший солдат Лазар. Євген Михайлович Лазар. Ми його вже поховали! Звідки ви його викопали?! Він же був двісті!

- Дякувати Богу... Встань, Лазарю! Обіпрись на мене! Добре! А тепер ходи — можеш сам!!!! Не свисти! Можеш!!!!....

Вчитель майже тягнув воскреслого Лазаря, в реанімацію. На диво, той після чотирьох діб, засипаний в окопі, відбувся тільки контузією та важкими забоями....

...За кермом брудно-зеленого буса плакала Марта — вона вдруге за життя вела машину і Учитель кричав на неї, що вона найгірший водій у світі...

...Старша медсестра Марія, кинулась від вікна, в якому спостерігала, як бруднезний, темнозелений «Дукато» з білим хрестом на борту, влетів у браму, ледь не вбивши, вартового «нацика». Марія злетіла сходами вниз і вхопила Лазаря з другого боку, накинувши його руку собі через плече. Навколо вирував приймальний покій і хтось підвів каталку....

...Учитель кутив, сидячи на пандусі, біля входу до приймального покою. За кермом плакала Марта. Марія, в маніпуляційній, ловила вену Лазаря.

Лазар жив.

Апокрафи. Різдво

-Біженці?

- Ми з Констахи. Нам би до Краматорська.

- Зброя, заборонені речі? Що в багажнику?

- У мене там речі.. ну, наші. Ми що могли пакували. Скласти все швидко — все життя в багажник...

- Вагітна?

- Останній місяць. Нам швидше треба. Хочемо в Крамі на поїзд. Там Інтерсіті завтра, в обід, пів третьої... На Київ.

-Йосіф...Блін, не бачу...

-Йосип. Йосип я. Вона — Марія. Ось, в Дії гляньте, там пописку видно краще...

-Бачу вже... Ох, бля... Чоловіче, куди ж ти поїдеш далі?! Медика! Док! Сюди, швидше, Док, бігом!...

- Ну, ви й фартові.... Син у тебе. На, кури. Йосип.... Тебе, хоч, не на честь Сталіна назвали?! ... Господи, що за часи... На блок-посту родити... В хліві вже ліпше... Ну, ти, цей, не переживай. У нас Док, він шарить. В порядку твої...

-Бажаю здоров'я! Пацани, тут породіллю треба довести. Їх троє. В Крам. Вас троє? Помістяться! Ну, ви ж не царі — малого з мамкою в кабіну, ви з папкою — в кузов....

-Чюєш, Док, а шо це так світить? Та не, як на безпілотник — заяскраве. І висить постійно над нами... Як Зоря.. Та яка, нафіг, Зоря, над Донбасом?! Певно, супутник... НАТО, певно, запустило....

-Док, так давай того «ланоса» , що вагітну віз, відіпхаємо. Це ж осел — не машина. Заглох — не заведеш... Вони ж поїхали, а нам тут грайся... Господи, на саме Різдво, то роди приймай, то машини тягай...

Над териконом непорушно висіла яскрава Зоря. Вовка Пастушок докурив у жменю і розтопав каблуком недопалок. Зоря була дуже дивною але не викликала страху. Пастушок подумав, що, непогано було б мати стінгер та вальнути, про всяк випадок, те яскраве світло над териконом...

Розтелепана Навара несла на Захід Немовля і Маму, і троє зі сходу, з-під Бахмута, дали їм свою фліску, фляжку і грілку.

Навряд, чи на світі були щедріші царі...

Дві тисячі двадцять другий раз. Дві тисячі двадцять другий раз, а у світі все так же — пастушки приймають Його першим, а царі обдаровують тричі. І тільки міняються іроди. Втім — іроди все такі ж прокляті і приречені на поразку, хоч від них, спочатку треба втікати.

Дві тисячі двадцять другий раз.

Ми повертаємось з "нуля" і нас питають, так, ніби ми знаємо відповідь на це кляте питання, - " коли воно все закінчиться?"

Ми, чорні з втоми, просто. Ми вертаємось з місць, де в дахах зяють діри, а будинки розламані на частини. Добами в дорозі. Зростаючись з кермом, просотані наскрізь дизелем і кавою. З гостей.

Додому.

В гостях добре. Добре, що господарі в пікселі обіймають і, мало не копняками, випроваджують додому. "Їдьте швидше. Насипають. Вчора три топори тут ночували... їдьте, нема вам що тут робити".

Ми втікаємо, бо знаємо стопудову народну прикмету: бачиш нашу арту - втікай. Зараз прилетить. Хто не сховався - ніхто не винен. Втікай.

"Коли воно все закінчиться?!" – брівоньки хаткою над підведеними оченятами і яскраво-червона помада губів примхливо кривиться у намаганні зобразити щось середнє між співчуттям та занепокоєнням, – "Що ж ви тих москалів ніяк не доб'єте?! Всі вже так від тої вашої війни втомилися, що спасу нема!"

"Вашої війни"...

Години за кермом прочищають мозок. Сотні черепів, корчів, корит та ґратів, які їздять місцями, де доріг нема, налаштовують на філософську хвилю. "Ваша війна" непомильно присвоюється Васі, Вовчику, Стасу, Мироновичу, Ростіку, Міші, Олегу, Олексію, Оленці і сотням інших, які без втоми пакують, тягають, вантажать і дають, дають, дають туди, де все – як у прірву. Бездонно, тоннами, назавжди.

"Ваша війна"...

Вона має барви і запах. Вона різнокольорово поскладана на складах, у приміщеннях, які ніхто б і не подумав такими вважати. Але ми – робимо там склади. Вони у найнесподіваніших місцях, бо розуміємо – перемоги скоро не буде, а сховати провіант і амуніцію життєво необхідно, бо, коли сюди прийде окупант, він не знатиме, хто і як його вбиває. І звідки йде постачання. А ми зможемо спорядити не одну групу, яка зробить хорошими і холодними всіх, хто прийде сюди без нашого дозволу.

Щомісяця Гугл скидає нам статистику, скільки часу ми провели в дорозі і скільки кілометрів проїхали і пройшли. Гугл не знає, скільки тон і чого саме ми перенесли на руках, завантажили і перевантажили. Гугл

просто пише, що ми проїхали вже майже двічі навколо екватора і більше двохсот годин в місяць були за кермом. Ми знаємо всі повороти і ями всіх доріг України. Розклади всіх потягів з Харкова, Краматорська і Дніпра і перегони, де міняються локомотиви в вантажних поїздах. Ми – вічні подорожні – які живуть в дорозі і ненавидять її. Марять поїздкою і вічно хочуть додому. Ми могли б зватись пілігримами, якщо б знали кінцеву точку нашої прощі до спасіння душі....

"Вашої війни"...

Таки нашої. Ця війна дійсно наша. Ми прокидаємось вдосвіта у холодних автах, скорчені від болю у карку і довго відходимо від дороги. Повноцінно спимо в поїздах і ночуємо в бліндажах та окопах. Нас не здатна розбудити канонада за Куп'янськом чи Лиманом але зриває з ніг тривога в Жидачеві чи Дрогобичі. Ця війна стала нашою дуже давно. Раніше лютого 2022-го року. Вона "наша" саме тому, що ніколи не стане "своєю" для тих, хто питає, – "коли воно все закінчиться?!"

І, черговий раз, коли брівки хаткою стають над печальними очками з отим осоружним питанням, – коли ж воно, курва, все, закінчиться? - найтерплячіший з нас, докурює до фільтра і, жбурнувши до землі недлопалок, лагідно каже:

- Коли ви спотієте.

Коли ви замість випити кави, перечислите 50 гривень волонтерам. Коли ви, замість спортзалу, допоможете нам тягати вагари. Коли ви заправите не свою машину, а військову. Коли ви допоможете вдові солдата. Коли ви якісно зробите свою роботу, де вас забронювали від служби. Коли ви купите дрон і дасте його воякам. Коли ви встанете з дивана, вийдете з кабінету і зробите те, що ніколи не робили – допоможете людям. Але так, щоб на руках мозолі, а від поту – мокра сорочка.

То як?

Митрополит Шептицький сказав: "Більше поту – менше крові". Піт економить кров. Як тільки поту пролиється більше, ніж крові – ми переможемо.

Все ще не ясно, коли воно все закінчиться?

То ось вам рецепт:

Коли ви спотієте.

Коли ви пролиєте на землю свій піт – в той день хтось не пролиє кров.

Просто?

Робіть.

А тоді, коли вас спитають, коли воно все закінчиться, ви точно матимете відповідь. І байдуже, що вона не сподобається комусь.

Вона буде правильна.

Джерельна база текстів:

Володимир Шершень Бараняк. URL : <https://www.facebook.com/hurvinyk>

**Наталка Янушевич
(Наталка Свойкіна)**

Прийде день

Прийде день - ми будемо думати про війну в минулому часі. Захочемо нову сумочку чи кроси. Спатимемо всю ніч, згадаємо про серіали, ігри, нові пісні. І так нам буде фіолетово до результатів євробачення.

Прийде день - ми почнемо звикати щодня ходити на роботу, навчання. А влітку в Крим чи Херсон.

Прийде день - ми зваримо всі ті вареники, підсмажимо всі налисники - відсвяткуємо перемогу. Клопотенка покличемо. А в шкільному меню нас буде влаштовувати навіть яка-небудь незнайома пан де калатрава.

Прийде день - чорне матюччя відступить. Це його передсмертна агонія. Тоді не захочеться ляпати бруд "замість тисячі слів", бо всіх захопить глибина і краса мови.

Прийде день - стихнуть наші відмінності, ми пам'ятатимемо тільки спільне. Наше унікальне вміння гуртуватися і любити всім серцем.

Прийде день - ми забудемо звуки сирен та градів. І хоч привиди ще блукатимуть в снах та спогадах, але молитва, спів і тиха розмова з кимось рідним розчинить гострий страх.

Прийде день - ми виплачемося. І будемо плакати знов, знов і знов, але в очах стане трохи світліше.

Прийде день - ми відбудуємо нашу Україну. І кожен кожному буде - як золота пектораль. Нехай у вас не буде навіть крихітного сумніву в перемозі.

3 березня 2022

Люба давно була вдовою

Темні-темні сувої.

Люба давно була вдовою. Левко навіть не попрощався. Не потримав її за руку, як любив. Не покликав «Любцю». Просто зателефонували з фабрики, що його забрали швидкою. Поки Люба зі свого магазину приїхала до шпиталю, вже по Левкові. Серце розірвалося – інфаркт.

Люба багато про це думала. У магазині, на городі, вдома. Так відверто, лише про це і думала: чи не вона у тім винна? Колись на роковини ляпнула необачно дівчатам, то вони презирнулися між собою, а потім навперебій:

- Мамо, та Ви що? Ви з татом жили собі тихо-мирно. Така його доля...
І плакали утрюх.

Справді, жили Люба з Левком спокійно і гарно. Ні тобі сварок, ні бід.
Легко жили.

Люба давно була вдовою. Часом з пам'яті, ніби риби з дна, підіймалися спогади з їхнього спільного життя. Тоді Любі робилося незатишно – виринало важке.

Дев'яності... Її Левко працював на швейній фабриці, дівчата школу закінчували. Навколо лякало невідоме і непередбачуване майбутнє. Платню затримували. Якби не батьки, зовсім голодні сиділи б.

Якось Левкові видали зарплатню бартером. О, це нове словечко ширилося швидко, та виживати з таким обміном було нелегко. Увечері чоловік привіз з фабрики кілька сувоїв тканини. Поскладав в залі на дивані, Люба побачила зранку.

- Якби не таке страшне, то хоч би дівчатам на випускні сукенки було, – зітхнула вона.

- Яке було, Любцю, таке й дали. Може, комусь продаси.

- Та кому воно треба?..

Справді, їм так і не вдалося продати темно-зелені та коричневі сувої. Люба брала до себе в магазин. Якась бабуня купила на торбу. А з того «бартеру» вийшла би не одна сотня сумок, фартухів, чохлів – тканина цупка, навіть злегка блискуча. Але місто невеличке, продати не вийшло. Коли Люба попрощалася з надією перетворити добро на живі гроші й вирішила забрати тканину додому, вона стріпнула пил з зеленого сувою, почала пакувати. Їй навіть здалося, наче тканина шкіриться своїм полиском до людей, наче зверхньо підхихикує, що вони зубожіли. Як таку нахабу людям продати?

Левкове серце розірвалося через п'ятнадцять років. Хоча – думала Любця – хто його знає: може, саме тоді воно непомітно сповільнювало свій хід. Навіть у дні скорботи за чоловіком вона не згадала про тканину. Відправила її на заслання – в якийсь далекий закапелок.

Люба давно була вдовою. Стільки води витекло з того часу. Їхні доньки самі вже мають майже дорослих дітей. Малого на честь діда назвали. Життя навколо ставало легшим та світлішим. Воно не просто давало дихати, воно ніби відшкодовувало попередні втрати.

- І це пережили! – зрідка повторювала жінка, гортаючи спогади в своїй голові.

Пережили, звісно... Люба за магазин так і зачепилася, згодом він став її власністю, годував родину. Почалася світла смуга. Дівчат вивчили й заміж повіддавали.

От тільки Левко не дожив.

Люба так часто згадує його, так часто. Говорить подумки, аби люди не вирішили, що вона дивна. Але чому тут дивуватися, коли вона відчуває його поруч? І зі світлим сумом думає про зустріч за межею. Не сьогодні, а коли Бог покличе. Рубці втрат невігійні на землі.

- Мамо, пробачте, що так рано, - донька мала стривожений голос.

- Дитинко, що сталося? – спитала Люба.

- Війна почалася, мамо.

Любці перші кілька днів оте речення так і бамкало в голові. Не розуміла, що має робити. Усі навколо бігали, а вона наче завмерла. За два дні випила горня чаю і спала дві години. Думала собі: добре, що Левко не дожив. Дивно, які смерть дає переваги.

- Мамо, мій Тарас воювати йде. – вибухнуло в голові доньчине зізнання.

Збори похапцем, думки врозтіч. Зять отямив Любу від того першого завмирання. А коли провели його – почали діяти. З усіма – ліпили вареники, смажили пиріжки, приймали далеких знайомих з Сум.

Сусідка покликкала плести сітки. Люба погодилася. Така робота заплітала всі її тривоги в основу, а сльози - у вузлики. Головне – руки зайняті. Як новини в телефоні переглядати? А то таки рівновага.

Маленький клаптик відносного спокою закінчився разом з тканиною на сітки. Люба знов завмерла вдома.

Короткою кінострічкою був сон. Їй наснився він. Ніби сидів поруч і плів маскувальну сітку.

О, він би плів! Або вже воював би. Він не вдивлявся б знесилено кудись в нікуди. Він діяв би.

Але Люба лише відвернулася до стіни:

- Левчику, Левчику... Тяжко.

Стрепенулася. Раптом через таку прірву часу згадала про ту темну тканину. Куди вона її склала?

Люба довго шукала, але знайшла! Молодша донька відвезла тканину туди, де плели з мамою сітки. Усе дихало тривогою. Сувої покійно горбили зелені та коричневі спини і не розуміли, що чекали нагоди ідеально пасувати тридцять років.

Люба давно була вдовою. А її донька стала щойно.

25 травень 2022

Джерельна база текстів:

Наталка	Свойкіна.	URL	:
https://www.facebook.com/profile.php?id=100007876681389			

**Наталія Яремчук
(лікар)**

Вчора в домовому чаті було гаряче.

Десь з обіду почалися нервові повідомлення, що нам вже добу не вимикають світло.

Поважна пенсіонерка Миколаївна вже тричі телефонувала в диспетчерську і питала, чи не забули про нас? Бо вона зранку все попраля, фарш перекрутила, в магазин сходила, на ліфті покаталася двічі, а тепер їй дуже прикро, що вона все це робила так швидко і даремно.

Її опонентка Василівна повідомила, що доки Миколаївна займалася дурнею і каталася на ліфті, вона прасувала білизну. Навіть ту, що вже двадцять років лежить в шафі.

А ще, вона бачила вчора нашого електрика, дуже напідпитку, да ще й з цікавою дівчиною поруч, тому вона вважає, що він повісив на трансформатор великий замок і забрав ключі з собою.

Чат почав реготати і пояснювати, що наш трансформатор ні до чого, бо виключають централізовано, десь зверху.

Василівна відповіла, що наш електрик такий пройдисвіт, що йому все одно — де верх, а де низ, але він точно щось вмє робити в трансформаторі.

Миколаївна повідомила, що її білизна не має жодної складочки, навіть за двадцять років, а борщ чудово охолонув на балконі і тепер вона знов зателефонує в диспетчерську, щоб спитати, чи ставити його в холодильник, чи залишати на балконі.

Василівна написала, що вона все обміркувала і якщо справа не в електрику, хоча він хам і невихована людина, то тоді це щось підозріле і потрібно всьому дому виключити самостійно світло на три години згідно графіка.

Бо всі вже до цього звикли, всі справи зробили, а тепер порушується саме головне — стабільність.

В чаті з'явився електрик і послав Василівну кудись дуже далеко.

Василівна поставила три гнівних смайлика і повідомила, що її подруга, яка має ще іншу подругу, у якої є сусідка, яка має куму, в якої дочка працює десь в адміністрації, їй по секрету сказала, що це підготовка до тотального блекаута.

Щоб люди зараз трохи порадили, а потім — все! Капець.

В чаті знов з'явився електрик і надіслав смайлик, який блює.

Сусід з шостого поверху написав, що якщо і буде блекаут, то це саме для того, щоб наші могли спокійно піти у контрнаступ, а всілякі там телеграмм канали не сповіщали про це раніше, ніж генштаб.

Після цього повідомлення, десь годину, чат дзеленчав сердечками, квіточками, салютами і мемами, що русні ... самі знаєте що.

Потім знов з'явилася Миколаївна і доповіла, що борщ дуже смачний, а в диспетчерській не беруть слухавку і спитала, чи може їй хтось позичити

свій телефон, бо в неї є підозра, що не беруть слухавку, коли бачуть саме її номер.

Всі мерщій вийшли з чату і тридцять хвилин була тиша.

А потім щаслива Миколаївна поставила десять сердечок і радісно, с купою знаків оклику, написала, що нарешті світло зникло!

І тепер вона, з великим оптимізмом, буде знов телефонувати в диспетчерську, щоб спитати — це планове відключення чи аварійне?

Сьогодні в нашому чаті знову вирує життя.

З самого ранку написала консьєржка, що є дві новини.

По перше, треба здати гроші на ліхтарі з датчиком руху для поверхів.

По друге, в ліфті встановили акумулятор, щоб коли відключать світло, ліфт міг доїхати до найближчого поверху та відчинити двері.

Чат задзвенів сердечками, квіточками, а Миколаївна, чомусь, надіслала фото Джо Байдена.

В чаті з'явилася Василівна і сказала, щоб попередили Миколаївну, щоб вона не телефонувала у диспетчерську з такою радісною новиною про ліфт, інакше нас будуть вимикати частіше.

Миколаївна одразу ж повідомила, що вона вже двічі телефонувала, щоб розповісти про ліфт, але вони, падлюки, встановили там голосове меню і тепер з нею ніхто не спілкується, хоча вона чекає з'єднання з оператором дуже довго. Но чомусь, її номер в черзі постійно п'ятдесят другий. Але тепер вона особисто перевірить, як саме працює акумулятор в ліфті, а потім доповість про це в чаті.

В чаті з'явився електрик і ехідно сказав, щоб вона мерщій бігла і сідала вже в ліфт, бо світло вимкнуть через п'ять хвилин.

Миколаївна відповіла, що зараз вона дуже зайнята, бо готує суп с фрикадельками і стала надсилати в чат фотографії з журналу «Работница 1974», як саме правильно готувати суп з фрикадельками.

Всі вийшли з чату.

Через десять хвилин Миколаївна написала, що вона знає дуже корисну річ, завдяки якій не потрібно здавати гроші на ліхтарі.

Вона має лайфгак, як рухатися на поверсі, коли темно.

Чат почав сміятися і виправляти «лайфгак» на «лайфхак»

Але Миколаївна не звертала на це увагу. Вона мужньо перечекала всі ті регочущі смайлики і заявила, що лайф — це життя, а гак — це те, на чому це життя тримається. Тому вона розробила суто нове українське слово.

В чаті з'явився електрик і написав, в нього є особистий номер телефона голови Нобелівського комітету. І він міняє цей номер телефона на миску супа з фрикадельками.

Но Миколаївна не здавалася і доповіла, що її лайфгак наступний — від сходів треба йти п'ять кроків прямо, а потім вісім кроків праворуч і тоді вона впирається носом прямо в свою квартиру. І ніяка темрява їй не страшна і гроші вона здавати не буде.

Всі вийшли з чату. Склалося враження, що всі пішли рахувати кроки від сходів до квартир.

Через п'ятнадцять хвилин в чаті з'явилася Василівна і стала писати великими ЛІТЕРАМИ, що вона зовсім випадково вперлася носом в квартиру електрика, а там лунає музика, сміх дівчат і дуже тхне алкоголем. І це неподобство під час війни.

В чаті з'явився електрик і заявив, що він дивиться фільм на планшеті і займається виключно інтелектуальною діяльністю — грає в шахи сам із собою.

В чат зайшов сусід з шостого поверху і запитав у електрика чи цікавий фільм? Якщо цікавий, то він може зайти до нього в гості, бо він теж грає в шахи сам із собою, просто обожнює будь які кінофільми і толерантно відноситься до запаху алкоголю.

В чат зайшла консьержка і попередила, що Білоруський Гаюн написав, що російські літаки з бортовими номерами RF-92462, RF-92339, RF-92333 з кінджалами полетіли назад до росії, але в Чорному морі є кораблі з калібрами, тому обстріли можливі, і вона радить хлопцям грати в шахи обережно і не дуже багато партій, щоб бути «при пам'яті».

Сусід з шостого поверху написав великими ЛІТЕРАМИ, що він несамовито вірить в ЗСУ, ПВО і Залужного і радить всім робити так само.

Чат задзеленчав сердечками, квіточками, мемами, що русні ...самі знаєте що.

А Миколаївна знов надіслала фото Джо Байдена.

Джерельна база текстів:

Наталія Яремчук. URL: https://t.me/Yarem_chuk

Науково-популярне електронне видання

**СЛОВО, ЗАГАРТОВАНЕ ВІЙНОЮ.
АНТОЛОГІЯ МЕРЕЖЕВИХ ТЕКСТІВ (2022 рік)**

У трьох томах

Том 2. ПРОЗА

Автор ідеї-упорядник
МАРТИНЕЦЬ Алла Михайлівна

Електронне видання на CD-ROM
Один електронний оптичний диск (CD-ROM).
Об'єм даних 10,324 КБ

Головний редактор
Верстка
Обкладинка

В.М. Головчак
А.М. Мартинець
ІІІ

Підп. до друку 04.11.2023. Формат 60x84/16.
Гарнітура “Times New Roman”. Ум. друк. арк. 17,3.

Видавець

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
76018, м. Івано-Франківськ, вул. С. Бандери, 1,
тел. 75-13-08, e-mail: vdvcit@pnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7616 від 26.05.2022

ISBN 978-966-640-546-6

